



Improvisatoren.

Original Roman i to Dele

af

H. C. Andersen.

Første Deel.

Tredie Oplag.

Kjøbenhavn.

C. A. Reitzels Forlag.

1866.



Bianco Lunos Bogtrykkeri ved F. S. Muhle.

Indhold af første Deel.

I.

Min første Omgivelse.

Hvo der har været i Rom, kjender godt Piazza Barberini, den store Plads med den smukke Fontaine, hvor Tritonen tømmer den sprudlende Muslingskal, hvorfra Vandet springer flere Alen iveiret; hvo som ikke har været der, kjender den dog af Kobberstik; kun Skade, at paa disse staaer ikke Hjørnehuset til Via Felice, det høie Hjørnehuus, hvor Vandet strømmer gjennem tre Rør ud af Muren og ned i Steenbassinet! — Det Huus har en egen Interesse for mig, thi der blev jeg født. Seer jeg hen til min tidlige Barndom, hvilket Virvar da af brogede Erindringer, jeg veed ikke selv, hvor jeg skal begynde; betragter jeg hele mit Livs Drama, ja saa veed jeg endnu mindre, hvorledes jeg skal fremsætte det, hvad jeg bør forbigaae, som det Uvæsenlige, og hvilke Punkter der ere nok til at gjengive det hele Billede. Hvad som er interessant for mig, bliver det maaskee ikke for en Fremmed; sandt og naturligt vil jeg fortælle det store Eventyr, men Forfængeligheden kommer dog med i Spillet, den slemme Forfængelighed: Lysten til at behage! alt i min Barneverden skød

den op, som Urt, og voxte siden, som det bibelske Sennepskorn, høit op mod Himlen og blev et mægtigt Træ, hvori mine Lidenskaber byggede Rede. En af mine første Erindringer peger hen derpaa. Jeg var vel sex Aar gammel, jeg legede omme ved Capucinerkirken med nogle andre Børn, der alle vare yngre end jeg; paa Kirkedøren var der slaaet et lille Messingkors; det sad omtrent midt paa Døren, og jeg kunde netop naae til det med Haanden. Altid naar vore Mødre vare gaaede med os derforbi, havde de løftet os op, for at kysse det hellige Tegn. Som vi Børn nu gik og legede, spurgte en af de Mindste: hvorfor Barn Jesus dog aldrig kom og legede med. Jeg var nu den Klogere og svarede: at han jo sad paa Korset; vi gik da hen til det og skjøndt vi fandt det tomt, vilde vi, som vore Mødre havde lært os at gjøre, dog kysse ham der; men vi kunde ikke naae saa høit, løftede derpaa hverandre op, men idet vi spidsede Munden til Kys, gik Kræfterne fra den, der løftede op, og den Kyssende faldt ned, just som Munden skulde møde det usynlige Jesusbarn. Min Moder kom i det Samme forbi; da hun saae vor Leg, stod hun stille, foldede sine Hænder og sagde: „I ere jo nogle Gudsengle! og Du er min egen Engel!" sagde hun til mig og kyssede mig.

Jeg hørte hende gjentage for Nabokonen, hvilken uskyldig Engel jeg var, og det behagede mig meget; min Uskyldighed blev mindre derved; Forfængelighedens Sædekorn inddrak her de første Solstraaler. Naturen havde givet mig et blødt, fromt Sind, men den gode Moder lod mig mærke det, lærte mig mine virkelige og indbildte Fortrinligheder, tænkte slet ikke paa, at det gaaer med Barnets Uskyldighed, som med Basilisken: den maa døe, naar den faaer sig selv at see.

Capucinermunken Fra Martino var min Moders Skriftefader, og til ham fortalte hun, hvilket fromt Barn jeg var; jeg kunde ogsaa smukt mine Bønner udenad, skjøndt jeg ikke forstod

en eneste af dem; han holdt meget af mig og gav mig et Billede med Madonna, som græd store Taarer, der, som en Regn, faldt ned i de brændende Helvedsluer, hvor de Fordømte grebe efter denne Lædskedrik. Han tog mig ogsaa engang hjem med i Klosteret, hvor de aabne Søilegange, der i en Qvadrat omslutte den lille Kartoffelhave med de to Cypresser og Orangetræet, ret gjorde et dybt Indtryk paa mig. Side ved Side hang i den aabne Gang gamle Portraiter af de afdøde Munke, og paa hver Dør til Cellerne var klistret Billeder af Martyrhistorien, hvilke jeg betragtede med samme hellige Følelse, som siden Raphaels og Andrea del Sartos Mesterværker.

„Du er jo en rask Dreng!" sagde han, „nu skal Du see de Døde." Herpaa aabnede han en lille Dør til et Galeri, nogle Trappetrin dybere end Søilegangen; vi traadte derned, og nu saae jeg rundt om mig Dødninghoved ved Dødninghoved, stillede saaledes paa hinanden, at de dannede Vægge, og derved flere Capeller. Der vare ordenlige Nischer, og i disse sad hele Skeletter af de anseeligste Munke, svøbte i deres brune Kutte, med Strikken om Livet og en Bønnebog eller en vissen Blomsterkost i Haanden. Altre, Lysekroner og Udziringer vare af Skulder- og Hvirvelbeen; Basreliefs af Menneskeknogler, grelt og smagløst, som Ideen i det Hele. Jeg knugede mig fast til Munken, som læste en Bøn og derpaa sagde til mig: „der skal ogsaa jeg engang sove, vil Du saa besøge mig?" — Jeg svarede ikke et Ord, men saae forskrækket paa ham og rundt om paa hele den forunderlige, gyselige Sammensætning. Taabeligt var det at føre mig Barn ind paa dette Sted; jeg var sælsomt greben af det hele Indtryk, og følte mig først igjen rolig, da jeg kom i hans lille Celle, hvor de deilige, gule Oranger hang næsten ind af Vinduet og jeg saae det brogede Billede med Madonna, som hævedes af Englene op i den klare Sol, mens tusinde Blomster fyldte Graven, hvor hun hvilede.

Dette mit første Besøg i Klosteret beskæftigede i lang Tid min Phantasie og staaer endnu forunderligt levende for mig. Munken syntes mig et ganske andet Væsen, end de andre Mennesker, jeg kjendte; det, at han boede hos de Døde, der i den brune Kjortel næsten saae ud som han, de mange Historier, han vidste at fortælle om hellige Mænd og forunderlige Mirakler, samt min Moders store Ærbødighed for hans Hellighed, gjorde, at jeg begyndte at tænke paa, om jeg ikke ogsaa kunde blive saadan en Mand.

Min Moder var Enke, havde ikke Andet at leve af, end hvad hun kunde fortjene ved Syning og ved at leie en stor Stue bort, vi før selv havde beboet; vi boede paa det lille Tagkammer, og en ung Maler, Federigo, var flyttet ind i Salen, som vi kaldte den. Det var en livsglad, rask, ung Mand, langveis borte fra, langt ude, hvor de ikke kjendte Madonna og Jesusbarnet, sagde min Moder. Han var fra Danmark. — Jeg begreb dengang ikke, at der kunde være mere end eet Sprog, og troede derfor at han var døv, naar han ikke forstod mig; jeg raabte derfor Ordene saa høit jeg kunde, han loe ad mig, bragte mig tidt Frugt og tegnede mig Soldater, Heste og Huse. Vi bleve snart bekjendte; jeg holdt meget af ham, og min Moder sagde ogsaa tidt, at det var saadant et skikkeligt Menneske. En Aften hørte jeg imidlertid en Samtale mellem min Moder og Munken Fra Martino, der gav mig en særegen Følelse for den unge Konstner. Min Moder spurgte, om den Fremmede dog virkelig skulde være evig fordømt til Helvede. „Han og flere af de Fremmede," sagde hun, „ere jo dog meget skikkelige Folk, der aldrig gjøre noget Ondt! De ere gode mod de Fattige, de betale nøiagtigt og bestemt; ja tidt synes jeg virkelig, at de ikke begaae slige Synder, som Mange af Vore!"

„Ja," svarede Fra Martino, „det er vel sandt! de ere som oftest saare skikkelige Folk, men veed I, hvoraf det Hele kommer?

Seer I: Djævelen, som gaaer om i Verden, veed, at Kjætterne nu engang tilhøre ham, og saa frister han dem aldrig; derfor kan de sagtens være skikkelige, sagtens undgaae Lasten; derimod en god catholsk Christen er et Gudsbarn, og Djævelen maa derfor her bruge sine Anfægtelser; han frister, og vi Svage bukke under; men en Kjætter, som sagt, fristes aldrig af Kjødet eller Djævelen!"

Derimod kunde min Moder Intet svare og sukkede dybt over den stakkels unge Mand; jeg begyndte at græde, thi jeg syntes, at det var dog en blodig Synd, at han skulde brændes evigt, han, som var saa god og som tegnede mig saa smukke Billeder.

En tredie Person, der spillede en stor Rolle i mit Barndomsliv, var Onkel Peppo, almindeligt kaldet „onde Peppo", eller ogsaa „Kongen paa den spanske Trappe" *), hvor han dagligt havde sin Residens. Født med to visne Been, der laae korslagte under ham, havde han, fra sin tidligste Barndom, faaet en forunderlig Færdighed i at skyde sig frem paa Hænderne; disse stak han ind under en Rem, der holdt et løst Bræt, og ved Hjelp af dette kunde han næsten komme ligesaa hurtigt frem, som enhver Anden paa sunde, stærke Been. Daglig sad han, som sagt, paa den spanske Trappe, tiggede vel aldrig, men raabte med et sledsk Griin: „bon giorno!" til alle Forbigaaende, og det endog efter at Solen var nede. Min Moder holdt heller ikke meget af ham, ja skammede sig endog over Slægtskabet, men for min Skyld, sagde hun ofte til mig, holdt hun Venskab med ham. Han havde det paa Kistebunden, vi Andre skulde lede efter, og naar jeg holdt mig gode Venner med ham, var jeg den Eneste,

*) Fra den spanske Plads gaaer en bred Steentrappe i Høide med de 4-Etages Huse opad Monte Pincio til de der liggende Gader; denne Trappe er især Forsamlingsstedet for Roms Tiggere og bærer Navn af den spanske Trappe efter Pladsen, den støder til.

der kunde arve, gav han det ikke til Kirken. Han havde ogsaa, paa sin Maade, en Art Kjærlighed for mig, dog følte jeg mig aldrig ret glad i hans Nærhed. Engang havde jeg været Vidne til en Scene, som havde vakt min Frygt for ham, ligesom den charakteriserer hans Hjertelag. — Paa et af de nederste Trin af Trappen sad en gammel Tigger og raslede med sin lille Blikbøsse, for at Folk skulde stikke en Bajocco deri. Adskillige gik min Onkel forbi, uden at hans sledske Grinen eller Svingen med Hatten hjalp; ved sin Taushed udrettede den Blinde langt mere, de gave ham. Tre havde gjort det, nu kom den Fjerde og kastede en Skilling til ham. Længere kunde Peppo ikke holde det ud; jeg saae, hvorledes han, som en Slange, bugtede sig ned ad Trappen og slog den Blinde i Ansigtet, saa han tabte Penge og Stok.

„Din Tyv!“ skreg min Onkel, „skal Du stjæle Pengene fra mig! Du som ikke engang er en ordenlig Krøbling! Kan ikke see! det er den hele Skavank han har; og saa tager han mig Brødet af Munden!“

Mere hørte og saae jeg ikke, men løb forskrækket hjem ad med den Foglietta Viin, jeg havde været ude at kjøbe. Paa de store Festdage maatte jeg altid med min Moder hjem til ham, for at aflægge et Besøg, vi havde da een eller anden Foræring med, enten store Druer eller syltede Guldæbler, der var hans største Slikkeri; jeg maatte da kysse ham paa Haanden og sige Onkel; saa loe han saa underligt og gav mig en halv Bajocco, men tilføiede den Formaning, at jeg skulde gjemme den for at see paa, ikke ødsle den til Kage, thi naar den var spiist, saa havde jeg slet Intet, men beholdt jeg Skillingen, saa havde jeg altid Noget!“

Der var saa sort og fælt, hvor han boede; i det ene Værelse var slet intet Vindue, og i det andet sad det høit oppe paa Muren med klinede, sønderbrudte Ruder. Meubler var der heller ingen af, uden en stor, bred Kasse, han brugte til Seng, og to

Bøtter, hvori han gjemte sine Klæder. Jeg græd altid, naar jeg skulde derhen, og vist er det ogsaa, at ihvormeget min Moder talte for mig, at jeg skulde være ret kjærlig mod ham, brugte hun ham ogsaa til Bussemand, naar hun var vred paa mig; hun sagde da, at hun vilde sende mig til min nydelige Onkel, saa kunde jeg sidde og synge hos ham paa Trappen, dog gjøre noget Gavn og fortjene en Bajocco. Jeg vidste nok, hun ikke meente det saa slemt; jeg var jo dog hendes Øiesteen.

Paa Gjenboens Huus var der et Madonnabillede, som der altid brændte en Lampe foran. Hver Aften, naar det ringede til Ave Maria, laae jeg og Nabobørnene foran og sang for Gudsmoder og det smukke Jesusbarn, som de havde pyntet med Baand, Perler og Sølvhjerter. Ved det bevægelige Lampeskjær syntes det tidt for mig, som om hun og Barnet rørte sig og smilte til os; jeg sang med høi, klar Stemme, og man sagde, at jeg sang smukt. Engang blev en engelsk Familie staaende stille og lyttede til, og da vi reiste os, gav den fornemme Herre mig en Sølvskilling; „det var", sagde min Moder, „for min deilige Stemme!" — Men, hvormeget forstyrrede det mig ikke siden! jeg tænkte ikke længer ganske ene paa Madonna, naar jeg sang for hendes Billede, nei, om man hørte efter, hvor smukt jeg sang; idet jeg tænkte saaledes, følte jeg tillige en brændende Anger derover, var bange for, at hun skulde vredes paa mig, og bad da ret uskyldigt, at hun vilde see til mig stakkels Barn.

Sangen om Aftenen var saaledes det eneste Foreningspunkt mellem mig og de andre Børn. Jeg levede stille, ganske i min egen selvskabte Drømmeverden, kunde hele Timer ligge paa Ryggen med Ansigtet mod det aabne Vindue, og see paa den forunderlige, deilige blaae Luft, Italien eier, det sære Farvespil ved Solens Nedgang, naar Skyerne hang med et violfarvet Skjær paa den guldgule Grund. Tidt ønskede jeg at kunne flyve der langt ud over Qvirinalet og Husene til de store Pinier, der stode,

som sorte Skyggebilleder paa den ildrøde Horizont. Et ganske modsat Syn havde jeg til den anden Side fra vort Værelse; der laae vor og Naboens Gaarde, hver kun et lille snevert Rum, indeklemt af de høie Huse og næsten tillukket for oven ved de store Træaltaner. Midt i hver Gaard var en muret Brønd, og Pladsen mellem disse og Husenes Vægge var ikke større, end at kun eet Menneske kunde gaae rundt om; ovenfra saae jeg saaledes egenligt kun ned i to dybe Brønde; de vare ganske overvoxede med det fine Grønne, vi kalde Venushaar; dybest nede tabte det sig i et Mørke. Det var, som kunde jeg see dybt ind i Jorden, hvor da min Phantasie skabte sig de sælsomste Billeder; imidlertid pyntede min Moder Vinduet med et stort Riis, for at jeg kunde see, hvilke Frugter der voxte mig her, om jeg ikke faldt ud og druknede.

Men jeg vil skride til en Begivenhed, der let kunde have gjort Ende paa hele mit Livs Eventyr, før der endnu kom nogen Forvikling deri.

II.

Besøget i Katakomberne. Jeg bliver Chordreng. Det nydelige Englebarn. Improvisatoren.

Vor Logerende, den unge Maler, tog mig stundom med paa sine smaa Vandringer ud af Porten; jeg forstyrrede ham ikke, medens han gjorde een eller anden Skizze, og naar han var færdig, morede han sig ved min Sladdren, da han nu forstod Sproget. Engang før havde jeg været med ham i curia hostilia, dybt inde i de mørke Huler, hvor i gamle Dage de

vilde Dyr gjemtes til Legene, hvor uskyldige Fanger vare kastede for glubende Hyæner og Løver. De mørke Gange, Munken, der førte os derind og bestandigt slog den røde Fakkel mod Muren, de dybe Steendamme, hvor Vandet stod klart som Speile, ja saa klart, at man maatte berøre det med Faklen, for at overtydes om, at det stod høit op til Randen og ikke var et tomt Rum, som det ved sin Klarhed syntes, Alt fildrede min Phantasie, Frygt følte jeg ikke, da jeg var uvidende om nogen Fare.

„Komme vi ud i Hulerne?" spurgte jeg ham, da jeg for Enden af Gaden saae det Øverste af Colossæum.

„Nei, til nogle langt større!" svarede han; „der skal Du faae Noget at see! og Dig vil jeg tegne med, min egen raske Dreng!"

Da vandrede vi fort, altid fort, mellem de hvide Mure, der indesluttе Viinhaverne og de gamle Ruiner af Badene, til vi vare ude af Rom. Solen brændte hedt, og Bønderne havde gjort sig Løvhytter af grønne Grene over deres Vogne, hvori de sov, medens Hestene, overladte til sig selv, gik i Fodgang og aad af Høknippet, der til dette Brug var hængt paa deres ene Side. Endelig naaede vi til Egerias Grotte, inden i hvilken vi spiste vor Frokost og blandede Vinen med det friske Vand, der strømmede ud mellem Steenblokkene. Vægge og Bue, den hele Grotte var indvendig overvoxet med det fineste Grønt, som var det et Betræk, virket med Silke og Fløiel, og rundt om den store Indgang hang det tætte Epheu, friskt og fyldigt, som Viinløvet i Calabriens Dale. Nogle faa Skridt fra Grotten ligger eller rettere laae, thi nu er der kun Rudera deraf, et lille, ganske øde Huus, bygget over en af Nedgangene til Katakomberne. Disse have i ældre Tider, som bekjendt, været Forbindelsesled mellem Rom og de omliggende Byer, men ere siden deels styrtede sammen, deels tilmurede, da de tjente Røvere og Smughandlere til Skjul. Nedgangen gjennem Gravhvælvingerne i St.

Sebastianskirken og her gjennem dette øde Huus vare dengang de to eneste, man endnu havde, og jeg tør troe, at vi vare de Sidste, som stege ned ad denne, thi kort efter vor Begivenhed blev den ogsaa tillukket, og kun den ene gjennem Kirken, under Ledsagelse af en Munk, blev aaben for den Fremmede.

Dybt dernede, hulet gjennem den bløde Puzzolanjord, krydser den ene Gang den anden; deres Mængde, deres Lighed med hverandre kan forvirre selv Den, der kjender Hovedretningerne. Jeg gjorde mig slet ingen Tanker om det Hele, og Maleren havde sikkret sig saaledes, at han ikke tog i Betænkning at føre mig lille Dreng med derned. Han tændte sit Lys og tog eet med i Lommen, gjorde et Nøgle Traad fast ved Aabningen, hvor vi stege ned, og vor Vandring begyndte. Snart vare Gangene saa lave, at kun jeg kunde gaae opreist, snart hævede de sig i høie Buer, udvidedes i store Qvadrater, der, hvor de overskares af andre. Vi kom gjennem Rotunden med det lille Steenalter i Midten, hvor de første Christne, forfulgte af Hedningerne, hemmeligt holdt deres Gudstjeneste. Federigo fortalte mig om de fjorten Paver og de mange tusinde Martyrer, der laae begravne hernede. Vi holdt Lyset til de store Revner i Gravnischerne og saae de gule Knogler derinde*). Endnu gik vi nogle Skridt fremad, saa gjorde han Holdt, thi Traaden var ikke meget længer. Enden af den bandt han fast i sit Knaphul, stak Lyset ind mellem nogle Stene og begyndte nu at aftegne de dybe Gange; jeg sad tæt ved paa en Steen, han havde ladet mig folde Hænderne og see op i Veiret. Lyset var halvt udbrændt, men der laae et

*) Gravmælerne her ere uden al Prydelse; derimod finder man i den hellige Januarii Katakomber ved Neapel Helgenbilleder og Inscriptioner, men slet gjorte. Paa de Christnes Grave er afbildet en Fisk, i hvis græske Navn: *ἰχθύς* ligge Begyndelsesbogstaverne til *Ἰησοῦς χριστός θεοῦ υἱός σωτήρ*: (Jesus Christus, Guds Søn, Frelser).

heelt ved Siden af, desuden havde han Svamp og Fyrtøi, for at kunne tænde igjen, om det pludseligt sluktes.

Min Phantasie skabte tusinde forunderlige Gjenstande i de uendelige Gange, der aabnede sig, for kun at vise et uhyre Mørke. Alt var ganske stille, kun de nedfaldende Vanddraaber gave en eensformig Lyd. Medens jeg saaledes sad i mine egne Tanker, blev jeg pludselig forskrækket over min Ven, Maleren, der gav et forunderligt Suk og sprang omkring, men altid paa samme Plet. Hvert Øieblik bøiede han sig ned til Jorden, som om han vilde gribe Noget; nu tændte han det større Lys og søgte rundt om; da blev jeg bange over hans sære Væsen og reiste mig grædende op.

„For Guds Skyld, bliv siddende, Barn!" sagde han, „for Gud i Himlens Skyld!" og nu stirrede han igjen paa Jorden.

„Jeg vil op!" skreg jeg, „jeg vil ikke være hernede!" Nu tog jeg ham i Haanden og vilde trække ham med.

„Barn, Barn! Du er en herlig Dreng! jeg skal give Dig Billeder og Kager; der har Du Skillinger!" og nu tog han sin Pung op af Lommen og gav mig Alt, hvad der var deri; men jeg følte, at hans Haand var iiskold og at han skjælvede; da blev jeg endnu mere urolig og raabte paa min Moder, men saa greb han mig heftigt i Skulderen, ruskede mig stærkt og sagde: „jeg prygler Dig, er Du ikke rolig!" nu slog han sit Lommetørklæde om min Arm og holdt mig fast, men bøiede sig i det Samme ned og kyssede mig stærkt, kaldte mig sin kjære, lille Antonio og sagde: „Bed ogsaa Du til Madonna!"

„Er Traaden borte?" spurgte jeg.

„Vi finde den, vi finde den!" svarede han og søgte atter. Imidlertid var det mindre Lys brændt ud, og alt som det større, ved den Bevægelse hvormed han førte det, smeltede og brændte ham ned imod Haanden, desstørre blev hans Skræk. Det vilde

ogsaa være umuligt, uden Traaden at finde tilbage igjen, ethvert Skridt kunde føre os dybere ind, hvor Ingen kunde frelse os.

Efter forgjeves Søgen kastede han sig ned paa Jorden, tog mig om Halsen og sukkede: „Du stakkels Barn!“ da græd jeg stærkt; thi jeg følte, at jeg kom aldrig hjem. Han trykkede mig saa fast til sig, idet han laae paa Jorden, at min Haand gled ind under ham; jeg greb i Gruset og havde Traaden mellem mine Fingre.

„Her er den!“ sagde jeg.

Han greb min Haand, blev som vanvittig af Glæde, thi her hang virkeligt vort Liv i denne ene Traad. — Vi vare frelste.

— O, hvor varmt skinnede ikke Solen, hvor blaa var ikke Himlen, hvor deiligt grønne Træer og Buske, da vi kom ud i den frie Luft! Den stakkels Federigo kyssede mig igjen, tog sit smukke Sølvuhr op af Lommen og sagde: „det skal Du have!“ Jeg blev saa sjæleglad derover, at jeg reent glemte Alt, hvad der var skeet; men min Moder kunde ikke glemme det, da hun hørte det, og han fik aldrig mere Lov til at tage mig med sig. Fra Martino sagde ogsaa, at det var ene for min Skyld, vi vare reddede, at det var mig, som Madonna havde rakt Traaden, mig og ikke Kjætteren Federigo, at jeg var et godt, fromt Barn, og maatte aldrig glemme hendes Mildhed og Naade. Dette og nogle Bekjendtes spøgende Yttring, at jeg var født til Geistlig, da jeg slet ikke, paa min Moder nær, kunde lide Fruentimmerne, bestemte hende til, at jeg skulde være en Kirkens Tjener. Jeg veed ikke selv, men ethvert Fruentimmer havde mig noget Ubehageligt, og da jeg ret naivt udtalte det, blev jeg drillet af alle de Piger og Koner, der kom til min Moder. Alle vilde de kysse mig. Især var der en Bondepige, Mariuccia, som ved denne Spøg tidt bragte mig Taarer i Øinene. Hun var særdeles livlig og overgiven, levede af at være Model og gik derfor altid i smukke, brogede Klæder, med et stort, hvidt Liin over Haaret.

Tidt sad hun for Federigo, kom ogsaa til min Moder og fortalte mig da altid, at hun var min Brud og jeg hendes lille Brudgom, som maatte og skulde give hende et Kys; jeg vilde nu aldrig, men saa tvang hun mig med Magt. Da jeg engang, som hun sagde, græd ret barnagtigt, var et Pattebarn, skulde ogsaa patte ligesom de andre Smaa, flygtede jeg ud paa Trappen, men hun fik mig fat, holdt mig med sine Knæe, og knugede mit Hoved, som jeg med Afsky vendte bort, meer og meer fast mod sit Bryst. Jeg rev Sølvpilen af hendes Haar, der faldt tykt ned over mig og hendes blottede Skulder. Min Moder stod i Krogen, loe og opmuntrede Mariuccia, medens Federigo, ganske ubemærket i sin Dør, malede den hele Gruppe.

„Jeg vil ingen Kjæreste have, ingen Kone!" sagde jeg til min Moder: „jeg vil være Præst eller Capuciner ligesom Fra Martino!"

Den forunderlige Stilhed, jeg ofte hele Aftener var hensjunken i, ansaae ogsaa min Moder for Tegn paa min Bestemmelse for Kirken; jeg sad da og udtænkte, hvilke Slotte og Kirker jeg vilde bygge, naar jeg blev større og rig; hvorledes jeg da skulde kjøre, ligesom Cardinalerne, i røde Vogne med mange guldgalonerede Tjenere bag paa; eller ogsaa skabte jeg mig en ny Martyrhistorie, af de mange, Fra Martino havde fortalt mig; jeg blev naturligviis Helten i den og skulde ved Madonnas Hjelp aldrig føle Smerterne, der tilføiedes mig. Især havde jeg stor Lyst til at reise til Federigos Hjem, for at omvende dem der, at ogsaa de kunde faae Deel i Naaden.

Hvorledes min Moder eller Fra Martino have baaret dem ad, veed jeg ikke, men nok er det, en Morgenstund iførte min Moder mig den lilla Kjortel, gav mig den Flors Særk oven over, som naaede til Knæene, og lod mig saa see mig selv i Speilet. Jeg var nu Chordreng i Capucinerkirken, skulde bære et af de store Røgelsekar og synge med deroppe for Alteret.

Fra Martino lærte mig det Altsammen. O, jeg var saa lykkelig derover! Snart blev jeg som hjemme i den lille, men hyggelige Klosterkirke, kjendte hvert Englehoved paa Altertavlerne, hver broget Snirkel paa Pillerne, kunde med lukkede Øine see den smukke St. Michael stride med den fæle Drage*), saaledes som Maleren har fremstillet det, og gjorde mig mange forunderlige Tanker ved de paa Gulvet udhuggede Dødninghoveder, med de grønne Vedbendkrandse om Panderne.

Allehelgens Fest var jeg med nede i Dødningcapellerne, hvor Fra Martino havde ført mig ind, da jeg første Gang var med ham i Klosteret. Alle Munkene sang Sjælemesser, og jeg med to jævnaldrende Drenge svingede Røgelsekar foran det store Alter af Dødninghoveder. — Man havde sat Lys i de af Knogler dannede Lysekroner, Munkeskeletterne havde faaet nye Blomsterkrandse om Panden og en frisk Bouquet i Haanden. — Mange Mennesker vare, som sædvanligt, strømmede til; de knælede, og Sangerne istemte det høitidelige Miserere. Længe saae jeg paa de hvidgule Dødninghoveder og Røgelsedampen, der i sælsomme Skikkelser bølgede mellem dem og mig; da begyndte Alt at bevæge sig for mine Øine, det var, som saae jeg det Hele gjennem en stærk Regnbue, det ringede for mine Øren, som tusinde Kirkeklokker, jeg syntes at seile hen ad en Strøm, det var usigeligt deiligt — Mere veed jeg ikke. Bevidstheden forlod mig, jeg var besvimet.

Den tunge Luft af Menneskemassen og min ophidsede Phantasie bevirkede min Afmagt. Da jeg kom til mig selv igjen, laae jeg i Fra Martinos Skjød under Orangetræet i Klosterhaven.

Min forvirrede Fortælling om hvad jeg syntes at have seet,

---

*) Det berømte Maleri: St. Michael, Erkeengelen, ungdommelig skjøn og med store Vinger, sætter sin Fod og Spydet paa Djævelens Hoved.

forklarede han og alle Brødrene som en Aabenbarelse; de salige Aander havde svævet mig forbi, men jeg havde ikke kunnet taale Synet af deres Glands og Herlighed.

Dette gav da Anledning til, at jeg snart fik flere forunderlige Drømme, skabte ogsaa selv nogle, som jeg fortalte min Moder og hun atter meddeelte sine Venner, saa at jeg Dag for Dag gjaldt mere og mere for et Gudsbarn.

Imidlertid nærmede sig den lykkelige Juletid. Pifferari, Hyrderne fra Bjergene, kom ind i deres korte Kapper, med Baand om den spidse Hat, og forkyndte med Sækkepiben, foran hvert Huus, hvor Madonnabilledet stod, at Frelseren skulde fødes. Jeg vaagnede hver Morgen ved disse eensformige melancholske Toner, og min første Beskæftigelse var da strax at læse over paa min Tale; thi jeg var imellem de udvalgte Børn, Piger og Drenge, der denne Gang, mellem Juul og Nytaar, skulde prædike foran Jesusbilledet i Kirken Santa Maria Araceli.

Det var ikke blot mig, min Moder og Mariuccia, der glædede sig over, at jeg niaars Dreng skulde holde Tale, men ogsaa Maleren Federigo, for hvem jeg, uden deres Vidende, gjorde Prøve oppe paa et Bord; et saadant var det, kun at der laae et Tæppe over, som de satte os Børn op paa i Kirken, hvor vi da for den forsamlede Mængde maatte fremsige den udenad lærte Tale om Madonnas blodige Hjerte og Jesusbarnets Deilighed. Jeg kjendte ikke til Frygt, det var af Glæde, mit Hjerte bankede saa stærkt, da jeg stod frem og Alle saae paa mig. Jeg var det af Børnene, som gjorde meest Lykke, det syntes afgjort; men nu blev en lille Pige løftet op, hun var saa uendeligt fiint bygget, havde dertil et ganske underligt forklaret Ansigt og en saa melodisk Stemme, at Alle udbrøde, det var et lille Englebarn. Selv min Moder, der gjerne havde givet mig Prisen, sagde høit, at det var som en af Englene paa den store Altertavle. Det forunderligt mørke Øie, det kulsorte Haar, det barnlige og dog

saa kloge Ansigt, de deilige smaa Hænder, nei, det syntes jeg ogsaa min Moder talte for meget om, skjøndt hun sagde, jeg ogsaa havde været en Gudsengel. — Man har en Sang om Nattergalen, der som Unge sad i Reden og hakkede paa Rosenhækkens grønne Blad, saae ikke Knoppen, der begyndte at forme sig; — og Maaneder efter, da Rosen udfoldede sig, sang han kun om den, flagrede ind i Tornene og forblødte. Den er ofte falden mig, som Ældre, ind, men i Kirken Araceli, da kjendte jeg den ikke, hverken mine Øren eller mit Hjerte kjendte den!

Hjemme maatte jeg for min Moder, Mariuccia og flere Veninder gjentage den holdte Tale, og det smigrede ikke lidet min Forfængelighed; men de tabte imidlertid tidligere Interessen for at høre den, end jeg for at gjentage den; for nu at holde mit Publicum i Aande, fandt jeg paa selv at skabe en ny Tale; dog denne var mere en Skildring af Festen i Kirken, end egenlig en Juletale. Federigo var den Første, som hørte den, og skjøndt han loe, smigrede det mig dog, at han sagde, min Tale var i alle Maader ligesaa god, som den, Fra Martino havde lært mig, og at der stak en Poet i mig. Dette Sidste grundede jeg meget over, da jeg ikke forstod det, dog tænkte jeg mig derved en god Engel, der boede i mig, maaskee ham, der viste mig de smukke Drømme og al den Deilighed, naar jeg sov. Først hen i Sommeren bragte et Tilfælde mig til at faae et klarere Begreb om en Poet og vakte nye Ideer i min egen Sjæleverden.

Det var meget sjeldent min Moder gik udenfor det Qvarteer, hvor vi boede; derfor syntes det mig en heel Fest, da hun en Eftermiddag sagde, vi skulde gaae at besøge en Veninde i Trastevere*). Jeg fik Søndagsklæderne paa, og den brogede Silkeklud, som jeg da pleiede at bære istedenfor Vest, blev med Knappenaale heftet mig over Brystet under den lille Trøie, en

*) Den Deel af Rom, som ligger paa høire Side af Tiberen.

stor Sløife paa Tørklædet og en broderet Kasket; jeg var ganske nydelig!

Da vi efter Besøget igjen vendte hjem ad, var det alt noget sildigt, men deiligt Maaneskin, Luften frisk og blaa, Cypresserne og Pinierne stode med forunderlige skarpe Conturer paa de nærliggende Høie. Det var en af disse Aftener, hvoraf man i sit Liv har enkelte, der, uden just at udmærke sig ved nogen stor Livsbegivenhed, dog i hele sit Farvespil aftrykker sig paa Psychevingen. Naar jeg siden efter tænker tilbage paa Tiberfloden, seer jeg stedse Billedet af den paa hiin Aften; det tykke, gule Vand, som Maanen skinnede paa, de sorte Muurpiller af den gamle, ødelagte Bro, der med stærke Skygger ragede op af Strømmen, hvor det store Møllehjul brusede, selv de lystige Piger, der med Tambourinen hoppede forbi og dandsede Saltarello*). I Gaderne ved Santa Maria della Rotonda var Alt endnu i Bevægelse; Slagtere og Frugtkoner sad bag deres Borde, hvor Varerne laae mellem Laurbærguirlander og Lysene brændte i den frie Luft; Ilden blussede under Kastaniegryderne, og Samtalen gik med Raaben og Støien, saa at en Fremmed, der ei forstod Ordene, skulde troe, at det var Klammeri paa Liv og Død. En gammel Veninde, min Moder traf i Fiskehandlerskeen, trak Tiden ud for os, saa de begyndte at slukke Lysene, før vi kom paa Van-

*) En romersk Folkedands til en meget eensformig Melodi. Den dandses af Een eller To, dog uden at disse komme i Berørelse med hinanden; som oftest er det to Mænd, eller to Qvinder, der med raske, hoppende Trin og stigende Hurtighed bevæge sig i én Halvcirkel. Armene ere i ligesaa stor Bevægelse, som Benene, og forandre uafladelig Stilling med den naturlige Ynde, som er Romerfolket egen. Fruentimmerne pleie i Dandsen at løfte Skjørtet lidet eller selv at slaae Tacten paa Tambourin, som ellers en Tredie udenfor angiver ved den eensformige Trommen, hvis Afvexling ene bestaaer i den større eller mindre Hurtighed, hvormed Slagene følge paa hinanden.

dring, og da min Moder fulgte Veninden til hendes Dør, blev det alt dødsstille i Gaderne, selv i Corso, men da vi bøiede om over Pladsen di Trevi, hvor den prægtige Cascade er, klang det os atter lystigt imøde.

Maaneskinnet faldt just paa det gamle Palads, hvor Vandet strømmer ud mellem Fodstykkets Klippeblokke, der synes løst kastede mellem hverandre. Neptuns tunge Steenkappe flagrede i Vinden, idet han saae ud over den store Cascade, paa hvis Sider de blæsende Tritoner styre Havhestene. Under dem udbreder sig det store Bassin, og paa Trappetrinene, rundt om dette, laae en Flok Bønder og strakte sig i Maaneskinnet. Store, overskaarne Meloner, som den røde Saft væltede ud af, laae ved Siden af dem. En lille fiirskaaren Karl, hvis hele Dragt var Skjorten og de korte Lærredsbuxer, der om Knæene hang opknappede og løse, sad med en Guitar og greb lystig i Strængene. Nu sang han et Vers, nu spillede han, og alle Bønderne klappede i Hænderne. Min Moder blev staaende, og nu hørte jeg en Vise, der ganske forunderligt greb mig, thi det var ikke en Vise, som andre; nei, han sang for os, hvad vi saae og hørte! vi vare selv med i Visen, og det paa Vers og med Melodi; han sang: hvor deiligt man kunde sove med en Steen under Hovedet og den blaae Himmel til Overdyne, medens her de to Pifferari blæste Sækkepibe, og nu pegede han paa Tritonerne, der stødte i deres Horn; hvorledes det hele Compagnie af Bønder, der her lod Melonen bløde, vilde drikke Kjærestens Skaal, som nu sov men i Drømme saae Peterskuppelen og Kjæresten, der gik i Pavens By! „Den Skaal ville vi drikke og alle Pigernes Skaal, hvis Piil endnu ikke har aabnet Haanden*)! Ja," tilføiede han og kneb min Moder i Siden, „Mutters med, og Kjærestens, som Drengen

*) Pilen, Landsbyfruentimmerne bære i Haaret, har hos Pigerne en knyttet Haand, hos de Forlovede og Gifte en aaben.

faaer, før det sorte Duun voxer ham om Munden!" „Bravo!" sagde min Moder, og alle Bønderne klappede og brølte med: „Bravo, Giacomo! Bravo!"

Paa Trinene af den lille Kirke til Høire opdagede vi imidlertid en Bekjendt, vor Federigo, der med Blyanten stod og optog det hele lystige Maaneskinsstykke. Da vi gik hjem, spøgte han og min Moder over den raske Improvisator, saaledes hørte jeg de kaldte Bonden, der havde sjunget saa morsomt.

„Antonio," sagde Federigo til mig, „Du skulde have improviseret igjen, Du er jo ogsaa en lille Poet! Du maa lære at sætte dine Taler i Vers!"

Nu forstod jeg da, hvad en Poet maatte være, altsaa En, der kunde synge smukt, hvad han følte og saae. Det var morsomt og maatte jo, tænkte jeg, være let, havde jeg kun en Guitar.

Det første Æmne for min Sang blev hverken meer eller mindre end Spekhøkerens Boutik lige overfor, hvor vi boede. Tidligt havde min Phantasie svævet mellem de forunderlige Sammensætninger af hans Varer, der selv tiltrak sig den Fremmedes Blik. Mellem smukke Laurbærguirlander hang de hvide Bøffeloste, som store Strudsæg; Lysene, omvundne med Guldpapir, dannede Orgeler, og Pølserne vare opreiste som Colonner, der bare en Parmesanost, skinnende, som det gule Rav. Naar nu om Aftenen det Hele var oplyst og den røde Glaslampe brændte for Madonnabilledet paa Væggen mellem Pølser og Presciutto*), syntes jeg at see ind i en heel Trylleverden. Katten paa Disken og den unge Capuciner, der altid handlede saa længe med Signora, kom ogsaa ind i mit Digt, som jeg saa ofte i Tankerne gik igjennem, at jeg sikkert og tydeligt kunde fremsige det for Federigo, og som, da det vandt hans Bifald, snart udbredte sig over

*) Skinke.

hele Huset og selv til Spekhøkerens Signora, der loe og slog Hænderne sammen, idet hun kaldte det et mirakuløst Digt, en: **Divina Commédia di Dante.**

Nu blev da ogsaa Alting besjunget! jeg levede saa ganske i Phantasier og Drømme, i Kirken, naar jeg svingede Røgelsekarret til Munkenes Sang, paa Gaderne mellem de rullende Vogne og skrigende Kræmmere, som i min lille Seng under Madonnabilledet og Vievandskarret. Hele Timer kunde jeg, i Vinterskumringen, sidde udenfor vort Huus og stirre ind i det store Blus paa Gaden, hvor Smedene glødede deres Jern og Bønderne opvarmede sig; jeg saae i den røde Ild en Verden, flammende som min egen Phantasies. Jeg jublede af Glæde, naar om Vinteren Sneen fra Bjergene jog saa stærk en Kulde ned til os, at der hang Iistappe paa Steentritonen ude paa Pladsen; Skade, at det skete saa sjeldent! Da vare ogsaa Bønderne glade, naar de saae dette, som var dem Tegn paa et frugtbart Aar; de toge hverandre i Hænderne og dandsede i store, uldne Pelse rundt om Tritonen, mens Regnbuen spillede paa den høie Vandstraale.

Men jeg dvæler for længe ved de enkelte Barndomserindringer, der for Fremmede ikke kunne have den dybe Betydning, det forunderlige Gribende, som for mig. Ved at gjentage dem, ved at dvæle ved Enkelthederne, synes jeg atter at gjenleve det Hele.

— Min Barndom Hjertet var for mine Drømme,
Et Tonehav, hvor Billedbaade svømme.

Jeg vil skride til den Begivenhed, der satte det første Tjørnegjerde mellem mig og Hjemmets Paradiis, førte mig ud mellem Fremmede og skabte Spiren til min hele Fremtid.

III.

Blomsterfesten i Genzano.

Det var i Junimaaned; Dagen nærmede sig til den berømte Blomsterfest, der aarlig høitideligholdes i Genzano*). Min Moder og Mariuccia havde der en fælles Veninde, som med sin Mand holdt Osteria og Kjøkken**). De havde alt i flere Aar besluttet at tage ud til denne Fest, men altid var der indtruffet Forhindringer; denne Gang blev det sat igjennem. Dagen før Blomsterfesten skulde vi afsted, da det var en lang Vei; af Glæde sov jeg ikke hele Natten forud.

Solen var endnu ikke oppe, da Vetturinen holdt for Døren, og vi rullede afsted. Aldrig før havde jeg været ude mellem Bjergene. Forventning og Glæde over den vidtomtalte Fest satte min hele Sjæl i Bevægelse. — Kunde jeg som Ældre see Naturen og Livet rundt om med samme levende Følelse som da, og i Ord udtale det, maatte det blive et udødeligt Digt. Den store Stilhed i Gaderne, den jernbeslaaede Stadsport, den milevidt udstrakte Campagne med de eensomme Gravsteder, den tætte Morgentaage, der skjulte Foden af de fjerne Bjerge, Alt syntes mig hemmelighedsfulde Tilberedelser til den Herlighed, jeg skulde faae at see. — Selv de ved Veien opreiste Trækors med de hvide Røverbeen paa, der sagde os, at her var en Uskyldig dræbt og Gjerningsmanden straffet, havde noget Kildrende for mig. Først forsøgte jeg paa at tælle de uendelig mange murede Buer, der lede Vandet fra Bjergene til Rom, men det blev jeg træt af;

---

*) En lille By i Albanerbjergene, tæt ved Landeveien mellem Rom og Sumpene.

**) »Osteria e cucina,« det sædvanlige Skilt for mindre Herberger og Spiseqvarterer i Italien.

saa plagede jeg de Andre med tusinde Spørgsmaal om de store Blus, som Hyrderne havde tændt rundt om de sammenstyrtede Gravmonumenter, og vilde have nøie Forklaring om de store Faarehjorder, som de vandrende Drivere holdt samlede paa een Plet, ved at have spændt et Fiskenet, som et Gjerde, rundt om hele Hjorden.

Fra Albano skulde vi gaae til Fods den korte, smukke Vei over Ariccia. Reseda og Gyldenlak voxte vildt ved Veien, de tætte, saftige Olietræer skyggede saa deiligt; jeg kunde øine Havet, og paa Bjergskrænten ved Veien, hvor Korset staaer, hoppede lystige Piger os dandsende forbi, loe og spøgte, men glemte dog ikke fromt at kysse det hellige Kors. Den høie Kirkekuppel i Ariccia troede jeg var Peterskirkens, som Englene havde hængt herude i den blaae Luft mellem de mørke Olietræer. Inde paa Gaden havde Folk flokket sig om en Bjørn, der dandsede paa Bagbenene, medens Bonden, der holdt den i Snoren, blæste paa Sækkepibe den selvsamme Melodi, han ved Juletid, som Pifferari, havde blæst for Madonna. En deilig Abekat i Soldateruniform og som han kaldte: Corporalen, slog Kolbytter paa Bjørnens Hoved og Ryg. Jeg var gjerne bleven her, istedetfor at gaae til Genzano! Blomsterfesten var jo ogsaa først imorgen; men min Moder skyndte, for vi skulde hjelpe Veninden, Angelina, med at flette Krandse og Blomstertæpper.

Den korte Vei var snart tilbagelagt og Angelinas Huus opspurgt; det laae paa den Kant af Genzano, som vender mod Nemisøen; det var et smukt Huus; ud af Muren sprang et Kildevæld ned i Steenbassinet, hvor Æslerne trængte sig om for at drikke.

Vi traadte ind i Osteriet: der var en Summen og Brummen! Maden kogte og brasede paa Skorstenen. En Vrimmel af Bønder og Byfolk sad ved de lange Træborde, drak deres Viin og spiste deres Presciutto. Deilige Roser stode i den blaae

Krukke foran Madonnabilledet, hvor Lampen ikke ret vilde brænde, fordi Røgen trak derhen. Katten løb over Ostene, der laae paa Hylden, og vi vare nær faldne over Hønsene, som hoppede om paa Gulvet. Angelina tog meget fornøiet mod os, og vi kom op ad den steile Trappe tæt ved Skorstenen, hvor vi fik vort eget Kammer og kongelige Retter, efter mine Begreber; Alt var prægtigt, selv Foglietten med Viin var pyntet ud; der sad som Prop i Flasken en udsprungen Rose. De kyssedes alle Tre, jeg fik ogsaa et Kys, og maatte tage det, enten jeg vilde eller ei. Angelina sagde, jeg var saa peen, og min Moder klappede mig paa Kinden med den ene Haand, medens hun med den anden pyntede paa mig, trak Trøien, der var mig for kort, snart ned over Hænderne, snart igjen op om Hals og Bryst, saaledes som den skulde sidde.

Efter Bordet ventede os alt en heel Fest, vi skulde ud at plukke Blomster og Grønt til Krandse. Gjennem en lav Dør kom vi nu ud i Haven; denne var kun nogle Alen i Omfang og udgjorde, saa at sige, kun en eneste Løvhytte. Det tynde Rækværk foran var forstærket ved de brede, faste Blade af Aloen, der her groede vildt og dannede et naturligt Gjerde. Søen laae blikstille dybt i det store, runde Krater, fra hvilket engang Ilden havde sprudlet mod Skyen. Vi gik ned ad den amphitheatralske Bjergside, gjennem de store Vignier og den tætte Platanskov, hvor Rankerne snoede sig op mellem Trægrenene. Ovenpaa den anden Skrænt laae Byen Nemi og speilede sig ned i den blaae Sø. Medens vi gik bandt vi Krandse; den mørke Oliegreen og det friske Viinblad blev slynget mellem de vilde Gyldenlakker. Snart var den blaae, dybtliggende Sø og den klare Himmel over os skjult af de tætte Grene og Viinløvet, snart tittede de frem, som udgjorde begge et eneste uendeligt Blaa. Alt var mig nyt og herligt; min Sjæl bævede af en stille Lyksalighed. Jeg har

endnu Øieblikke, hvori Erindringen hæver hine Følelser frem igjen, som smukke Mosaikstykker af en sjunken Stad.

Solen brændte saa hedt, og først nede ved Søen selv, hvor Platanerne, med urgamle Stammer, voxte ud i Vandet og dykkede de med Viinløv omsnoede Grene ned i Vandspeilet, fandt vi det køligt til at fortsætte Arbeidet; smukke Vandplanter nikkede, som om de drømte, under den tætte Skygge; de kom med i Krandsen. Snart naaede ikke Solstraalerne mere ned til Søen, men spillede kun paa Tagene i Nemi og Genzano, Dunkelheden udbredte sig alt hvor vi sad; jeg havde fjernet mig fra de Andre, men kun nogle Skridt, da min Moder var bange for, at jeg skulde falde i Søen, der var dyb og Skrænten brat. Ved de faa Steenlevninger af det gamle Dianatempel laae et omhugget Figentræ, som Vedbenden alt begyndte at binde fast igjen til Jorden; jeg var krøbet op paa dette, flettede ogsaa en Krands og sang af en Canzonette:

»— Ah rossi, rossi fiori,
Un mazzo di violi!
Un gelsomin d'amore —«

da jeg pludselig blev afbrudt ved en sælsom hvislende Stemme:

»— Per dar al mio bene!«

Pludseligt stod der en høi, gammel Kone af en forunderlig rank Holdning og i den Dragt, Bønderkonerne i Frascati sædvanligt bære. Det lange, hvide Slør, som hang fra Hovedet ned over Skulderen, bidrog til at vise Ansigt og Hals endnu mere mulatfarvede, end de maaskee vare; Rynke laae ved Rynke, saa den hele Hud lignede et sammenskrumpet Net; de sorte Øiestene syntes at udfylde Øiehulerne. Hun loe og saae derpaa øiebliklig stift og alvorligt paa mig, som var hun en Mumie, man havde stillet op under Træerne.

„Rosmarinernes Blomster," sagde hun, blive smukkere i dine Hænder! Du har en Lykkestjerne i Øiet!"

Jeg saae forundret paa hende, idet jeg trykkede Krandsen, jeg bandt paa, op mod mine Læber.

„Der sidder Gift i de smukke Laurbærblade!*) Bind din Krands, men smag ikke paa Bladene!“

„Ha! kloge Fulvia fra Frascati!“ udbrød Angelina, der traadte frem af Hækken. „Binder Du ogsaa Krandse til Festen imorgen, eller“ sagde hun med mere dæmpet Stemme, „binder Du andre Urtekoste, mens Solen gaaer ned i Campagnen?“

„Et klogt Øie!“ vedblev Fulvia og saae uforandret paa mig, „Solen gik igjennem Tyren, da han fødtes, og der hænger Guld og Ære paa Tyrens Horn!“

„Ja,“ sagde min Moder, der kom til med Mariuccia, „naar han faaer den sorte Kjole og den brede Hat, kommer det an paa, om han skal svinge Røgelse eller gaae gjennem Tornebuske!“

At hun herved sigtede til, at jeg skulde i den geistlige Stand, syntes Sybillen at opfatte, dog laae der en ganske anden Betydning i hendes Ord, end den, vi da maatte tænke os.

„Den brede Hat,“ sagde hun, „vil ikke skygge hans Pande, naar han staaer for Folket, naar hans Taler lyde som Musik, høiere end Nonnernes Sang bag Gitteret og stærkere end Tordenen i Albanerbjergene! Lykkens Stol er høiere, end Monte Cavo, hvor dog Skyen ligger paa Bjerget mellem Faarehjordene!“

„O Gud!“ sukkede min Moder og rystede lidt vantro, skjøndt hun gjerne gad høre den glimrende Spaadom. „Han er et fattigt Barn, Madonna veed, hvorledes det vil gaae ham! Lykkevognen er høiere, end Albanerbondens Vogn, og Hjulet gaaer rundt, hvor skal et fattigt Barn komme derop!“

„Har Du seet, hvorledes de to store Hjul paa Bondens Vogn dreie sig? Den nederste Sparre bliver øverst og gaaer

*) Prunus Laurocerasus, der voxer meget villig her mellem Bjergene.

saa ned igjen; ved Jorden sætter Bonden sin Fod ind paa den, og Hjulet, som dreier, maa løfte ham op, men tidt staaer der en Steen paa Veien, og saa kan det gaae som en Dands paa Torvet*)."

„Og kan jeg ikke komme med paa Lykkevognen?" sagde min Moder, halvt spøgende, men udstødte i det Samme et Skrig, thi en uhyre Rovfugl slog ned tæt ved i Søen, saa Vandet i samme Nu stænkede os i Ansigtet ved den Kraft, hvormed den slog det rolige Vandspeil med sine store Vinger. Høit fra Luften havde den med sit skarpe Blik opdaget en stor Fisk, der stod ubevægelig, som et Rør, tæt ved Vandfladen; med Pilens Flugt greb den sit Bytte, borede de skarpe Kløer ind i Fiskens Ryg og vilde nu atter hæve sig, men Fisken, som vi kunde see paa det pidskede Vand, var af en særdeles Størrelse og næsten af lige Kræfter med sin Fjende; den søgte derfor at drage ham ned med sig. Fuglens Kløer sad for fast inde i Fiskens Ryg, til at den kunde slippe sit Bytte, og nu begyndte der en Kamp mellem dem, hvorved den blikstille Sø zittrede i store Buer. Snart saae man den glindsende Ryg af Fisken, snart slog Fuglen de brede Vinger mod Vandet og syntes at bukke under. Nogle Minuter varede Kampen. Begge Vingerne laae et Øieblik stille, udbredte paa Vandet, som hvilede de sig, med Eet sloge de høit sammen, man hørte et Knæk, den ene Vinge sank ned, medens den anden pidskede Vandet til Skum og derpaa forsvandt. Fisken skød ned til Bunden med sin Fjende, hvor de Begge, Øieblikket efter, maatte døe.

Tause havde vi Alle seet paa denne Scene; da min Moder atter vendte sig til de Andre, var Sybillen borte. Dette, tilligemed den lille Begivenhed, der, som man vil see, mange Aar

---

*) Bønderne stige op paa deres høie Vogne, ved at sætte Foden ind paa Sparren, idet Hjulet dreier den opad.

efter virkede ind paa min Skjæbne og saaledes dobbelt prægede sig i min Erindring, bevirkede, at vi Alle meget hurtigt og temmelig tause skyndte os hjemad. Mørket syntes at strømme ud af de tætte Træers Blade, de ildrøde Aftenskyer skinnede tilbage fra Vandspeilet, Møllehjulet bruste med eensformige Toner, Alt syntes at have noget Dæmonisk ved sig. Medens vi gik, hviskede Angelina sælsomme Ting, hun havde hørt forudsige af den Gamle, der forstod at koge Gift og Elskovsdrikke, og nu fortalte hun om den stakkels Teresa i Olevano, der Dag for Dag svandt hen af Sorg og Længsel efter den flinke Gjuseppe, som var draget paa Vandring Nord paa, over Bjergene; hvorledes den Gamle da havde kogt Urter i en Kobberkoncha og ladet den flere Dage syde over Gløderne, til Gjuseppe ogsaa blev greben af Længsel og maatte Nat og Dag, uden Rast og Hvile, skynde sig tilbage hvor Konchaen kogte med hellige Urter og hans og Teresas Haarlok. Jeg læste sagte mit Ave Maria og var ikke rolig, før vi kom under Tag igjen hos Angelina.

De fire Væger bleve tændte i Messinglampen, en af vore Krandse hængt omkring den og en Ret Mongano al pomidoro sat for os tilligemed Foglietten fuld af Viin. Bønderne nede i Stuen drak og improviserede; det var en Art Duet mellem To, og den hele Forsamling stemmede i Chor dertil, men da jeg sang med de andre Børn foran Madonnabilledet, der hang tæt ved den store Skorsteen, hvor Ilden brændte, lyttede de Alle til og roste min smukke Stemme, saa jeg glemte den mørke Skov udenfor og den gamle Fulvia, der havde spaaet min Skjæbne. Gjerne havde jeg nu begyndt at improvisere omkap med Bønderne, men min Moder stækkede min Forfængelighed og Villie, idet hun spurgte mig, om jeg fandt det passende, at jeg, som i Kirken svingede Røgelsekarret og maaskee engang skulde tale Guds Ord til Folket, vilde gjøre mig til Nar; at det endnu ikke var

Carnevalstid, og at hun ikke tillod det. Men da vi ud paa Aftenen kom i vort Sovekammer, og jeg steg op i den brede Seng, trykkede hun mig kjærligt til sit Hjerte, kaldte mig sin Trøst og Glæde, og lod mig, da Hovedpuden var saa lav, hvile mit Hoved paa hendes Arm, hvor jeg drømte til Solen skinnede ind ad Vinduet og hun vakte mig til den deilige Blomsterfest.

Hvorledes udtaler jeg det første Skue af Gaden, det brogede Billede, saaledes som jeg da opfattede det! — Den hele lange Gade, der hæver sig i en sagte Skraaning, var overdynget med Blomster, Underlaget var blaat; det saae ud, som havde man plyndret alle Marker, alle Haver, for at faae af samme Farve Blomster nok til den hele Gade; over disse laae, som lange Striber, store grønne Blade med Rose ved Rose; i Afstand derfra, en lignende Stribe, og imellem disse var overdynget med mørkerøde Blomster, saa at en stor Bord saaledes dannedes om det hele Tæppe. Midten af dette forestillede Stjerner og Sole, som man havde frembragt ved at øse en Mængde gule Blomster gjennem stjernedannede og runde Former; mere Flid havde Navnetrækkene kostet, her var Blomst lagt ved Blomst, Blad ved Blad. Det Hele var et levende Blomstertæppe, et Mosaikgulv, rigere paa Farvepragt end Pompeji kan opvise det. — Ingen Vind rørte sig, Blomsterne laae faste, som var det tunge, fasttrykte Ædelstene. — Fra alle Vinduer hang store Tæpper ned over Muren, alle virkede af Blade og Blomster, der dannede hellige Billeder. — Her ledte Joseph Æselet, der bar Madonna med Barnet; Roser dannede Ansigt, Fødder og Arme, Levkøier og blaae Anemoner hendes flagrende Kjortel, og Kronen var hvide Stjerneblomster*) hentede fra Nemisøen. Sanct Michael kæmpede med Dragen, den hellige Rosalia strøede Roser ned paa den sortblaae Verdenskugle; overalt, hvor jeg saae, fortalte

*) Nymphæa alba.

Blomsterne mig bibelske Legender, og alle Mennesker, rundt om, vare glade, som jeg. Paa Altanerne stode, festligt klædte, de rige Fremmede fra hiin Side Bjergene, og langs med Husene bevægede sig den store Menneskevrimmel, nok saa pyntet, hver Enkelt efter sin Egns Mode. — Ved Steenbassinet om det store Vandspring, hvor Gaden dreier, havde min Moder taget Plads, jeg stod foran paa Satyrhovedet, der seer ud fra Vandet.

Solen brændte varmt, alle Klokkerne klang, og Toget bevægede sig hen over det deilige Blomstergulv; den skjønne Musik og Sang bebudede dets Komme. Chordrengene svingede Røgelsekar foran Monstransen, Omegnens skjønneste Piger fulgte efter med Blomsterkrandse, og fattige Børn, med Vinger paa de nøgne Skuldre, ventede med Englehymner, ved det store Høialter, Toget, der nærmede sig. De unge Karle havde flagrende Baand om den spidse Hat, hvorpaa Mariabilledet var heftet; Sølv- og Guldringe hang i en Kjæde om Halsen, og smukke brogede Skjærf stak herligt af til den sorte Fløiels Trøie. Pigerne fra Albano og Frascati kom med tynde Slør ziirligt over den sorte Haarfletning med Sølvpilen i; de fra Velletri bare derimod Krandse om Haaret og det brogede Halsklæde heftet ned til Kjortelen, saa at de smukke Skuldre og det runde Bryst kom til Syne. Fra Abruzzerne, fra Sumpene, fra enhver nærliggende Egn kom de Alle i deres egenlige Nationaldragt og gav saaledes det meest brogede Skue. Cardinalen, i sin Sølvmorskaabe, skred frem under den blomstersmykkede Baldachin, Munke af de forskjellige Ordener fulgte, og Alle bare de brændende Voxkerter. Da Toget var ude af Kirken strømmede Mængden efter; vi bleve revne med, min Moder holdt mig fast om Skuldrene, for at jeg ei skulde slippe fra hende. Der gik jeg nu nede, indeklemt mellem Vrimlen; Alt hvad jeg kunde see, var alene den blaae Himmel over mig. Med Eet hørte man rundt om et heftigt Skrig; der trykkedes fra alle Sider: et Par løbske

Heste var det; mere hørte jeg ikke, men blev reven til Jorden, det blev sort for mine Øine, og det var, som et Vandfald bruste hen over mig.

O, Guds Moder, hvilken Jammer! jeg føler endnu en sælsom Skjælven, naar jeg tænker tilbage derpaa. Da jeg kom til mig selv, laae jeg med Hovedet i Mariuccias Skjød, hun skreg og jamrede; ved Siden laae min Moder udstrakt, og rundt om var en snever Kreds af de fremmede Mennesker. De skye Heste havde kjørt over os, Hjulene vare gaaede over min Moders Bryst, Blodet strømmede hende ud af Munden, hun var død.

Jeg saae, de trykkede de brustne Øine til og foldede de livløse Hænder, som nyligt saa kjærligt havde skjermet om mig. Munkene bragte hende ind i Klosteret, og da jeg var uden al Skade, kun min ene Haand skuret lidt, tog Mariuccia mig med tilbage til Osteriet, hvor jeg igaar havde været saa glad, bundet Krandse og sovet i min Moders Arme. — Jeg var ret inderlig bedrøvet, skjøndt jeg ikke begreb, hvor ganske forladt jeg var. De gave mig Legetøi, Frugt og Kager, lovede mig, at jeg imorgen skulde see min Moder og sagde, at hun var hos Madonna, hvor der altid var hellig Blomsterfest og Glæde, men deres øvrige Tale undgik mig heller ikke; jeg hørte, hvor de hviskede om den hæslige Rovfugl igaar, om Fulvia og en Drøm, min Moder havde havt; nu, hun var død, havde de Alle forud anet Ulykken.

De løbske Heste vare imidlertid standsede tæt udenfor Byen, idet de tørnede mod et Træ; en fornem Herre, paa nogle og fyrretyve Aar, halvdød af Skræk, havde man hjulpet ud af Vognen; de sagde, han var af den borghesiske Familie, eiede en Villa mellem Albano og Frascati og var bekjendt ved sin sælsomme Lyst til at samle alskens Planter og Blomster; ja, i de hemmelige Konster skulde han være viis, som den kloge Fulvia. En

Tjener i rigt Livrée bragte en Pung med tyve Scudi fra ham til det moderløse Barn.

Næste Aften, før det ringede til Ave Maria, førte de mig hen i Klosteret, for at see min Moder sidste Gang; hun laae i den snevre Fjællekiste, festligt klædt, som igaar til Blomsterfesten; jeg kyssede de foldede Hænder, og Qvinderne græd med mig.

Ved Døren stode alt Liigbærerne og Følget, formummede i deres hvide Kitler med Hætten ned over Ansigtet. De løftede Baaren op paa deres Skuldre, Capucinerne tændte deres Voxkerter og istemte Sangen for de Døde. Mariuccia gik tæt ved Liget med mig; den ildrøde Aftenhimmel skinnede paa min Moders Ansigt, hun saae ud, som om hun levede. De andre Børn fra Byen løb saa glade omkring mig og opsamlede i Kræmmerhuse Voxet, der dryppede fra Munkenes Kerter. Vi gik gjennem Gaden, hvor igaar Festprocessionen fandt Sted; den laae endnu med Blomster og Blade, men alle Billederne, de smukke Figurer vare forstyrrede, som min egen Barndoms Lykke, min Glæde Dagen forud. Jeg saae dem paa Kirkegaarden løfte den store Steen tilside, som dækker Hvælvingen, hvori Ligene sænkes ned; jeg saae Kisten glide og hørte det svage Drøn, idet den stødte mod de andre Kister dernede. Saa droge de Alle bort, men Mariuccia lod mig knæle paa Gravstenen og læse et „Ora pro nobis!"

I den maaneklare Nat reiste vi bort fra Genzano; Federigo og to Fremmede vare med. Tætte Skyer hang om Albanerbjergene; jeg saae paa de lette Taager, som i Maaneskinnet fløi over Campagnen; de Andre talte kun lidt, og snart sov og drømte jeg om Madonna, om Blomsterne og min Moder, der levede, smilte og talte til mig.

IV.

Onkel Peppo. Natten i Colosseum. Afskeden.

Hvad skulde der nu egenlig gjøres med mig, det var Spørgsmaalet, da vi kom til Rom og ind i min Moders Huus. Fra Martino stemte for, at jeg kom ud i Campagnen til Mariuccias Forældre, to skikkelige Hyrdefolk; de tyve Scudi vilde være dem en Rigdom, der kunde skaffe mig en Plads hos dem, som deres eget Barn; men jeg var jo ogsaa halvt et Led af Kirken, og kom jeg nu ud i Campagnen, kunde jeg ikke længer svinge Røgelsekarret i Capucinerkirken. Federigo fandt ogsaa, at det var bedst, at jeg blev i Rom hos nogle ærlige Folk; han vilde ikke, sagde han, at jeg skulde blive en raa, eenfoldig Bonde. Medens Fra Martino raadførte sig i Klosteret, kom imidlertid min Onkel Peppo humpende paa sine Træklodse; han havde hørt min Moders Død og at der var tilfaldet mig tyve Scudi, og for disse sidste især kom han, for ogsaa at gjøre sin Stemme gjældende. Han erklærede, at han, som den Eneste jeg nu havde i Verden, maatte tage sig af mig, at jeg skulde følge med ham, hvad der ellers blev tilbage i Huset var nu hans, saavelsom de tyve Scudi. Mariuccia forsikkrede med stor Ivrighed, at Fra Martino og hun havde ordnet Alt paa det Bedste, og lod ham vide, at han, som Krøbling og Betler, havde nok at gjøre med sig selv og kunde her ingen Stemme have.

Federigo forlod Værelset, og de to Tilbageblevne lode nu hinanden gjensidigt høre den egennyttige Aarsag til deres Omhu for mig. Onkel Peppo spyede al sin Gift, og Mariuccia stod som en Furie imod ham: hun vilde slet Intet have med ham, med Drengen, eller med det Hele at gjøre! sagde hun, han kunde tage og knække et Par Sidebeen paa mig, faae en Krøbling, der kunde tigge til hans Pose! Han skulde kun tage mig

med, men Pengene beholdt hun, til Fra Martino kom; ikke en Skilling skulde hans falske Øie faae at see. Peppo truede med at slaae hende med sit Haandbræt i Hovedet et Hul, saa stort som Piazza del Popolo. Jeg stod grædende imellem dem; Mariuccia stødte mig fra sig, og Peppo trak mig hen til sig; jeg skulde følge med ham, sagde han, kun holde mig til ham; naar han havde Byrden, skulde han ogsaa have Lønnen! Det romerske Senat vidste nok at skaffe en ærlig Mand Ret! og saaledes, uden at jeg vilde det, trak han mig med ud af Døren, hvor en laset Dreng holdt hans Æsel; thi til store Toure og naar det gjaldt Hastværk kastede han Haandbrætterne og knugede de visne Been fast til Æselet; det og han var saaledes eet Legeme. Mig tog han foran sig paa Dyret, Drengen gav det et Puf, og saa galoperede vi afsted, medens han paa sin Maade kjælede for mig.

„Seer Du, mit Barn!" sagde han, „er det ikke et deiligt Æsel! og flyve kan det, flyve som en Veddeløber gjennem Corso. Du skal faae det godt hos mig, som en Gudsengel, min egen slanke Dreng!" og nu fulgte tusinde Eder og Forbandelser over Mariuccia.

„Hvor har Du stjaalet det smukke Barn!" spurgte hans Bekjendte ham, idet vi rede forbi, og saa blev da min Historie fortalt og gjentagen næsten ved hvert Hjørne. Konen, som solgte Vand med Citronskaller i, gav os ogsaa for den lange Fortælling et heelt Glas til at dele, og forærede mig en Piniefrugt til at tage med, thi Kjærnerne vare alle borte. Før vi naaede under Tag, var Solen alt nede. Jeg talte ikke et Ord, men trykkede Hænderne for Ansigtet og græd. I et lille Lukaf, ved Siden af det store Kammer, viste han mig i Krogen et Lag af Maisblade, eller rettere af Hylsteret om denne Frugt; der skulde jeg sove, sulten kunde jeg jo ikke være, sagde han, og tørstig ikke heller; vi havde jo drukket det deilige Glas Citron-

vand; han klappede mig paa Kinden og viste da det hæslige Smiil, som altid havde skræmmet mig. Nu spurgte han mig ud, hvor mange Sølvstykker der vare i Pungen, om Mariuccia havde betalt Vetturinen af denne, og hvad den fremmede Tjener havde sagt, da han kom med Pengene; men jeg vidste ingen Besked at give og spurgte grædende, om jeg altid skulde blive her, om jeg ikke kom hjem imorgen.

„Jo vist, jo vist!" sagde han, „sov nu, men glem ikke dit Ave Maria! naar Mennesket sover, vaager Djævelen! slaa Korsets Tegn over Dig, det er en Jernmuur, som den brølende Løve ikke kan trænge igjennem! bed fromt, og bed, at Madonna vil straffe med Edder og Gift den falske Mariuccia, som gjør Dig, Uskyldige, Fortræd! bedrager Dig og mig for al din Velfærd! Sov Du kun, Laagen lader jeg staae aaben, den friske Luft er halv Aftensmad! Vær ikke bange for Flaggermusene! de komme ikke ind, de flyve forbi, de stakkels Skabninger! Sov sødt mit Jesusbarn!" og nu lukkede han Døren til.

Længe gik han og puslede inde i det andet Kammer; nu hørte jeg forskjellige Stemmer og saae Lampen skinne gjennem en Sprække ind til mig. Jeg reiste mig, men ganske sagte, thi de tørre Maisblade raslede stærkt, og jeg frygtede for, at han skulde høre det og da komme ind igjen. Gjennem Sprækken saae jeg nu, at de to Bæger i Lampen vare tændte, der laae Brød og Roer paa Bordet og Foglietten med Viin gik rundt i Selskabet. Alle vare de Tiggere, Alle Krøblinge; jeg kjendte dem godt igjen, skjøndt der nu laae et ganske andet Udtryk i deres Ansigt end det, jeg ellers var vant til at see hos dem. Den febersyge, halvdøde Lorenzo sad lystig og larmende, snakkede uophørligt, og om Dagen havde jeg altid seet ham udstrakt i Græsset paa Monte Pincio*), hvor han heldede det ombundne Hoved op til

---

*) Her er en offentlig Promenade, der strækker sig fra den spanske

Træstammen og halvdøende bevægede Læberne, medens Konen viste de Forbigaaende den febersyge, lidende Mand. Francia, med de fingerløse Hænder, trommede med Stumperne paa den blinde Cattarinas Skuldre og sang halvhøit Visen om „Cavaliére Torchino.“ To til tre Andre sad nærmere Døren, men saaledes i Skygge, at jeg ikke kunde kjende dem. Mit Hjerte bankede stærkt af Angest; jeg hørte, at de talte om mig.

„Kan Drengen bruges til Noget?“ spurgte den Ene. „Har han nogen Skavank?

„Nei, Madonna har ikke været ham saa god!“ sagde Peppo, „han er slank og velskabt, som et Adelsbarn.“

„Det var en stor Ulykke!“ sagde de Allesammen. Den blinde Cattarina tilføiede, at jeg jo let kunde faae et lille Knæk, der kunde skaffe mig mit jordiske Brød, til Madonna gav mig det himmelske.

„Ja,“ sagde Peppo, „havde min Søsterdatter været fornuftig, da kunde Drengen have gjort sin Lykke! en Stemme har han, o, som de kjære Gudsengle! han er skabt for det pavelige Capel! det kunde blive en Sanger!“

De talte om min Alder, om hvad der endnu kunde skee og hvad der burde gjøres for min Lykke; jeg begreb ikke, hvad det var de vilde foretage med mig, men jeg indsaae tydeligt, at det var noget Ondt, de havde for, og jeg skjælvede af Skræk. Hvorledes skulde jeg dog komme bort! Det alene fyldte min hele Sjæl. Hvorhen? Ja, det tænkte jeg slet ikke paa. Jeg krøb ud paa Gulvet og hen til den aabne Luge; ved Hjelp af en Træblok kom jeg op; jeg saae ikke et eneste Menneske paa Gaden, Dørene vare alle lukkede. Det var et stort Spring, jeg maatte gjøre, vilde jeg ned derudenfor; jeg havde ikke Mod til at springe;

Trappe, det franske Academie og ned til Porta del Popolo, med Udsigt over den største Deel af Rom og Haven ved Villa Borghese.

da syntes jeg man greb i Døren, man vilde ind til mig; jeg foer sammen af Skræk og lod mig glide ned ad Muren. Jeg faldt haardt, men dog paa Jord og Grønsvær.

Snart reiste jeg mig og løb da, ubevidst hvorhen, gjennem de snevre, bugtede Gader; en Mand, som sang høit og slog med sin Stok i Steenbroen, var den Eneste, jeg mødte. Endelig stod jeg paa en stor Plads, Maanen skinnede, jeg kjendte Stedet, det var Forum romanum, Kotorvet, som vi kalde det.

Maanen oplyste Capitoliets Rygside, der, som en lodret Fjeldvæg, syntes at afskære det snevre Rum fra det friere Parti. Paa den høie Trappe til Septimus Severus-Buen laae nogle Betlere og sov, indsvøbte i deres store Kapper. De høie Colonner, der endnu staae af de gamle Templer, kastede lange Skygger. Aldrig havde jeg været her efter Solens Nedgang; det Hele havde noget Spøgelseagtigt for mig, og som jeg gik, faldt jeg over Capitælerne af Marmor, der laae i det høie Græs. Jeg reiste mig og saae op paa Keiserborgens Ruiner; det tætte Epheu gjorde Murene endnu mere skumle; de sorte Cypresser stode saa dæmoniske og store imod den blaae Luft, saa jeg blev endnu ængsteligere. I Græsset, mellem omstyrtede Søiler og Marmorgruus, laae nogle Køer, et Muulæsel græssede, det var mig en Slags Trøst, her vare dog Levende, som ikke vilde gjøre mig Fortræd.

Det var næsten som Dag i det klare Maanelys; hver Gjenstand viste sig tydeligt, jeg hørte Nogen komme; om det var mig de søgte? I min Angest tyede jeg ind i det kæmpestore Colosseum, der laae, som et heelt Fjeldparti, foran mig. Jeg stod i den dobbelte Buegang, der heel og stor, som var den fuldendt igaar, strækker sig om den halve Bygning; her var ganske mørkt og iisnende koldt. Jeg gik nogle Skridt fremad mellem Colonnerne, men sagte, ganske sagte, thi Lyden af mine

Fodtrin gjorde mig mere angest; jeg saae en Ild antændt paa Jorden og kunde foran den kjende Omridsene af tre menneskelige Skikkelser; var det Bønder, som her havde valgt sig Natteleie, for ei at ride ved Nattetid over den øde Campagne? Var det maaskee Soldaterne, der havde Vagt i Colosseum, eller endogsaa Røvere? Jeg syntes at høre deres Vaaben klirre og trak mig derfor sagte tilbage, hvor de høie Piller staae uden anden Hvælving end den, Buske og Slyngplanter danne. Sælsomme Slagskygger faldt i Maaneskinnet paa de høie Mure; Qvaderstenene, gledne ud af deres regelmæssige Sammensætning og begroede med Eviggrønt, saae ud, som de vilde styrte ned og kun endnu hang fast ved de tætte Ranker.

Oppe i den mellemste Søilegang gik Folk, sikkert Reisende, der sildigt i det smukke Maaneskin besaae denne mærkelige Ruin; en hvidklædt Dame var med i Selskabet. Endnu seer jeg tydeligt dette sælsomme Maleri; hvorledes de kom til Syne, forsvandt og atter viste sig mellem Colonnerne, belyste af Maaneskinnet og den røde Fakkel. Luften var saa uendelig mørkeblaa, og Krat og Buske saae ud som det sorteste Fløiel; hvert Blad aandede Nat. Mit Øie fulgte de Fremmede. Endnu efterat de reent vare mig af Syne, saae jeg det røde Skjær af Faklen, men ogsaa dette forsvandt, og Alt rundt om var dødstille.

Bag et af de mange Træaltre, der staae Side ved Side inde i Ruinen og vise Christi Korsvandring, satte jeg mig paa en sønderbrudt Capitæl, der laae i Græsset. Stenen var kold, som Iis, mit Hoved brændte, der var Feber i mit Blod; sove kunde jeg slet ikke og nu faldt det mig ind, Alt hvad man havde fortalt mig om denne gamle Bygning, om fangne Jøder, som havde maattet reise disse store Steenblokke for den mægtige romerske Keiser; om de vilde Dyr, som herinde havde kæmpet mod hverandre, ja tidt endogsaa imod Mennesker, at Folket da sad paa

Steenbænkene, der stige trappeviis fra Jorden til den øverste Søilegang.*)

Det raslede i Krattet over mig, jeg saae op og syntes at see Noget bevæge sig; ak ja, rundt om viste min Phantasie mig blege, mørke Skikkelser, som murede og hamrede; jeg hørte tydeligt hvert Slag, de sloge, saae de magre, fortskjæggede Jøder bortrive Græs og Buske og vælte Steen paa Steen, til den hele uhyre Bygning stod opreist paa ny, og nu var Alt een Menneskevrimmel, Hoved ved Hoved; det Hele syntes uendeligt større, eet levende Kæmpelegeme.

Jeg saae Vestalinderne i lange, hvide Klæder, det prægtige Keiserhof, de nøgne, blødende Gladiatorer; hørte nu, hvor det brusede og hylede rnndt om, i de nederste Buegange; fra flere Sider styrtede Skarer af Tigre og Hyæner, de joge forbi tæt ved hvor jeg laae, jeg følte deres brændende Aande, saae det røde Ildblik og knugede mig da fast til Stenen, hvor jeg sad, idet jeg bad Madonna frelse mig; men endnu mere vildt larmede det omkring mig; dog kunde jeg see, midt derinde, det hellige Kors, som det staaer endnu og som jeg altid fromt havde kysset, naar jeg gik det forbi. Jeg anstrengte min hele Kraft, følte tydeligt, at jeg slyngede mine Arme omkring det, men Alt rundt om styr-

---

*) Colossæum har en oval Form, er reist af Travertin-Steen, og med fire Etager, hver af disse i en forskjellig Orden, dorisk, jonisk og korinthisk; det blev bygget under Vespasian, nogle og halvfjerdsindstyve Aar efter Christi Fødsel; 12000 fangne Jøder arbeidede derpaa. Det har 80 Buer, og dets Omkreds anslaaes af de Fleste til 1641 Fod; der skal have været 86000 siddende Pladser omkring Arena og øverst oppe 20000 staaende. Nu er Ruinen indviet til christelig Gudstjeneste.

«While stands the Coliseum, Rome shall stand,
«When falls the Coliseum, Rome shall fall;
«And when Rome falls — the world —»

Byron.

tede sammen, Mure, Mennesker og Dyr, Bevidstheden forlod mig, jeg følte Intet mere.

Da jeg atter aabnede Øinene, var min Feber forbi, men jeg var afkræftet og som betynget med Træthed.

Jeg laae virkelig paa Trappen op til det store Trækors. Jeg betragtede nu den hele Omgivelse, den havde slet intet skrækkende; en dyb Høitidelighed laae over det Hele; en Nattergal sang i Krattet oppe paa Muren; jeg tænkte paa det kjære Jesusbarn, hvis Moder jo ogsaa var min, nu jeg ingen havde, slyngede mine Arme om Korset, hvilte Hovedet til det og sov snart en rolig, styrkende Søvn.

Den maa have varet i flere Timer; jeg vaagnede ved Psalmesang; Solen skinnede paa den øverste Deel af Muren, Capucinerne vandrede med brændende Kerter fra Alter til Alter og sang deres „Kyrie eleison," i den smukke Morgen; de stode ved Korset, hvor jeg laae; — jeg saae Fra Martino bøie sig over mig. Mit forstyrrede Udseende, min Bleghed og at jeg var her paa denne Tid, foruroligede ham; hvorledes jeg forklarede mig, veed jeg ikke, men min Frygt for Peppo, min forladte Tilstand var ham tydelig nok; jeg holdt fast i hans brune Kappe, bad ham ikke forlade mig, og det var som om alle Brødrene toge Deel i min Ulykke, de kjendte mig jo Alle, jeg havde jo været hos dem i deres Celler og sjunget med dem foran det hellige Alter.

Hvor glad blev jeg ikke, da Fra Martino førte mig med til Klosteret, og hvor ganske glemte jeg ikke al min Nød, da jeg sad i hans lille Celle, hvor de gamle Træsnit vare klistrede paa Væggen og Orangetræet rakte de grønne, duftende Grene ind af Vinduet! Fra Martino havde ogsaa lovet mig, at jeg ikke skulde komme til Peppo. „En Tigger," hørte jeg, han sagde til de Andre, „en betlende Krøbling, der ligger paa Gaden og søger Almisse, kan Drengen ikke overgives til."

Ved Middagstid bragte han mig Roer, Brød og Viin, og sagde da ret høitideligt, saa mit Hjerte bævede derved: „Stakkels Dreng! havde din Moder levet, da vare vi ikke blevne skilte ad, Kirken havde beholdt Dig, og Du var voxet op i dens Fred og Beskjermelse! nu maa Du ud i den urolige Sø, svømme paa det løse Bræt, men tænk paa din blodige Forløser og den himmelske Jomfru! hold fast ved dem! Du har i den hele vide Verden slet Ingen, uden dem."

„Hvor skal jeg hen?" spurgte jeg; og nu fortalte han mig, at jeg kom ud i Campagnen til Mariuccias Forældre, paalagde mig at ære dem, som Fader og Moder, adlyde dem i, hvad de forlangte og aldrig glemme mine Bønner og de Lærdomme, han havde givet mig. Mod Aften stod Mariuccia med sin Fader ved Klosterdøren, for at afhente mig; Fra Martino førte mig ud til dem. I Klæder saae da Peppo næsten pynteligere ud, end denne Hyrde, man nu overgav mig til. De forrevne, støvede Læderstøvler, de nøgne Knæe og den spidse Hat med Lyngblomsten i, var det, som først faldt mig i Øie. Han bøiede Knæ, kyssede Fra Martino paa Haanden og sagde om mig, at jeg var en smuk Dreng, og at han og hans Kone vilde dele deres Bid med mig. Mariuccia gav ham nu Pengepungen med al min Rigdom, og vi gik saa alle Fire ind i Kirken; de holdt en stille Bøn, jeg knælede ogsaa, men kunde ikke bede, mit Øie søgte alle de kjendte Billeder: Jesus, der seilede paa Skibet høit over Kirkens Dør, Engelen paa Altertavlen og den deilige Sanct Michael; selv Dødninghovederne med den grønne Vedbendkrands om, maatte jeg sige mit Farvel. Fra Martino lagde sin Haand paa mit Hoved og gav mig ved Afskeden en lille Bog med Træsnit: „Modo di servire la sancta messa", og saa skiltes vi ad. Da vi gik over Piazza Barberini, kunde jeg ikke lade være at see op til min Moders Huus; alle Vinduerne stode aabne, Værelserne ventede paa nye Beboere.

V.

Campagnen.

Den mægtige Steppe om det gamle Rom var altsaa nu mit Hjem. Den Fremmede fra hiin Side Bjergene, der, begeistret for Konst og Alderdom, første Gang nærmer sig Tiberstaden, seer et mægtigt Verdensblad i dette udtørrede Øde; de enkelte Høie, Alt er ham hellige Ciffre, hele Capitler af Verdenshistorien. Maleren skizzerer den eensomt staaende Bue af en sønderbrudt Vandledning, Hyrden, som sidder ved Faareflokken, og sætter saa den golde Tidsel til Forgrund, og Menneskene sige: det er et smukt Billede. Med hvilke ganske andre Følelser betragtede min Leder og jeg den store Flade. Det affviede Græs, den usunde Sommerluft, der altid bringer Campagnebeboerne Feber og ondartet Sygdom, var den overveiende Skyggeside i hans Betragtninger; mig var det noget Nyt; jeg glædede mig dog ved de smukke Bjerge, som i forskjellige Variationer af Lilla omfavnede den ene Side af Sletten, de vilde Bøfler og den gule Tiber, hvor Oxerne med deres lange Horn gik under Aaget og trak Skibene mod Strømmen. Vi gik i samme Retning.

Rundt om kun det lave, gule Græs og høie halvvisne Tidsler. Vi kom forbi et Kors, opreist som Tegn paa, at her var En myrdet; tæt ved hang Morderens sønderlemmede Dele, en Arm og en Fod; det var mig ængstende, og blev det i en høiere Grad, da det ei stod langt fra mit nye Hjem. Dette var ei meer eller mindre end en af de gamle, forfaldne Grave, hvoraf der fra Oldtiden her findes saa mange; de fleste Hyrdefolk i Campagnen flytte ind i en saadan, fordi her staaer Alt, hvad de behøve til Ly, ja ofte selv til Beqvemmelighed; de fylde enkelte Fordybninger, mure nogle Huller til, lægge et Rørtag over, og Boligen er færdig. Denne laae paa en Høi og havde sine to

Etager. De to korinthiske Søiler ved den smalle Dør vidnede om Bygningens Old, hvorimod de tre brede Muurcolonner om en sildigere Forandring; maaskee havde den i Middelalderen været indrettet til Castel; et Hul i Muren over Døren gjaldt for Vindue; det halve Tag var tækket med et Slags Rør og Qviste, den anden Halvdeel frembød et levende Krat, hvorfra Caprifolierne i rig Fylde hang ned over den sprukne Muur.

„See, her ere vi!" sagde Benedetto, og det var de første Ord, han havde talt til mig paa hele Veien.

„Boe vi der?" spurgte jeg og saae snart paa det skumle Huus, snart tilbage paa den sønderlemmede Røver. Uden at svare mig, raabte han nu paa Konen: „Domenica! Domenica!" og jeg saae en gammelagtig Kone, hvis hele Klædning var en grov Særk, forresten med nøgne Been og Arme, og Haaret ganske løst, træde ud; hun overvældede mig med Kys og Kjærtegn, og havde Fader Benedetto været taus, saa var hun desmere talende; hun kaldte mig sin lille Ismael, der var sendt ud i Ørkenen, hvor den vilde Tidsel groer. „Men Du skal ikke vansmægte hos os!" sagde hun, „gamle Domenica skal være Dig en god Moder for hende, der nu beder for Dig i Himlen! — Og din Seng har jeg gjort istand, og Bønnerne koge, og min gamle Benedetto og Du skal sidde til Bords! Og Mariuccia kom ikke med? Og Du saae ikke den hellige Fader? Presciuttoen glemte Du dog ikke, Messinghægterne ikke heller, eller det nye Madonnabillede til at klistre paa Døren, ved Siden af det gamle, vi have kysset sort: Nei, Du er en Mand, som kan huske, kan tænke, min egen Benedetto!"

Saaledes vedblev hun i en Strøm af Ord og førte os ind i det snevre Rum, som kaldtes Stue, men som siden syntes mig stort som Vaticanets Sale. Jeg troer i Sandhed ogsaa, at dette Hjem har virket meget ind paa mit poetiske Gemyt, den snevre, lille Plads var for min Phantasie som Vægten for det

unge Palmetræ, jo mere det knuges ind i sig selv, desmere voxer det. Huset havde, som sagt, i Oldtiden været en Familiegrav, der bestod af eet stort Kammer med mange smaa Nischer, Side ved Side, og atter i to Rækker over hinanden, alle med konstige Sammensætninger af Mosaik. Nu benyttedes hver til høist forskjelligt Brug, een var Spisekammer, en anden Hylde for Potter og Krukker, en tredie derimod Ildsted, hvor Bønnerne kogte.

Domenica læste til Bords og Benedetto velsignede Maden; da vi saa vare mættede, førte den gamle Moder mig op ad Stigen, gjennem den sønderbrudte Muurhvælving op til anden Etage, hvor vi Alle sov i to store Nischer, eengang Grave. Dybest inde var der redt for mig, ved Siden af stode to Stænger paa Kryds, hvori hang en Art Koie, som Vugge for et lille Barn, jeg troer det var Mariuccias; det laae ganske stille; jeg lagde mig ned, en Steen var gleden ud af Muren, jeg kunde, gjennem Aabningen, see den blaae Luft udenfor og det mørke Epheu, der som en Fugl bevægede sig i Vinden. Idet jeg lagde mig, foer et broget, glimrende Fiirbeen hen over Muren, men Domenica trøstede mig med, at de Stakler vare mere bange for mig, end jeg for dem; de vilde ingen Fortræd gjøre mig; læste saa et Ave Maria over mig og flyttede Vuggen hen i den anden Nische, hvor hun og Benedetto sov. Jeg slog det hellige Kors for mig, tænkte paa min Moder, paa Madonna, paa mine nye Forældre og paa den henrettede Røvers blodige Haand og Fod, som jeg havde seet tæt ved Huset, og de krydsede Alle sælsomt i mine Drømme denne første Nat.

Næste Dag begyndte med Regnveir; det vedvarede hele Ugen og holdt os inde i den snevre Stue, hvor der var et halvt Tusmørke, uagtet Døren stod aaben, naar Vinden bar fra. Jeg maatte vugge det lille Barn, der laae i Seildugsvuggen, Domenica spandt paa sin Haandteen, fortalte mig om Røverne i Campagnen, som dog aldrig gjorde dem Fortræd, sang mig

fromme Sange, lærte mig nye Bønner og fortalte om Helgene, jeg ikke før havde kjendt. Løg og Brød var vor sædvanlige Spise, og det smagte mig godt, men jeg kjedede mig, indelukket i det snevre Rum; da furede Domenica tæt udenfor Døren en Canal, en lille bugtet Tiber, hvori Vandet fløb guult og langsomt; smaa Pinde og Rør var min Trækflaade, og jeg lod den da seile forbi Rom lige til Ostia; men ruskede Regnen for stærkt, maatte Døren lukkes, og vi sad da næsten i Mørke; Domenica spandt, og jeg tænkte paa de smukke Billeder i Klosterkirken, syntes at see Jesus paa Skibet, der gyngede mig forbi, Madonna paa Skyen, baaren af Engle, og Liigstenene med de bekrandsede Dødningpander.

Da Regntiden var tilende stod ogsaa Himlen hele Maaneder i sit uforanderlige Blaa; jeg fik Lov at løbe om derude, kun ikke for langt og for nær hen ved Floden, thi de bløde Jordskrænter kunde let styrte ned med mig, sagde Domenica; der græssede ogsaa de mange Bøfler og de vare vilde og farlige, dog havde just dette en egen, sælsom Interesse for mig. Det Dæmoniske, der ligger i Bøffelens Blik, den sælsomme røde Ild, som spiller fra Pupillen, vakte hos mig en Følelse, liig den, der driver Fuglen ind i Slangens Gab. Deres vilde Flugt, hurtigere end Hestens, deres indbyrdes Kamp, hvor Kraft tørnede mod Kraft, tiltrak sig min hele Opmærksomhed; jeg ridsede da i Sandet Figurer, som skulde betyde, hvad jeg havde seet, og for at gjøre det tydeligere, sang jeg derom med egen Text og med egen Melodie til stor Glæde for den gamle Domenica, som sagde, at jeg var et klogt Barn og sang smukt, som Englene hos Gud Fader.

Dag for Dag brændte Solen varmere, dens Straaler var et Ildhav, der strømmede over Campagnen. De stinkende Vande forpestede Luften, vi kunde kun Morgen og Aften være ude, saaledes havde jeg ikke kjendt det inde i Rom paa det luftige Monte Pincio; jeg husker nok den hede Tid der, naar Tiggerne

bad om en Skilling, ikke til Brød, men til et Glas Iisvand. Jeg mindes især de deilige, grønne Vandmeloner, der laae oven paa hinanden, skaarne i to Stykker, og viste det purpurrøde Kjød med de sorte Kjærner; mine Læber smægtede dobbelt ved Erindringen derom! — Lodret brændte Solen, min Skygge, syntes jeg, vilde skjule sig for den under mine Fødder. Bøflerne laae som døde Masser paa det afsviede Græs eller, grebne af Raseri, fløi med Pilens Fart omkring i store Kredse. Da inddrak min Sjæl et Billede af Vandrerens Liden i Afrikas brændende Ørken.

I to Maaneder laae vi, som i et Vrag paa Verdenshavet. Ikke en eneste Levende besøgte os. Alt blev besørget om Natten eller i den tidlige Morgenstund; den usunde Luft og den brændende Hede gød Feberild i mit Blod, ingen kold Draabe var der til at lædske sig med; hver Sump var udtørret; lunkent guult Vand gled søvnigt igjennem Tiberen, Melonens Saft var opvarmet, selv Vinen, skjøndt den stod skjult nede mellem Steen og Gruus, smagte suur og halvkogt, og ikke en Sky, ikke en eneste Sky steg op paa Horizonten. Dag og Nat, altid det evige, uendelige Blaa. Hver Aften og Morgen bade vi om Regn eller frisk Luftning, hver Aften og Morgen saae Domenica mod Bjergene, om ikke en Sky vilde hæve sig; men kun Natten bragte Skygge, den lumre Natteskygge, kun Sciroccoen viftede med hede Luftbølger i to lange, lange Maaneder.

Først da, men kun ved Solens Op- og Nedgang, luftede det atter; men en Sløvhed, en Dødsslappelse, skabt ved denne Lidelses Hede og den frygteligste Kjedsommelighed, laae over mit hele Væsen. Fluer og alle plagende Insecter, som ved Varmen syntes tilintetgjorte, hævede sig med Luftningen til dobbelt Liv; i Myriader overfaldt de os med giftige Stik; Bøflerne udenfor vare tidt som bedækkede af den surrende Vrimmel, der overfaldt dem som Aadsler; plagede til Raseri styrtede de sig da i Tiberen og væltede sig i det gule Vand. Romeren, der i de hede Sommer-

dage stønner i de næsten uddøde Gader og sniger sig langs med Husene, som vilde han inddrikke den Skygge, som kun glider ned over Muren, har dog ingen Idee om Lidelserne i Campagnen, hvor hvert Aandedrag er svovlet, forpestet Ild, hvor Insecter og Kryb, som pinende Dæmoner, martre dem, som ere fordømte til at leve i dette Flammehav.

September bragte mildere Dage, den førte ogsaa en Aften Federigo ud, for at gjøre Skizzer af den afbrændte Natur; han aftegnede vort sælsomme Huus, Retterstedet og de vilde Bøfler, gav mig Papir og Blyant, for at jeg ogsaa kunde kradse Billeder, og lovede, at naar han kom igjen, vilde han tage mig en Dag med til Rom, at jeg kunde besøge Fra Martino, Mariuccia og alle mine Venner, der rigtignok syntes reent at glemme mig; men det gjorde da ogsaa Federigo.

Vi vare alt i November, men den skjønneste Tid, jeg endnu havde prøvet her. Det luftede fra Bjergene, og hver Aften saae jeg det rige Farvespil paa Skyerne, som kun Syden eier, som Maleren ikke kan og ikke vover at give sine Billeder. De sælsomme, olivengrønne Skyer, paa chamois Grund, vare mig svømmende Øer fra Paradisets Have; de mørkeblaae derimod, der, som Piniekroner, hang i den lueforgyldte Aftenhimmel, syntes mig Salighedens Bjerge, i hvis Dale de smukke Engle legede og viftede Køling med de hvide Vinger.

En Aften, jeg saaledes sad i mine Drømmerier, fandt jeg paa at stirre gjennem et prikket Blad ind i Solen. Domenica sagde, at det skadede mine Øine og, for at gjøre Ende paa denne Leg, lukkede hun Døren til. Tiden faldt mig lang, jeg bad om at maatte gaae ud, og da hun tillod det, sprang jeg glad hen og lukkede op, men i samme Øieblik styrtede en Mand ind, saa jeg faldt til Jorden; i eet Slag slog han Døren til; jeg saae netop hans blege, forstyrrede Ansigt, hørte ham sælsomt udstønne Madonnas Navn, da et vældigt Stød rystede Døren.

saa Plankerne i den brast og faldt ind til os, men hele Aabningen fyldtes med Hovedet af en Bøffel, der viste sine onde, brændende Øine.

Domenica gav et Skrig, greb mig ved Armen og sprang et Trin op ad Stigen, der førte til det øverste Kammer. Den dødblege Fremmede kastede sky sit Øie omkring, og da han opdagede Benedettos Flint, der for natligt Overfalds Skyld altid hang ladt paa Væggen, greb han den i et Nu; jeg hørte Knaldet og saae i Kruddampen, hvor han med Kolben slog Dyret for Panden. Det stod ubevægeligt; trængt ind mellem den snevre Dørs Aabning, kunde det hverken komme frem eller tilbage.

„Men alle I Hellige!" var det Første Domenica udbrød, „hvad er dog det? I har jo taget Livet af Dyret!"

„Madonna være lovet!" svarede den Fremmede, „hun frelste mit Liv, og Du var min gode Engel!" sagde han til mig, og løftede mig fra Jorden. „Du aabnede Frelsens Dør for mig!" Han var endnu ganske bleg, og de kolde Vanddraaber stode ham paa Panden.

Vi hørte, at det ingen Udlænding var, saae, at det maatte være en Nobile fra Rom. Han fortalte ogsaa, at det var hans Lyst at samle alskens Blomster og Planter, at han i dette Øiemed havde forladt sin Vogn ved Ponte Molle*) og var gaaet langs med Tiberen; tæt herudenfor stødte han paa Bøflerne, hvor da den ene havde vendt sig imod ham, og at han alene ved vort Huus's Nærhed og at Døren, som ved et Mirakel, pludseligt aabnedes, var bleven reddet.

„Santa Maria, bed for os!" udbrød Domenica, „ja hun har frelst Eder, den hellige Guds Moder! og min lille Antonio var En af de Udkaarne! ja, ham har hun kjær! Eccellenza

---

*) Pons Milvius.

veed ikke, hvilket Barn han er! læse kan han Alt, hvad trykt og skrevet er; og ridse saa naturligt, at man ordenligt kan see Meningen ganske tydeligt. Peterskuppelen, Bøflerne, ja den tykke Pater Ambrosio har han tegnet, og saa har han en Stemme! — Eccellenza skulde høre ham synge, de pavelige Sangere sætte ham ikke i en Tone; og dertil er det et godt Barn, et sjeldent Barn! jeg roser ham ikke, fordi han hører paa det, thi det kan Børn ikke taale; men han fortjener det!"

„Det er dog ikke Hendes Søn?" spurgte den Fremmede; „han er saa ung endnu."

„Og jeg saa gammel, svarede hun;" nei gammelt Figentræ har ikke slige smaa Hjerteskud! det stakkels Barn har ingen anden Fader og Moder i denne Verden, end mig og min Benedetto! Men vi ville heller ikke miste ham, selv naar vi ikke have en Rest af Skillingerne mere! Men du hellige Jomfru!" afbrød hun sig selv og tog fat i Hornene paa Bøffelen, af hvis Hoved Blodet strømmede ind i Stuen. „Vi maae have Dyret bort! man kan hverken komme ud eller ind for det. Ak ja! det sidder klemt ganske fast! vi slippe ikke ud, før Benedetto kommer. Bare vi ikke faae Fortræd, for det Dyret er dræbt!"

„Vær kun ganske rolig, gode Kone!" sagde den Fremmede; „jeg svarer for Alt! Hun kjender vel nok Borgheserne —?"

„O, Principe!" udbrød Domenica og kyssede ham paa Kjolen, men han trykkede hendes Haand, tog ogsaa min mellem sine Hænder, idet han paalagde hende at bringe mig med imorgen til Rom, hvor han boede i Palazzo Borghese, af hvis Slægt han var. Min gamle Pleiemoder fik Taarer i Øinene over den store Naade, som hun kaldte det. Mine forskjellige Kradserier paa Lapper af Papir, dem hun gjemte med en Omhu, som var det en Michel Angelos Skizzer, maatte frem; Eccellenza maatte see Alt, hvad der glædede hende, og jeg var stolt

deraf, thi han smilede, klappede mig paa Kinden og sagde, at jeg var en lille Salvator Rosa.

„Ja," sagde Domenica, „er det ikke ubegribeligt af det Barn, og er det ikke saa naturligt, at man virkelig kan see, hvad det skal betyde? Bøflerne, Baadene og vort lille Huus! see! og dette skal være mig! det ligner dog ganske accurat, paa Couleuren nær, den kan han ikke tegne med Blyant! Syng for Eccellenza!" sagde hun til mig, „syng saaledes, som Du kan det, med din egen Mening! ja, han kan sætte hele Historier og Prædikener sammen, saa godt som nogen Munk! Naa, lad os høre; Eccellenza er en naadig Herre, han forlanger det, og Du kan nok holde din Tone!"

Den Fremmede smilte og morede sig over os begge To. At jeg improviserede, og at Domenica fandt det mesterligt, er vist, men hvad jeg egenligt sagde og hvorledes, erindrer jeg ikke; kun det, at Madonna, Eccellenza og Bøffelen var den poetiske Treklang i det Hele, staaer mig endnu tydeligt. Eccellenza sad taus, og Domenica læste i denne Taushed Forbauselse over mit Genie. „Bring Drengen med," vare de første Ord, han sagde, „jeg venter Eder imorgen tidlig! Dog nei! — kom mod Aften, en Time før Ave Maria! naar I komme, skal mine Folk vide Besked, at I strax kunne blive ført ind. Men hvor slipper jeg nu ud? Har I aldeles ingen Udgang uden denne, hvor Dyret ligger, og hvorledes kommer jeg, sikker for Bøflerne, til min Vogn ved Ponte Molle?"

„Ja, komme ud," sagde Domenica, „er der for Eccellenza slet ingen Mulighed i! ja, jeg kan nok, og vi Andre kunne det, men det er ingen Vei for saadan en høi Herre! Ovenfor er der jo et Hul, hvor man kan krybe ud, og saa, ganske godt, lade sig glide ned; det kan saamænd jeg paa min gamle Alder! men det er, som jeg siger, ikke Noget at byde fremmede Folk og et fornemt Herskab!"

Eccellenza steg imidlertid op ad den smalle Stige, stak Hovedet gjennem Hullet paa Muren og forsikkrede, at det var en Vei, saa god. som ned ad Trappen paa Capitoliet. Bøflerne havde ogsaa trukket sig hen mod Tiberen, og paa Veien, ikke langt fra os, kjørte en Mængde Bønder, søvnigt og langsomt, henad mod den store Landevei. Disse vilde han slutte sig til; bag deres med Rørknipper belæssede Vogne var han sikker for Bøflerne, dersom et nyt Angreb skulde finde Sted. Endnu engang paalagde han Domenica at komme næste Dag, en Time før Ave Maria, rakte hende derpaa sin Haand til at kysse, klappede mig paa Kinden og gled derpaa ned mellem det tætte Epheu. Vi saae ham snart indhente Vognene og forsvinde bag disse.

VI.

Besøget i Palazzo Borghese. Barndomshistorien ender.

Benedetto og et Par Hyrdefolk bragte siden Dyret bort fra Døren; der var en Fortællen og Snakken, men kun Det husker jeg tydeligt, at næste Morgen var jeg alt før Dag vaagen og staaet op, for henimod Aften at kunne vandre til Byen med Domenica. — Mine Søndagsklæder, som i flere Maaneder havde ligget under Laas og Lukke, kom nu frem, og en smuk Rose blev heftet paa min lille Hat. Skoene vare den svageste Deel i min Paaklædning, og det vilde have været en vanskelig Opgave at bestemme, om de forestillede det, de kaldtes, eller om de ikke snarere vare de gamle romerske Sandaler.

Hvor Campagnen dog var lang, og hvor Solen brændte! Aldrig har siden Falerner- eller Cyperviin smagt mig saa herligt, som Vandet, der springer ud af Steenløvernes Mund ved

Obelisken paa Piazza del Popolo*). Jeg trykkede min varme Kind til Løvens Gab og lod Vandet sprudle mig over Hovedet, til stor Forfærdelse for Domenica; thi jeg blev jo vaad paa Klæderne og fik Haaret af de kæmmede Folder. Imidlertid vandrede vi ned ad Via Ripetta til Borghesernes stolte Palads. Hvor tidt havde jeg ikke før, og Domenica ikke mindre, gaaet denne Bygning forbi, uden at see anderledes paa den, end paa enhver anden ligegyldig Gjenstand! nu stode vi ordenlig stille og betragtede den; vi fandt Alt saa stort, saa kostbart og rigt, især de lange Silkegardiner bag Vinduet. Vi kjendte Eccellenza derinde, han var jo igaar i vort Hjem, som vi nu skulde i hans, det gav det Hele en egen Interesse. Jeg glemmer aldrig den forunderlige Skjælven, der kom over mig ved Gaardens og Værelsernes Pragt; Eccellenza havde jeg været fortrolig med, han var jo et Menneske, som vi Andre; men denne Omgivelse, denne Pragt — ja nu saae jeg Glorien, som viser Forskjellen mellem Helgenen og Mennesket. Inde i Paladset omslutte i en Fiirkant høie, hvidkalkede Buegange, med Statuer og Buster, en lille Have**); høie Aloer og Cactus voxte op mod Søilerne, Citrontræerne stode med græsgrønne Frugter, endnu ikke gulnede af Solen. To dandsende Bacchanter holdt en Vandskaal høit i Veiret, men heldte den saaledes, at Vandet strømmede ud af den

*) Naar man kommer Nord fra til Rom, gaaer Veien gjennem Porta del Popolo, og man befinder sig paa den store, smukke Piazza del Popolo, der ligger mellem Tiberen og Monte Pincio. Paa begge Sider, under Cypresser og Akasier, sees moderne Statuer og Vandspring; midt paa Pladsen, mellem de omtalte fire Løver af Steen, staaer en Obelisk fra Sesostris's Tid. Foran ligge de tre lige Gader, Via Babuino, Il Corso og Via Ripetta; to eensbyggede Kirker danne Hjørnerne fra Hovedgaden (Il Corso). Ingen By kan have et mere venligt, mere sommerligt muntert Udseende, end her det gamle Roma.

**) I de senere Aar er Haven forandret til en fliselagt Gaard.

over deres Skuldre; høie Vandplanter hang deres saftige, grønne Blade ud over dem. Hvor køligt, grønt og duftende var ikke Alt her imod hjemme paa den golde, glødende, afbrændte Campagne!

Vi gik op ad de brede Marmortrapper. I Nischerne stode deilige Statuer; for een af disse neiede Domenica fromt og slog Korsets Tegn, hun troede at det var Madonna; siden lærte jeg, at det var Vesta, ogsaa en Menneskeslægts hellige Jomfru. Tjenere i rigt Livrée toge imod os; de hilsede saa venligt, at min Angest begyndte at formindskes; havde kun Salene ikke været saa store, saa kostelige. Gulvene vare af speilglat Marmor, og paa alle Vægge hang deilige Malerier, og manglede de, da var Væggen Speilglas med malede Engle, der fløi med Guirlander og Blomsterkrandse; brogede Fugle, som udbredte de store Vinger og hakkede i røde og gyldne Frugter. Aldrig havde jeg seet slig en Deilighed.

Vi maatte vente nogle Øieblik, og Eccellenza traadte ud; en smuk, hvidklædt Dame med store, levende Øine, som hun heftede stivt paa os, fulgte med. Hun betragtede mig med et forunderligt fast, men kjærligt Blik, strøg mig Haarene fra Panden og sagde til ham: „Ja, som jeg sagde, en Engel har frelst Eder! jeg vedder, Vingerne sidde skjulte bag den hæslige, snevre Klædning."

„Nei," svarede han, „jeg læser paa hans røde Kinder, at Tiberen vil sende mange Bølger i Havet, før hans Vinger voxe ud; den gamle Moder vil heller ikke, at han maa flyve bort. Ikke sandt, I vil ei miste ham?"

„Nei, det var at mure mig Vindue og Dør til i min lille Hytte! hvor der vilde blive mørkt og eensomt! nei, det søde Barn kunde jeg ikke miste!"

„Men dog for iaften!" sagde Damen, „nogle Timer kan

han blive hos os, saa henter I ham; det er smukt Maaneskin at gaae hjem i, og Røvere ere I jo ikke bange for?"

„Ja, Drengen bliver her en Timestid, og I kjøber Eder imidlertid Eet og Andet, I trænge til derhjemme!" sagde Eccellenza og stak Domenica en lille Pung i Haanden. Jeg hørte Intet mere, thi Damen førte mig med sig ind i Salen og lod ham og den gamle Moder blive ene tilbage.

Den rige Pragt, det fornemme Selskab blendede mig ganske; snart saae jeg paa de smilende Englebørn, der tittede frem mellem de grønne Ranker, malede paa Væggen, snart paa de violetstrømpede Senatorer og rødbenede Cardinaler, der altid havde staaet mig som Halvguder, men i hvis Kreds jeg nu syntes optagen. Dog allermeest maatte jeg betragte den smukke Amor, der, som et deiligt Barn, red paa den hæslige Delphin, der kastede to høie Vandstraaler, som faldt igjen tilbage i Bassinet, som den svømmede i, midt i Salen.

Det fornemme Selskab, ja baade Cardinalerne og Senatorerne tilsmilte mig god Dag, og en ung, smuk Mand, klædt som Officererne i den pavelige Garde, rakte mig Haanden, da den unge Dame fremstillede mig, som hendes Onkels gode Engel. Man gjorde mig tusinde Spørgsmaal, som jeg ret rask besvarede, og snart lød Latter og Bifaldsklap. Eccellenza kom til, sagde, jeg maatte synge en Sang for dem, og jeg gjorde det gjerne. Den unge Officeer skjenkede mig en brusende Viin og lod mig drikke, men den unge Dame rystede med Hovedet og tog Glasset bort før jeg havde tømt det. Som Ild og Flamme gik Vinen gjennem mit Blod; Officeren sagde, jeg skulde synge om den smukke Dame, der stod og smilede ved min Side, og nok saa lystig opfyldte jeg hans Ønske; Himlen maa vide, hvad jeg lavede sammen, men min Strøm af Ord gjaldt for Veltalenhed, min Dristighed for Vid, og at jeg var et fattigt Barn fra Campagnen gav det Hele Geniets Præg. Alle applauderede mig, og

Officeren tog selv den smukke Laurbærkrands af Busten, der stod i Krogen, og satte den halvleende paa mit Hoved. Det Hele var Spøg, og dog saae jeg en Alvor, en Hyldest deri, som gjorde mig lyksalig, gav mig mit Livs bedste Minuter; jeg sang for dem de Sange, Mariuccia og Domenica havde lært mig, fortalte om Bøflernes onde Øine og om vor lille Stue i Gravruinen. Altfor snart fløi Tiden hen; jeg skulde hjem igjen med den gamle Pleiemoder. Beladt med Kager, Frugt og flere blanke Sølvstykker fulgte jeg hende; hun var lykkelig, som jeg, havde gjort rigt Indkjøb: Klædningsstykker, Kjøkkentøi og to store Foglietter med Viin. Aftenen var saa uendelig smuk. Natten slumrede paa Træer og Buske, men høit oppe over os hang Fuldmaanen, som en deilig gylden Baad, paa det høit opspændte, sortblaae Hav, der sendte Køling over den afbrændte Campagne.

Jeg tænkte paa de rige Sale, den venlige Dame og de mange Bifaldsklap, drømte vaagen og i Søvne den samme deilige Drøm, der snart blev til Virkelighed, den skjønne Virkelighed.

Mere end eengang blev jeg hentet til Rom, den smukke venlige Dame morede sig over mit egne Væsen; jeg maatte fortælle, ret pluddre, som var det for gamle Domenica; hun havde stor Glæde deraf og roste mig for Eccellenza. Han var mig ogsaa god og dobbelt god, fordi han var den uskyldige Aarsag til min Moders Død; han sad i Vognen, da de løbske Heste fore hen over vore Hoveder. Den smukke Dame hed Francesca; hun tog mig tidt med sig ind i det rige Billedgaleri, Borghesernes Palads indeslutter; mine naive Spørgsmaal og Yttringer foran de herlige Billeder fik hende til at lee; hun fortalte dem igjen til de Andre og Alle loe med hende. Om Formiddagen vare Salene opfyldte med Fremmede fra hiin Side Bjergene. Malerne sad og copierede de forskjellige Stykker, men ud paa Eftermiddagen vare Malerierne i deres egen Eensomhed; da gik

Francesca og jeg derinde, og hun fortalte mig mange Historier, som Billederne gave Anledning til.

Francesco Albanis Aarstider vare især mine Favoritstykker; de smukke, lystige Englebørn, Amoriner lærte hun mig de hed, vare som sprungne ud af mine Drømme. Hvor herligt tumle de sig ikke i Vaarens Stykke! En Flok hvæsse deres Pile, medens Een dreier den store Slibesteen, som To, der flyve oven over, helde Vandet ned paa. I Sommeren flyve de om Træernes Grene, der bugne af Frugt, som de plukke af; de svømme i det friske Vand og lege dermed. Høsten bringer Jagtens Glæder, Amor sidder med Blus i Haanden paa sin lille Vogn, som to af Kammeraterne trække, medens Kjærlighed vinker ad den flinke Jæger og viser ham Pladsen, hvor de kunne hvile sig ved hinandens Side. Vinteren har lullet alle de Smaa i Søvn, dybt og fast slumre de rundt om. Nympherne stjæle deres Kogger og Pile, som de kaste paa Ilden, der snart fortærer de farlige Vaaben.

Hvorfor Englene kaldtes Amoriner, hvorfor de gik og skøde, ja der vare mange Ting, jeg vilde have en tydeligere Forklaring om, end den Francesca øiebliklig gav mig.

„Du maa selv læse derom," sagde hun, „der er Meget, Du selv maa lære at kjende, men Begyndelsen dertil er ikke morsom! den lange Dag maa Du sidde med din Bog paa Bænken, kan ikke lege med Gederne i Campagnen, eller gaae her og see paa dine smaa Venner! Hvad var Dig kjærest, enten at kunne ride med Hjelmbusk og Sabel ved den hellige Faders Karreet, faae Dig en prægtig Rustning fra Top til Taa, som den, Du har seet Fabiani har paa, eller at forstaae alle de skjønne Billeder, Du fik at see, kjende den hele Verden omkring Dig, og vide tusinde Historier, skjønnere, end de, jeg har fortalt Dig."

„Men kan jeg da aldrig mere komme til Dig?" spurgte jeg; „tør jeg ikke altid blive hos den gode Domenica?"

„Du husker jo nok din Moder, dit kjære Hjem hos hende? Da vilde Du jo altid blive der, tænkte ikke paa Domenica, ikke paa mig, og nu ere vi de Nærmeste for Dig. Om kort Tid kunde det igjen være anderledes, saaledes gaaer det hele Livet!"

„Men I døe dog ikke, som min Moder!" spurgte jeg og fik Taarer i Øinene.

„Døe eller skilles ad maae vi Alle! der vil komme en Tid, vi ikke kunne være sammen, som nu, og da vilde jeg vide Dig glad og lykkelig!"

En Strøm af Taarer var mit Svar, jeg følte mig saa ulykkelig, uden selv ret at tydeliggjøre mig Grunden dertil. Francesca klappede mig paa Kinden, sagde, at jeg ogsaa var alt for blød, og at det slet ikke var godt i denne Verden. Nu kom Eccellenza til med den unge Officeer, der havde sat Krandsen paa mit Hoved, da jeg første Gang improviserede for dem. Han hed Fabiani, og holdt ogsaa meget af mig.

Der er Bryllup, glimrende Bryllup i Villa Borghese! lød det, nogle Aftener, ud til Domenicas fattige Huus paa Campagnen; Francesca var Fabianis Brud og skulde om faa Dage følge ham til hans Godser ved Florents. Bryluppet stod tæt ved Rom i Borghesernes Villa, i den smukke, tætte Skov af Laurbær og eviggrønne Ege, hvor de høie Pinier Vinter og Sommer løfte deres altid lysegrønne Krone op i den blaae Luft. Den Gang, som nu, var Skoven et Forlystelsessted for Romerne og de Fremmede; de rige Eqvipager rullede gjennem de tætte Egealleer, de hvide Svaner svømmede i de blikstille Søer, hvor Grædepilene speilede sig, hvor de konstige Vandfald styrtede over Steenblokkene. Høibarmede Romerinder med Ild i Øiet rullede til Festen og saae stolte ud over de livsglade Bønderpiger, der dandsede paa Veien og sloge Tambourinen. Gamle Domenica gik den lange Vei over Campagnen med mig, for at vi ogsaa kunde være med ved vor Velgjørerindes Bryllup. Ude fra Ha=

ven, hvor de høie Alleer voxe som Espalier op ad den hvide Muur, stode vi og saae Lysene glimre gjennem Vinduerne. Francesca og Fabiani vare viede. Fra Salen tonede Musiken ud til os; og fra den grønne Plaine, hvor Amphitheatret er anlagt, stege Raketter og deilige Ildfisk, der legede i det blaae Lufthav. Skyggerne af en Dame og en Herre bevægede sig ved et af de høie Vinduer; „det er ham og hende!" sagde Domenica. Skyggerne bøiede sig mod hinanden i det halvdunkle Vindue, som forenedes de i et Kys. Jeg saae min gamle Pleiemoder folde Hænderne og bede; da sank jeg uvilkaarlig ned foran de sorte Cypresser og bad for min eiegode Signora; Domenica knælede med mig. „De blive lykkelige!" og Ilden faldt, som tusinde Stjerneskud, bejaende fra Luften; men min gode Gamle græd, græd for mig, thi snart skulde vi skilles ad. Eccellenza havde kjøbt en Plads til mig i Jesuiterskolen, hvor jeg skulde oplæres med andre Børn til et mere glimrende Liv, end gamle Domenica og Campagnen kunde bringe mig.

„Det er nok sidste Gang," sagde den gamle Moder, „at vi To, medens mine Øine ere aabne, gaae over Campagnen! Blanke Gulve og brogede Tæpper skal din Fod betræde, det har ikke gamle Domenica; men Du var et godt Barn, Du vil blive det og aldrig glemme mig og stakkels Benedetto! O Gud, endnu kan en Net stegte Kastanier gjøre Dig lyksalig! Du kan sidde og puste til Rørene, og jeg kan see Guds Engle i dine Øine, naar Rørene brænde og de fattige Kastanier stege! saa glad bliver Du aldrig mere ved saa liden en Gave. Campagnens Tidsler have dog røde Blomster, paa den Riges blanke Gulv voxer ikke et Straa, og Gulvet er glat, man falder der saa let! — Glem aldrig, at Du er et fattigt Barn, min lille Antonio! Husk paa, at Du skal see, og ikke see! høre og ikke høre! saa kommer Du frem i Verden. Naar Vor Herre engang løser op for mig og Benedetto, naar det lille Barn, Du

vuggede, slider paa Livet med fattig Mand i Campagnen, da kommer Du maaskee engang i din egen Vogn, eller paa en deilig Hest, holder ved den gamle Gravstue, hvor Du har sovet, leget og levet med os, seer fremmede Folk derinde, som bøie sig dybt for Dig; hoffærdig vil Du ikke være, men tænke paa gamle Dage, tænke paa gamle Domenica, see, hvor Kastanierne kogte, og hvor Du vuggede det lille Barn; du vil tænke paa din egen fattige Barndom, du eiegode Sjæl!" her kyssede hun mig saa fast og græd; det var, som mit Hjerte vilde briste. Gangen hjemad og hendes Tale var mig tungere, end siden Afskeden selv, thi da talte hun ikke, men græd kun, og da vi vare udenfor, løb hun tilbage og tog det gamle, halvforrøgede Madonnabillede, der var klistret paa Døren, rev det af og gav mig det med; jeg havde jo kysset det saa tidt, det var det Eneste, hun havde at give mig.

VII.

Skolelivet. Habbas Dahdah. Divina commédia. Senatorens Broderson.

Signora var reist bort med sin Gemal, jeg var Skolar i Jesuiterskolen; nye Beskæftigelser sysselsatte mig, nye Bekjendte traadte frem, mit Livs dramatiske Deel begyndte at udvikle sig. Her presse Aar sig sammen, hver Time rig paa Afvexling; det er en Cyclus af Billeder, der nu, seet fra et fjernere Standpunkt, smelter sammen i et eneste stort Maleri: mit Skoleliv. Som for den Fremmede, der første Gang bestiger Bjergene og nu ovenfra seer ned over et Hav af Skyer og Taage, der lidt efter lidt hæver sig, eller fordeles, saa at nu en Bjergtop med Byer titter frem, nu det solbelyste Parti af Dalen, saaledes

aabenbarede sig, fremsteg og voxte min Aandens Verden. Lande og Byer, jeg aldrig havde drømt om, fødtes bag Bjergene, der begrændsede Campagnen, Historien befolkede mig hver Plet, sang mig sælsomme Sagn og Eventyr; hver Blomst, hver Væxt fik Betydning, men skjønnest stod mig mit Fædreland, det herlige Italia; jeg følte mig stolt af at være Romer: hver Plet i min Fødeby blev mig kjær og interessant, de sønderbrudte Capitæler, henslængte som Hjørnestene i de snevre Gader, vare mig hellige Rester, Memnonsstøtter, der sælsomt sang til mit Hjerte. Tiberens Siv hvislede om Romulus og Remus, Triumphbuer, Søiler og Statuer indprentede mig dybere mit Fædrelands Historie; jeg levede i hiin classiske Old, og min Nutid, det vil sige: Læreren i Historien, gav mig Roes og Hæder derfor.

Hvert Selskab, det politiske, som det kirkelige, Forsamlingen i Kroen og den fornemme Kreds om den Riges Spilleborde, hver have de sin Harlekin, han bære nu Brix, Ordenskjæde eller Ornat, en Skole har ham ikke mindre. De unge Øine opdage let Skiven for deres Spot; vi havde vor, saa godt som noget Selskab, og vor var den alvorligste, den meest gnavne, brummende, prædikende Harlekin og derved den kosteligste: Abbaten Habbas Dahdah, et arabisk Skud, fra sin Barndom omplantet og opvoxet i det pavelige Gebeet, nu vor Smags Leder og Styrer, Jesuiterskolens, ja Academia Tiberinas æsthetiske Hoved.

Som Ældre har jeg tidt tænkt over Poesien, denne sælsomme guddommelige Indskydelse. Den staaer mig, som det rige Guld i Bjerget; Dannelse og Opdragelse ere de snilde Bjergmænd, som vide at rense det; stundom kan man støde paa ganske ublandede Stykker: Naturdigterens lyriske Improvisationer. Een Aare bringer Guld, en anden Sølv, men der findes ogsaa Tin og ringere Metaller, som ikke ere at foragte, tidt kunne de ved Polering og Udziringer endogsaa komme til at see ud, som det ægte Sølv og Guld: efter disse forskjellige Metaller inddeler jeg

mine Poeter i Guld-, Sølv-, Kobber- og Jernmænd. Men nu kommer der en ny Skare, de, som kun arbeide i simpelt Pottemagerleer, Ikkepoeterne, som dog saa gjerne vilde med i Lauget. Habbas Dahdah var een af disse og stod just da paa det Punkt at have bragt det til at gjøre et vist Slags Potter, som han med en Art poetisk Frihed slog over Folk, som han hverken i dyb Følelse eller Digteraand var istand til at maale sig med. Lette, smidige Vers, konstige Formationer af disse, saaledes at de for Øiet dannede Vaser, Hjerter og Sligt, fandt hans Beundring og Bifald. Det var saaledes maaskee ene det forunderlige Melodiøse i Petrarcas Sonnetter, der indtog ham for denne Digter, maaskee ogsaa Mode, eller en fix Idee, et lyst Øieblik i hans Anskuelsers Sygelighed, thi Petrarca og Habbas Dahdah vare to høist forskjellige Væsener. Han lod os lære næsten Fjerdedelen af det lange episke Digt: Afrika*), saa at der faldt salte Taarer og Stokkeprygl for Scipionerne. Grundigheden hos Petrarca blev daglig indpræget os; „de overfladiske Poeter", sagde han, „disse, som kun male med Vandfarve, Phantasiebørnene, ere den rette Fordærvelsens Yngel; selv den største af disse, denne Dante, som maa have Himmel, Jord og Helved i Bevægelse, for at kunne opnaae en Udødelighed, som Petrarca alt vinder ved en eneste lille Sonnet, er mig liden, saare liden! Ja, vel, han kunde skrive Vers! Det er disse Tonebølger, der bære hans Babeltaarn til de fjerne Slægter! Havde han dog fulgt sin første Plan, skrevet det paa Latin, da havde

*) Petrarca fødtes i Arezzo den 20de Juli 1304. Han levede og aandede kun for de gamle Classikere, men Laura, som han lærte at kjende i Avignon 1327, bandt ham til Verden. For at forevige sig og Scipionerne skrev han sit episke Digt: Afrika, der er glemt for hans melodiøse Sonnetter til Laura, dem han ikke selv vurderede saa høit.

det viist Studium, men det har generet ham, og saa skrev han i dette volgare, vi endnu have! En Strøm er det, siger Boccacio, hvorigjennem en Løve kan svømme og et Lam gaae; jeg finder ikke denne Dybde og Simpelhed. Der var ingen rigtig Grund hos ham, en evig Vaklen mellem Oldtid og Nutid; men Petrarca, denne Sandhedens Apostel, viste ikke sit Mod ved med Pennen at sætte en afdød Pave eller Keiser i Helvede; han stod i sin Tid, som Choret i den græske Tragedie, traadte op, en mandlig Kassandra, varslende, dadlende, mod Paver og Fyrster. Ansigt til Ansigt med Carl den Fjerde vovede han at sige: „Man seer paa Dig, at Dyder ikke arves!" Med ædel Selvbevidsthed opfordrede han sine Samtidige til at erklære, om han var værdig at bekrandses, som Digter, da Rom og Paris vilde række ham Krandsen. I tre Dage lod han sig examinere, som var han en Pebling, som I, før han besteg Capitoliet, hvor Neapels Konge hang Purpurkaaben om ham og Roms Senat rakte ham Laurbærkronen, som Dante aldrig fik.*).

Saaledes gik enhver Tale ud paa, kun at hæve Petrarca og nedsætte Dante, skjøndt de smukt burde staae ved Siden af hinanden, som den duftende Natviol og den blomstrende Rosenhæk. Alle Sonnetterne maatte vi lære udenad, Dante læste vi ikke et Ord af, kun ved Habbas Dahdahs Dadel lærte jeg, at han bevægede sig i Himlen, Skjærsilden og Helvede, tre Elementer, der i høieste Grad tiltalte mig og indgav den meest brændende Lyst til at kjende dette Arbeide, men

---

*) Dante, hvis Døbenavn var Durante, fødtes i Florents 1265; da han var ni Aar gammel, forelskede han sig i Beatrice Portinari, som alt døde 1290; hun var Idealet for ham af skjøn Qvindelighed, der luttrede og adlede hans Sjæl. Han var Kriger i Kampen mellem Arezzo og Pisa, virkede siden som Statsmand og døde i Ravenna 1321.

det maatte være hemmeligt; Habbas Dahdah havde ikke tilgivet mig, at jeg berørte denne forbudne Frugt.

En Dag, da jeg paa Piazza Navone*) vandrede om mellem de opstablede Oranger, Jernskramleriet, der laae hen ad Jorden, de gamle Klæder og hele dette Pulterkammer-Chaos, Pladsen frembyder, kom jeg til et Bord med gamle Bøger og Billeder. Her laae Caricaturer med Macaronislugere, Madonnaer med Sværdet i det blødende Hjerte, og slige høist forskjellige Sager. Et Bind af Metastasio tiltrak sig min Opmærksomhed; jeg havde en Paolo i Lommen, en stor Formue for mig og sidste Rest af de Scudi, Eccellenza for et halvt Aar siden havde givet mig til Lommepenge. Nogle Bajocci vilde jeg nok anvende paa Metastasio, men den hele Paolo kunde jeg ikke skille mig ved**). Handelen var næsten sluttet, da mine Øine faldt paa et Blad: „Divina Commédia di Dante!" Min Kundskabens forbudne Frugt paa Godt og Ondt! Jeg kastede Metastasio og greb efter hiin, men den hang mig for høit, kun tre Paoli kunde løse den ned; jeg vendte Skillingen i Haanden, til den brændte som Ild, men den vilde ikke fordobles, og kun ned til denne Priis kunde jeg stemme Sælgeren, thi det var Italiens bedste Bog, Verdens første Digterværk, sagde han, og en Veltalenhedsstrøm over Dante, den af Habbas Dahdah nedsatte Dante, strømmede fra den ærlige Mands Læber.

„Hvert Blad," sagde han, „er saa godt som en Præken! Det er en Guds Prophet, ved hvis Haand man gaaer gjennem Helvedes Luer ind i det evige Paradiis! I kjender den ikke, unge

---

*) Roms største Torv, der paa visse Dage, i den varme Sommer, sættes under Vand.

**) En Scudo er omtrent af samme Værdi, som en dansk Species; den har ti Paoli og paa hver Paolo gaaer igjen ti Bajocci; disse sidste ere Kobbermynter, de andre Sølv.

Herre! ellers slog I strax til, om jeg endogsaa forlangte en Scudo! for Eders hele Liv har I der Fædrelandets skjønneste Bog, og det for lumpne to Paoli!"

Ak, jeg havde gjerne ogsaa givet tre, havde jeg kun havt dem, men nu blev jeg som Ræven om de sure Druer, vilde ogsaa vise min Lærdom og krammede en Deel af Habbas Dahdahs Taler ud imod Dante, idet jeg hævede Petrarca.

„Ja, ja!" sagde Bogkræmmeren, da han med megen Heftighed og Begeistring havde forsvaret sin Digter; „I er for ung, og jeg for meget Lægmand til at kunne bedømme slige Folk! Lad hver være god for sig! I har ikke læst ham! I kan ikke! Et ungt, varmt Blod kan ikke selv føde Galde mod saadan en Verdens Prophet!"

Da jeg nu ærligt tilstod ham, at min Dom var ene bygget paa min Lærers Udsagn, tog han, af Begeistring for sin Digter, Bogen og skød den til mig, forlangte kun, som Opreisning for den Paolo, han fik mindre, at jeg nu læste den og da ikke fordømte Italiens Stolthed, hans kjære, himmelske Dante.

O hvor jeg blev lyksalig for Bogen! den var nu min, min evige Eiendom. Tvivl havde jeg altid næret til den bittre Habbas Dahdahs Dom; min Nysgjerrighed og Bogkræmmerens Begeistring satte mig i den høieste Spænding, saa at jeg neppe kunde oppebie det Øieblik, hvor jeg, useet af Andre, første Gang kunde begynde paa Bogen.

Et nyt Liv lod den oprinde for mig! min Phantasie fandt i Dante et uopdaget Amerika med en større, en yppigere Natur, end den jeg før havde kjendt; mægtigere Fjelde, rigere Farvepragt! jeg oplevede det store Hele, led og nød med den udødelige Sanger. Indskriften over Helvede klang mig ideligt som Dommedagsklokker paa min Vandring med ham dernede.

„Igjennem mig man gaaer til Sorgens Stad,
Igjennem mig ind til en evig Smerte,
Igjennem mig til det fortabte Folk.
Retfærdighed drev ham, min høie Skaber,
Mig skabte den guddommelige Magt,
Den største Viisdom og Urkjærligheden."

Jeg saae denne Luft, altid sort, som Ørkenens Sand, der hvirvler i Stormen, Adams Sæd falde, lig Høstens Blade, mens jamrende Aander hylede i Luftstrømmen. Men Taarer trængte mig i Øiet ved Synet af de ædle Store, der, udeelagtige i Christendommen, her fandt et Opholdssted. Homer, Socrates, Brutus, Virgil og Flere af Oldtidens Bedste og Ædleste, her altid fjernede fra Paradiset. Det var mig ikke nok, at Dante havde gjort det saa hyggeligt og godt, som det i Helved kunde være, Tilværelsen var dog en Jammer uden Qvaler, en haabløs Længsel; de hørte dog til Fordømmelsens Rige, indesluttedes af de dybe Helvedssumpe, hvor Fordømtes Suk skød Boble ved Boble i Gift og Pestdamp. Hvorfor kunde ikke Christus, da han nedfoer til Helvede og atter opsteg til Faderens høire Haand, tage Alle med sig fra Længselens Dal? Kunde Kjærligheden vælge mellem lige Ulykkelige? Jeg glemte saa ganske, at det Hele var en Digtning. Til mit Hjerte naaede de dybe Suk fra den sydende Begsø; jeg saae den, saae Simonisternes Hær, hvor de dukkede op, og Dæmonerne da stak dem med den skarpe Fork. De levende Skildringer afprægede sig dybt i min Sjæl, de blandede sig i mine Ideer om Dagen, i mine Drømme om Natten. Tidt, naar jeg sov, hørte man mig raabe: „Pape Satan, alepp Satan pape!" man troede, at jeg havde Anfægtelser af Djævelen, og det var Reminiscentser, jeg gjentog, af hvad jeg havde læst. I Underviisningstimerne var jeg adspredt, tusinde Ideer trængte ind paa mig. Med den bedste Villie kunde jeg ikke forjage dem. „Hvor er Du henne? Antonio!" spurgte

man, og Skræk og Skam overfaldt mig, thi jeg vidste nok, hvorfra det kom, men slippe Dante, ikke fuldende den hele Vandring, var mig umuligt.

Dagen syntes mig lang og tung, som den forgyldte Blykaabe, Hyklerne maae bære i det dantiske Helvede. Med Uro i Hjertet sneg jeg mig til min forbudne Frugt og inddrak Skrækkebilleder, der straffede mig for min indbildte Synd. Selv følte jeg Stikket af Dybets Slanger, der stikke og hvirvle hen i Flamme, hvorfra de nyfødte, som en Phønix, atter stige for at udsende deres Gift.

De andre Skolarer, som sov paa Værelset med mig, vaagnede tidt om Natten ved mit Skrig, fortalte om min sælsomme, usammenhængende Tale om Helvede og de Fordømte. Den gamle Custode havde til sin Skræk en Morgen seet, at jeg med aabne Øine og dog i sovende Tilstand reiste mig op i Sengen, nævnede Lucifer og brødes med ham, til jeg afkræftet sank tilbage i Puderne.

Det var nu almindeligt antaget, at jeg havde Anfægtelser af den Onde; min Seng blev besprængt med Vievand, man holdt mig til nøie at læse et vist Antal Bønner, før jeg gik til at sove; Intet kunde virke skadeligere imod min Helbredelse, end just denne Fremgangsmaade med mig; mit Blod kom derved i en større Bevægelse, jeg selv i en mere ængstelig Spænding, da jeg kjendte Grunden og saae, hvorledes jeg røbede den. Endelig naaede jeg da Overgangspunktet, kom fra Stormen i et Slags Havblik.

Mellem alle Skolarer stod Ingen ved Hoved eller Fødsel høiere end Bernardo, den livsglade, næsten for overgivne Bernardo. Det var hans daglige Spas at ride paa den udstaaende Tagrende, høit over fjerde Etage, og at balancere paa et Bræt mellem de to Hjørnevinduer under Taget. Alle Forvirringer i vor lille Skolestat gjaldt for at komme fra ham, og

kom det sædvanligt ogsaa. Klosterets Stilhed og Ro søgte man at udbrede over os og den hele Bygning, men Bernardo var den forstyrrende Kobold; dog viste han sig aldrig ond, kun mod den pedantiske Habbas Dahdah spillede han lidt over i denne Farve, hvorfor der ogsaa altid var et spændt Forhold mellem disse, men Bernardo blev ikke afskrækket derved: han var en Brodersøn af Roms Senator, havde store Rigdomme og glimrende Udsigter, „thi Lykken," sagde Habbas Dahdah, „kastede sine Perler i raadne Træbuller og gik forbi den ranke Pinie."

Sin bestemte Mening havde Bernardo i enhver Ting, og hvor han mellem Kammeraterne ikke kunde gjøre den gjældende med Ordet, vare ogsaa Hænderne til Tjeneste, for at indpode paa Rygstykkerne hans saftgrønne Ideer; altid var han saaledes den Dominerende. Høist forskjellige i vore Naturer, fandt der dog det bedste Forhold Sted mellem os. Jeg var nu altid den Eftergivende, men selv dette gav ham Anledning til at spotte mig.

„Antonio!" sagde han, „jeg kunde prygle Dig, vidste jeg derved at kunne sætte lidt Galde i Dig. Vilde Du bare kun eengang vise Charakteer! slaae mig med knyttet Haand ind i Ansigtet, naar jeg drillede Dig, saa kunde jeg blive din oprigtigste Ven, men nu har jeg slet intet Haab om Dig!"

En Morgenstund, da vi To just vare ene i Salen, satte han sig op paa Bordet foran mig, saae mig leende ind i Ansigtet og sagde: „Du er dog en større Skjelm, end jeg! Du spiller jo fortræffeligt Komedie! Saa vander man hans Seng og ryger hans Person! Troer Du ikke, jeg veed det? Du læser Dantes Komedie."

Jeg blev som et Blod og spurgte, hvor han kunde beskylde mig for Sligt.

„Har Du ikke selv denne Nat i Søvne beskrevet mig Djævelen lige ud af divina commedia? Skal jeg fortælle Dig en Historie? Du har jo megen Phantasie, og maa fornøie Dig over

Skildringer! I Helvede er der ikke blot Ildsøer og forpestende Moser, som Du nok veed af Dante, men ogsaa store Damme, ganske tilfrosne, Iis og Iis, hvor Sjælene evigt ere frosne fast; naar man har passeret disse, kommer man ind i det allerdybeste Dyb, hvor de ere, som have forraadt Velgjørere, og hvor altsaa Lucifer er, som Oprøreren mod Gud, vor største Velgjører. Han staaer skjult i Iis til Brystet, har Gabet spilet op og inde i det holder han Brutus, Cassius og Judas Ischarioth; denne Sidste har endogsaa sit Hoved indad i Gabet, medens den fæle Lucifer ryster sine uhyre Flaggermusevinger. Seer Du, min Søn, naar man eengang har seet den Karl, glemmer man ham ikke saa let. Ham gjorde jeg Bekjendtskab med i Dantes Helvede, og ham beskrev Du til Punkt og Prikke i Søvne denne Nat. Da sagde jeg til Dig, ligesom nu: Du har jo læst Dante! men da var Du ærligere end nu, Du hyssede ad mig og nævnede vor elskværdige Habbas Dahdah. Tilstaa det kun og som vaagen! jeg vil ikke røbe Dig! Det er endelig engang Noget af Dig! Ja, ja, jeg har altid næret et Slags Haab. Men hvor har Du faaet fat paa Bogen? Hos mig kunde Du have faaet den, jeg anskaffede mig den strax; da Habbas Dahdah talte ondt om den, kunde jeg jo nok vide, at den var værd at læse. De to tykke Bind skrækkede rigtignok, men for at drille ham, tog jeg fat paa den, og nu er det tredie Gang jeg læser den. Er Helvede ikke brillant? Hvor troer Du Habbas Dahdah kommer? Han kan faae det baade varmt og koldt!"

Min Hemmelighed var røbet, men jeg kunde stole paa Bernardos Taushed. Et fortroligere Forhold knyttedes mellem os; vore Samtaler, naar vi vare ene, dreiede sig om „divina commedia"; denne opfyldte og begeistrede mig, jeg maatte udtale hvad der beskæftigede min Sjæl og mine Tanker: Dante og

hans udødelige Værk blev saaledes mit første Digt, som jeg nedskrev paa Papiret.

I Udgaven til divina commedia stod hans Levnetsbeskrivelse, rigtignok kun en Skizze, men nok for mig til at opfatte et eget Billede deraf. Jeg besang i ham og Beatrice den rene aandelige Kjærlighed, skildrede hans Smerte i Kampen mellem de Sorte og Hvide, den Bandlystes tunge Vandringer over Bjergene og hans Død mellem Fremmede. Meest levende udtalte jeg den befriede Sjæls Flugt, dens Skuen tilbage over Jorden og Dybet; den hele Skildring var i faa Træk laant fra hans udødelige Digt. Skjærsilden, som han selv havde besjunget den, aabnede sig atter; Undertræet prangede med herlige Frugter paa de bøiede Grene, der vædedes af evigt brusende Vandfald. Han sad i Baaden, hvor Engelen brugte sine store, hvide Vinger, som Seil, mens Bjergene rundt om bævede, idet de luttrede Sjæle stege til Paradiset, hvor Solen og alle Engle, som Speil, kun kastede Straalerne tilbage fra den evige Gud, hvor Alt var Salighed: det laveste Trin, som det høieste, gav den lige stor, eftersom hvert Hjerte kunde rumme den.

Bernardo hørte mit Digt og fandt det ganske mesterligt. „Antonio," sagde han, „det maa Du fremsige til Festen! Det vil ærgre Habbas Dahdah! Det er kosteligt! Ja, ja, det og intet Andet skal Du fremsige!"

Jeg gjorde en benegtende Bevægelse.

„Hvad?" udbrød han, „Du vil ikke? Da vil jeg! pine ham skal jeg med den udødelige Dante! Herlige Antonio, lad mig faae dit Digt! Jeg fremsiger det! Men saa maa det rigtignok gaae for mit! Vil Du ikke nok miste dine smukke Fjer til at pynte Alliken med? Du er jo et mageløst føieligt Menneske, og her er det et smukt Træk af Dig! Du siger jo Ja?"

Hvor gjerne vilde jeg ikke føie ham, hvor gjerne selv see denne Spøg, der behøvedes altsaa ikke mange Overtalelser.

Det var den Tid Skik i Jesuiterskolen, som endnu i Propaganda paa den spanske Plads, at den 13de Januar, „in onore dei sancti re magi“, den største Deel af Eleverne optraadte som Declamatorer, hver med et Digt i de forskjellige Sprog, som her dyrkedes, eller var givet dem ved Fødsel og Hjem; selv kunde vi vælge et Stof, dette blev nu underkastet Censur af vore Lærere og derpaa tilladt os at udarbeide.

„Og I, Bernardo,“ sagde Habbas Dahdah den Dag vi skulde opgive vort Thema, „I, Bernardo, har vel intet valgt? I hører ei til Sangfuglenes Slægt, Eder kunne vi overspringe.“

„O nei,“ var Svaret, „jeg vover det denne Gang; jeg har tænkt at besynge en af Digterne! Rigtignok ikke en af de største, det Mod har jeg ikke endnu, men jeg har tænkt paa en af de mindre, denne Dante!“

„Ei, ei,“ svarede Habbas Dahdah, „Han vil træde op, og træde op med Dante! det bliver et Mesterstykke! det gad jeg nok høre! Men da alle Cardinalerne komme og Alverdens Fremmede, bliver det nok bedst at opsætte denne Lystighed til Carnevalstiden.“ Og nu gik han ham forbi, men Bernardo lod sig ikke saaledes afspise og erholdt fra de andre Lærere Tilladelsen. Hver havde nu sit Stof, jeg valgte Italiens Deilighed.

Selv skulde man rigtignok ganske behandle sit Arbeide, men det var intet ringe Middel til at vinde Habbas Dahdah og frembringe en Art Solglands paa dette Regnveirsansigt, at man gav ham Digtet til Gjennemlæsning, bad ham om Raad og Hjelp; almindeligviis omarbeidede han da det hele Digt, flikkede og syede paa det, saa at det blev ligesaa slet som før, men paa en anden Maneer; kom da een eller anden Fremmed til at rose Digtet, vidste han da ogsaa at fortælle, at man jo gav disse Forsøg nogle smaa Stænk af sit eget Vid, polerede det Grove af o. s. v.

Mit Digt over Dante, som Bernardo nu vilde sige som sit, fik han da slet ikke at see.

Endelig var Dagen der. Vognene rullede alt til Porten; de gamle Cardinaler i deres røde Kapper med de lange Slæb traadte ind og toge Plads i de pyntelige Læneslole. Placater over vore Navne og i de Sprog, i hvilke hver af os oplæste Digte, bleve uddelte. Habbas Dahdah holdt Indledningstalen, og nu fulgte Digte i Syrisk, Chaldæisk, Coptisk, ja selv i Sanskrit, i Engelsk og andre sælsomme Tungemaal; jo mere fremmed og forunderligt Sproget klang, desstørre blev Bifaldet, Bravo og Klap steg under den hjerteligste Latter.

Med skjælvende Hjerte traadte jeg frem og udtalte de faa Stropher til mit Italien. Et gjentaget Bravoraab hilsede mig fra den hele Forsamling, de gamle Cardinaler tilklappede mig Bifald, og Habbas Dahdah smilede saa venligt, det var ham muligt, og bevægede prophetisk Krandsen mellem sine Hænder, thi i det Italienske var kun Bernardo tilbage, og det var ikke at formode, at det engelske Digt, der fulgte efter hans, skulde vinde nogle Laurbær. Nu traadte Bernardo frem ved Cathedret. Med Uro fulgte mit Øie og Øre ham. Dristig og stolt fremsagde han mit Digt om Dante; en dyb Stilhed herskede i Salen. Alle syntes grebne af den forunderlige Kraft, han lagde deri. Jeg kjendte jo hvert Ord, men de løde for mig, som Digterens Sang, naar den har faaet Tonevinger. Det meest eenstemmige Bifald tilfaldt ham. Cardinalerne reiste sig op, Alt var som tilende, Krandsen tilfaldt Bernardo; kun for Ordens Skyld hørte man det efterfølgende Digt; det fik ogsaa sine Klap, men derpaa vendte man strax tilbage igjen til Skjønheden og Begeistringen i Digtet om Dante.

Mine Kinder brændte som Ild, mit Bryst svulmede, jeg følte en uendelig navnløs Salighed, min hele Sjæl inddrak al den Virak, man bragte Bernardo; jeg saae hen paa ham,

han var en ganske Anden, end jeg nogensinde tilforn havde seet ham at være; dødbleg, med Øiet imod Jorden, stod han, som en Forbryder, han, der ellers saae Alle kjækt ind i Øinene. Habbas Dahdah gjorde en lignende Figur og syntes i Adspredelse at ville plukke Krandsen itu; en af Cardinalerne tog den, og satte den om Hovedet paa Bernardo, der bøiede Knæ, i det han knugede begge Hænder for Ansigtet.

Efter Festen søgte jeg Bernardo. „I Morgen!" raabte han og rev sig løs.

Den følgende Dag mærkede jeg, hvorledes han undgik mig, og det bedrøvede mig, thi mit Hjerte hang forunderligt fast ved ham, det trængte til en Sjæl i denne Verden og havde udseet sig ham.

To Aftener gik; da hang han om min Hals, trykkede min Haand og sagde: „Antonio! jeg maa tale med Dig, længer kan jeg ikke udholde det! og vil det heller ikke! Da man trykkede mig Krandsen om mit Hoved, var det som tusinde Torne. Berømmelsen klang som Spot; det var jo Dig, Æren tilkom! jeg saae Glæden i dit Øie, og veed Du det? Jeg hadede Dig! — ja, Du staaer mig ikke længer saaledes, som før, det er en ond Følelse, jeg beder Dig om Forladelse derfor, men vi maae skilles ad, her hører jeg dog ikke hjemme; jeg vil bort! ikke næste Aar staae til Spot for de Andre, naar de stjaalne Fjer mangle mig. Min Onkel skal og maa sørge for mig. Jeg har sagt ham det! jeg har endogsaa kunnet tigge ham derom! jeg har været under min Natur og — jeg synes, Du er Skyld i det Hele. Jeg har en Bitterhed mod Dig, som piner mig, piner mig til Sjælen! — kun i et nyt Forhold kunne vi blive Venner! — og vi ville være det, lov mig det, Antonio!"

„Du er ubillig mod mig," sagde jeg, „ubillig mod Dig selv; lader os ikke tænke paa det tossede Digt, eller paa den hele

Historie! giv mig din Haand, Bernardo, og bedrøv mig ikke med saadan sælsom Tale!"

„Vi blive altid Venner!" sagde han og forlod mig. Seent paa Aftenen kom han først hjem igjen paa sit Soveværelse, og næste Morgen var det bekjendt, at han forlod Skolen, for at tage en anden Bestemmelse.

„Han gik jo som et Stjerneskud," sagde Habbas Dahdah ironisk, „han forsvandt, idet man mærkede Glandsen; det Hele var Knald, og det, det er ogsaa Digtet. Jeg har det jo, for at denne Skat kan opbevares. Du hellige Jomfru! naar man seer ret paa det, hvad er det saa! — Er det Poesie? ud og ind løber det, uden Form eller Skikkelse; først troede jeg, det skulde være en Vase, siden et fransk Viinglas eller en medisk Sabel, men hvorledes jeg vendte og dreiede det, kom den samme betydningsløse Registerform. Tre Steder har han en Fod for mange, der ere skrækkelige Hiater, og fem og tyve Gange har han Ordet „divina," ligesom om Digtet blev divina ved at gjentage dette Ord. Følelse og Følelse! det er slet ikke den, der gjør Digteren. Al denne Fægten med Phantasien, saa er man her, saa er man der! Heller ikke Tanken er det, nei, Besindigheden, den gyldne Besindighed! Digteren maa ikke lade sig henrive af sit Stof! kold, iiskold skal han være, sønderlemme sit Hjertes Barn og see, hvorledes det staaer til i de enkelte Dele; kun da fremstaaer et sandt Konstværk. Ikke med denne Jagen, denne Jadsken, dette Begeistringsvæsen! Saa sætte de en Krands paa slig en Dreng! Prygl skulde han have for sine historiske Feil, sine Hiater, sine Jammerligheder! Jeg har ærgret mig! og det taaler min Constitution ikke; den afskyelige Bernardo!" Det var omtrent Habbas Dahdahs Lovtale.

VIII.

Et kjært og et ukjært Møde. Den lille Abbedisse. Den gamle Jøde.

Vi savnede Alle den vilde, overgivne Bernardo, og Ingen savnede ham mere, end jeg; der blev en Tomhed rundt om, syntes jeg; mine Bøger vare mig ikke nok, i min Sjæl klang Dissonanser, jeg ikke selv mægtede at løse, Musik alene bragte øieblikkelig Harmonie; i Tonernes Verden fik mit Liv og min hele Stræben først Klarhed, her fandt jeg Mere, end nogen Digter, end selv Dante udtalte; ikke blot Følelsen opfattede her det sjælelige Billede, men selv Øret, den sandselige Deel, inddrak her dets levende Væren. Hver Aften, foran Madonnabilledet paa Muren, sang Børnestemmerne mig Erindring om min egen Barndom; den lød som en Vuggesang fra Pifferariernes melancholske Sækkepibe, jeg hørte jo i den formummede Liigskares eensformige Sang de samme Toner, der løde ved min Moders Kiste. Jeg begyndte at tænke over det Svundne og hvad der vilde komme; sælsomt snevert følte jeg det om mit Hjerte; jeg maatte synge, gamle Melodier tonede mig for Øret, og Ordene strømmede paa disse høit fra Læberne, ja altfor høit, thi det forstyrrede Habbas Dahdah flere Værelser derfra, saa han lod mig sige, at her var ingen Opera eller Syngeskole, de skulde ingen Trimulanter have i Jesuiterskolen, uden dem, som løde til Madonnas Priis; taus lagde jeg da mit Hoved i Vindueskarmen, Blikket vendte vel mod Gaden, men Tanken mod mig selv.

„Felicissima notte, Antonio!"*) lød det til mig. En

---

*) Nordboerne ønske „god Nat, sov vel!" Italienerne ønske „den lykkeligste Nat!" Sydens Nætter eie mere end — Drømme.

deilig stolt Hest gjorde Caprioler under Vinduet og jog saa afsted med sin stolte Rytter. Det var en pavelig Officeer; med ungdommelig Smidighed bøiede han sig paa Hesten, hilsede og hilsede, til han var mig ude af Syne, men jeg havde kjendt ham, det var Bernardo, den lykkelige Bernardo! Hvor forskjelligt var ikke hans Liv imod mit! nei, jeg vilde ikke tænke derover, trykkede Hatten dybt ned over Panden, og som forfulgt af en ond Aand, drev jeg afsted, hvorhen Vinden vilde føre mig. Jeg tænkte slet ikke over, at der var en Lov, at Discipelen i Jesuiterskolen, Propaganda og hver Læreanstalt i Pavestaten, naar han gik ud i Byen, maatte ledsages af en ældre eller jævnaldrende Meddiscipel og ikke vise sig ene uden en speciel Tilladelse. En saa almindelig Lov var aldrig bleven indpræget. Jeg tænkte slet ikke paa, at min Frihed saaledes var indskrænket, og gik fra den Side rolig afsted. Den gamle Custode tænkte vel, jeg havde Tilladelse dertil.

I Corso vrimlede det med Equipager; en Række Vogne, med Romere og Fremmede, fore opad, en anden nedad; de gjorde deres Aftenpromenade. Folk stode i Klynger om Konsthandlerens udhængte Kobberstik, og Betlerne holdt sig til, for at faae en Skilling; det var vanskeligt at komme frem, vilde man ikke vove sig ind mellem Vognene; jeg var netop sluppen igjennem, da en Haand holdt mig fast i Kjolen, og jeg hørte en bekjendt hæslig Stemme hvisle: „bon giorno, Antonio!“ jeg saae ned: der sad min Onkel, den hæslige Peppo, med de to visne Been bundne op om Siderne, og med Træpladerne til at skyde sig frem paa. Saa nær havde vi ikke i mange Aar været hinanden; jeg havde altid undgaaet ham ved store Omveie, skyet den spanske Trappe, hvor han sad, og naar jeg i en Procession eller med de andre Skolarer maatte forbi ham, da søgt paa det Bedste at skjule Ansigtet.

„Antonio! mit eget Blod!“ sagde han og holdt mig i

Kjolen. „Kjender Du ikke nok din Morbroder Peppo? Tænk paa San Joseph*), saa har Du mit Navn! Ak! hvor Du er bleven stor og mandig!"

„Slip mig!" skreg jeg, thi Folk rundt om saae paa os.

„Antonio!" sagde han, „kan Du huske, da vi rede sammen paa det lille Æsel? Du søde Barn! ja nu rider Du paa en høiere Hest, vil ikke kjendes ved din fattige Morbro'er! vil aldrig komme til mig paa Trappen! Du har dog kysset mig paa Haanden, sovet paa min Smule Straa! vær ikke utaknemmelig, Antonio —!"

„Slip mig dog!" raabte jeg og rev Kjolen ud af hans Hænder, foer ind mellem Vognene, der krydsede hinanden, og kom i en Sidegade; mit Hjerte bankede af Skræk, af — ja hvad skal jeg kalde det, krænket Stolthed; jeg syntes mig forhaanet for alle Mennesker, der havde seet os; men kun nogle Øieblikke var denne Følelse herskende, da vaagnede en anden, en langt bittrere. Hvert Ord han havde sagt, var jo Sandhed, jeg var jo hans Søsters eneste Barn. Jeg følte det Grusomme i min Opførsel, skammede mig for Gud og mig selv, det brændte mig som Ild i Hjertet; havde jeg nu været ene med Peppo, jeg kunde have kysset ham paa de hæslige Hænder og bedet om Forladelse. Jeg var rystet i mit Inderste.

Da ringede Klokken til Ave Maria fra Kirken San Agostino; min Synd laae tungt paa min Sjæl, og jeg gik ind for at bønfalde Guds Moder. Tomt og mørkt var det under de høie Buer, Lysene paa de forskjellige Altere brændte matte og døsige, uden Straaler, kun som Trøske i Natten, naar den vaade Scirocco falder. Min Sjæl drak Trøst og Tilgivelse.

„Signore Antonio!" sagde en Stemme tæt ved mig, „Eccellenza er kommen og den skjønne Signora! De ere her fra

---

*) Peppo er en italiensk Forkortelse af Navnet Giuseppe ɔ: Joseph.

Firenza og have deres Gudsengel med; vil I strax gjøre Eders Besøg og bringe Eders Hilsen?"

Det var den gamle Fenella, Portnerens Hustru i Palazzo Borghese. Min Velgjørerinde var her med Mand og Barn; i nogle Aar havde jeg ikke seet dem. Min Sjæl blev Glæde, jeg fløi afsted og snart gjenhilste mig de kjære, venlige Ansigter.

Fabiani var mild og naadig, Francesca moderlig glad ved at see mig; hun bragte mig deres lille Datter Flaminia, et venligt Barn med forunderlig lyse Øine; hun rakte mig strax Munden til Kys, gik gjerne til mig, og vi vare i to Minuter alt gamle Bekjendte og Venner. Hun sad paa min Arm og loe høit af Glæde, naar jeg dandsede rundt med hende i Salen og sang en af mine gamle, lystige Viser.

„Gjør mig ikke min lille Abbedisse*) til et Verdensbarn," sagde Fabiani smilende, „seer Du ei, hun alt bærer Tegnet paa sin Værdighed?" og nu viste han mig et lille Sølvkors med Frelseren paa, der hang i en Sløife ved Barnets Bryst. „Den hellige Fader har givet hende det, hun har alt sin Sjæle-Brudgom ved sit Hjerte."

I deres Kjærligheds Lykke havde de lovet Kirken det første Barn, og Paven havde alt skjenket den Lille paa Vuggen det hellige Tegn; som Slægtning af Borghesernes rige Familie stod den første Plads hende aaben i Roms Nonneklostre, hvorfor de og al hendes Omgivelse alt kaldte hende ved Hædersnavnet: den lille Abbedisse. Enhver Fortælling, enhver Leg gik ud paa, at bibringe hende Ideen om den Verden, hun egenlig levede for, den Lykke, som ventede hende.

---

*) Det er en Skik hos de fleste italienske Familier, at naar en af Døttrene fra Barndommen bestemmes for Klosteret, faaer hun, alt som lille, eet eller andet Hædersnavn, der lyder paa hendes Bestemmelse, saaledes: Jesusbruden, Nonnen, Abbedissen etc.

Hun viste mig sit Jesusbarn, sine smaa, hvidklædte Nonner, der hver Dag gik i Messen, stillede dem op i to Rader paa Bordet, som Ammen havde lært hende, og fortalte mig nu, hvor smukt de sang og bad til det deilige Jesusbarn. Jeg tegnede hende lystige Bønder, der i deres lange, uldne Kjortel dandsede om Steentritonen, Polichineller, der sad paa hinandens Pukkel, og de nye Billeder morede usigeligt den Lille. Hun kyssede dem mange Gange, men rev dem saa i sin Overgivenhed itu, og jeg maatte ridse nye, til vi skiltes ad, thi Ammen kaldte den lille Abbedisse til Sengs, det var jo alt over hendes Sovetid.

Fabiani og Francesca spurgte mig om Jesuiterskolen, om min Sundhed og Tilfredshed, lovede at være mig god og ønskede mig den bedste Lykke. „Vi maae daglig sees," sagde hun, „kom ret flittigt, medens vi ere her." Ogsaa om gamle Domenica i Campagnen spurgte hun, og jeg fortalte, hvor lykkelig den Gamle var, naar jeg en enkelt Gang, i Høsten eller Foraaret, kom ud til hende, hvor hun da stegte Kastanier til mig og syntes at blive ung igjen, ved at tale om de Dage vi vare sammen; ogsaa maatte jeg hver Gang see den lille Krog, jeg havde sovet i, og Billederne, jeg havde ridset, som hun gjemte endnu ved sin viede Rosenkrands og ved den gamle Bønnebog.

„Hvor han bukker morsomt," sagde Francesca til Fabiani, idet jeg ved Afskeden gjorde min Compliment. „Det er fortræffeligt, at Aanden bliver uddannet, men Legemet maa heller ikke forsømmes, det sees der meget paa i denne Verden! men det vil komme! Ikke sandt, Antonio!" og smilende rakte hun mig Haanden at kysse paa.

Det var kun nogle Timer ud paa Aftenen, da jeg igjen stod nede paa Gaden, for at vandre hjemad, men Alt var bælgmørkt. Da var i Rom endnu ikke Lygterne komne i Brug; de tilhøre, som bekjendt, de sidste Aaringer; Lampen foran Madonnabilledet var det eneste Lys i de ujævne, snevre Gader. Jeg maatte gribe

for mig, for ikke at støde paa, og saaledes bevægede jeg mig langsomt fremad, med Tankerne opfyldte af denne Eftermiddags Begivenheder.

Idet jeg gik, stødte min Haand mod en Gjenstand.

„For Djævelen!" lød en bekjendt Stemme, „stød mig ikke Øinene ud, for saa seer jeg endnu mindre!"

„Bernardo!" udbrød jeg glad, „saa træffes vi dog engang!"

„Antonio! min kjære Antonio!" raabte han og greb mig under Armen. „Det er jo et lystigt Møde! hvor kommer Du fra? Fra et lille Eventyr! Det ventede jeg ikke af Dig! men greben er Du paa Mørkets Veie! Hvor er Slavecorporalen, Cicisbeoen, eller hvad Du kalder din troe Ledsager?"

„Jeg er ganske ene," sagde jeg.

„Ene!" gjentog han. „Du er i Grunden en rask Fyr! Du skulde i den pavelige Garde, maaskee kunne vi faae Dig i ordenlig Gang endnu."

Jeg fortalte ham i faa Ord om Eccellenzas og Signoras Ankomst, og yttrede nu min Glæde over dette vort Møde. Hans Glæde var ikke mindre, vi tænkte nu slet ikke paa Mørket og sladdrede fort, idet vi vandrede fremad, uden at tænke paa hvorhen, eller i hvad Retning.

„Seer Du, Antonio!" sagde han, „nu har jeg først lært, hvad Livet er; Du kjender det slet ikke! det er for lystigt til at sidde bort paa den kolde Skolebænk og høre Habbas Dahdahs skimlede Taler; min Hest kan jeg tumle! Du saae mig jo i Dag? og de smukke Signora'er sende mig Blikke, o saa brændende! jeg er jo en ganske kjøn Karl, som Uniformen klæder; det forbandede Mørke her er! Du kan slet ikke faae mig at see! Mine nye Kammerater have ført mig an, det er ikke Bænkeslidere, som I. Vi tømme vort Bæger paa Statens Vel, have ogsaa smaa Eventyr, men det kan din Hellighed ikke taale at høre om.

Hvor Du dog er et daarligt Mandfolk! Antonio, jeg har faaet ti Aars Erfaring i disse faa Maaneder. Nu føler jeg min Ungdom, den bruser i mit Blod, svulmer i mit Hjerte, og jeg nyder den, nyder den i store Drag, mens endnu mine Læber brænde, og jeg føler denne kildrende Tørst."

„Dit Selskab er ikke godt, Bernardo!" sagde jeg.

„Ikke godt!" afbrød han, „præk mig ikke Moral! hvad kan Du sige mod min Omgang? Mine Kammerater ere af det reneste Patricieblod, Rom eier! vi ere den hellige Faders Æresvagt, hans Velsignelse udsletter vore smaa Synder! i de første Dage, jeg var kommen ud af Skolen, havde jeg ogsaa noget af disse Klosterbegreber, men jeg var klog nok til ikke at lade mine nye Kammerater mærke det, jeg fulgte med dem, mit Kjød og Blod, mit hele egenlige Jeg bævede af Livslyst, og jeg fulgte denne Drift, thi den var stærkest; men jeg følte ogsaa en hæslig ond Stemme indeni mig, det var den propagandiske Klostertugt og den sidste Rest af Barnagtigheden, der sagde: Du er ikke længer uskyldig, som Barnet; siden har jeg leet deraf, nu forstaaer jeg det bedre! jeg er Mand, Barnet er rystet af Æmet! det var det, som græd, da det mistede sin Villie! Men her ere vi jo ved Chiavica, det bedste Osteria, hvor Konstnerne samles; kom med, vi maae drikke en Fogliette sammen paa vort behagelige Møde; kom med! der er lystigt derinde!"

„Hvad tænker Du paa!" svarede jeg, „hvis man i Jesuiterskolen fik at vide, at jeg havde været der med en af Officeererne i den pavelige Garde."

„Jo, det var en stor Ulykke! drikke et Glas Viin og høre de fremmede Konstnere synge deres Viser i Hjemmets Sprog, Tydsk, Fransk, Engelsk og Vor Herre veed, hvilke Tungemaal! det gaaer lystigt, kan Du troe!"

„Hvad der er passende for Dig, er lovstridigt for mig, tal ikke til mig derom —" afbrød jeg mig selv, idet jeg fra den

lille Sidegade hørte Latter og Bravoraab og gjerne vilde lede Samtalen andetsteds hen, „der staae saamange Folk samlede!" sagde jeg, „hvad mon det kan være! jeg troer, de gjøre Konster tæt under Madonnabilledet!" og nu drog jeg ham med derhen.

Karle og Drenge af den laveste Classe havde spærret Gaden; de gjorde en aflang Kreds om en gammel Jøde, der, som vi hørte, skulde tvinges til at springe over en Stok, som en af Karlene holdt, vilde han slippe ud af Gaden.

Bekjendt er det, at i Rom, Christenhedens første Stad, tør Jøderne kun boe i det dem anviste Qvarteer af Byen, det snevre, smudsige Ghetto; hver Aften lukkes Porten for dem, og Soldater holde Vagt, for at Ingen skal slippe ud eller ind. Aarligt maae de Ældste vandre til Capitoliet og knælende bede om Tilladelse at forblive endnu eet Aar i Rom, tilbyde sig at betale Udgifterne ved Carnevalets Veddeløb og love, at de Alle, engang i Aaret, paa den dertil bestemte Dag skulle gaae i catholsk Kirke og høre en Omvendelsesprædiken.

Den gamle Mand, vi her saae, var i den mørke Aften ene kommen igjennem Gaden, hvor Drengene legede og Karlene stode i deres Morraspil. „See I Jøden!" havde En raabt, og nu haanede og spottede de den gamle Mand, og da han taus vilde fortsætte sin Gang, spærrede de Gaden. En af Karlene, en tyk, bredskuldret Person, holdt en lang Stok frem og raabte: „naa Jøde! tag nu Benene med Dig! De lukke Ghetto, Du kommer ikke ind i Nat! — lad os see, hvor let Du er i Beentøiet!"

„Spring Jøde!" skrege alle Drengene, „Abrahams Gud hjelper Dig nok."

„Hvad Ondt har jeg dog gjort Eder?" sagde han, „lad mig gamle Mand vandre min egen Vei, og spot ikke de graae Haar foran hende, I selv bede om Forbarmelse!" og han pegede paa Madonnabilledet tæt ved.

„Troer Du," sagde Karlen, „Madonna bryder sig om en

Jøde? Vil Du springe, du gamle Hund!" og nu knyttede han Haanden imod ham, og Drengene gjorde Kredsen tættere.

Da sprang Bernardo frem, stødte de Nærmeste til Side, rev i et Nu Stokken ud af Karlens Haand, svingede sin Sabel over ham, holdt Stokken, han havde taget, frem foran Karlen selv og raabte med stærk, mandig Stemme. „Spring nu Du, eller jeg kløver Dig dit Hoved! Nøl ikke! ved alle Hellige! jeg hugger Dig gjennem Pandeskallen, springer Du ikke!"

Karlen stod som himmelfalden mellem den forbausede Mængde. De tordnende Ord, den dragne Sabel og den pavelige Officeersdragt, Alt elektriserede ham, og uden at svare et Ord, gjorde han et høit Spring over Stokken, som han nylig havde holdt frem for den arme Jøde. Hele Forsamlingen var ligesaa overrasket, Ingen vovede at sige et Ord, men saae forundret paa, hvad der skete. Neppe var Karlen sprungen over, før Bernardo greb ham i Skulderen og klappede ham paa Kinden med den flade Klinge:

„Bravo, min Hund! godt gjort! endnu engang samme Konststykke, og saa, tænker jeg, har Du nok af Hundekonsterne!"

Karlen maatte springe, og Forsamlingen, der gik over til den lystige Side deri, raabte Bravo og tilklappede Bifald.

„Hvor er Du? Jøde!" spurgte Bernardo, „kom, jeg vil følge Dig!" — men han var borte, Ingen svarede.

„Kom!" sagde jeg, da vi vare ude af Klyngen, „kom, lad dem sige, hvad de ville, jeg drikker en Fogliette Viin med Dig! Din Skaal vil jeg drikke! Venner maae vi altid blive, i hvilket Forhold vi end komme!"

„Du er en Nar, Antonio!" svarede han, „og jeg i Grunden ogsaa, at jeg har ærgret mig over den raae Karl; jeg tænker, han nu ikke saa snart lader Nogen springe."

Vi gik ind i Osteriet, Ingen af de lystige Gjester lagde

Mærke til os. I et Hjørne stod et lille Bord; her lode vi os bringe en Fogliette og klinkede nu paa vort gunstige Møde og fortsat varigt Venskab; saa skiltes vi ad. Jeg gik til Jesuiter-skolen, hvor den gamle Custode, min særdeles naadige Patron, lukkede mig ind, saa at Ingen mærkede det, og snart sov og drømte jeg om denne Aftens mange Eventyr.

IX.

Jødepigen.

At jeg uden Tilladelse havde været en Aften ude, ja endog drukket Viin med Bernardo paa et Osteria ængstede mig siden, men Tilfældet var mig gunstigt; Ingen havde savnet mig, eller ogsaa havde de, som den gamle Custode, troet, at jeg havde Frihed; jeg var jo bekjendt som det roligste, det samvittighedsfuldeste Menneske. Dagene glede stille hen og bleve til Uger; jeg læste flittigt og besøgte imellem min ædle Velgjørerinde; det var min største Opmuntring. Hendes lille Abbedisse blev mig Dag for Dag kjærere; jeg bragte Barnet Billeder, hvilke jeg selv, som Lille, havde ridset, men naar hun nogle Øieblikke havde leget med dem, fløi de i mange Stykker om paa Gulvet; jeg samlede Stykkerne op igjen og gjemte dem.

Jeg læste paa den Tid Virgil; sjette Bog, hvor den cumæiske Sybille fører Æneas ned i Underverdenen, interesserede mig meget for det Beslægtede deri med Dante; jeg tænkte da paa mit Digt og derved ret levende paa Bernardo, som jeg saalænge ikke havde seet; jeg længtes ret meget efter ham. Det var just en af de Dage i Ugen, Vaticanets Galerier stode aabne; jeg bad om Tilladelse til at gaae derud at see paa de

herlige Marmorguder og de deilige Billeder, men det jeg egenligt vilde, var at træffe min kjære Bernardo.

Jeg var alt i den store, aabne Buegang, hvor den skjønneste Buste af Raphael staaer, og hvor hele Loftet er Bibelen i deilige Billeder, skizzeret af den store Mester og udført af hans Elever. De sælsomme Arabesker op ad Muren, den Legion af Engle, der i hver Bue knæle og svæve paa store Vinger op i det Uendelige, var mig ikke nye; dog dvælede jeg længe her, som beskuede jeg dem, men ventede egenlig paa det lykkelige Tilfælde, der vilde føre Bernardo her igjennem Loggierne. Jeg lænede mig til det murede Rækværk og betragtede den prægtige Bjergformation, de stolte Bølgelinier hinsides Campagnen, men Oiet søgte ogsaa nede i Vaticanets Gaarde, om det ikke var Bernardo, naar en Sabel klirrede mod de brede Flisestene. Men han kom ikke.

Forgjeves vandrede jeg gjennem Stanzerne, besøgte Nilgruppen og Laokoon, men det var kun Daarlighed med min Beskuen, jeg kom i slet Lune; Bernardo var ikke at opdage; derfor syntes Hjemveien mig ligesaa interessant, som Torsoen og den kostelige Antinous.

Da hoppede en let Skikkelse med Fjerbusk og klingende Sporer over Gangen, og jeg efter, — det var Bernardo; hans Glæde var ikke mindre, end min; i Hast drog han mig med sig, thi han havde tusinde Ting at fortælle, sagde han.

„Du veed ikke, hvad jeg har lidt og lider endnu! Du skal være min Doctor! Du alene kan hjelpe mig med de magiske Urter!" og nu førte han mig gjennem den store Sal, hvor de pavelige Schweitsere holde Vagt, ind i et stort Værelse, indrettet for den vagthavende Officeer.

„Du er dog ikke syg?" spurgte jeg, „Du kan ikke være det! dine Øine og Kinder brænde jo lyslevende!"

„O ja, de brænde," sagde han, „jeg brænder fra Taa til Isse, men Alting er godt; Du er min gode Lykkestjerne, Du

bringer deilige Eventyr og gode Ideer, Du maa hjelpe! sæt Dig dog! Du veed ikke, hvormeget jeg har oplevet siden den Aften, vi sidst saae hinanden; Dig vil jeg betroe det Hele, Du er en ærlig Ven og maa selv med i Eventyret."

Han tillod mig ikke at tale, jeg maatte høre, hvad der saaledes bevægede ham.

„Husker Du Jøden?" sagde han, „den gamle Jøde, som Drengene vilde skulde springe, og hvorledes han løb bort, uden at sige Tak for min ridderlige Hjelp? Jeg havde idetmindste siden glemt ham og den hele Historie. Nogle Dage efter kommer jeg forbi, hvor man gaaer ind til Ghetto; jeg lagde ikke Mærke dertil, før Soldaten, der havde sin Post ved Porten, gjorde mig Honneur, thi jeg hører jo nu til Rangspersonerne; jeg hilser da igjen, og seer derved tæt indenfor Porten en deilig Flok sortøiede Pigebørn af den hebraiske Race, og saa kan Du nok tænke, jeg fik Lyst at trave igjennem den snevre, smudsige Gade. Det er da en heel Synagoge derinde, Husene tæt paa hinanden op imod Luften; i alle Vinduer gik det: „Bereschit Bara Elohim!" Hoved ved Hoved, som da de gik over det røde Hav. Rundt om hang der gamle Klæder, Paraplyer og andet Pulterkammergods; jeg hoppede mellem Jernskramleri, Skilderier og naturligt Søle, og saa var der en Surren og Skrigen, om jeg vilde handle, sælge eller kjøbe, man lod mig knap faae Tid at see paa et Par sortøiede Glutter, der smiilte fra Dørene til mig. Det var en Vandring, kan Du troe, den skulde Dante have beskrevet. Med Eet styrter der mig en gammel Jøde ind paa Livet, bøier sig lige ned foran mig, som var jeg den hellige Fader. „Eccellenza," siger han, „min ædle Velgjører, mit Livs Frelser, velsignet være den Stund jeg hilser Eder! tro ikke den gamle Hanoch er utaknemmelig!" og meget Mere, som jeg ikke forstod og heller ikke husker; jeg kjendte ham nu, det var den gamle Mosait, der skulde have sprunget. „Her er mit fattige

Huus, men min Tærskel er for lav, at jeg tør bede Eder betræde den," sagde han, og nu kyssede han mig paa Hænderne og Kjolen; jeg vilde afsted, thi hele Nabolavet tabte sig i Beskuelse af os, men da faldt mine Øine op paa Huset og jeg saae det deiligste Hoved, jeg endnu har seet, en Marmor-Venus med varmt Blod i Kinderne og Øine som Arabiens Datter, — saa kan Du nok vide, jeg fulgte ind med Jøden, han havde jo indbudet mig. Gangen var rigtignok sort og snever, som gik den ind i Scipionernes Grave, og Steentrappen og det deilige Trægaleri, — ja, de vare særdeles skikkede til at lære Folk Stadighed i Gang og Forsigtighed til de yderste Fingerspidser. Inde i Stuen var derimod ikke saa galt, kun Pigebarnet manglede, og hvad skulde jeg saa derinde. Nu maatte jeg da fordøie en lang Taknemmelighedstale, hvori der vare mange østerlandske Billeder, som sikkert vilde have behaget dit poetiske Gemyt; jeg lod det gaae og tænkte, saa kommer vel hun tilsidst, men hun kom ikke; derimod fik Jøden en Idee, der ved en anden Leilighed kunde have været særdeles god; han meente, at jeg, som en ung Mand, der var med i Verden, nok kunde bruge Penge, men nok ogsaa have Mangel paa dem, at jeg da vel nødtes til at tye til medlidende Sjæle, der for tyve til tredive Procent viste christelig Kjærlighed, — men at han, og det var i Grunden et Mirakel i Jødernes Rige, vilde laane mig uden Procent; hører Du? uden Procent! — jeg var en ædel ung Mand; paa min Ærlighed stolede han; jeg havde beskyttet en Green af Israels Stamme, dens Stubbe skulde ikke rive mig Klæderne sønder. Da jeg ikke trængte til Penge, tog jeg heller ingen, men saa bad han mig, om jeg vilde nedlade mig til at smage hans Viin, den eneste Flaske han eiede; jeg veed ikke, hvad jeg svarede, men det veed jeg at den deiligste Pige af østerlandsk Slægt traadte ind; der var Former og Farver! Haaret skinnede kulsort, som Ibenholt. Hun skjenkede en herlig Cyperviin for mig, og det kongelige Salomonske Blod steg

hende i Kinderne, da jeg tømte Glasset paa hendes Lykke. Du skulde have hørt hende tale, hørt hende takke mig for sin Fader, hvad der jo ei var Umagen værd; det klang som Musik i mine Øren. Det var intet naturligt Væsen; hun forsvandt da ogsaa, kun den Gamle blev tilbage."

„Det er jo som en Digtning, det Hele!" udbrød jeg; „det kunde deiligt sættes i Vers."

„Du veed ikke, hvor jeg siden piinte mig, hvor jeg i Hovedet byggede op og rev saa ned igjen, for at træffe sammen med min Zionsdatter. Tænk Dig, jeg nedlod mig til at komme, for at tage mod et Laan, jeg slet ikke behøvede. Jeg tog mod tyve blanke Scudi paa otte Dage, men hende fik jeg ikke at see. Jeg bragte dem alt tredie Dag derefter urørte igjen, og den Gamle smiilte og gned Hænderne, thi han havde vel ikke saa ganske stolet paa min priste Ærlighed. Jeg roste hans Cyperviin, men hun bragte mig ingen, selv skjenkede han den med magre, rystende Hænder. Mit Øie speidede i hver Krog, hun var der ikke. Hun viste sig ikke; kun da jeg foer ned ad Trappen, syntes jeg, at Gardinet ved det aabne Vindue bevægede sig; det maatte være hende: „Farvel, Signora!" raabte jeg, men Alt blev stille, som en Muur, Ingen viste sig. Endnu er jeg ikke videre i mit Eventyr. Giv mig et Raad! Opgivet hende har jeg ikke, og vil ikke! hvad gjør jeg dog? Faae en glimrende Idee, min Hjertensunge! Vær mig en Saturnia og Venus, der fører Æneas og Lybiens Datter sammen i den lønlige Grotte!"

„Hvad vil Du, jeg skal gjøre? Jeg begriber ikke, hvorledes jeg kan udrette Noget her."

„Du kan Alt, naar Du vil! Hebraisk er jo et deiligt Sprog, en poetisk Billedverden, det skulde Du lægge Dig efter, og tage en Jøde til at lære Dig det! jeg betaler Alt! Du tager den gamle Hanoch, for det har jeg udspioneret, at han hører til den lærde Deel i Ghetto; naar nu dit troskyldige Væsen

har indtaget ham, saa kommer Du ogsaa i Bekjendtskab med Datteren og tager Dig da af mine Sager; men i Galop, i flyvende Galop; jeg har brændende Gift, Kjærlighedens brændende Gift i mit Blod. Gaa endnu i Dag til Jøden!"

„Det kan jeg ikke!" svarede jeg, „betænker Du slet ikke mine Forhold, hvilken Rolle jeg kom til at spille; og hvor kan Du, kjære Bernardo, nedlade Dig til et Kjærlighedseventyr med en Jødepige — —"

„O, det forstaaer Du dig ikke paa!" afbrød han mig, „Jødepige eller ei, det gjør Intet til Sagen, naar kun Varerne ere gode. Nu, du velsignede Unge! min egen fortræffelige Antonio! læg Dig saa efter det Hebraiske! vi ville begge To studere det, kun paa forskjellig Maade; vær fornuftig og tænk paa, hvormeget Du derved kan gjøre for min Lykke!"

„Du veed," sagde jeg „hvor inderligt jeg med hele min Sjæl hænger ved Dig! Du veed, hvor din overveiende Kraft griber ind i mine Tanker, i min hele Villie! var Du ond, da kunde du fordærve mig! — jeg maa ind i din magiske Kreds. Jeg bedømmer ikke dine Livsanskuelser efter mine, Enhver maa vist følge sin Natur; jeg troer heller ikke, det er Synd, den Maade Du griber Glæden paa, thi saaledes er nu Du engang skabt, jeg er en ganske Anden! Overtal mig ikke til et Eventyr, der, om det end falder vel ud, dog aldrig var til din sande Lykke!"

„Godt, godt!" afbrød han mig, og jeg saae det fremmede, stolte Blik, han saa ofte havde viist mod Habbas Dahdah, naar denne ved sin Stilling var den Afgjørende; „godt, Antonio! det var ogsaa en Spøg, det Hele! Du skal ikke løbe i Skriftestolen for min Skyld; men hvad Ondt der var i, at Du lærte lidt Hebraisk og det af min Jøde, begriber jeg ikke; men ikke et Ord derom! — Tak for Besøget! vil Du spise? Vil Du drikke? Her er til Tjeneste!"

Jeg var forstemt; Tonen, hvori han talte, hele hans Maade at være paa, var som den Fornærmedes. Iisnende Kulde og fornem Høflighed mødte mit varme Haandtryk. Forstemt og bedrøvet forlod jeg ham snart.

Jeg følte, han havde Uret, at jeg havde handlet, som jeg burde, og dog kom der Øieblikke, hvori jeg syntes at jeg havde været ond imod ham. I denne min Kamp med mig selv gik jeg igjennem Jødeqvarteret og haabede paa min Lykkestjerne, at den vilde føde et Eventyr til Gavn for min kjære Bernardo, men jeg saae ikke engang den gamle Jøde; fremmede Ansigter tittede rundt om fra Vinduer og Døre; skidne Børn laae paa Fortouget mellem alskens Skramleri af Jern og Klæder; det evige Skrig, om man vilde sælge eller kjøbe, bedøvede mig næsten. Nogle unge Piger spillede, fra Vindue til Vindue, Fjerbold over Gaden; den Ene var ret smuk, skulde det være Bernardos Elskede? Uden at ville det, tog jeg Hatten af, men skammede mig derover og strøg mig med Haanden om Panden, som var det Varmen og ikke Pigen, jeg blottede mit Hoved for.

X.

Et Aar fremad. Det romerske Carneval. Sangerinden.

Skulde jeg uafbrudt følge Traaden, der knytter sig til Bernardos Kjærlighed og min Vandring gjennem Ghetto, da maatte jeg springe et heelt Aar af mit Liv over; men dette Aar havde, med al sin jævne Gang, langt mere for mig, end at det gjorde mig de tolv Maaneder ældre. Det var en Art Mellemact i mit Livs Drama.

Sjeldent saae jeg Bernardo, og mødtes vi, var han

vel den lystige, raske Ungersvend, han pleiede at være, men fortrolig, som før, syntes han mig slet ikke; det kolde, fornemme Blik tittede frem bag Venskabs Maske; det forstemte og bedrøvede mig; spørge, hvorledes det gik hans Kjærlighed, havde jeg ikke Mod til.

Ret ofte kom jeg i Borghesernes Palads og fandt hos Eccellenza, Fabiani og Francesca et sandt Hjem, dog ofte Anledning til dyb Smerte. Min Sjæl var opfyldt af Taknemmelighed for Alt, hvad jeg skyldte dem Alle her, hvert alvorligt Blik kastede da strax Skygge over min Livslyst. Francesca roste mine gode Egenskaber, men vilde nu ogsaa fuldkommengjøre mig; min Holdning, Maaden, jeg udtrykte mig paa, mødte hendes Kritik, og den var streng, vistnok for streng; tidt bragte den mig Taarer i Øinene, skjøndt jeg var alt et stort Sextenaars Menneske. Den gamle Eccellenza, som havde kaldt mig fra Domenicas Hytte til sit prægtige Hjem, var mig endnu hjertensgod, som første Gang vi mødtes, men ogsaa han havde Signoras Opdragelsesmaade med mig. Hans store Interesse for Planter og sjeldne Væxter deelte jeg ikke nok, og han kaldte det Mangel paa Lyst til det Grundige. Mit eget Jeg, fandt han, beskæftigede mig for meget; jeg gik ham ikke nok udenfor mig selv, lod ikke Aandens Radier skære den store Verdens Cirkel. „Husk, min Søn," vedblev han da, „at Bladet, der kun ruller sig i sig selv, visner!" Men, efter hver heftig Tale klappede han mig igjen paa Kinden og trøstede ironisk med, at det var en slem Verden man levede i, man maatte presses, som Blomsterne, skulde Madonna faae skjønne Exemplarer af os. Fabiani tog Alt fra den lystige Side, loe ad dem med deres velmeente Forelæsninger, idet han forsikkrede, jeg blev dog aldrig lærd, som Eccellenza, eller pikant, som Francesca, men en tredie Charakteer, som ei var at forkaste. Da kaldte han sin lille Abbedisse, og hos hende glemte jeg snart mine smaa Sorger.

Det følgende Aar vilde de tilbringe i Norditalien, saaledes at de bleve i de varme Sommermaaneder i Genua og Vinteren i Milano; mig forestod paa samme Tid det store Skridt, ved et Slags Examen at træde op i Abbatestanden og saaledes i en høiere Stilling, end den, jeg for Øieblikket kjendte.

Før Familiens Afreise var et stort Bal i det Borghesiske Palads, hvortil jeg ogsaa var indbudet. Begkrandse brændte udenfor, og alle Faklerne, der bares foran Gjesternes Vogne, bleve stukne ind i Jernarmene paa Muren, saa denne syntes en heel Ildcascade. Pavelige Soldater tilhest holdt ved Porten. Den lille Have var pyntet med brogede Papirslygter, Marmortrappen prægtigt oplyst; der duftede af Blomster; thi paa hvert Trin, langs Muren, stode Vaser med Blomster og smaa Orangetræer. Soldaterne skuldrede ved Døren; der vrimlede med rigtklædte Tjenere. Francesca var glimrende skjøn; den kostelige Fjer, hun bar, af Paradisfuglen, den hvide Atlaskes Kjole med de rige Kniplinger klædte hende allerkjærest, men at hun rakte mig Haanden — ja det fandt jeg dog endnu nydeligere. I to Sale, hver med fuldt Orchester, svævede de Dandsende. Mellem disse var Bernardo, og han var smuk; den røde, guldbroderede Uniform, de snevre, hvide Beenklæder, Alt sad, som aandet omkring de skjønne Former; han dandsede med den Smukkeste, og hun smiilte fortroligt og kjærligt til ham. Hvor det ærgrede mig, at jeg ikke kunde dandse! Ingen tog heller ret Notice af mig. I mit eneste Hjem syntes jeg mig den meest Fremmede mellem de Fremmede, men Bernardo rakte mig Haanden, og hvert Mismod var igjen borte. Bag de lange, røde Gardiner, ved det aabne Vindue, drak vi den skummende Champagne, han stødte fortroligt sit Glas imod mit; skjønne Melodier strømmede gjennem Øret til vort Hjerte, og udslettet var hver Tanke om mindre Venskab, end i tidligere Dage. Jeg vovede endogsaa at

nævne den smukke Jødepige, og han loe og syntes helbredet for de dybe Saar.

„Jeg har fanget en ny lille Guldfugl," sagde han. „den er mere tam og har sjunget mig Grillerne bort; vi ville derfor lade den anden flyve! den er da ogsaa borte, er sluppen ud af Jødeqvarteret, ja af Rom selv, skal jeg troe mine Folk."

Endnu engang stødte vore Glas sammen, Champagnen og den lystige Musik gød dobbelt Liv i vort Blod. — Bernardo var igjen midt i Dandsen, jeg stod ene, men med hiint Lyksalighedens Havblik i Sjælen, hvori man gjerne gad trykke den hele Verden til sit Bryst. Nede paa Gaden jublede de fattige Drenge ved Gnisterne, der fløi fra Begkrandsene; jeg tænkte paa min egen fattige Barndom, hvorledes jeg ogsaa havde leget, som de, og nu stod, som hjemme, oppe i den rige Balsal, mellem Roms første Familier. Tak og Kjærlighed til Guds Moder, der saa kjærligt havde ført mig frem i Verden, fyldte min hele Sjæl, mit Knæ bøiede sig tilbedende; de lange, tætte Gardiner skjulte mig jo for alle de Andre. Jeg var uendelig salig.

Natten fløi hen; to Dage gik endnu, og hele Familien drog fra Rom. Habbas Dahdah indprægede mig hver Time, hvad dette Aar vilde bringe mig, Navnet og Værdigheden af Abbate. Jeg læste flittigt, saae næsten aldrig Bernardo eller nogen Bekjendt. Uger gik og bleve til Maaneder, og disse bragte Dagen, der, efter endt Prøve, iførte mig den sorte Dragt og den korte Silkekaabe.

Alt sang mig Victoria! de høie Pinier og de nysudsprungne Anemoner, Raaberne paa Gaden og den lette Sky, som fløi gjennem den blaae Luft. Jeg var med den sorte Silkeabbatekappe iført et nyt og lykkeligere Menneske. Francesca havde ogsaa sendt mig en Vexel paa hundrede Scudi til Fornødenhed og Fornøielse. I min Glæde stormede jeg op ad den spanske Trappe,

kastede en blank Scudo til Onkel Peppo og fløi bort, uden at høre mere, end hans „Eccellenza, Eccellenza Antonio!"

Det var de første Dage i Februar, Mandeltræerne blomstrede, Orangetræerne gulnede meer og meer, det lystige Carneval forestod, som var det en Fest til Hæder for min Optrædelse i Abbatestanden, Heroldene til Hest, med Trompeter og kostelige Fløielsfaner, havde alt forkyndt dets Komme. Aldrig før havde jeg endnu ganske nydt disse Glæder, ret indtrykket Billedet af denne Hjemmets lykkelige: slaae Gjekken løs. Da jeg var et Barn, frygtede min Moder for, at jeg skulde komme til Skade i Trængselen; jeg saae derfor kun Momenter af den hele Lystighed, idet hun stod med mig kun paa et bestemt Hjørne af Gaden; som Skolar i Jesuiterskolen havde jeg seet det paa samme Maade, idet jeg, med en Afdeling af de andre Skolarer, fik Lov at staae paa det flade Tag af Sidebygningen i Palazza del Doria; men selv være med, selv kunne flyve fra den ene Ende af Gaden til den anden, komme paa Capitoliet og til Trastevere, kort, gaae og blive, hvor jeg selv vilde, det var der slet ingen Tanke om; hvor naturligt altsaa, at jeg nu kastede mig i den vilde Strøm og ret som et Barn glædede mig ved det Hele. Mindst tænkte jeg da paa, at mit Livs alvorligste Eventyr skulde begynde, at en Begivenhed, der engang havde beskæftiget mig saa levende og stærk, det tabte Frøkorn, glemt og useet, nu vilde vise sig, som en grøn, duftende Vært, der slyngede sig fast om mit eget Livstræ.

Carnevalet var al min Tanke. Jeg besøgte i den tidlige Morgen Piazza del Popolo for at see Forberedelserne til Veddeløbet, gik om Aftenen Corso op og ned, idet jeg betragtede de brogede Carnevalsdragter, der vare hængte ud, Figurerne med Maske og i fuld Costume. Jeg leiede en Advocats Dragt, som en af de lystigste Charakterer, og sov næsten ikke hele Natten; jeg maatte jo ordenligt overtænke og indstudere min Rolle.

Den kommende Dag syntes mig en hellig Fest; jeg var lykkelig, som et Barn. Rundt om i Sidegaderne reiste Confettikræmmerne deres Diske og Borde og udbredte de brogede Varer*); Corso blev feiet og de brogede Tæpper hængte ud fra alle Vinduer. Henimod Klokken Tre, efter den franske Maade at regne Timerne paa**), var jeg paa Capitoliet, for at nyde Festens Begyndelse for første Gang. Balconerne vare opfyldte med fornemme Fremmede; Senatoren sad i Purpur paa en Fløiels Throne, nydelige smaa Pager, med Fjer i deres Fløiels Barret, stode paa venstre Side foran den pavelige Schweitsergarde. Nu traadte en Skare af de ældste Jøder ind; med blottede Hoveder knælede de foran Senatoren. Jeg kjendte den Midterste, det var Hanoch, den gamle Jøde, for hvis Datter Bernardo havde saa megen Interesse. Den Gamle førte Ordet, holdt et Slags Tale, hvori han, efter gammel Vedtægt, bad om Tilladelse for sig og sit Folk, at de endnu eet Aar turde forblive her i Rom, i det dem anviste Qvarteer, lovede at gaae eengang i catholsk Kirke og udbad sig, at de, istedetfor efter gammel Skik selv at løbe Corso igjennem for Romerne, maatte betale Omkostningerne for Hestevæddeløbet, samt den fremsatte Priis og de brogede Fløielsfaner. Senatoren gav et naadigt Nik, (den

*) Confetti ere smaa røde og hvide Kalkkugler, saa store som Ærter; undertiden laves de ogsaa af Korn, der ere trillede i en Gibsdeig. Ved Carnevalet kaster man hinanden over med disse.

**) Timerne i Italien regnes efter Solens Nedgang, da er et Døgn til Ende, og Klokkerne ringe til Ave Maria; den første Time, efterat Solen saaledes er gaaet ned, er da Klokken Eet, den følgende Klokken To og saaledes til Fire og Tyve. Hver Uge stilles Uhrene efter Solen et Qvarteer frem eller tilbage. Den almindelige Maade, man ellers regner Tiden paa, kalde Romerne den franske. Gaaer Solen ned Klokken Sex om Aftenen, da kaldes Klokken Tre om Eftermiddagen: tre Timer før Natten, eller Klokken Een og Tyve. Natten begynder ved Solens Nedgang.

gamle Brug, at sætte Foden paa den Bedendes Skulder, var afskaffet), steg derpaa under fuld Musik, i Procession, ned ad Trappen til sin prægtige Vogn, i hvilken ogsaa Pagerne fik Plads, og aabnede saaledes Carnevalet. Capitoliets store Klokke kimede til Glæden, jeg løb afsted hjemad, for i Hast at iføre mig min Advocatdragt. I den syntes jeg mig et ganske andet Menneske. Med en Art Selvtilfredshed hoppede jeg ned paa Gaden, hvor allerede en Flok Masker hilsede mig. Det var fattige Arbeidsfolk, som disse Dage gjorde lige med de rigeste Nobili. Hele deres Pynt var nok saa original og dertil den billigste af Verden. Over deres sædvanlige Klæder bare de en grov Skjorte, besyet med Citronskaller, der skulde ligne store Knapper; grøn Salat paa Skuldrene og Skoene, en Paryk af Finocchi, desuden store Briller, udskaarne af Appelsinskaller.

Jeg truede dem Alle med Processer, viste dem, i min Bog, Lovstederne, der forbødе en saa luxuriøs Klædedragt, som deres, og nu, applauderet af dem Alle, hoppede jeg ind i den lange Corso, der fra Gade var forvandlet til Maskeradesal. Fra alle Vinduer, og rundt om Balconer og opreiste Loger, hang brogede Tæpper. Langs Husenes Væg stod en uendelig Række af Stole, „kostelige Pladse til at see fra," som Opraaberen forsikkrede. Vogn fulgte paa Vogn, for største Delen med Maskerede, i to lange Rækker, een opad, een nedad; paa enkelte vare selv Hjulene omvundne med Laurbærgrene, det Hele syntes bevægelige Lysthuse, og mellem disse tumlede sig den lystige Menneskevrimmel. Alle Vinduer vare opfyldte med Tilskuere. Nydelige Romerinder, i Officeersdragt og med Snurbart over den fine Mund, kastede Confetti ned paa Bekjendte. Jeg holdt en Tale til dem, stævnede dem for Retten, fordi de ikke blot kastede Confetti i Ansigtet, men ogsaa Ildblik i Hjerterne; en Blomsterregn belønnede min Tale.

Jeg traf en udmaiet Mo'erlil, ledsaget af sin Cicisceo;

Veien var os for nogle Øieblikke afskaaren ved en Kamp mellem en Flok Polichineller, og den gode Madame maatte prøve min Veltalenhed.

„Signora!" sagde jeg, „er det at holde Eders Løfte? Er det at holde den romerske, catholske Skik, som I burde? Ak, hvor er nu Lucretia, Tarqvinii Collatini Hustru! Der sende I og flere af Roms Qvinder Eders skikkelige Mænd bort i Carnevalstiden, lade dem gaae paa Exercitia hos Munkene i Trastevere. I sværge, at føre et gudeligt, stille Liv i Eders Huse, og Manden spæger sit Kjød i Glædens Tid, beder og arbeider Nat og Dag indenfor Klosterets Mure. Da have I frit Spil, da flyve I om med Eders Galaner i Corso og paa Festino. Ei Signora! jeg klager Eder an for Retten efter Lovens 27 i det 16de."

Et eftertrykkeligt Slag af hendes Vifte, lige i mit Ansigt, var Svaret, men efter Grundigheden i dette maa jeg ganske uskyldig have truffet Sandheden.

„Er Du gal? Antonio!" tilhviskede hendes Ledsager mig, og de smuttede bort mellem Sbirrer, Grækere og Hyrdinder. Af de faa Ord havde jeg kjendt ham, det var Bernardo. Men hvem kunde Damen være?

„Luogi! Luogi, Patroni!" skrege de, som falbøde Pladse, jeg var forstyrret i min Tænken, men hvo vilde ogsaa tænke paa en Carnevalsdag. En Flok Harlekiner, med Bjælder paa Skoe og Skuldre, dandsede omkring mig, og en ny Advocat paa Stylter, een Mand høie, skred hen over os. Da han i mig saae en Collega, spottede han det lave Standpunkt, jeg stod paa, og forsikkrede, at hos ham alene kunde en Sag vindes; paa Jorden, hvor jeg klæbede fast, var der ingen Retfærdighed; den fandtes kun ovenfor, og nu pegede han paa det høiere Luftrum, hvori han stod, og spadserede videre.

Paa Piazza Colonna var et Musikchor; de lystige Doc-

tores og Hyrdinder dandsede jublende rundt selv om de enkelte Trupper af Soldater, som, for at holde Orden, mechanisk vandrede op og ned ad Gaden mellem Vognene og Menneskevrimlen; her begyndte jeg atter paa en grundig Tale, men der kom en Skriver, og saa var det forbi med mig, thi hans Karl, der løb foran med den store Klokke, ringede mig saaledes for Ørene, at jeg ikke selv kunde høre mine egne Ord; nu lød ogsaa Kanonskuddet, som Signal, at alle Vogne maatte fra Gaden, da Carnevalet skulde ende for i Dag.

Jeg fik Plads paa et af Stilladserne. Under mig bølgede Vrimlen; den lod sig ikke forstyrre af Soldaterne, som varede om at gjøre Plads for Hestene, der snart i vildt Løb vilde jage gjennem Gaden, hvor intet Skillerum dannede en bestemt Bane.

For Enden af Gaden, paa Piazza del Popolo, førtes Hestene frem for Skranken. De syntes alt halv vilde. Brændende Svamp var klæbet dem paa Ryggen, smaa Raketter bag Ørene og løse Jernplader, der i Løbet sporede til Blods, heftet paa Siderne. Staldknegtene kunde neppe holde dem, Kanonskuddet lød, Touget for Skranken faldt, og nu fløi de, som en Stormvind, forbi mig, opad Corso. Knitterguldet raslede, Mankerne og de brogede Baand flagrede høit i Luften, Ildfunkerne gnistrede ved Fødderne, hele Folkevrimlen skreg vildt efter dem, og i samme Nu, de vare forbi, strømmede Massen igjen ud over den aabne Bane, som Bølgen, der lukkes efter Skibets Kjøl.

Festen var endt for i Dag. Jeg skyndte mig hjem, for at kaste min Dragt, og fandt da i Værelset Bernardo, som ventede paa mig.

„Du her!“ udbrød jeg, „og din Donna, hvor i al Verden har Du forladt hende?“

„Stille!“ sagde han og truede spøgende med Fingeren, „lad det ei komme til en Æressag imellem os! — Hvor kunde Du dog faae den bizarre Idee, just at sige det, Du sagde! — men

vi vilde give Absolution og Naadesbeviisning. Du følger iaften med i Theater Alibert, man giver Operaen Dido, det skal være guddommelig Musik; der komme flere Skjønheder af første Rang, og desuden er det en fremmed Sangerinde, der træder op i Hovedrollen, hele Napoli skal hun have sat i Fyr og Flamme; det skal være en Stemme, et Udtryk og Foredrag, hvorom vi ikke have Idee, og saa er hun smuk, meget smuk, sige de. Du maa tage Blyant med; thi svarer hun halv til Beskrivelsen, man har givet mig, da maa hun begeistre Dig til de deiligste Sonnetter; jeg har sparet de sidste Bouquetter af Violer, fra Carnevalet, for at offre hende dem, hvis hun henriver mig." —

Jeg var villig til at følge ham, hver Draabe af det lystige Carneval vilde jeg inddrikke. Det blev en vigtig Aften for os Begge. I min Diario romano staaer ogsaa denne tredie Februar dobbelt understreget. Bernardo kunde have Grund til at gjøre det Samme.

Det var i Theater Alibert, Roms første Operahuus, vi skulde see den nye Sangerinde, som Dido. Den prægtige Platfond, hvor Muserne svæve, Forhænget med den hele Olymp og de gyldne Arabesker paa Logerne, vare da alle nye. Det Hele var opfyldt af Mennesker, fra Gulvet til femte Etage; paa hver Loge brændte Lys i Lampetter, det Hele straalede som et Lyshav. Bernardo ledte mit Blik til hver ny Skjønhed, der traadte ind i en Loge, og sagde et Dusin Ondskaber over de Stygge.

Ouverturen begyndte. Det var, i Toner, Expositionsscenen til Stykket. Den vilde Storm bruste over Havet og drev Æneas til Lybiens Kyster. Stormens Rædsel opløste sig i fromme Hymner, der steg til Jubel, og ved de bløde Fløitetoner drømte jeg mig Didos opvaagnende Kjærlighed, en Følelse, jeg selv endnu ikke kjendte. Jagthornet tonede, Stormen steg paa ny, og jeg samledes med de Elskende i den hemmelighedsfulde Grotte, hvor Alt tonede Kjærlighed, den stærke, brusende Liden-

skab, der brast i en dyb Dissonans, under hvilken Forhænget rullede op. Æneas vil bort, vinde det hesperiske Rige for Ascanius, forlade Dido, der optog ham, den Fremmede, offrede ham sin Ære og sin Fred, endnu er hun uvidende derom, „men snart vil Drømmen briste,“ siger han, „snart, naar Teucernes Hær drager til Stranden, beladt med Bytte, liig Myrernes sorte Skare.“

Nu træder Dido op. Idet hun viste sig paa Scenen blev en dyb Taushed over det hele Publicum; hendes hele Væsen, kongelige og tillige lette, yndige Anstand, greb Alle, som mig, og dog var hun slet ikke, som jeg tænkte mig en Dido. Hun stod der, et zart, yndigt Væsen, uendelig skjøn og aandig, som Raphael kunde tænke sig en Qvinde. Sort, som Ibenholt, laae Haaret om den skjønne, hvælvede Pande, det mørke Øie var fuldt af Udtryk. Et stærkt Bifaldsklap hævede sig, det var Skjønheden, man hyldede, ene Skjønheden, thi endnu havde hun ikke sunget en Tone. Jeg saae tydeligt en Rødme flyve over hendes Pande, hun bøiede sig for den beundrende Mængde, der med dyb Taushed nu fulgte hendes gjennemtænkte, skjønne Betoning af Recitativet.

„Antonio!“ raabte Bernardo halv høit til mig, og rykkede mig i Armen, „det er hende! — Jeg maa have mistet min Forstand, eller det er hende, min bortfløine Fugl! ja, ja, jeg kan ikke tage feil, Stemmen er ogsaa hendes! jeg husker det alt for godt!“

„Hvem mener Du?“ spurgte jeg.

„Jødepigen fra Ghetto,“ svarede han; „og dog synes det umuligt, reent umuligt! hun kan jo ikke være den Samme!“

Han blev taus og tabte sig i Beskuelsen af det forunderlige skjønne Sylphevæsen. Hun sang sin Kjærligheds Lykke; det var et Hjerte, der udaandede i Toner, den dybe, rene Følelse, som paa Tonevinger rev sig løs fra Menneskets Bryst. En underlig

Veemod greb min Sjæl, det var som disse Toner vilde fremmane de dybest jordede Erindringer, ogsaa jeg var ved at udbryde med Bernardo: det er hende! ja, hvad jeg i mange Aar ikke havde tænkt eller drømt om, stod nu forunderligt levende for mig, hvorledes jeg som Barn ved Juletid prædikede i Kirken Araceli, og den forunderligt fiintbyggede lille Pige, med den sælsomme sonore Stemme, der havde vundet Prisen for mig; jeg tænkte paa hende, og jo mere jeg saae og hørte denne Aften, des sikkrere udbrød min Tanke: „det er hende, hende og ingen Anden!"

Da siden Æneas tilstaaer hende, at han gaaer bort, at de jo ei ere gifte, han ikke kjender deres Brudefakkel, hvor forbausende vidste hun da ikke at udtrykke Overgangen i sin Sjæl, Overraskelsen, Smerten, Raseriet; og nu sang hun sin store Arie; det var som Dybets Bølger, der sloge mod Skyerne; hvorledes udtaler jeg denne Toneverden, som her aabenbarede sig! min Tanke søgte et legemligt Billede for disse Toner, der ikke syntes at stige fra et Menneskebryst, og jeg saae Svanen udaande sit Liv i Sang, idet den snart slog med Vingerne i de høie Ætherstrømme, snart dukkede ned i det dybe Hav og kløvede Brændingen, for paa ny at stige. Et almindeligt Bifaldsraab brusede igjennem Huset. „Annunziata! Annunziata!" raabte de, og hun maatte frem og atter frem for den begeistrede Mængde.

Og dog stod dette Nummer i Stykket tilbage for Duetten i anden Act, hvor hun beder Æneas, blot ei øiebliklig at drage bort, ei saaledes forlade hende, der for hans Skyld krænkede „Lybiens Stamme, Afrikas Fyrster, sin Blufærdighed og sit Rygte." „Jeg sendte ingen Skibe mod Troja, jeg forstyrrede ikke Anchises's Manes og Aske!" der var en Sandhed, en Smerte i hele hendes Udtryk, der bragte mig Taarer i Øinene, og den dybe Taushed rundt om viste, hvorledes hvert Hjerte følte det Samme.

Æneas forlader hende og nu staaer hun et Øieblik bleg og marmorkold, som en Niobe, men snart syder Blodet igjennem Aarerne, det er ei mere Dido, den varmt elskende Dido, den forladte Hustru, det er en Furie, Skjønhedstrækkene aande Gift og Død; Annunziata vidste saa ganske at forandre sit hele Udtryk, iisne enhver med Skræk, man maatte aande og lide med hende.

Leonardo da Vinci har malet et Medusahoved, der findes paa Galeriet i Florents; Alle gribes sælsomt ved at see det, og kunne dog ei rive sig løs. Det er som Afgrundens Skum i de skjønneste Former, Dybet, der af Edder og Gift har skabt sig en medicæisk Venus. Blikket, selv Mundens Stilling, aander Død. Saaledes stod nu Dido for os.

Man saae Baalet, Søsteren Anna havde reist, Gaarden behængt med sorte Krandse og Liigløv, i den fjerne Baggrund fløi Æneas's Snekke over den oprørte Sø. Dido stod med hans glemte Vaaben, hendes Sang lød dybt og tungt og steg da atter i Høide og Kraft, som de faldne Engles Jammer. Baalet blussede, Hjertet brast i Toner.

Som en Storm bruste Bifaldet, da Tæppet rullede ned. Vi vare Alle ude af os selv af Begeistring over den herlige Konstnerinde, hendes Skjønhed og ubegribelige deilige Stemme.

„Annunziata! Annunziata!" lød det fra Parterre og alle Loger, da hævede Forhænget sig og hun stod der, bly og yndig, med Øiet fuldt af Kjærlighed og Mildhed. Blomster regnede ned omkring hende, Damerne svingede med deres hvide Lommetørklæder, og Herrerne jublede henrykt hendes Navn; Tæppet faldt, men Jublen syntes mere at tiltage, hun maatte atter frem og holdt da ham ved Haanden, som havde udført Æneas's Partie, men atter og atter lød det „Annunziata!" hun viste sig med det hele Personale, der havde bidraget til hendes Triumph, men endnu igjentog man stormende hendes Navn, og fjerde

Gang stod hun nu ganske alene frem og takkede med faa, hjertelige Ord for den rige Opmuntring, man skjenkede hendes Talent. Jeg havde i min Begeistring skrevet nogle Linier paa et Papir; mellem Blomster og Krandse fløi det for hendes Fødder.

Tæppet hævede sig nu ikke mere, men idelig og idelig lød det samme Skrig; man vilde længer see hende, længer udøse sin Hyldest. Fra Siden af Tæppet traadte hun nu frem, gik langs med Lamperne og sendte Kys og Tak til den jublende Mængde. Glæden straalede hende ud af Øinene, der laae en Lyksalighed, jeg ikke kan udsige, i hendes hele Aasyn, det var vist et af de lykkeligste Øieblikke i hendes Liv. Men var det maaskee ogsaa ikke i mit? Jeg deelte Glæden med hende, som Jublen med de Andre; mit Øie, min hele Sjæl inddrak hendes Billede, jeg saae Intet, tænkte Intet uden: Annunziata.

Mængden forlod Theatret, jeg blev reven med Strømmen, der bevægede sig om Hjørnet, hvor Sangerindens Vogn holdt; man knugede mig op til Muren, Alle vilde endnu engang see hende. Alle toge Hatten af og jublede hendes Navn. Jeg raabte det med, og mit Hjerte svulmede sælsomt derved. Bernardo havde trængt sig hen til Karreetdøren, og holdt den aaben for hende. Jeg saae, at man i et Nu spændte Hestene fra, og de begeistrede unge Mennesker grebe fat, for selv at drage hende hjem; hun takkede og bad dem med bævende Stemme at lade være, men kun hendes Navn, i den høieste Jubel, lød igjennem Gaden. Bernardo steg op paa Trinet udenfor Vognen og beroligede hende, selv greb jeg fat i Vognstangen, og følte mig lyksalig som de Andre. Kun altfor snart bruste det Hele bort, som en deilig Drøm.

Jeg var heldig nok at støde sammen med Bernardo, han havde jo talt til hende, været hende ganske nær.

„Nu, hvad siger Du? Antonio! Er dit Hjerte endnu ei bevæget? Gløder Du ei gjennem Marv og Been, saa er Du

ikke værd at kaldes Mand! Begriber Du nu, hvorledes Du har staaet Dig selv i Lyset, da jeg vilde føre Dig ind hos hende, og at det nok var værd at lære Hebraisk, for at sidde paa Bænke med slig en Skabning. Ja Antonio, jeg tvivler slet ikke, i hvor uforklarligt det Hele synes, hun er min Jødepige! hende var det, som jeg for et Aar siden saae hos den gamle Hanoch, hende var det, som skjenkede mig Cypervinen og forsvandt. Jeg har hende igjen, hun er her, og som en herligere Phønix stegen op fra Reden: det hæslige Ghetto.

„Det er umuligt, Bernardo!" svarede jeg, „ogsaa hos mig vækker hun Erindringer, der modsige, at hun kan være en Jødinde; sikkert er hun af den eneste saliggjørende Kirke. Har Du ret betragtet hende, som jeg gjorde det, maatte Du see, at det ikke er mosaiske Former, disse Træk ikke Cainsmærket for den bandlyste ulykkelige Nation. Sproget selv, disse Toner, nei det var ikke fra jødiske Læber de klang. O Bernardo, jeg føler mig saa lyksalig, saa opfyldt af den Toneverden, hun har indgydt i min Sjæl —! Men hvad sagde hun? Du talte jo med hende! stod jo tæt ved Vognen! var hun ret lykkelig, lykkelig, som hun har gjort os Alle?"

„Du er jo ordenlig begeistret, Antonio!" afbrød han, „nu smelter Jesuiterskolens Iis! — Hvad hun talte? Ja hun var frygtsom og dog stolt af, at I vilde Bengler føre igjennem Gaden med hende. Hun trak Sløret tæt op om sit Ansigt og knugede sig hen i en Side af Vognen; jeg beroligede hende og sagde Alt, hvad mit Hjerte kunde have sagt til Skjønhedens og Uskyldighedens Dronning, men ikke engang min Haand vilde hun modtage, da jeg vilde hjelpe hende ud."

„Men hvor kunde Du ogsaa Sligt! hun kjender Dig jo ikke. Slig Dristighed havde jeg aldrig turdet vove."

„Ja, Du kjender ikke Verden, ikke Qvinderne! hun har lagt Mærke til mig, og det er altid Noget."

Jeg maatte nu læse ham mit Impromptu til hende; han fandt det guddommeligt, det maatte indrykkes i Diario di roma. Vi klinkede sammen og drak hendes Skaal. Alle i Caféen talte kun om hende. Alle vare, som vi, uudtømmelige i at skabe hendes Lov. Det var sildigt, da jeg skiltes fra Bernardo; jeg kom hjem, men Søvn var der ikke at tænke paa, det var mig en Vellyst at lade den hele Opera gjengives i min Sjæl, Annunziatas første Optræden, Arien, Duetten, den forunderligt gribende Slutningsscene. I min Henrykkelse applauderede jeg høit og nævnte hendes Navn. Nu løb jeg i Tanken mit lille Digt igjennem, nedskrev det paa Papiret og fandt det smukt, læste det et Par Gange for mig selv, og skal jeg være oprigtig, Kjærligheden til hende gik næsten for meget over til Digtet, nu efter mange Aar seer jeg det med ganske andre Øine; den Gang fandt jeg, det var et lille Mesterstykke. „Hun har sikkert taget det op," tænkte jeg, „nu sidder hun halv afklædt paa den bløde Silkesopha, støtter den deilige Arm under Kinden og læser hvad jeg nedaandede paa Papiret:

Min Sjæl Dig fulgte, men med jordisk Svimlen,
Den stolte Gang, som kun en Dante gik;
Paa Toner gjennem Dybene og Himlen,
Nys ledte mig din Sang, dit Seraphblik;
Hvad Dante kun med Ord i Stenen tvang,
Du mig med Toner dybt i Sjælen sang.

Jeg vidste ingen Aandens Verden mere rig og skjøn, end den i Dantes Digtning, men denne, syntes jeg, stod nu med et høiere Liv, i en langt større Klarhed for mig, end før; hendes smeltende Sang, hendes Blik, Smerten og Fortvivlelsen, hun havde vidst at fremstille, havde saa ganske givet Treklangen af den Dantiske Digtning. Hun maatte finde mit Digt smukt; jeg forestillede mig hendes Tanker, hendes Lyst til at kjende Forfatteren, og næsten troer jeg, at før jeg sov ind, var jeg, ved

Forestillingen om hende, dog meest beskæftiget med mig selv og mit lille ubetydelige Digt.

XI.

Bernardo som deus ex machina. La Pruova d'un Opera seria. Min første Improvisation. Den sidste Carnevalsdag.

Næste Formiddag saae jeg slet ikke Bernardo, forgjeves søgte jeg efter ham; flere Gange maatte jeg ogsaa over Piazza Colonna, ikke for at see paa Antoniussøilen, men for at opdage kun et Ærme af Annunziata; hun boede her, der vare Fremmede hos hende, de lykkelige Mennesker! jeg hørte et Claveer og lyttede nu til, men ingen Annunziata sang; en dyb Bas gjorde nogle Løb, vistnok var det Capelmesteren, eller en af Sangerne i hendes Selskab; hvilket misundelsesværdigt Lod! hvem der var i hans Sted, der gav Æneas! saaledes at kunne see hende Øie mod Øie, inddrikke dette Kjærlighedsblik, flyve med fra By til By, høste Beundring og Hæder. Jeg blev ganske tankefuld derved. Harlekiner med Bjælder, Polichineller og Troldmænd dandsede rundt om, jeg havde reent glemt, at det var Carneval, at det alt var Tiden, det begyndte i Dag. Den hele brogede Mængde, al den Larm og Skrigen gjorde nu et hæsligt Indtryk paa mig. Vogne joge forbi; næsten alle Kudskene vare klædte i Dameklæder, men det saae mig grelt ud; disse sorte Bakkenbarter under Damekappen, de stærke Bevægelser, Alt var malet med for grelle Farver, ja afskyeligt, syntes jeg. Jeg følte mig ikke, som igaar, oplagt til Glæden, jeg vilde bort og kastede nu sidste Gang Blikket op til Huset, hvor An-

nunziata boede, da hoppede Bernardo ud af Porten og hen til mig, idet han leende raabte: „saa kom dog! staa ikke der! jeg vil præsentere Dig for Annunziata, hun venter Dig alt; seer Du, det er et Venskabsstykke af mig."

„Hun —!" stammede jeg, og Blodet suste for mine Øren, „driv ikke Spøg med mig! Hvor vil Du føre mig hen?"

„Til hende, Du har besunget!" svarede han, „til hende, Du og vi Alle sværme for, den guddommelige Annunziata!" og nu trak han mig ind ad Porten med sig.

„Men forklar mig dog, hvorledes Du er kommen til hende, hvorledes Du kan føre mig derind?"

„Siden, siden, skal Du faae Alt at vide!" svarede han, „sæt nu bare et lystigt Ansigt op!"

„Men min Paaklædning!" stammede jeg, og pyntede ihast paa mig.

„O, Du er deilig, min Ven! ganske allerkjæreste! see nu ere vi ved Døren."

Den aabnedes, og jeg stod foran Annunziata. Hun var i en sort Silkekjole; et Flors Gevandt, halvt rødt og halvt blaat, hang over Bryst og Skulder, det kulsorte Haar var strøget tilbage fra den ædle, høie Pande, paa hvilken hang et sort Smykke, som det syntes en antik Steen. Noget fra hende, henimod Vinduet, sad en gammel Dame i en mørkebruun, tarvelig Klædning; hendes Øie, den hele Ansigtsform sagde ved første Øiekast, at det var en Jødinde; jeg tænkte paa Bernardos Yttring, at Annunziata og den Skjønne i Ghetto skulde være een Person, men det var umuligt, sagde mig atter mit Hjerte, naar jeg saae paa Annunziata. En Herre til, jeg ikke kjendte, var ogsaa i Stuen; han reiste sig, hun hævede sig ogsaa og kom mig halvleende imøde, idet Bernardo førte mig frem og sagde spøgende:

„Min naadige Signora, her har jeg den Ære at præsentere

Poeten, min Ven, den fortræffelige Abbate Antonio, en Yndling af den Borghesiske Slægt.

„Signore vil tilgive," sagde hun, „men det er i Sandhed ikke min Skyld, at jeg saaledes paatrænger Dem mit Bekjendtskab, hvor kjært Deres endog er mig; De har hædret mig med et Digt," vedblev hun og rødmede, „Deres Ven nævnede Dem som Forfatter, lovede at præsentere Dem for mig; pludselig seer han Dem udenfor, siger: nu skal De strax see ham! og styrter saa afsted, før jeg kan svare og forhindre — — thi paa denne Maade — men De kjender, bedre end jeg, deres Ven."

Bernardo vidste at spøge derover, jeg stammede en Undskyldning og nogle Ord om min Lykke, min Glæde over at være ført til hende.

Mine Kinder brændte, hun rakte mig Haanden, og i min Henrykkelse trykkede jeg den til mine Læber. Hun præsenterede den fremmede Herre for mig, det var Selskabets Capelmester. Den gamle Dame kaldte hun sin Pleiemoder, men denne saae alvorligt, næsten strengt paa mig og Bernardo, men jeg glemte det snart igjen ved Annunziatas Venlighed og muntre Lune.

Capelmesteren sagde mig ogsaa noget Forbindtligt om mit Digt, og rakte mig Haanden, idet han opfordrede mig til at skrive Operatexter og begynde med een til ham.

„Hør ikke paa ham!" afbrød Annunziata. „De veed ikke, i hvilken Elendighed han vil styrte Dem; Componisterne tænke slet ikke paa deres Offer og Publicum endnu mindre. De vil i Aften i: **La Pruova d'un Opera seria** ret see Billedet af den stakkels Autor, og dog er dette ikke stærkt nok tegnet."

Componisten vilde gjøre Indvendinger, Annunziata loe og traadte hen for mig.

„De skriver et Stykke," sagde hun, „aander Deres hele Sjæl i de yndigste Vers; Eenheden, Charaktererne, Alt er vel ud-

tænkt, men nu kommer Componisten, han har her en Idee, der maa anbringes, Deres maa bort, her vil han have Piber og Trommer, og De maa dandse derefter. Theatrets Primadonna siger, at hun synger ikke, uden at der indlægges en Arie til en glimrende Bortgang; hun vil den furioso maestoso, om det passer, maa være hans Ansvar; Primo Tenore har samme Fordringer. De maa flyve fra prima til tertia donna, Basser, Tenorer, bukke, smigre, taale Alt, hvad vore Luner kunne skabe, og det er ikke saa lidt."

Capelmesteren vilde afbryde, men Annunziata tillod det ikke og blev ved: „nu kommer Directeuren, veier, maaler og vrager, og De maa være hans underdanige Tjener, selv i Dumhed og Urimelighed. Maskinmesteren forsikkrer, at Theatrets Kræfter ikke tillade dette Arrangement, denne Decoration, at man ei vil lade denne nye male; De maa altsaa forandre det og det i Stykket, det kaldes i Theatersproget „at bøie det." Theatermaleren tillader ikke at dette Sætstykke anbringes i hans nye Decoration, den Replik, som hentyder derpaa maa altsaa bøies. Nu kan Signora ikke slaae Roulader paa den Stavelse, hvormed et af Verseneender, hun vil have en med et A, hvor De faaer den fra, er det Samme. De maae bøies og Texten bøies, og naar saa det Hele, som en ny Skabning for dem, flyver over Scenen, kan De have den Fornøielse at høre det udpibes og Componisten raabe: „ak, det var den jammerlige Text, som styrtede det Hele! Mine Tonevinger kunde ikke holde den Colos, den maatte falde! —"

Lystigt klang Musiken op til os udefra. Carnevalsmaskerne summede over Pladsen og gjennem Gaderne. En stærk Jubel, blandet med Bifaldsklap, kaldte os Alle hen til det aabne Vindue. Nu saa nær Annunziata, mit Hjertets første Ønske saa pludseligt opfyldt, gjorde mig usigelig lyksalig, og Carnevalet stod mig igjen lystigt, som igaar, da jeg selv spillede med deri.

Under Vinduet havde over 50 Polichineller samlet sig, de valgte deres Konge, han besteg en lille Karre, behængt med brogede Flag og Guirlander af Laurbær og Skrællinger af Citroner, der flagrede, som var det Baand og Snore. — Kongen steg op i Vognen, man satte en Krone af forgyldte, broget malede Æg paa hans Hoved, rakte ham Scepteret, en colossal Barnerangle, besat med Makroner, Alle dandsede rundt om ham, og han nikkede naadigt til alle Sider; nu spændte de dem selv for hans Vogn, for at drage ham igjennem Gaderne; hans Øie faldt i det Samme paa Annunziata, han kjendte hende, nikkede fortroligt og raabte, idet han foer bort: „Dig igaar, mig i Dag, ægte romersk Blod for Vognen!" — Jeg saae Annunziata blive blodrød og træde et Skridt tilbage, men øieblikkelig fattet igjen, bøiede hun sig over Altanen, nikkede venligt og raabte høit til ham: „Skjøn paa din Lykke, Du er den uværdig, som jeg!" —

Man havde seet hende, hørt hans Ord og hendes Svar, et Vivat tonede i Luften, og Blomsterbouquetter fløi op omkring hende; en af dem streifede hendes Skulder og fløi ind paa mit Bryst, jeg trykkede den fast der; det var mig en Skat, jeg ikke vilde miste.

Bernardo var opbragt over, som han kaldte det, Polichinelkongens Uforskammethed, vilde øieblikkelig ned og revse Karlen, men Capelmesteren med de Andre standsede ham, og behandlede det Hele som et Spøg.

Tjeneren meldte den første Tenorsanger, han medbragte en Abbate og en fremmed Konstner, som vilde præsenteres for Annunziata. Øieblikket efter kom et nyt Besøg: fremmede Konstnere, som introducerede sig selv, bragte hende deres Hyldest. Vi vare alt et heelt Selskab; der taltes om den lystige Festino sidste Nat i Theatret Argentina, de forskjellige Konstmasker af berømte Statuer: Apollo Musagetes, Gladiatorerne og Dis-

kuskasterne. — Den Eneste, som ikke blandede sig i Samtalen, var den gamle Dame, jeg antog for Jødinde; hun sad stille, beskæftiget med Strikkestrømpen, og nikkede i det Høieste lidt, naar Annunziata flere Gange i sin Tale henvendte sig til hende.

Hvor forskjellig var ikke Annunziata fra det Væsen, min Sjæl havde tænkt, ved at see og høre hende Aftenen forud! her i sit Hjem syntes hun en livsglad, næsten overgiven Skabning; dog ogsaa dette klædte hende usigeligt og tiltalte mig forunderligt; hun vidste at henrive mig og Alle ved sine lette, spøgende Bemærkninger og den kloge, vittige Maade, hvorpaa hun udtrykkede sig. — Pludselig saae hun paa sit Uhr, sprang hurtigt op og undskyldte, at Toilettet ventede hende, hun skulde jo denne Aften optræde som Primadonna i La pruova d'un opera seria. Med et venligt Nik til os hoppede hun ind i Sideværelset." —

„Hvor Du har gjort mig lykkelig, Bernardo!" raabte jeg høit til ham, da vi vare udenfor; „hvor hun er elskelig, elskelig, som i Sang og Spil! — Men hvor i Alverden er Du kommen til hende, har saa hurtigt gjort dette Bekjendtskab? Jeg begriber slet Intet, det Hele synes mig en Drøm, selv det, at jeg har været her."

„Hvorledes jeg er kommen der!" svarede han, „o ganske simpelt; jeg fandt det var min Pligt, som en af Roms unge Nobili, som Officeer ved den pavelige Æresvagt, og som Beundrer af alt Skjønt, at jeg gjorde min Opvartning; Kjærlighed behøver ikke det Halve af disse Grunde. — Saaledes traadte jeg op, og at jeg nok kan introducere mig ligesaa godt som de, Du selv saae arrivere uden Opraaber eller Custode, kan vel ikke betvivles. — Naar jeg er forelsket, bliver jeg altid interessant, og saa kan Du nok vide, at jeg blev ret underholdende her; vi vare

efter den første halve Time alt saa temmelig bekjendte, at jeg nok kunde tage mig af Dig med, da Du viste Dig."

Du elsker hende?" spurgte jeg, „elsker hende ret oprigtigt?"

„Ja meer nu, end før!" udbrød han, „og hvad min Yttring for Dig angaaer, at hun er Pigen, der rakte mig Vinen hos den gamle Jøde, da tvivler jeg aldeles ikke derpaa; hun kjendte mig, da jeg traadte frem for hende, det mærkede jeg tydeligt; selv den gamle Jødemutter, som ikke taler et Ord, men kun sidder og slaaer Takt med Hovedet og taber Masker af Strikketøiet, er et salomonisk Sandhedssegl for min Formodning; dog Jødinde er Annunziata ikke; det var hendes sorte Haar, hendes mørke Øie, den Omgivelse og det Sted, hvor jeg saae hende første Gang, som vildledte mig. Din Formodning er rigtigere, hun er af vor Tro og skal i vort Paradiis. —"

Om Aftenen vilde vi samles i Theatret; Trængselen var stor, forgjeves søgte jeg efter Bernardo, han var ikke at finde. Jeg fik en Plads; rundt om var opfyldt, Heden tung og trykkende, mit Blod var alt forud i en sælsom feberagtig Bevægelse, jeg syntes halv at drømme de sidste to Dages Begivenheder. Intet Stykke kunde være mindre skikket til at bringe Ligevægt i mit bevægede Sind, end det, som nu begyndte. Buffaen „La pruova d'un opera seria" er som bekjendt et Foster af det meest overgivne, phantastiske Lune; næsten ingen Traad gaaer igjennem det Hele, Digter og Componist have kun tænkt at vække Latter og give Sangerne Leilighed til at glimre. Det er en lidenskabelig, lunefuld Primadonna, en Componist, der spiller i samme Farve, og Caprice paa Caprice af de andre Theatermennesker, dette sælsomme Slags Folk, der maa behandles paa en egen Maade, omtrent som Gift, der baade kan dræbe og læge. — Den stakkels Poet hopper om imellem dem, som et lidende, ringeagtet Offer.

Jubel og Blomsterkrandse hilsede Annunziata, da hun

traadte ind. Det Lune hun viste, Munterheden, kaldte man den høiere Konst, jeg kaldte det Natur; saaledes havde hun saa ganske været derhjemme, og da nu hendes Sang tonede, som var det tusinde Sølvklokker, der verlede i bløde Harmonier, inddrak hvert Hjerte den Glæde, der laae i hendes Øie.

Duetten mellem hende og il compositore della musica, hvor de bytte Partie, saa at hun synger Mandens og han Damens, var en Triumph for Begges Virtuositet, men især grebes Alle ved hendes Spring fra den dybeste Alt til den høieste Sopran. I sin lette, yndige Dands lignede hun Terpsichore paa de etruriske Vaser, hver Bevægelse kunde være et Studium for en Maler og en Billedhugger. — Den hele yndige Livlighed syntes mig en Udvikling af hendes egen Personlighed, den jeg i Dag havde lært at kjende. Fremstillingen af Dido var mig Konststudium, hendes „Primadonna", i denne Aften, den høieste Subjectivitet.

Uden synderlig Forbindelse ere store Bravournummere fra andre Stykker lagte ind; ved den Skalkagtighed, hvormed hun sang dem, blev det naturligt; det var Overgivenhed, Drilleri, der bevægede hende til disse Pragtforestillinger.

Mod Stykkets Slutning forsikkrer Componisten, at Alt er fortræffeligt, at Ouverturen nu kan begynde, han uddeler derfor Musiken til det virkelige Orchester, Primadonna hjelper ham, Tegnet gives, og Begge falde da ind med de skrækkeligste øre- og hjerteskærende Dissonanser, applaudere „Bravo, Bravo!" og Publicum med. Latteren overdøvede næsten Musiken, men jeg var angreben til Sjælen og følte mig i en halvsyg Exaltation. Annunziata var et vildt, overgivent Barn, men elskelig i sin Overgivenhed. Hendes Sang bruste, som Bachantindernes vilde Dithyramber, selv i Glæden kunde jeg ikke være hende liig, hendes Overgivenhed var aandelig, skjøn og stor, og som jeg saae hende, maatte jeg tænke paa Guido Renis herlige Platfond-

maleri: Aurora, hvor Tidsgudinderne dandse om Solvognen; en af disse har en forunderlig Lighed med Billedet af Beatrice Cenci, men som hun maatte see ud i sit gladeste Livsmoment; dette Udtryk fandt jeg atter hos Annunziata: havde jeg været Billedhugger, da havde jeg i Stenen formet hende, og Verden vilde da have kaldt Statuen: den skyldfrie Glæde. Høiere og høiere, i vilde Dissonanser, brusede Orchestret; il compositore og Primadonna sang; „herligt!" raabte de nu, „Ouverturen er endt, lad nu Tæppet gaae op!" og saa faldt det, Buffaen var tilende; men som igaar maatte Annunziata atter frem, Krandse og Blomster, Digte med flagrende Baand fløi hende imøde. Endeel af mine Jævnaldrende, hvoraf jeg kjendte nogle, vilde samme Aften bringe hende en Serenade, jeg var med; det var en Evighed siden jeg havde sunget.

En Time efter at hun alt var i sit Hjem drog vor Skare hen paa Piazza Colonna. Musikanterne bleve stillede under Balconen, hvor vi endnu saae Lys bag de lange Gardiner; min hele Sjæl var i Bevægelse, jeg tænkte kun paa hende, min Sang blandede sig dristigt med de Andres. Jeg havde et Solonummer, og alt som jeg sang, svandt Alt for mig i den Verden, jeg aandede, min Stemme fik en Kraft, en Blødhed, jeg ikke før havde anet. De Andre rundt om kunde ikke tilbageholde et svagt Bravo, men nok for mig til at blive opmærksom paa min egen Sang; en forunderlig Glæde sneg sig i mit Bryst, jeg følte den Gud, der rørte sig i mig, og da Annunziata viste sig paa Balconen, bøiede sig dybt og takkede os, syntes jeg, det kun var mig alene det gjaldt; jeg hørte mig selv høit over Choret, hvor min Stemme bevægede sig, som Sjælen i det store Tonelegeme. I en halv Begeistringsruus kom jeg til mit Hjem, min forfængelige Tanke drømte kun om Annunziatas Glæde over min Sang, jeg havde jo forbauset mig selv.

Næste Dag aflagde jeg min Visit hos hende; jeg traf alt

Bernardo og flere Bekjendte der. Hun var henrykt over den deilige Tenorstemme, hun havde hørt ved Serenaden, jeg blev som et Blod. En af de Tilstedeværende røbede, at jeg var Sangeren, da drog hun mig hurtig hen til Claveret og forlangte, at jeg skulde synge en Duet med hende; jeg stod som skulde jeg paa Retterstedet, forsikkrede, at det var umuligt, man bad, og Bernardo skjændte, fordi jeg vilde berøve dem at høre Signora; hun tog mig ved Haanden, og jeg var en fangen Fugl; det hjalp nu ikke, at jeg slog med Vingerne, jeg maatte synge. Det var en mig bekjendt Duet; Annunziata slog an og hævede sin Stemme; med bævende Toner begyndte jeg min Adagio, hendes Blik hvilede paa mig, som vilde det sige: Mod, Mod! følg mig i min Toneverden! og kun paa den og om Annunziata tænkte og drømte jeg. Min Frygt forsvandt, og jeg endte dristigt Sangen. Et stormende Bifald hilsede os Begge, selv den gamle, tause Kone nikkede venligt til mig.

„Menneske!“ hviskede Bernardo, „Du har forbauset mig!“ og nu fortalte han Alle, at jeg besad endnu et Talent, ligesaa prægtigt, jeg var ogsaa Improvisator, og at jeg maatte glæde dem, ved at give en Prøve derpaa. Min hele Sjæl var i Bevægelse; smigret for min Sang, og noget sikker paa min egen Kraft, behøvedes kun Annunziatas Bøn, og for første Gang, som Ældre, havde jeg Dristighed nok til at vove at improvisere. Jeg greb hendes Guitar, hun opgav mig Ordet: „Udødelighed!“ Jeg overtænkte det rige Æmne, greb nogle Accorder og begyndte nu min Digtning, som den fødtes i min Sjæl. Min Genius førte mig over det svovlblaae Middelhav til Grækenlands vildtfrodige Dale, Athen laae i Gruus, den vilde Figen voxte over de sønderbrudte Capitæler, og Aanden sukkede; thi fordum, i Perikles's Dage, bevægede den glade Vrimmel sig her under de stolte Buer, det var Skjønhedens Fest, Qvinder, deilige som en Lais, dandsede med Krandse gjennem Gaderne, og Skjaldene

sang høit, at det Skjønne og Gode aldrig forsvandt. Nu vare hine Skjønhedens ædle Døttre Støv, blandet med Støv, de Former glemte, der havde henrykket en lykkelig Slægt; og som min Genius græd paa Athens Gruus, drog man frem af Jorden herlige Billeder, skabte ved Konstnerens Haand, mægtige Gudinder, slumrende i Marmorklæder, og min Genius kjendte Athens Døttre, Skjønheden hævet til Guddom, i det hvide Marmor bevaret for de kommende Slægter. Udødelig, sang min Genius, er Skjønheden, men ikke jordisk Kraft og Vælde; svang sig bort over Havet, til Italien, til Verdensbyen der, stirrede taus paa Keiserborgens Rester ud over det gamle Roma; Tiberen væltede sine gule Bølger, og hvor Horatius Cocles engang stred, bar den nu Barken med Træ og Olie til Ostia. Hvor paa Forum Curtius styrtede sig i Flammmesvælget, strakte sig nu Qvæget i det høie Græs. Augustus og Titus! stolte Navne, som kun deres sønderbrudte Templer og Buer endnu nævne! Romas Ørne, Jupiters mægtige Fugle laae døde i Reden. Roma! hvor var din Udødelighed? Da flammede Ørnens Lyn, Bandstraalen foer ud over det opvoxende Europa. Romas styrtede Throne blev en Peters Stol, og Konger vandrede barfodede til den hellige Stad: Roma, Verdens Hersker. Men i Seclernes Flugt toner Død! Død for Alt, hvad Haanden kan gribe, hvad et jordisk Øie kan beskue! Men kan vel Peterssværdet ruste? — Ørne flyve ud fra Øst og Vest! Kan Kirkens Vælde synke? Kan det Umulige skee? Roma staaer dog stolt i sit Gruus med Oldtids Guder og hellige Billeder, den behersker Verden ved den evige Konst. Til dine Høie, Roma, ville altid Europas Sønner valfarte; fra Øst og fra Vest, fra det kolde Norden ville de strømme hertil og Hjerterne bekjende „Roma! din Magt er udødelig."

Et stormende Bifald hilsede mig da jeg endte denne Stanze, kun Annunziata rørte ei en Haand, men taus og skjøn som

et Venusbillede, saae hun mig ind i Øiet med et Blik, saa trofast; det fulde Hjertes tause Sprog og Ordene fløb fra mine Læber i lette Vers, som Tanken og Begeistringen gav dem.

Fra Verdens store Skueplads førte jeg dem paa den mindre Scene, skildrede den store Konstnerinde, der ved Spil og Toner rev hvert Hjerte til sig. Annnnziata slog Øiet ned, thi det var hende, jeg tænkte paa; hende, man maatte see i den Skildring, jeg gav. Og naar nu den sidste Tone hendøde, Tæppet faldt, og selv den brusende Jubel hendustede, da var ogsaa hendes Konstværk dødt, et deiligt Liig, jordet i Tilskuerens Bryst. Men en Digters Hjerte er som Madonnas Grav: Alt vorder Blomster og Duft, den Døde stiger herligere derfra, og hans mægtige Sang toner for hende: „Udødelighed!"

Mit Øie hvilede paa Annunziata; Tanke og Læbe havde udtalt sig, jeg bøiede mig dybt, og Alle omringede mig med Tak og Smiger.

„De har inderlig glædet mig," sagde Annunziata, og saae mig fortroligt i Øiet; jeg vovede at kysse hendes Haand.

En høiere Interesse for mig var ved min Digtning vakt hos hende, hun følte alt da, hvad jeg først senere erkjendte, at min Kjærlighed til hende bragte mig til at sætte hendes Konst og Den, der udøvede den, paa en Udødeligheds Plads, den ei kunde opnaae. Den dramatiske Konst er som Regnbuen en himmelsk Pragt, en Bro mellem Himlen og Jorden, den beundres og forsvinder med hver sin Farve.

Daglig aflagde jeg hende mit Besøg. De faa Carnevalsdage, som vare tilbage, fløi hen som en Drøm, men jeg nød dem ret, thi hos Annunziata inddrak jeg en Livsglæde, jeg aldrig før havde kjendt.

„Du begynder jo alt at blive et Menneske," sagde Bernardo, „et Menneske, som vi Andre, og har dog endnu kun nippet til Bægeret. Jeg tør sværge paa, at Du aldrig har kysset

en Pige, aldrig hvilet dit Hoved til hendes Skuldre; hvis Annunziata nu elskede Dig —?"

„Hvad tænker Du paa!" svarede jeg halv vred, og Blodet brændte i mine Kinder; „Annunziata, den herlige Qvinde, der staaer saa høit over mig!"

„Ja min Ven, høit eller lavt! hun er et Fruentimmer, og Du en Poet, deres Forhold kan man aldrig bedømme; har Poeten først Plads i Hjertet, saa har han ogsaa Nøglen, der kan lukke Elskeren ind." —

„Det er Beundring for hende, der opfylder min Sjæl; jeg hylder hendes Munterhed, hendes Forstand, og den Konst, hun udøver; elske hende? den Tanke er endnu aldrig opstaaet hos mig."

„Hvor alvorlig og høitidelig!" udbrød Bernardo leende. „Du er ikke forelsket! nu, det er jo sandt, Du er jo ogsaa af disse aandelige Amphibier, man ikke veed, om de egenlig høre Legem- eller Drømmeverdenen til. — Du er ikke forelsket, er det ikke saaledes, som jeg, saaledes, som enhver Anden maatte være; Du siger det jo selv, og jeg vil troe Dig; men Du maa ogsaa vise det i din Maade at være paa; ikke lade Blodet marschere op og ned i Kinderne, fordi hun taler til Dig, ikke sætte dette betydningsfulde Ildblik paa hende; jeg raader Dig det for hendes egen Skyld! hvad troer Du Andre tænke derom? — Men nu reiser hun da iovermorgen, og hvem veed, om hun vender tilbage efter Paaske, som hun har lovet."

Fem lange Uger vilde Annunziata forlade os. Hun var engageret for Theatret i Florents, og Afreisen bestemt til den første Dag i Fasten.

„Nu faaer hun en ny Flok Tilbedere!" udbrød Bernardo; „de gamle blive da snart glemte, ja selv din smukke Improvisation, hvorfor hun sendte Dig saa kjærlige Blikke, at man ordenlig kunde blive ganske forskrækket derover. Men det er en

Nar, som kun tænker paa een Qvinde; vi have dem Alle! Engen staaer fuld af Blomster, man kan plukke overalt." —

Om Aftenen vare vi sammen i Theatret; det var sidste Gang, Annunziata optraadte før sin Afreise. Vi saae hende atter som Dido, og i Spil og Sang stod hun høit, som første Gang, et Høiere kunde der ikke være; det var Konstens Fuldendelse. Hun var mig igjen det rene Ideal, jeg hiin Aften havde opfattet. Det muntre Lune, den lette Overgivenhed, hun aandede i Opera Buffa og i selve Livet, syntes mig en broget Verdensdragt, hun tog paa; den klædte hende godt, men i Dido viiste sig hendes hele Sjæl, hendes egenlige og aandelige Jeg, Henrykkelse og Jubel hilsede hende; høiere var den neppe for Cæsar og Titus stegen fra det begeistrede Romerfolk.

Med et rørt Hjertes oprigtige Tak sagde hun os Alle Lev vel og lovede at vende snart tilbage igjen. Et gjentaget „Brava!" opfyldte Huset; man vilde atter og atter see hende, og i Triumph, som første Gang, drog man hendes Vogn gjennem Gaderne; jeg var mellem de Forreste; Bernardo jublede begeistret, som jeg, idet vi holdt fast ved Vognen, hvor Annunziata smiilte, lykkelig som et ædelt Hjerte kan være det.

Næste Dag var den sidste for Carnevalet og den sidste, Annunziata endnu var i Rom. Jeg kom for at gjøre min Afskedsvisit. Hun var stærkt bevæget over den Hyldest, man havde skjenket hendes Talent; hun glædede sig alt til, ved Paaske at vende her tilbage igjen, uagtet Florents, ved sin skjønne Natur og de herlige Billedgalerier, var hende et kjært Opholdssted. Ved nogle smaa Træk gav hun mig nu et saa klart Billede af Sted og Omgivelse, at jeg tydeligt saae det Hele, de skovbegroede Appenniner oversaaet med Villaer, Piazza del Granduca og alle de gamle prægtige Paladser. „Jeg skal igjen see det herlige Galerie!" udbrød hun, „hvor jeg første Gang inddrak Kjærlighed for Skulptur og følte Menneskeaandens Storhed, der vidste, som en Pro-

metheus, at aande Liv i det Døde; kunde jeg i dette Nu føre Dem ind i et af Værelserne, det mindste af dem alle, men for mig det kjæreste, De vilde blive lykkelig, som jeg var det, som jeg er ved Erindringen. I det lille ottekantede Kammer hænge kun udvalgte Mesterværker, men alle forsvinde de for det levende Steenbillede her, den medicæiske Venus! Jeg har aldrig seet sligt Livsudtryk i Stenen; Marmorøiet, der ellers staaer uden Seekraft, er her levende; Konstneren har saaledes formet hendes Blik, at ved Belysningen synes hun at see, at skue os ind i Sjælen; det er Gudinden selv, født af Havets Skum, der staaer for os. Paa Væggen bag Statuen hænge to prægtige Venusbilleder af Titian, det er Skjønhedsgudinder i Liv og Farver, men kun den jordiske Skjønhed, Marmorgudinden er den himmelske. — Raphaels Fornarina, de overjordiske Madonnaer røre min Aand og mit Hjerte, og dog maa jeg altid vende tilbage til Venusstatuen, hun staaer for mig, ikke som et Billede, men lys og levende, skuende mig ind i Sjælen med sit Marmorøie; jeg veed ingen Statue, ingen Gruppe, der saaledes tiltaler mig; nei ikke engang Laokoons, skjøndt Stenen synes at sukke i Smerte; den vaticanske Apollo, som De jo kjender, er mig alene et værdigt Sidestykke. Den Kraft og aandelige Storhed, Konstneren har lagt i Digterguden, staaer qvindelig ædlere i Skjønhedsgudinden."

„I Gipsaftryk kjender jeg den herlige Statue," svarede jeg. „I Paster har jeg seet gode Aftryk."

„Men Intet er jo ufuldkomnere! den døde Gipsmasse gjør Udtrykket dødt; Marmoret giver Liv og Sjæl, i det bliver Stenen kjødfuldt, det er, som Blodet rullede under den fine Hud. — Gid De var med i Florents, for at beundre og tilbede! Jeg vilde være deres Guide, som De i Rom maa være min, naar jeg kommer tilbage."

Jeg bukkede dybt og følte mig smigret og lykkelig ved hendes Forlangende. „Først efter Paaske see vi Dem atter?"

„Ja til Peterskirkens Illumination og Girandola," svarede hun; „tænk imidlertid venligt paa mig, som jeg paa Galeriet i Florents ofte vil erindre Dem og ønske, De var der, og saae dets Skatte! det gaaer mig stedse saaledes: seer jeg noget Skjønt, da længes jeg efter mine Venner, ønsker, de vare hos mig og kunde ogsaa nyde godt deraf. Det er mit Slags Hjemvee."

Hun rakte mig Haanden, jeg kyssede den, og vovede halv i Spøg at sige: „Vil De bringe den medicæiske Venus mit Kys?"

„Altsaa mig gjælder dette ikke," sagde Annunziata; — „Nu, jeg skal ærligt besørge det!" Hun nikkede derpaa saa mildt, og takkede mig for de glade Timer, jeg havde forskaffet hende ved min Sang og Improvisation. „Vi sees igjen!" udbrød hun, og som en Drømmende forlod jeg Værelset.

Udenfor mødte jeg den gamle Dame, der venligere end sædvanligt hilsede paa mig; i min bevægede Sindsstemning kyssede jeg hende paa Haanden, hun klappede mig mildt paa Skulderen, og jeg hørte hende sige: „De er et godt Menneske!" og saa var jeg paa Gaden, lykkelig ved Annunziatas Venlighed og henrykt over hendes Aand og Skjønhed. —

Jeg følte mig ret oplagt til at nyde denne sidste Carnevalsdag; jeg kunde ikke forestille mig, at Annunziata reiste bort, vor Afsked havde været saa let, Gjensynet forekom mig at være næste Morgen. Uden Maske tog jeg dog lystig Deel i Kampen med Confetti. Alle Stolene langs hele Gaden vare besatte, alle Stilladser og Vinduer opfyldte, Vognene kjørte op og ned, og den brogede Menneskevrimmel trængte sig, som en bølgende Strøm, imellem dem. For at aande lidt friere, maatte man dristigt springe foran en af Vognene, det lille Rum imellem den, der var foran, og den, der fulgte efter, var det eneste, i hvilket man nogenlunde kunde bevæge sig. Musiken bruste, lystige Masker

sang, og bag fra en af Vognene udbasunede il capitano sine stolte Bedrifter til Lands og Vands; kaade Drenge paa Træheste, hvis Hoved og Bagdeel egenlig kun var synligt, det Øvrige bedækket med et broget Tæppe, som skjulte Rytterens to Been, der erstattede Hestens fire, trængte sig ind i det snevre Rum mellem Vognene og gjorde Forvirringen større. Jeg kunde hverken slippe frem eller tilbage; Fraaden af Hestene tæt bag ved mig fløi om mine Øren; i denne Trængsel sprang jeg op paa en Vogn, hvori der sad to Maskerede, som det syntes en gammel tyk Herre, i Slaabrok og Nathue, og en nydelig Blomsterpige. Hun havde strax mærket, at det ei var Overgivenhed, men snarere Frygt, der fik mig til at springe op, og klappede mig derfor paa Haanden, idet hun bød mig to Confettikugler til Vederqvægelse. Den gamle Herre derimod kastede mig en heel Kurv fuld i Ansigtet, og da Pladsen blev friere bag mig, begyndte ogsaa Blomsterpigen, saa at jeg, overvældet og uden at have samme Vaaben, maatte, ganske hvid fra Top til Taa, paa det Hurtigste tage Flugten; to Harlekiner børstede mig lystig af med deres Brix, men da Vognen i sin Tour atter passerede mig, begyndte samme Uveir; jeg besluttede nu igjen at sikkre mig ved Confetti; men Kanonskuddene løde, Vognene maatte ind i de snevre Sidegader, for at gjøre Plads til Veddeløbet, og mine to Maskerede vare mig af Syne. De syntes at kjende mig, hvem kunde det være! Bernardo havde jeg slet ikke seet i Corso denne Dag; en Tanke gik op for mig: den gamle Herre i Slaabrok og Nathue maatte være ham, og den nydelige Hyrdinde hans saakaldte „tamme Fugl". Ansigtet gad jeg dog nok have seet! Jeg havde faaet Plads paa en af Stolene tæt ved Hjørnet; snart lød Kanonskuddet, og Hestene brusede igjennem Corso op mod den venetianske Plads; Menneskevrimlen opfyldte igjen Gaden bagved dem; jeg vilde alt stige ned, da et ængsteligt Skrig lød rundt om: „Cavallo!" En af Hestene, der først havde naaet Maalet, var ikke bleven standset

og havde altsaa øiebliklig vendt om og fortsat Veien tilbage. Betænker man den tætte Vrimmel, den Tryghed, hvormed nu Alle gik, efter at Løbet var til Ende, da seer man, hvilken Ulykke der kunde skee. Som en Lynstraale gjennemzittrede mig Erindringen om min Moders Død, det var, som følte jeg det frygtelige Moment, da de vilde Heste bruste hen over os. Mit Øie stirrede ubevægeligt fremad. Mængden fløi, som ved et Trylleslag, til Siderne, den syntes i samme Nu som trængt ind i sig selv; jeg saae Hesten fraadende og med blodige Sider, den vildtflagrende Manke og Funkerne, der gnistrede fra dens Fødder, suse forbi, og med Eet, som strakt til Jorden ved et Skud, styrte om og være død. Ængsteligt spurgte Enhver, om ingen Ulykke var skeet, men Madonna havde holdt sin beskyttende Haand over sit Folk, der hørtes Intet, og den vel overstaaede Fare gjorde Gemytterne lystigere og langt vildere, Tegnet lød, og Ordenen med Vognrækken var ophørt, og det prægtige Moccolo, som glimrende Finale for Carnevalet, skulde begynde. Vognene kjørte nu imellem hverandre, Forvirringen og Støien blev større, Mørket ved hvert Minut stærkere, men nu tændte Enhver sin Voxstabel, Enkelte hele Bundter. I alle Vinduer sad de med Lys; Huse og Vogne, i den stille, deilige Aften, vare som oversaaede med disse glimrende Stjerner; Papirslygter, Pyramider af Lys svævede paa lange Stænger ud over Gaden; Enhver søgte at beskjerme sit Lys, men at slukke sin Naboes, idet Raabet steg vildere; „Sia ammazato, chi non porta moccoli!“ Forgjeves beskjermede jeg mit, hvert Øieblik var det ude, jeg kastede det bort, og Alle om mig skulde gjøre som jeg. Damerne langs Husets Muur stak deres Lys ind gjennem Kjældervinduerne og raabte leende til mig: senza moccoli; de troede deres eget Lys sikkert, men Børnene indenfor klattrede op paa Bordene og blæste det ud. Smaa Papirsbaloner og Lamper med Lys dalede ned fra de øverste Vinduer, hvor Flere sad med tændte Voxstabler i Hundredeviis og

holdt dem paa lange Rør ud over Gaden, idet de raabte: „Den skal døe, som ikke bærer et lille Lys!" nye Skikkelser klattrede imidlertid ud paa Tagrenden, og havde, paa lange Stokke, deres Lommetørklæder, hvormed de slukkede hines Lys og selv holdt deres høit i Luften og raabte et: „senza moccoli!" — En Fremmed, der aldrig saae det, gjør sig ingen Forestilling om denne bedøvende Tummel, denne Vrimmel og Trængsel. Luften er tyk og varm af Menneskemassen og de brændende Lys. Pludseligt, idet nogle Vogne trak ind i den mørke Sidegade, saae jeg, tæt foran mig, mine to Masker; Lysene vare slukkede for Cavalieren i Slaabrok, men den unge Blomsterpige holdt en Bouquet af brændende Voxstabler høit paa et Rør, der vist var 4 til 5 Alen langt, hun loe høit af Glæde, da man ikke kunde naae op med de paa Stokke bundne Tørklæder, og Manden i Slaabrok overvældede med Confetti Enhver, som vovede at nærme sig; jeg lod mig ikke afskrække; i et Nu var jeg bag paa Vognen, greb fast om Røret og, endskjøndt jeg hørte et bønligt „Nei!" og hendes Beskytter dyngede mig over med Kalkkuglerne og det ikke skaansomt, greb jeg fast om Røret, for at faae Lysene ned, det brast i mine Hænder, og den straalende Bouquet faldt, under Mængdens Jubel, ned paa Jorden. „Fy, Antonio!" raabte Blomsterpigen. Det gik mig igjennem Marv og Been, thi det var Annunziatas Stemme. Hun kastede mig alt sit Confetti over Ansigtet, og Kurven med. I min Overraskelse sprang jeg ned og Vognen rullede fremad, men jeg saae en Bouquet, som et Forsoningstegn, flyve til mig; jeg greb den i Luften, vilde efter dem, men det var umuligt at slippe frem; Vognene vare i Trængsel, der var den største Forvirring, idet nogle rykkede til een Side, andre til en anden; jeg kom om i Sidegaden, men, som jeg aandede friere, følte jeg meer den tunge Vægt paa mit Hjerte. „Hvem var det Annunziata kjørte med?" — At hun den sidste Dag vilde til Carnevalet, fandt jeg naturligt, men

Herren i Slaabrok? Ak ja, min første Formodning var vistnok sand! Det maatte være Bernardo. Jeg vilde overtydes derom. I Hast foer jeg afsted gjennem Sidegaderne og kom til Piazza Colonna, hvor Annunziata boede, og posterede mig ved Porten, for at oppebie hendes Ankomst. Snart kom ogsaa Vognen, og, som var jeg Husets Tjener, sprang jeg til, Annunziata hoppede ned uden at see paa mig; nu kom Herren i Slaabrok, han steg for langsomt ud til at være Bernardo; „Tak min Ven!" sagde han, og jeg hørte, at det var den gamle Veninde, saae ogsaa paa Fødderne og den brune Kjole, der hang nedenfor Slaabrokken da hun steg ud, hvorledes jeg havde feilet i min Formodning. „Felicissima notte, Signora!" raabte jeg høit i min Glæde. Annunziata loe, sagde spøgende, at jeg var et slet Menneske, og at hun vilde skynde sig bort til Florents, men hendes Haand trykkede min. Salig og med let Hjerte forlod jeg hende, jublede høit det vilde Raab: „Døe skal Den, der intet Lys har!" og saa havde jeg selv slet intet. — Jeg tænkte imidlertid kun paa hende og den gode gamle Kone, der, sikkert alene for at glæde hende, havde iført sig Slaabrok og Nathue og saaledes deeltaget i Carnevalet, en Glæde, hun ikke syntes skabt for. Og hvor smukt og naturligt af Annunziata, at hun ikke var kjørt med Fremmede, ikke havde tilladt Bernardo eller selv Capelmesteren at kjøre i sin Vogn. At jeg, i det Øieblik jeg kjendte hende, var bleven skinsyg paa Nathuen, var Noget, jeg ikke vilde indrømme for mig selv; lykkelig og glad var jeg, og i Glæde vilde jeg ende de faa Timer, der endnu vare tilbage, før Carnevalet, som en Drøm, var tilende. Jeg gik i Festino, det hele Theater var decoreret med Guirlander af Lamper og Lys, alle Loger vare opfyldte med Maskerede og Fremmede uden Maske; fra Parterret gik en høi, bred Trappe over det sædvanlige Orchester, som det skjulte, og op paa Scenen, der med Draperier og Krandse var decoreret til en Balsal; to Orchestre vexlede med

hinanden; en Mængde Quaqueri- og Vetturinmasker dandsede en lystig Ringdands om Bacchus og Ariadne; de toge mig med i Kredsen, og i Glæden gjorde jeg de første Dandsetrin, og fandt det saa lystigt, at det ikke blev ved disse, nei, da jeg ud paa Natten hoppede hjem, gjorde jeg endnu en Svingom med de lystige Masker og raabte med dem: „den lykkeligste Nat paa det skjønneste Carneval!"

Min Søvn var kun kort. Jeg tænkte i den smukke Morgenstund paa Annunziata, som nu maaskee i dette Øieblik forlod Rom, tænkte paa de lystige Carnevalsdage, der syntes at have skabt et nyt Liv for mig, og nu, med al deres Jubel og Vrimmel, vare forsvundne. Jeg havde ingen Ro; jeg maatte ud i den friske Luft. Alt var der med Eet forandret. Alle Døre og Boutiker lukkede, faa Mennesker paa Gaden, og i Corso, hvor den lystige Vrimmel igaar neppe kunde trænge sig frem, gik nu nogle Slaver i deres hvide Klædning med de brede, blaae Striber og feiede Confetti bort, der som Hagl laae paa Gaden; en ussel Hest, med sit Høknippe bundet ved Siden, hvilket den aad af, trak den lille Karre, hvori Feieskarnet samledes. En Vetturin holdt foran et Huus, belæssede sin Karreet ovenpaa med Kasser og Æsker, trak en stor Maatte hen over den hele Bygning og snørede nu Jernkjæderne fast, næsten ind i Læderet af de mange Kofferter bag paa. Fra en Sidegade kom en lignende bepakket Karreet. Alle droge bort. Det gik til Neapel eller Florents. Rom skulde være død i fem lange Uger, fra Askeonsdag til Paaske.

XII.

Fasten. Allegris Miserere i det sixtinske Capel. Besøget hos Bernardo. Annunziata.

Stille og dræbende lang gled Dagen hen; Tanken opførte og gjengav mig Carnevalets Skuespil, mit eget Livs store Begivenhed, hvori Annunziata spillede Hovedrollen. Men Dag for Dag tiltog Eensformigheden og denne Gravstilhed rundt om. Jeg følte en Tomhed, som mine Bøger ikke kunde udfylde. Bernardo havde før været mit Alt, nu var det, som der laae en Kløft imellem os, jeg følte mig tvungen i hans Nærhed, og meer og meer blev det mig klart, at det var Annunziata, der ene og alene beskæftigede mig. Øieblikke var jeg lyksalig ved denne Følelse. Men der kom Timer, der kom Nætter hvori jeg tænkte paa Bernardo, som tidligere end jeg havde elsket hende; ham var det jo ogsaa, der havde ført mig til hende; ham havde jeg forsikkret, at det var Beundring og intet Mere, jeg følte for hende; ham, min eneste Ven, ham, jeg saa tidt havde forsikkret om mit Hjertes Trofasthed, mod ham var jeg falsk og ond. Da brændte Angerens Braad i mit Hjerte, men Tanken kunde dog ikke løsrive sig fra Annunziata. Enhver Erindring om hende, mine gladeste endte Timer, tilsmiilte mig den dybeste Veemod. Saaledes betragte vi det livsskjønne, smilende Billede af en kjær Død, og jo mere levende, jo venligere det smiler, des stærkere Veemod griber os. Livets store Kampe, man saa ofte i Skolen havde talt til mig om, og som jeg da troede bestod i Vanskeligheden med en Lectie, eller Uvillie over en Lærers Urimelighed, følte jeg nu først begynde. Burde jeg ikke nedkæmpe denne Lidenskab, der var vakt hos mig, da vilde min forrige Ro vist indtræde. Til hvad kunde ogsaa denne Kjærlighed lede? An-

nunziata stod høit i sin Konst, dog vilde Verden fordømme mig, om jeg forlod min Stilling og fulgte hende; Madonna selv vilde vredes, til hendes Priis var jeg født og opdraget; Bernardo maatte aldrig kunne tilgive mig, og — jeg vidste jo slet ikke, om Annunziata elskede mig. Dette var mig i Grunden den bittreste Tanke. Forgjeves kastede jeg mig i Kirken for Madonnas Billede, forgjeves bad jeg hende styrke min Sjæl i min store Kamp, selv her steg min Synd, Madonna lignede mig Annunziata; det forekom mig, at hvert skjønt Qvindeansigt ligesom stræbte efter det Aandens Udtryk, der laae hos Annunziata. „Nei, jeg vil rive disse Følelser ud af min Sjæl," sagde jeg, „jeg vil aldrig oftere see hende!" — Jeg begreb nu fuldkomment, hvad jeg før ikke kunde indsee, at man kunde føle Trang til at martre sit Legeme, søge at betvinge den aandelige Kamp ved at pine Kjødet. Mine brændende Læber kyssede Madonnas kolde Marmorfod, og Øieblikke vendte Fred tilbage i min Sjæl; jeg tænkte paa min Barndom, da min kjære Moder endnu levede, hvor lykkelig jeg da havde været, hvor mange Glæder selv denne tause Tid før Paaske havde bragt mig. Endnu var jo Alt det Samme, som den Gang. Paa Hjørner og Pladse stode, som før, de smaa grønne Løvhytter, smykkede med Guld- og Sølvstjerner; rundt om hang endnu de prægtige Skjolde med Versene, der fortalte hvilke kostelige Retter for Fasten her tillavedes. Hver Aften tændtes de brogede Papirslygter under de grønne Grene; hvor havde jeg ikke, som Lille, glædet mig derved, hvor lykkelig havde jeg ikke været ved Spækhøkerens prægtige Boutik, der i Fasten straalede som en Phantasieverden, de nydelige Engle af Smør, der dandsede i et Tempel, hvor sølvomvundne Pølser dannede Søiler og en Parmesanost Kuppelen. Mit første Digt havde jo været om denne Herlighed, og Spækhøkerens Signora havde kaldt det en divina commedia di

Dante. — Da kjendte jeg ikke denne herlige Sanger, men heller ikke nogen Sangerinde; kunde jeg kun glemme Annunziata!

Med Processionen vandrede jeg til Roms syv hellige Kirker, blandede min Sang med Pillegrimmenes, og min Følelse var dyb og oprigtig, men Bernardo hviskede mig med dæmonisk Spot i Øret: „den lystige Advokat i Corso, den dristige Improvisator, med Bod i Øiet og Aske paa Kinderne. — Ei, hvor Du tager Dig godt op, forstaaer enhver Rolle, det kunde jeg ikke gjøre Dig efter, Antonio!“ Der laae en Spot og dog en tilsyneladende Sandhed i hans Ord, der krænkede mig dybt.

Den sidste Uge af Fasten var kommen; de Fremmede strømmede tilbage til Rom. Næsten Vogn paa Vogn rullede ind ad Porta del Popolo og Porta del Giovanni. Onsdag Eftermiddag begyndte Miserere i det sixtinske Capel. Min Sjæl trængte til Musik, i Tonernes Verden vilde jeg finde Medfølelse og Trøst. Trængselen var stor, selv inde i Capellet, den forreste Afdeling var alt opfyldt med Damer. Prægtige Loger, med Fløiels- og gyldent Draperi, for kongelige Personer fra fremmede Hoffer, vare her opreiste saa høit, at disse saae ud over det konstigt udskaarne Rækværk, der fjernede Damerne fra det Indre af Capellet. Den pavelige Schweitsergarde stod i sin brogede Festdragt, Officererne bare lette Harnisker og i Hjelmen en vaiende Fjerbusk; den klædte især Bernardo, der hilste paa de unge, smukke Damer, han kjendte.

Jeg fik en Plads tæt indenfor Skranken, ikke langt fra, hvor de pavelige Sangere vare placerede paa Balconen. En Deel Englændere sad bag ved mig, jeg havde under Carnevalet seet dem i brogede Maskeradedragter, her bar de lignende; Officerer skulde de nok forestille, selv de tiaars Drenge! Alle havde kostbare Uniformer, af de meest iøinefaldende Stoffer og Sammensætninger. En bar saaledes lyseblaa Frakke med Sølvbroderi, Guld paa Støvlerne og en Art Turban med Perler og Fjer. Det var

ikke noget Nyt ved Festerne i Rom, hvor Uniformen hjelper til en bedre Plads; rundt om smiilte man deraf, men kun kort Tid beskæftigede det mig.

De gamle Cardinaler kom i deres prægtige violette Fløiels Kapper, med de hvide Hermelins Peleriner over; de satte sig ved Siden af hinanden i en stor Halvcirkel indenfor Skranken, Præsterne, som havde baaret Slæbet, toge Plads ved deres Fødder. Fra den lille Sidedør ved Alteret kom nu den hellige Fader i sin Purpurkaabe og med den sølvhvide Pavehue. Han besteg sin Throne, Biskopperne svingede Røgelsekarrene om ham, medens unge Geistlige, i høirøde Kjortler, knælede med brændende Fakler for ham og Høialtret.

Lectionerne begyndte*), men det var mig umuligt at lade Øiet dvæle ved de døde Bogstaver, det hævede sig med Tanken mod det store Verdensalt, Michel Angelo med Farver har aandet paa Loft og Vægge. Jeg betragtede hans mægtige Sybiller og underherlige Propheter, hver er Stof for en Konstafhandling; mit Øie inddrak de mægtige Træk, de skjønne Grupper af Engle; det var mig ikke malede Billeder, levende stod Alt deroppe: Kundskabens rige Træ, hvor Eva rakte Adam Frugten, den mægtige Gud, som svævede hen over Vandene, ikke baaren af Englene, som de ældre Mestere viste ham, nei, Englenes Skare hvilende paa ham og hans flagrende Klædning. Vel havde jeg seet Malerierne før, men aldrig havde de saaledes grebet mig, som nu; min exalterede Stemning, Menneskevrimlen, maaskee selv min Tankes Lyrik gjorde, at jeg forunderlig poetisk opfattede det Hele; jeg maatte det, og mangt et Digterhjerte har vel følt som mit.

---

*) Før Miserere afsynges, læses femten lange Lectioner; for hver, der endes af disse, slukkes eet af Lysene i den store Candelaber, hvor der brænder et Lys for hver Lection. Man kan altsaa see, hvor mange man endnu har tilbage.

De dristige Forkortninger, den gribende Kraft, hvormed hver Figur træder frem, er saa slaaende; man rives saa ganske hen! det er en Aandens Bjergprædiken i Farver og Former! med Raphael staae vi forbausede for Michel Angelos Styrke; hver Prophet er en Moses, som den, han formede af Marmoret. Hvilke Kæmpeskikkelser! det er disse, der gribe vort Øie og Tanke, idet vi træde ind; men, som indviet af disse Hellige, vender Øiet sig mod Capellets Baggrund, hvis hele Væg er et Høialter for Konst og Tanke. Det store chaotiske Billed, fra Gulvet til Loftet, viser sig nu som Ædelstenen, hvorom alt det Øvrige kun er Rammen. Dommedagen see vi.

Christus staaer dømmende paa Skyen, og Apostelen og Moderen udstrækker Haanden, bedende for den arme Menneskeslægt. De Døde løfte deres Gravstene; salige Aander svæve tilbedende mod Gud, medens Afgrunden griber sine Offere. Her vil en opadsvævende Sjæl frelse sin fordømte Broder, hvem Afgrunden alt holder i Slangeknuder; Fortvivlelsens Sønner slaae med knyttede Hænder deres Pande og synke i Dybet. I dristige Forkortninger styrte og svæve Legioner mellem Himmel og Helved. Englenes Deeltagelse, Udtrykket af de Elskende, som mødes, Barnet, der ved Basunens Lyd trykker sig til Moderens Bryst, er saa naturligt og skjønt, at man troer sig selv, som ført ind mellem dem, der lytte til Dommen. Michel Angelo har udtalt i Farver, hvad Dante saae og sang for Jordens Slægter.

Den nedgaaende Sol kastede just de sidste Straaler ind gjennem de øverste Vinduer. Christus og de Salige rundt om ham vare stærkt belyste, medens det nederste Partie, hvor de Døde staae op, og Dæmonen støder sin Baad med de Fordømte fra Land, var næsten i Mørke. Just idet Solen gik ned, endte den sidste Lection, det eneste Lys, der endnu var tilbage, blev slukket; den hele Billedverden svandt i Mulmet for mig, men i samme Nu brusede Musik og Sang; hvad Farverne legemligt

havde aabenbaret, steg nu i Toner; Dommedagen med dens Fortvivlelse og Jubel klang over os.

Kirkens Fader, affført sin pavelige Pragt, stod foran Alteret, tilbad det hellige Kors, og paa Basunens stærke Vinger lød det rystende Chor: Populus meus, quid feci tibi? Bløde Engletoner vuggede over den dybe Sang, Toner, som stege de ikke fra et Menneskes Bryst, det var ei Mandens, ei Qvindens, en Aandeverden tilhørte de; det var, som Englenes Graad opløst i Melodi.

I denne Toneverden inddrak min Sjæl Kraft og Livsfylde. Jeg følte mig glad og stærk, som jeg længe ikke havde været det. Annunziata, Bernardo, alle mine Kjære bevægede sig i min Tanke. Saaledes som jeg i dette Øieblik elskede disse, maae salige Aander elske hinanden. Den Fred, jeg i Bønnen søgte, men ikke fandt, strømmede her ved Toner ind i mit Hjerte.

Da Miserere var til Ende, Alle borte, sad jeg hos Bernardo paa hans Værelse. Ærligt rakte jeg ham Haanden, talte som min begeistrede Sjæl drev mig til, min Læbe fik Veltalenhed; Allegris Miserere, vort Venskab, mit hele sælsomme Livs Eventyr gav Stof nok dertil; jeg fortalte, hvor aandelig sund Musiken havde gjort mig, hvor tungt mit Hjerte forhen havde været, om min Liden, Angest og Melancholie, den lange Fastetid, uden dog at sige, hvad Deel han eller Annunziata havde deri, men det var ogsaa den eneste lille Fold i Hjertet, jeg ikke udviklede for ham. Han loe ad mig, sagde, jeg var et daarligt Mandfolk, det var Hyrdelivet hos Domenica, og Signora — al denne Fruentimmer-Opdragelse og endelig Jesuiterskolen, der havde fordærvet mig. Mit hede, varme italienske Blod var spædt med Gedemelk, min trappistiske Afholdenhed gjorde mig syg, jeg trængte til en lille tam Fugl, der kunde synge mig ud af Drømmeverdenen; jeg skulde være et Menneske, som de Andre, saa kom jeg mig paa Sjæl og Legeme.

„Vi ere meget forskjellige, Bernardo!" sagde jeg, „og dog hænger mit Hjerte forunderligt ved Dig, tidt ønsker jeg, at vi altid kunde være sammen."

„Det vilde være daarligt for Venskabet," svarede han, „nei da vilde det være slidt op før vi vidste det. — Venskab er som Kjærlighed, det bliver stærkest ved Skilsmissen. Jeg tænker tidt paa hvor det i Grunden maa være kjedeligt at være gift; idelig og idelig at see hinanden, og det ind i alle Folder. De fleste Ægtefolk ere da ogsaa kjede af hinanden, det er kun et Slags Anstand, en Art Godmodighed, der holder dem sammen i Længden. Jeg føler det godt med mig selv, at om mit Hjerte brændte nok saa heftigt, og hendes, jeg elskede, brændte, som mit: naar Luerne mødtes, vilde de slukkes. Kjærlighed er en Længsel, og Længselen døer, naar den opfyldes."

„Men naar nu din Kone," sagde jeg, „var smuk og klog som —"

„— Som Annunziata!" tog han Ordet, idet jeg et Øieblik standsede, for at finde en Gjenstand for mit Udtryk. „Ja, Antonio, saa vilde jeg see paa den smukke Rose, saalænge den var frisk; og naar Bladene visnede, Duften tabte sig, — ja, Gud maa vide, hvad Lyst jeg fik! i dette Øieblik har jeg en ganske sælsom, og jeg har før følt noget Lignende! — Jeg kunde have Lyst at see, hvor rødt dit Blod er, Antonio; men jeg er et fornuftigt Menneske, Du er min Ven, min oprigtige Ven! vi ville ikke slaaes, selv om vi mødtes paa samme Elskovs Eventyr;" og nu loe han høit, trykkede mig heftigt til sit Bryst og sagde halvt spøgende: „jeg overlader Dig min tamme Fugl, den begynder at blive følsom, og vil vist behage Dig; følg med i Aften; fortrolige Venner maae Intet skjule for hinanden, vi ville have en lystig Aften! paa Søndag giver den hellige Fader Beneditione for os Allesammen." —

„Jeg følger ikke med Dig!" svarede jeg.

„Du er feig, Antonio!" svarede han, „lad dog ikke Gedemelken reent faae Bugt med Blodet! dit Øie kan brænde som mit; sandseligt kan det brænde, det har jeg seet! din Liden, din Angest, din Poenitense i Fasten, — ja skal jeg ærligt sige Dig Grunden, det er Begjerlighed efter de friske Læber, de skjønne Former! jeg veed det godt Antonio, Du kan ikke skjule Dig! — Nu, saa tryk Skjønheden til dit Hjerte; — men Du har ikke Mod, Du er feig, en Kujon er Du dertil!" —

„Du fører en Tale, Bernardo," svarede jeg, „som fornærmer mig."

„Men taale den maa Du dog," svarede han; da steg mig Blodet op i Kinderne, men Taarer trængte ogsaa i mit Øie.

„Kan Du saaledes ville lege med min Hengivenhed for Dig!" udbrød jeg. — „Du troer, jeg staaer imellem Dig og Annunziata, troer, at hun har seet venligere til mig end til Dig?"

„O nei!" afbrød han, „Du veed nok, at jeg ingen stærk Phantasie har! Men lad hende være udenfor vor Tale! Og hvad din Hengivenhed angaaer, den Du altid omtaler, saa forstaaer jeg det ikke; vi give hinanden Haanden, vi ere Venner, fornuftige Venner, men dine Begreber ere overspændte, mig maa Du tage, som jeg er."

Dette var omtrent Braaden af vor Samtale, den Deel, som trængte sig i mit Hjerte, og, saa at sige, gik over i Blodet; jeg følte mig krænket og fandt dog noget Hjerteligt, der trykkede min Haand i hans.

Næste Dag kaldte Skærtorsdagsklokkerne mig til Peterskirken. I dens mægtige Forhal, hvis Størrelse jo skal have bragt en Fremmed til at troe, at denne var hele Kirken, fornyede sig Trængselen som i Gaderne og over Angelibroen; det var som hele Rom strømmede til, for selv, med de Fremmede, at for-

bauses over Kirkens Storhed, thi den syntes at udvide sig meer og meer for Massen.

Sangen tonede over os, to store Chor svarede hinanden fra forskjellige Steder i Kirkens Kors. Alle trængte hen for at see Fodvaskningen, som nu begyndte*). Fra Skranken, bag hvilken de fremmede Damer sad, nikkede En venligt til mig. Det var Annunziata. Hun var kommen, var her i Kirken, mit Hjerte bankede stærkt. Jeg stod hende saa nær, at jeg kunde sige mit Velkommen.

Hun var alt kommen igaar, men for silde til at høre Allegris Miserere, dog havde hun ved Ave Maria besøgt Peterskirken.

„Den forunderlige Dunkelhed," sagde hun, „gjorde, at Alt imponerede mere, end nu ved Dagen; ikke et Lys brændte uden Lamperne ved Petersgraven, det var en Straalekrands, og dog ikke stærk nok til at belyse de nærmeste Piller. Alle knælede tause rundt om, jeg sank selv ned, følte ret levende, hvormeget der kan ligge i et Intet; hvilken Kraft, der ligger i en religiøs Taushed."

Hendes gamle Veninde, som jeg nu først opdagede, da hun bar et langt Slør, nikkede venligt. Den festlige Ceremonie var tilende, forgjeves saae de efter deres Tjener, der skulde føre dem til Vognen. En Deel unge Herrer vare blevne opmærksomme paa Annunziata, hun syntes urolig, vilde bort, jeg vovede at tilbyde at føre dem ud af Kirken til deres Vogn. Den Gamle tog mig strax under Armen, men Annunziata gik ene ved Siden; jeg havde ikke Mod at byde hende Armen, men da vi

*) Skærtorsdag vasker Paven Fødderne paa tretten Præster, gamle og unge; de kysse hans Haand, og han giver dem hver en Bouquet violette Levkøier.

naaede Døren, og Strømmen rev os med, følte jeg hendes Arm under min; det gik mig som Ild gjennem Blodet.

Jeg fandt Vognen; da de vare inde i den, bad Annunziata mig tage tiltakke med Middagsmaden hos dem. „Kun et tarveligt Maaltid," sagde hun, „som vi kunne nyde det i Fasten."

Jeg var lykkelig; den gamle Dame, som ikke hørte godt, forstod nok af Udtrykket i Annunziatas Ansigt, at det var en Indbydelse, men meente, at det var til at kjøre med; øiebliklig gjorde hun Sædet foran i Vognen ryddelig for Kaaberne og de Shawler, der laae, tog mig i Haanden og sagde: „ja, vær saa god, Hr. Abbate! her er Plads nok."

Det var ikke Annunziatas Mening; jeg saae en let Rødme glide over hendes Kinder, men jeg sad alt foran hende, og nu foer Vognen afsted.

Et lille fyrsteligt Taffel ventede os. Annunziata talte om sit Ophold i Florents og om Festen idag, spurgte mig om Fasten i Rom, og hvorledes jeg havde tilbragt denne Tid, et Spørgsmaal, jeg ikke saa ganske oprigtigt besvarede.

„De seer da Jødedaaben paa Løverdag?" spurgte jeg, men kastede idetsamme et Blik til den gamle Dame, som jeg reent havde glemt.

„Hun hørte det ikke!" svarede Annunziata; „havde hun hørt det, vilde hun dog neppe have rødmet! Kun hvor hun kan følge med, gaaer jeg, og for hende vilde det ikke være passende at komme til vor Fest i Constantins Døbecapel*). Heller ikke mig interesserer det, thi kun sjeldent er det af Overbeviisning, Tyrken eller Jøden, som der pranger med sin Daab, bliver omvendt. Jeg erindrer fra min Barndom, hvilket ubehageligt Ind-

---

*) Aarligt blive Paaskedag nogle Jøder eller Tyrker døbte. I Diario romano betegnes ogsaa denne Dag med: si af il battessimo di Ebrei e Turchi.

tryk det hele Syn deraf gjorde paa mig. Jeg saae en lille Jødedreng paa sex til syv Aar blive døbt; han kom frem i smudsige Skoe og Strømper, med dunet, uredt Haar og til alt Dette, som en grel Contrast, en prægtig, hvid Silkekjole, Kirken havde givet ham. Forældrene, ureenlige som Drengen, fulgte efter; de havde solgt hans Sjæl til en Salighed, de ikke selv erkjendte."

„De har seet det som Barn her i Rom?" spurgte jeg.

„Ja, svarede hun og rødmede, „men dog er jeg ikke Romerinde."

„Da jeg første Gang saae Dem, hørte Deres Sang, var det mig, som havde jeg kjendt Dem før; jeg veed ikke selv, men jeg troer det endnu; byggede vi paa en Sjælevandring, vilde jeg troe, at vi Begge havde været Fugle, hoppet paa samme Green og kjendt hinanden ret længe. Er der slet ingen Erindringer i Deres Sjæl? Intet, der siger Dem, at vi have seet hinanden før?"

„Slet Intet!" svarede Annunziata og saae mig fast ind i Øiet.

„At De nylig sagde mig, at De som Barn havde været her i Rom, ikke, hvad jeg troede, tilbragt al Deres Barndom i Spanien, vakte en Erindring i min Sjæl, den samme jeg følte, da De første Gang stod for mig, som Dido. Har De aldrig som Barn, ved Julefesten, holdt Tale for Bambino i Kirken Araceli, som vi andre Børn?"

„Det har jeg!" udbrød hun, og De, De, Antonio, var den lille Dreng, der vandt Alles Opmærksomhed? —"

„Men blev fortrængt af Dem!" svarede jeg.

„Det var Dem, Antonio!" udbrød hun høit, greb begge mine Hænder, og saae mig med et ubeskriveligt mildt Udtryk ind i Øiet; den gamle Veninde rykkede sin Stol nærmere og saae alvorligt paa os. Annunziata fortalte hende det Hele, og hun smiilte nu til vor Gjenkjendelsesscene. —

„Hvor min Moder og Alle talte om Dem!“ sagde jeg; „Deres fine, næsten aandige Former, Deres bløde Stemme! ja jeg var skinsyg paa Dem, min Forfængelighed tillod ikke, at en Anden saa ganske fordunklede mig. — Hvor sælsomt krydse dog ikke Livets Veie!“ —

„Jeg husker Dem godt,“ sagde hun, „De havde en lille kort Trøie med mange blanke Knapper i, det interesserede mig da meest hos Dem.“

„De,“ svarede jeg, „havde en prægtig rød Sløife paa Brystet, men det var dog ikke det, men Deres Øine, Deres kulsorte Haar, der meest greb mig. — Ja jeg maatte gjenkjende Dem, De er endnu den Samme, kun mere udviklede Træk, jeg vilde have kjendt Dem, selv under en større Forandring. Jeg yttrede det strax for Bernardo, der modsagde mig, tænkte sig en ganske anden — —!“

„Bernardo!“ afbrød hun, og jeg syntes hendes Stemme skjælvede.

„Ja,“ svarede jeg noget forvirret, „han troede ogsaa at kjende Dem, at have seet Dem, vilde jeg sige, seet Dem i et Forhold, der maatte tilintetgjøre min Formodning. — Deres sorte Haar, Deres Blik, ja De vil ikke vredes derover, han forandrede ogsaa strax sin Mening, han troede ved første Øiekast, at De var“ — jeg standsede — „at De var — ikke af den catholske Kirke, og altsaa kunde jeg jo heller ikke have hørt Dem prædike i Araceli.“

„At jeg maaskee var af samme Tro, som min Veninde her?“ sagde Annunziata, og pegede paa den gamle Dame. Jeg nikkede uvilkaarlig, men greb idetsamme hendes Haand og spurgte: „er De vred paa mig?“

„Fordi Deres Ven gjør mig til en Jødepige?“ spurgte hun smilende, „De er et underligt Menneske!“ — Jeg følte, at vort Barndomsforhold gjorde os fortroligere, hver Sorg var glemt,

men ogsaa hver Beslutning, aldrig at see, aldrig at elske hende. Min Sjæl brændte kun for hende.

Galerierne vare lukkede disse to Dage endnu før Paaske; Annunziata yttrede, hvor herligt det kunde være, dersom man i denne Tid, og da ret i Mag, kunde vandre om i et af dem; men det var ikke let muligt. Ønsket fra hendes Læber var en Befaling, jeg kjendte jo Custode og Portner, alle Betjente, der endnu vare tilbage i Palazzo Borghese, hvor en af Roms interessanteste Samlinger findes, hvor jeg som Barn havde gaaet med Francesca og gjort Bekjendtskab med hver lille Amorin paa Francesco Albanis Aarstider.

Jeg bad, om jeg næste Dag maatte føre hende og den gamle Dame derhen, hun takkede mig, og jeg var uendelig lykkelig.

I Eensomheden hjemme kom Erindringen om Bernardo. Nei han elsker hende ikke, trøstede jeg mig selv med, hans Kjærlighed er kun Sandselighed, ikke reen og stor, som min. Vor sidste Samtale syntes mig endnu bittrere, end den var, jeg saae kun hans Stolthed, følte Fornærmelserne mod mig, og inddrak hos mig selv en større Vrede, end jeg nogensinde havde følt. Hans Stolthed er krænket ved at Annunziata syntes venligere mod mig end mod ham; vel har han ført mig til hende, men maaskee var hans Tanke da snarere, at jeg vilde blive til Spot; derfor forbausedes han over min Sang, over min Improvisation, han havde ikke drømt om, at jeg skulde træde op ved Siden af hans skjønne Skabning, hans Friheb og Dristighed. — Nu har han troet at skræmme mig fra oftere at besøge hende. En god Engel vilde det anderledes; hendes Mildhed, hendes Øine, Alt siger mig, at hun elsker mig, at hun har Godhed for mig, ja meer end Godhed, thi hun maa føle, jeg elsker hende.

Saligt trykkede jeg hede Kys mod Puderne, men med Kjærligheds-Lykken steg Bitterheden mod Bernardo. Jeg ærgrede

mig over mig selv, at jeg ikke havde mere Charakteer, mere Heftighed og Galde; nu havde jeg hundrede fortræffelige Svar, jeg skulde have givet ham, da han sidst behandlede mig som en Dreng; hver lille Fornærmelse af ham stod mig nu levende. For første Gang følte jeg ret Blodet koge i mine Aarer; en Heftighed, de reneste og bedste Følelser, blandet med en afskyelig Bitterhed, berøvede mig al min Søvn. Først mod Morgenstunden blundede jeg lidt, men blev da styrket og let om Hjertet; jeg underrettede Custoden om de fremmede Damer, jeg vilde føre i Galeriet, og var nu hos Annunziata. Vi kjørte alle Tre til Palazzo Borghese.

XIII.

Billedgaleriet. Nøiere Forklaring. Paaskefesten. Min Skjebnes Vendepunkt.

Det var mig en ganske egen Følelse at føre Annunziata ind, hvor jeg som Dreng havde leget, hvor Signora havde viist mig Malerierne og moret sig over mine naive Spørgsmaal og Yttringer. Jeg kjendte hvert Stykke, men Annunziata kjendte dem bedre, kjendte dem aandeligt; hendes Bemærkninger vare saa træffende; med øvet Blik og naturlig Sands udpegede hun hver Skjønhed. — Vi stode foran det berømte Stykke af Gerardo del Notti, Loth med sine Døttre; jeg roste den store Virkning, der laae deri, Loths kraftige Ansigt, den livsglade Datter, som skjenker ham Vinen, og den røde Aftenhimmel, som skinner mellem de mørke Træer. —

„Med Aand og Flammer er det malet!" — afbrød hun mig, „jeg beundrer Konstnerens Pensel i Colorit og Udtryk, men

jeg lider ei, han har valgt denne Gjenstand; jeg fordrer selv i Maleriet et Slags Sømmelighed, en ædel Reenhed i Valget af en Gjenstand. Derfor tiltaler heller ikke Correggios Danae mig, som den kunde; skjøn er hun, guddommelig er den lille Engel med de brogede Vinger, som sidder paa Sengen og hjelper hende at opsamle Guldet, men Sujettet er mig uædelt, det saarer, om jeg saa maa sige, mit Hjertes Skjønhedsfølelse. Derfor er Raphael mig saa stor; i Alt, hvad jeg kjender af ham, er han Uskyldighedens Apostel, og som saadan har han kunnet give os Madonna."

„Men Konstværkets Skjønhed," afbrød jeg, „kan dog bringe os til at oversee det Uædle i Sujettet."

„Aldrig," svarede Annunziata; „Konsten i enhver af dens Grene er høi og hellig, og Reenhed i Aanden griber mere, end Reenhed i Former; derfor kan de ældre Mesteres naive Fremstillinger af Madonna røre os dybt, skjøndt de ofte synes Billeder fra China: disse skarpe Former. Alt er saa stivt og haardt! Aanden maa være reen i Malerens Billede, som i Digterens Sang, enkelte Udskeielser vil jeg tilgive, kalde dem noget Grelt og beklage, at Konstneren fik dette Indfald, men jeg vil dog kunne glæde mig ved Heelheden."

„Men," afbrød jeg, „Afvexling af forskjellige Sujetter gjør det interessant; ideligt at see — —"

„De misforstaaer mig! jeg vil slet ikke, at man altid skal male mig Madonna; nei, jeg er lykkelig ved det herlige Landskab, den levende Scene af Folkelivet, Skibet i Storm og Salvators*) Røversituationer; men jeg vil ikke noget Umoralsk i Konstens Rige, og det kalder jeg selv Scidonis velmalede Stykke i Palazzo Sciaria. De husker det vel? To Bønder paa Esler

*) Salvator Rosa.

komme forbi en Steenmuur, hvorpaa ligger et Dødninghoved, som en Muus, en Regnorm og en Bremse sidde paa, og i Muren læser man Ordene: et ego in Arcadia."

„Jeg kjender det," svarede jeg, „det hænger ved Siden af Raphaels deilige Violinspiller."

„Ja," svarede Annunziata, „gid at ogsaa Indskriften hang under ham, og ikke sad paa det andet hæslige Billede."

Vi stode nu foran Francesco Albanis Aarstider; jeg fortalte hende, hvad Indtryk de smaa Amoriner havde gjort paa mig, som Barn, hvorledes jeg havde levet og tumlet mig her i dette Galeri.

„De har nydt lykkelige Livspunkter i Deres Barndom!" udbrød hun og undertrykkede et Suk, der maaskee gjaldt hendes egen.

„Deres har vist ikke færre," svarede jeg; „De stod som et lykkeligt, beundret Barn, da jeg første Gang saae Dem, og da vi anden Gang mødtes, henrev De hele Rom og — syntes lykkelig, er det jo ret i Hjertet?"

Jeg havde bøiet mig halvt ned mod hende, hun saae mig ind i Øiet med et forunderligt veemodigt Blik, idet hun udbrød: „det beundrede, lykkelige Barn blev fader- og moderløs, en vildsom Fugl paa den bladløse Green; den vilde været hungret ihjel, men den foragtede Jøde gav den Ly og Spise, til den kunde flagre ud over den vilde, urolige Sø."

Hun taug, rystede med Hovedet og sagde: „det er slet intet Eventyr, der kan more en Fremmed, og jeg veed ikke, hvor jeg kan sladdre om Sligt." — Hun vilde reise sig, men jeg greb hendes Haand, idet jeg spurgte: „er jeg Dem da saa fremmed?" — Hun stirrede et Øieblik taus hen for sig, smiilte veemodigt og sagde: „ja, jeg har ogsaa havt skjønne Livsøieblikke, og," tilføiede hun med sin sædvanlige Munterhed, „kun disse vil jeg tænke paa; vort Barndomsmøde, Deres sælsomme Tilbagedrømmen

i det Forbigangne smitter ogsaa mig, og faaer Hjertet til at see paa sine Billeder, istedetfor paa Konstværkerne her uden om os."

Da vi forlod Galeriet og kom til hendes Hotel, havde Bernardo været der for at aflægge Visit; man havde sagt ham, at hun var kjørt ud med den gamle Dame, og jeg var fulgt med. Hans Lidenskabelighed herover forudsaae jeg, men istedetfor at bedrøves, som før, havde min Kjærlighed til Annunziata vakt Trods og Bitterhed imod ham; at jeg fik Charakteer og Villie havde han jo saa ofte ønsket, selv om jeg blev ubillig mod ham; nu skulde han see det hos mig.

Idelig klang for mine Øren Annunziatas Ord om den foragtede Jøde, der tog den vildsomme Fugl under sine Vinger; hun maatte altsaa dog være den Samme, Bernardo havde seet hos den gamle Hanoch; det interesserede mig uendeligt, men hun var ikke at bevæge til at tage Traaden fat. — Da jeg næste Dag kom, var hun paa sit Værelse, for at indstudere en ny Rolle; jeg underholdt mig længe med den gamle Dame, der var mere døv, end jeg havde troet; hun syntes saa taknemmelig, fordi jeg talte med hende. Det faldt mig ind, at hun første Gang havde seet venligt til mig, efter min Improvisation, og at jeg da troede, hun havde maattet høre den.

„Det har jeg ogsaa!" forsikkrede hun; „af Udtrykket i Deres Ansigt og de enkelte Ord, der naaede mig, forstod jeg det Hele. Og det var smukt; saaledes forstaaer jeg ganske Annunziatas Recitativer og det alene ved det mimiske Udtryk; mit Øie er blevet skærpet, da min Hørelse blev svagere." Hun spurgte mig om Bernardo, som havde været der igaar, da vi vare ude, og beklagede, at han ikke var med os. Hun yttrede en forunderlig Velvillie og Interesse for ham. „Ja," sagde hun, da jeg bemærkede det: „Han har en ædel Charakteer! Jeg veed eet Træk af ham, — Jøders og Christnes Gud beskjerme ham derfor!" Lidt efter lidt blev hun mere veltalende, hendes Kjær-

lighed for Annunziata var rørende og stor; saa Meget blev mig klart af de mange afbrudte og halv dunkelt fremsatte Meddelelser, at Annunziata var født i Spanien af spanske Forældre, i sin tidlige Barndom kommen her til Rom, og da hun stod fader- og moderløs, havde den gamle Hanoch, der i sin Ungdom havde været i hendes Fødeland og der kjendt Forældrene, været den Eneste, som tog sig af hende; at hun siden, endnu som Barn, var kommen tilbage til sit Fødeland til en Dame, som uddannede hendes Stemme og dramatiske Talent. En Mand af stor Indflydelse havde forelsket sig i det smukke Barn, hendes Kulde mod ham havde vakt Bitterhed og Efterstræbelse. Den Gamle syntes ikke at turde berøre det hemmelighedsfulde Slør, der nu bedækkede disse Rædsler. Annunziatas Liv havde været i Fare, hemmeligt var hun flygtet til Italien, hvor hun i Rom, hos den gamle Pleiefader i Jødeqvarteret, neppe vilde blive søgt. Det var kun halvandet Aar siden; i den Tid var det, hun maatte have seet Bernardo, skjenket ham Vinen, som han havde talt saameget om. Hvor uforsigtig fandt jeg ikke hun havde været, at vise sig saaledes for en Fremmed, idet hun i enhver Saadan kunde vente en leiet Morder. Dog, hun vidste jo Bernardo ikke var en saadan, hun havde jo kun hørt Lovtaler over hans Raskhed, hans ædle Væsen. Kort efter erfarede de, at hendes Forfølger var død; hun fløi derfor ud, begeistret for sin hellige Konst, og henrykkede Folket ved den og sin Skjønhed. Den gamle Dame fulgte med hende til Neapel, saae hende samle de første Laurbær og havde nu ikke forladt hende. „Ja, hun er ogsaa en Gudsengel," sagde den veltalende Gamle; „from er hun i sin Tro, som en Qvinde bør være det, og Forstand har hun, som man kan ønske det bedste Hjerte maa eie den."

Da jeg forlod Huset lød just Glædesskuddene. I alle Gader, paa Pladsene, fra Altaner og Vinduer skød man med smaa Kanoner og Pistoler, som Tegn paa, at nu var Fasten endt.

De sorte Tæpper i Kirker og Capeller, som Malerierne i fem lange Uger havde været skjulte med, faldt i samme Nu; Alt var Paaskeglæde. Sorgens Tid var omme, imorgen oprandt Paaske, Glædens Dag, og dobbelt glad for mig, jeg var jo da indbuden at følge Annunziata til Kirkefesten og Kuppelbelysningen.

Alle Paaskeklokker ringede, Cardinalerne rullede afsted i deres brogede Vogne, overlæssede med Betjente bag paa; de rige Fremmedes Equipager, Fodgængeres Vrimmel, Alt opfyldte ganske de snevre Gader. Fra Engelsborg vaiede de store Faner med det pavelige Vaaben og Madonnas hellige Billede. Paa Peterspladsen var Musik, og rundt om solgtes Rosenkrandse, og Træsnit, som forestillede Paven, der uddeelte Velsignelse. Fontainerne spillede med deres Kæmpestraaler, og rundt om paa Buegangene vare anbragte Loger og Bænke, der allerede ligesom Pladsen var næsten opfyldt. Snart strømmede en næsten lige saa stor Skare ud af Kirken, hvor Processioner og Sang, Fremviisning af hellige Reliquier, Stykker af Spydet, Naglerne 2c., havde qvæget mangt et fromt Gemyt. Den uhyre Plads syntes en Sø af Mennesker, Hoved bevægede sig ved Hoved, Vognrækkerne droge sig tættere sammen, Bønder og Drenge klattrede op paa Helgenbilledernes Fodstykker, det var som hele Rom i dette Øieblik levede og aandede kun her. Paven blev i Procession baaret ud af Kirken; høit paa sex lillaklædte Præsters Skuldre sad han i en prægtig Thronstol, to yngre Geistlige viftede om ham med colossale Paafuglehaler paa lange Stokke, Præsterne svingede Røgelsekarrene foran, og Cardinaler fulgte efter med fromme Sange. Idet Toget traadte ud i Portalen, klang alle Musikchorene ham med Jubel imøde. De bare ham op ad den høie Marmortrappe til Galeriet, paa hvis Balcon han nu viste sig, omgiven af Cardinalerne. Alle sank paa Knæ, Soldaternes lange Rækker, Oldingen som Barnet, kun den protestantiske Fremmede stod opreist og vilde ei bøie sig for en gammel Mands Velsignelse. Annun-

ziata knælede halv ned i Vognen og saae med det sjælfulde Øie mod den hellige Fader, da den dybe Taushed opfyldte Alt rundt om, og Velsignelsen gled som usynlige Ildtunger hen over vore Hoveder. Fra den pavelige Balcon flagrede nu to Papirer, eet med Syndsforladelse, eet med Forbandelse over Kirkens Fjender, og Pøbelen sloges om at erholde selv kun et Stykke af dem. Nu lød atter alle Kirkens Klokker, Musiken blandede sig i denne Jubel; jeg var lykkelig som Annunziata. Idet vor Vogn sattes i Bevægelse red Bernardo os tæt forbi, han hilsede begge Damerne, men syntes ei at lægge Mærke til mig.

„Hvor han var bleg!" sagde Annunziata, „er han syg?"

„Jeg troer det ikke," svarede jeg, men vidste nok, hvad det var, der sugede ham Blodet af Kinderne. Det modnede min Beslutning; jeg følte, hvor høit jeg elskede Annunziata, at jeg for hende kunde gjøre Alt, gav hun mig sin Kjærlighed; hende vilde jeg følge; jeg tvivlede ikke paa mit dramatiske Talent, og om min Sang vidste jeg, hvilket Indtryk den gjorde, jeg vilde altid med Hæder kunne fremtræde paa Scenen, vovede jeg først dette Skridt; elskede hun mig, hvad Fordringer havde da Bernardo? Han kunde jo beile til hende; var hans Kjærlighed stærk som min, og elskede hun ham, ja, da vilde jeg øieblikkelig træde tilbage. Dette skrev jeg endnu samme Dag i et Brev til ham, og jeg tør troe, at det aandede et varmt og trofast Hjerte; thi mangen Taare faldt paa Papiret, da jeg der nævnede vort tidligere Forhold, og hvor forunderligt mit Hjerte havde klynget sig til ham. Da Brevet var sendt bort, følte jeg mig langt roligere, skjøndt Tanken om at miste Annunziata, som en Prometheusgrif piinte mig med sit skarpe Næb. Men jeg drømte ogsaa om altid at følge hende, høste Hæder og Glæde ved hendes Side. Som Sanger, som Improvisator skulde mit Livs Drama nu begynde.

Efter Ave Maria fulgte jeg Annunziata og den gamle

Dame i deres Vogn, for at see Kuppelbelysningen. Hele Peterskirken med dens høie Kuppel, de to mindre ved Siden og hele Façaden var smykket med transparente Papirslygter; disse vare saaledes anbragte i Architecturen, at den hele store Bygning stod som med Ildcontur mod den blaae Luft. Trængselen derude syntes endnu større, end om Formiddagen, vi kunde kun kjøre i Fodgang. Fra Engelsbroen saae vi første Gang den hele illuminerede Kæmpebygning, der speilede sig i den gule Tiber, hvor Baade, opfyldte med glade Mennesker, ret oplivede det hele Maleri. Da vi naaede Peterspladsen, hvor Alt var Musik, Klokkeklang og Glæde, lød just Tegnet til Forvandlingen ved Illuminationen. Flere hundrede Mennesker vare fordeelte paa Kirkens Tag og Kuppel, hvor de i samme Nu skøde store Jernpander med brændende Begkrandse frem; det var, som hver Lygte blussede op i Flamme, et luende Gudstempel blev den hele Bygning, den lyste over Rom, som Stjernen over Bethlehems Vugge.*) Folkets Jubel steg meer og meer, Annunziata tabte sig i Beskuelsen af det Hele.

„Men det er dog skrækkeligt!" udbrød hun. „Det ulykkelige Menneske, der maa fastsætte det øverste Blus paa Korset over den store Kuppel. Jeg svimler ved Tanken derom."

„Det er en Høide, som Ægyptens Pyramider; der hører Dristighed til at svinge sig derud og fastgjøre Tougene. Den hellige Fader lader ham ogsaa give Sacramentet, før han stiger derud."

„Saaledes skal et Menneskes Liv voves," sukkede hun, „og det blot for et Øieblikś Pragt og Glæde."

„Men det er ogsaa til Guds Forherligelse," svarede jeg,

*) Da Kirken ganske er af Steen, og det Samme er Tilfældet med alle Bygninger rundt om, er der aldeles ingen Fare ved at Begkrandse og Jernpander brænde ud af sig selv; Alt er derfor een Flamme den hele Nat.

„og hvor ofte vove vi det ikke for mindre." Vognene bruste forbi, de fleste kjørte til Monte Pincio, for derfra i Afstand at see den belyste Kirke, og hele Byen, som svømmede i dens Glands. „Det er dog en smuk Idee," sagde jeg, „at fra Kirken straaler alt Lyset ud over Staden; maaskee har Correggio faaet Ideen herfra til sin udødelige Nat."

„Om Forladelse!" afbrød hun, „De husker nok ikke, at Maleriet var fuldendt før Kirken! Han fik vistnok Ideen fra sit eget Hjerte, og det synes jeg ogsaa var smukkere. Men vi maae see den hele Pragt fra et fjernere Punkt. Om vi kjørte op ad Monte Mario, der er Trængselen ikke saa stor, som til Monte Pincio. Vi ere tæt ved Porten."

Vi rullede bag om Søilegangen og vare snart udenfor. Vognen holdt ved det lille Vertshuus paa Veien opad Bjerget, Kirkens Kuppel tog sig herligt ud, den syntes bygget af brændende Sole. Façaden var rigtignok skjult, men ogsaa dette havde en egen Virkning; Glandsen, som udbredte sig fra den oplyste Luft, gjorde, at det saae ud som den af Stjerner straalende Kuppel svømmede paa et Lyshav. Musiken og Klokkerne klang til os, men rundt om var dobbelt Nat og Stjernerne stode kun som hvide Punkter høit i den blaae Luft, som havde de dæmpet deres Skjær over Romas glimrende Paaskeild. Jeg steg af Vognen og gik ind i det lille Vertshuus, for at hente nogle Forfriskninger. Da jeg atter traadte ud i den snevre Gang, hvor Lampen brændte for Madonnabilledet, stod Bernardo for mig, bleg, som da han i Jesuiterskolen modtog Krandsen. Øiet brændte som den Febersyges, han greb min Haand med en Vanvittigs Kraft og Vildhed. „Jeg er ingen Morder, Antonio!" sagde han med sælsom dæmpet Stemme, „ellers stødte jeg min Sabel i dit falske Hjerte, men slaaes skal Du med mig, enten din Feighed vil det eller ei! Kom, kom med mig!"

„Bernardo, er Du rasende?" spurgte jeg og vilde rive mig løs.

„Skrig kun høit!" gjentog han med dæmpet Stemme, „faa Mængden til at hjelpe Dig, da Du ei ene tør staae mod een; før man binder min Haand, er Du Dødsens!" Han rakte mig en Pistol, „kom, skyd med mig, eller jeg bliver din Morder!" og nu rev han mig med udenfor, jeg holdt Pistolen, han havde rakt mig, forsvarende frem imod ham.

„Hun elsker Dig! og stolt vil Du vise det for Romerfolket, for mig, som Du bedrog med falsk, sledsk Tale, skjøndt jeg aldrig opfordrede Dig dertil."

„Du er syg, Bernardo! vanvittig, kom mig ikke nær!" Han trængte ind paa mig, jeg stødte ham bort — da hørte jeg Skuddet, min Haand zittrede, Alt var i Røg rundt om, men et sælsomt Suk, Skrig kan jeg ei kalde det, naaede mit Øre, mit Hjerte. — Min Pistol var gaaet af, Bernardo laae foran i sit Blod. Som en Nattevandrer stod jeg der og holdt Pistolen fast knuget i Haanden; først da jeg hørte Stemmer omkring af Husets Folk, hørte Annunziatas Skrig: „Jesus Maria!" saae hende og den Gamle foran mig, følte jeg den hele Ulykke. „Bernardo!" raabte jeg fortvivlet og vilde kaste mig over hans Liig, men Annunziata laae knælende foran det og søgte at standse Blodet. Jeg seer endnu hendes blege Ansigt, det faste Blik, hun heftede paa mig. Jeg var som bunden til Stedet hvor jeg stod.

„Red Dem, red Dem!" raabte den gamle Dame, og trak mig i Armen.

Da raabte jeg, overvældet af Smerte: „Uskyldig er jeg! Jesus Maria, jeg er uskyldig! Mig vilde han myrde, selv gav han mig Pistolen, og den gik af ved et Tilfælde." Og hvad jeg maaskee ellers ikke havde vovet høit at sige, udtalte jeg nu i min Fortvivlelse: „Annunziata, vi elskede Dig! For Dig

vilde jeg døe, som han! Hvem var Dig kjærest af os To? Siig mig i min Fortvivlelse, om Du elsker mig, saa vil jeg flye!"

„Bort!" stammede hun og gjorde et Tegn med Haanden, idet hun idelig beskæftigede sig med den Dræbte.

„Fly!" raabte den gamle Dame.

„Annunziata, hvem var Dig kjærest af os To?" spurgte jeg, overvældet af Smerte. Da bøiede hun sit Hoved ned mod den Døde, jeg hørte hun græd, og saae hendes Læber berøre Bernardos Pande.

„Gensdarmerne!" raabte man rundt om: „Fly, fly!" og som af usynlige Hænder blev jeg revet ud af Huset.

XIV.

Bønderne fra Rocca del Papa. Røverhulen. Mit Livs Parce.

Hun elsker Bernardo! lød det i mit Hjerte; det var Dødens Piil, der gød Gift i alt mit Blod, drev mig afsted og døvede selv den Røst, som raabte: Du har dræbt din Ven og Broder.

Instinktmæssig brød jeg gjennem Krat og Buske, klattrede over Murene, som indhegne Viinhaverne paa Bjerget. Peterskuppelen lyste høit i Luften; saaledes skinnede det ogsaa rundt om Cains og Abels Altere, da Morderen flyede.

Flere Timer vandrede jeg uafbrudt fremad; jeg standsede først foran den gule Tiber, der afskar mig Veien; fra Rom og ned til Middelhavet vilde jeg ikke finde en Bro, eller selv en Baad, der kunde føre mig over. Den uventede Hindring var et

Knivsnit, der for et Øieblik overskar Ormen, som gnavede mit Hjerte, men snart voxte den sammen igjen, og jeg følte dobbelt min hele Ulykke.

Kun faa Skridt fra mig laae en Gravruin; den var i Omfang større end den, jeg som Barn havde levet i hos gamle Domenica, men mere ødelagt. Ved de nedfaldne Steenblokke saae jeg tre Heste tøirede fast; de fortærede Høbundtet, der hang dem under Brystet.

Til Gravstuen var en vid Aabning, nogle Trin dyb; indenfor brændte en Ild. To stærkt byggede Bønderkarle, i Faareskindspelse, som Ulden vendte ud paa, og med store Støvler og en spids Hat, hvorpaa Mariabilledet var heftet, strakte sig om Ilden og røg af deres korte Piber; en mindre Skikkelse, indsvøbt i en stor, graa Kappe og med en bred, nedslaaet Hat lænede sig op til Muren, idet han drak af Foglietten paa Levvel og lystigt Gjensyn. Neppe havde jeg overskuet den hele Gruppe, før jeg ogsaa var opdaget. De grebe deres Geværer, der laae ved Siden, som frygtede de Overfald, og traadte mig rask imøde.

„Hvad søger I her?" spurgte de.

„En Baad, for at komme over Tiberen," svarede jeg.

„Da kan I søge længe! Her gaaer hverken Flydebro eller Færge, fører man dem ikke selv med."

„Men," vedblev den Ene, idet han maalte mig fra Top til Taa: „I er slemt kommen fra Landeveien, Signore, og det er ikke sikkert ud paa Natten; de Cesaris Bande skal endnu have lange Rødder, skjøndt den hellige Fader har brugt Spaden, saa det maaskee værker i hans egne Arme."

„I skulde," sagde den Anden, „have taget lidt Vaaben med; see det have vi gjort, tredobbelt Løb paa Flinten og en Pistol i Bæltet, om Flinten klikkede."

„Ja, jeg har saamænd taget en god lille Foldekniv med,"

sagde den Første og trak ud af Bæltet en skarp, poleret Kniv, som han legede med i Haanden.

„Stik den i Foderalet igjen, Emidio! den fremmede Signore bliver mig saa bleg; det er en ung Mand, som ikke kan fordrage saa skarpe Vaaben; de tage hans Par Scudi fra ham, de første, de bedste Kjeltringer. Os skal de ikke saa let faae Bugt med. Veed I hvad," sagde Karlen til mig, „giv os Eders Penge i Forvaring, saa ere de sikkre, kan I troe."

„Alt hvad jeg har, kunne I tage," svarede jeg, kjed af Livet og sløv af Smerten. „Store Summer faae I ikke." Det var mig tydeligt nok, i hvilket Selskab jeg befandt mig; hurtigt greb jeg i Lommen, hvor jeg vidste var to Scudi, men til min Forundring fandt jeg en Pung deri. Jeg tog den op, den var et qvindeligt Arbeide; jeg havde seet den før i Hænderne paa den gamle Dame hos Annunziata; hun maatte i de sidste Øieblikke have stukket den i min Lomme, for at jeg kunde have en Nødskilling paa min ulykkelige Flugt. De grebe alle Tre efter den fyldte Pung, jeg rystede dens Indhold ud paa den flade Steen foran Ilden.

„Guld og Sølv!" udbrøde de, idet de blanke Louisdorer spillede mellem Pjastre. „Det var Synd om de smukke Sjæle skulde falde i Røverhænder."

„Dræb mig nu," sagde jeg, „er det Eders Hensigt! saa har jeg Ende paa min Lidelse."

„Madonna mia!" udbrød den Første: „Hvad tænker I om os? Vi ere skikkelige Bønder fra Rocca del Papa. Vi slaae ikke en christen Broder ihjel. Drik Eder en Slurk Viin med, og fortæl os, hvad der driver Eder paa denne Reise!"

„Det bliver min egen Hemmelighed," sagde jeg, og greb efter Vinen, man rakte mig, thi mine Læber brændte efter en Lædskedrik.

De hviskede hinanden nogle Ord i Øret; Manden med den

brede Hat reiste sig nu op, nikkede fortroligt til de Andre, saae mig spottende i Ansigtet og sagde: „I faaer en kold Nat oven paa den varme, lystige Aften!" Han gik, og snart hørte vi ham trave henad Campagnen.

„I vilde jo over Tiberen?" sagde den Ene; „kommer I ikke med os, saa faaer I længe at vente! sæt Eder op paa Hesten hos mig, thi svømme bag efter ved dens Hale, har I vel mindre Lyst til."

Sikker var jeg ikke paa dette Sted, jeg følte mit Hjem var hos de Fredløse. Karlen hjalp mig op paa den stærke, vælige Hest, og satte sig nu selv foran.

„Lad mig faae dette Toug om Eder," sagde Karlen, „ellers glider I af og bunder ikke!" Nu slog han en Strikke fast om mit Bryst og mine Arme, slyngede den om sig selv med, saa at vi sad Ryg mod Ryg; det var mig ikke muligt at røre Hænderne. Langsomt og prøvende med Foden gik Hesten ud i Strømmen, snart stod Vandet høit om Bovene; kraftigt arbeidede den sig over til den modsatte Bred. Saasnart vi vare her, løsnede Karlen Strikken, der holdt mig fast til ham, men kun for at binde mine Hænder endnu fastere til Buggjorden.

„I kunde styrte af og knække Halsen," sagde han; „hold kun fast, for nu skære vi over Campagnen." Han trykkede Fødderne i Siden paa Hesten; den Anden gjorde som han, og nu fore de, som veløvede Ryttere, hen over den store, øde Slette. Jeg holdt mig fast med Hænder og Fødder. Vinden greb i Karlens lange, sorte Haar, det flagrede mig om Kinderne. Vi foer forbi sammenstyrtede Grave, jeg saae de sønderbrudte Vandledninger og Maanen, der blodrød hævede sig paa Horizonten, medens lette, hvide Taager fløi os forbi.

At jeg havde dræbt Bernardo, at jeg var skilt fra Annunziata og mit Hjem, og nu i vild Flugt foer over Campagnen, bunden til Røverens Hest, — Alt syntes mig en Drøm,

en skrækkelig Drøm; gid jeg snart maatte vaagne og see dette Skrækkebillede forsvinde! jeg pressede mine Øine til og følte kun den kolde Vind fra Bjergene blæse mig om Kinderne.

„Nu ere vi snart under Bedstemoders Skjørter," sagde Rytteren, idet vi naaede Bjergene. „Er det ikke en god Hest, vi have? Den har ogsaa iaar faaet St. Antonii Velsignelse; min Purk havde pyntet den med Top og Silkebaand, den fik Bibel og Vievand, og ingen Djævel eller noget ondt Øie skal iaar kunne give den sin Rest."

Dagningen begyndte alt at skinne paa Horizonten, idet vi droge ind mellem Bjergene.

„Hun begynder at lyse," sagde den anden Rytter; „Signore kunde faae ondt i Øinene, jeg vil give ham en Solskjerm; og nu kastede han mig et Tørklæde over Hovedet, bandt det fast, saa at jeg ikke kunde skimte det Mindste; mine Hænder vare bundne, jeg var saa ganske deres Fange, og i min Smerte fandt jeg mig i Alt. Jeg mærkede, vi stege opad, men snart gik det atter ned; Grene og Buske sloge mig i Ansigtet; det var en aldeles ubanet Vei. Tilsidst maatte jeg stige af, de ledte mig, men ikke et Ord blev talt; nu gik det ned ad en Trappe gjennem en snever Aabning. Min Sjæl havde været for beskæftiget med sig selv, til at mærke hvad Retning man havde taget med mig ind i Bjergene, dog meget dybt kunde det ikke være. Først flere Aar efter er Stedet blevet mig bekjendt, mangen Fremmed har gjestet det, og mangen Maler gjengivet det i Former og Farver. Vi vare ved det gamle Tusculum. Bag Frascati, hvor Bjergsiden voxer med Kastanieskove og høie Laurbærhækker, ligge endnu disse Oldtidsruiner. Høie Hvidtjørne og vilde Roser voxe over Trinene af Amphitheatret. Paa flere Steder af Bjerget ere dybe Huler, murede Hvælvinger, næsten skjulte af det frodige Græs og yppige Krat. Over Dalen seer man de høie Abruzzer, der begrændse Sumpene, og give det hele Landskab en

mægtig Vildhed, der griber dobbelt, her paa de sidste Rester af en af Oldtidsbyerne. Gjennem en af Aabningerne i Bjerget, halvskjult af nedhængende Eviggrønt og Slyngplanter, førte man mig. Vi standsede; jeg hørte en sagte Fløiten og strax efter Lyden af en Lem eller Dør, der aabnedes; vi stege atter nogle Trin dybere, nu hørte jeg flere Stemmer, man tog Bindet fra mine Øine, og jeg saae mig i en rummelig Hvælving; stærkt byggede Mænd, i lange Faareskindspelse, som mine Ledsagere, sad og spillede Kort om et langt Træbord, hvorpaa brændte to Messinglamper med flere Bæger, som stærkt belyste deres mørke, udtryksfulde Ansigter. Foran dem stod Viin i store Flasker. Min Ankomst vakte slet ingen Forundring; man gjorde Plads for mig ved Bordet, rakte mig Bægeret og et Stykke af deres Salame, medens de indbyrdes talte i en Dialekt, jeg ikke forstod, men det syntes aldeles ikke at angaae mig. — Jeg følte ingen Hunger, kun en brændende Tørst, og drak Vinen. Mit Øie gled hen ad Murene; rundt om saae jeg Geværer og Klædningsstykker; i Hjørnet af Hvælvingen var en Fordybning, øverst i den hang to Harer, som Skindet halv var trukket af, men under dem opdagede jeg endnu et Væsen. En gammel, mager Kone, med en forunderlig rank, næsten ungdommelig, Holdning, sad ubevægelig og spandt Hør paa sin Haandteen; hendes sølvhvide Haar havde løst sig af den opbundne Knude og hang ned over den ene Kind og rundt om den brungule Hals; det sorte Øie hviilte uafbrudt paa Hørtotten. Det var det levende Billede af en af Parcerne. Foran hendes Fødder laae en Mængde ulmende Trægløder, som var det en magisk Kreds, der holdt hende ude fra denne Verden.

Længe blev jeg ikke overladt til mig selv, man begyndte en Art Examen med mig, om min Stand, min Formues Omstændighed og Familie. Jeg sagde dem, at Alt hvad jeg eiede, havde de alt taget, at Ingen i Rom, dersom de fordrede Løse=

penge for mig, vilde give dem saameget som en Scudo, og at jeg var en fattig Fugl, der længe havde gaaet med den Tanke, at reise til Neapel, for at gjøre mit Talent som Improvisator gjældende. Jeg skjulte ikke den egenlige Grund til min Flugt, mit ulykkelige Vaadeskud, dog uden at nævne de nærmere Omstændigheder. „De eneste Løsepenge, I erholde for mig," sagde jeg, „ere de, Retfærdigheden giver Eder, naar I udlevere mig. Gjør det, for Øieblikket har jeg selv intet bedre Ønske!"

„Det var et lystigt Ønske," sagde den ene af Mændene: „I har vel nok i Rom en lille Glut, der giver sine Guldøreringe for Eders Frihed. I kan endnu komme til at improvisere i Neapel; vi ere Mænd for at skaffe Eder over Grændsen. Eller skal Løsepengene være Haandpenge paa Broderskab, saa er ogsaa her min Haand. I er kommen mellem ærlige Folk, skal I vide. Men sov Eder nu Eftertanke til, her er Sengen, og I skal faae en Overdyne, som har prøvet Vinterblæst og Sciroccoregn: min brune Kappe der paa Knagen." Han kastede den til mig, pegede paa Straamatten for Enden af Bordet og forlod mig, idet han istemte den albanske Folkesang: „discendi o mia bettina!"

Jeg kastede mig ned paa Leiet, uden Tanker om Hvile. Alle de sidste Begivenheder foresvævede mig som fæle Skrækkebilleder, dog lukkede mit Øie sig; min legemlige Kraft var som udtømt, jeg sov fast og dybt den hele Dag.

Da jeg igjen vaktes, følte jeg mig forunderlig styrket. Alt, hvad der havde rystet min Sjæl, syntes mig nu en Drøm, men mit Opholdssted, de mørke Ansigter rundt om, sagde mig snart, at mine Erindringer vare Virkelighed.

En Fremmed, med Pistoler i Bæltet og den lange graae Kappe løst over den ene Skulder, sad skrævs paa Bænken og var i dyb Samtale med de andre Røvere. I Hjørnet af Hvælvingen sad endnu den gamle, mulatfarvede Kone og spandt sin Haand-

teen, uforandret som før, et Billede, malet paa den mørke Grund. Friske Trægløder laae paa Fliserne foran hende og udbredte Varme. „Skuddet er gaaet igjennem Siden!" hørte jeg den Fremmede fortælle; „noget Blod har han mistet, men om en Maaned er det Hele forbi."

„Ei, Signore!" raabte min Rytter, da han saae mig vaagne: „tolv Timers Søvn er en god Hovedpude. Naa, Gregorio bringer Nyheder fra Rom, som vist vil fornøie Eder; I har slemt traadt paa Slæbet af det høie Senat. Ja det er jo Eder! Alle Omstændigheder træffe sammen. I har jo skudt Senatorens Brodersøn paa Pelsen. Det var et dristigt Skud."

„Han er død?" vare de eneste Ord jeg kunde fremstamme.

„Nei, ikke saa ganske!" svarede den Fremmede, og døer vel heller ikke denne Gang. Idetmindste siger Doctoren det. Den fremmede, smukke Signora, der skal synge som en Nattergal, vaagede hele Natten ved hans Seng, til Doctoren forsikkrede, at hun kunde være rolig, der var aldeles ingen Fare."

„I har skudt feil baade efter hans og efter hendes Hjerte! Lad de Fugle flyve, de gjør et Par, og bliv hos os! Vort Liv er lystigt og frit, en lille Fyrste kan I blive, og Faren derved er ikke større, end den, der hænger ved enhver Krone; Viin skal I faae, Eventyr og deilige Piger for den ene, der glippede. Bedre er det, at drikke Livet i eet lystigt Drag, end suge det i Draaber."

„Bernardo lever! jeg er ikke hans Morder!" den Tanke gød nyt Liv i min Sjæl, men Smerten over Annunziata kunde den dog ikke dulme. Rolig og bestemt svarede jeg Manden, at de kunde handle med mig, som de vilde; min Natur, min hele Opdragelse og Anskuelse forbød mig at træde i nogen anden Forbindelse med dem, end den, Tilfældet havde ført mig i.

„Sex hundrede Scudi er den mindste Sum, som indløser Eder," sagde Manden med mørkt Alvor; „de komme inden sex Dage,

eller I er vor! levende eller død! Eders smukke Ansigt, min Godhed for Eder, hjelper ikke. — Uden de sex hundrede Scudi har I kun Valget mellem Broderskabet med os, eller Broderskab med de Mange, der Favn i Favn kysses nede i Brønden. Skriv til Eders Ven, eller til den smukke Sangerinde, igrunden maae de dog være Eder taknemmelige, da I har bragt det til en Erklæring mellem dem. De betale vist gjerne den usle Sum for Eder; for saa godt Kjøb er endnu Ingen reist fra vort Vertshuus. Tænk!" vedblev han leende, „I havde fri Befordring hertil, og nu Kost og Natteleie hele sex Dage! Ingen kan sige, det er ubilligt."

Mit Svar var uforandret.

„Trodshoved!" sagde han, „det lider jeg af Dig, og det vil jeg sige, selv idet jeg skyder Dig Kuglen i Hjertet. Vort raske Liv maa henrive en ungdommelig Sjæl, og Du er Digter, Improvisator, kan ikke gribes ved en dristig Flugt! naar jeg nu bad Dig besynge: den stolte Kraft mellem Klipperne, maatte Du da ikke rose og hæve det Liv, Du nu synes at nedsætte. Drik af Bægeret og lad os høre din Konst, skildre skal Du os, hvad jeg nylig sagde Dig, den stolte Kraft, som Bjergene saae den, og gjør Du det som Mester, lægger jeg endnu en Dag til for din Nølen. — Han rakte mig Citharen, der hang paa Muren, og Røverne flokkede sig om mig med Opfordring til at synge.

Nogle Øieblikke betænkte jeg mig. Om Skoven, om Klipperne skulde jeg synge, jeg, som i Grunden aldrig havde været imellem dem; min Vandring Natten forud var jo med tilbundne Øine, og under mit Ophold i Rom besøgte jeg kun Pinieskoven i Villa Borghese og Villa Pamfili; Bjergene havde vel beskæftiget mig som Lille, men kun seete fra Domenicas Hytte; den eneste Gang, jeg havde været imellem dem, var paa hiin ulykkelige Reise til Blomsterfesten i Genzano. Skovens Mørke og

Stilhed laae i det Billede, min Erindring bar fra Vandringen under de høie Plataner ved Nemisøen, hvor vi hiin Aften bandt Krandse; jeg saae det igjen, Ideer vaktes i min Sjæl. I et Nu bevægede sig for mig alle disse Billeder, som jeg nu bruger dobbelt Tid til at fremføre med Ord. Jeg greb nogle Accorder, og Tanken blev Tale, Talen bølgende Vers; jeg skildrede den dybe Sø, indsluttet af Skoven, Klippen, som reiser sig høit over den mod Skyen. I Ørnens Rede sad Ørnemoderen og lærte Ungerne Vingernes Kraft, øvede det stolte Blik ved at lade dem skue mod Solen. „I ere Fuglenes Konger, skarpt er Eders Øie, stærk Eders Klo; flyv ud fra Eders Moder, mit Blik vil følge Eder, og synge vil mit Hjerte, som Svanens Tunge, naar Døden kysser den, synge vil jeg: „den stolte Kraft!" Og Ungerne fløi fra Reden, den ene fløi kun til den nærmeste Fjeldspids og sad stille, med Øiet mod Solens Straaler, som om den vilde inddrikke dens Flammer, men den anden svang sig dristig, i store Kredse, høit over Skovene og den dybtliggende Sø. Vandfladen var et Speil for Skovens Krands og den blaae Himmel. En uhyre Fisk stod stille, som var den et Rør, der laae i Fladen; med Lynets Slag slog Ørnen ned mod sit Bytte, borede sin skarpe Klo i dens Ryg, og Moderen bævede af Fryd. Men Fisk og Fugl var af lige Kraft. Den skarpe Klo sad for fast til atter at kunne løsrives, og Kampen begyndte, saa den blikstille Sø bævede i mægtige Ringe; et Øieblik blev det atter roligt, de store Vinger laae udbredte paa Søen, som Lotusblomstens Blade; da sloge de høit i Veiret, der lød et Knæk, den ene Vinge sank ned, medens den anden pidskede Søen til Skum og forsvandt: — Fisk og Fugl sank i Dybet; da udstødte Moderen et Jammerskrig, og vendte atter Øiet mod den anden Søn, der havde dvælet paa Klippen oven over, og den var borte; men høit mod Solen saae hun et kulsort Punkt stige og forsvinde i dens Straaler; og hendes

Hjerte bævede af Lyst, og hun sang om den stolte Kraft, der kun blev stor ved Maalet for dens Stræben."

Min Sang var endt, et høit Bifaldsklap hilsede mig, men mit Øie var ufravendt paa den gamle Qvinde i Krogen; midt under min Sang saae jeg jo, hvorledes hun lod Haandtenen synke, fæstede det mørke, skarpe Blik paa mig, just fra dette syntes jeg hiin Barndomsscene, jeg havde skildret i min Sang, fornyedes; hun reiste sig op og traadte nu med raske Skridt hen imod mig, idet hun udbrød:

„Du har sunget dine Løsepenge! — Tonernes Klang er stærkere end Guldets! jeg saae din Lykkestjerne i Øiet, da Fisk og Fugl gik ned at døe i den dybe Grund. — Flyv mod Solen, min dristige Ørn! den Gamle sidder i Reden og glæder sig ved din Flugt. Ingen skal binde din Vinge."

„Kloge Fulvia!" sagde Røveren, der havde opfordret mig til at improvisere, og nu bøiede sig med en forunderlig Alvor for den Gamle, „kjender Du Signore? har Du hørt ham improvisere før?"

„Jeg har seet Stjernen i hans Øie," sagde hun, „seet den usynlige Glands, som straaler om Lykkens Børn; han bandt sin Krands, han skal binde en skjønnere, men med ubundne Hænder." — Om sex Dage vil Du skyde min unge Ørn, fordi den ikke vil bore sin Klo i Fiskens Side. Sex Dage skal han hvile i Reden her og da flyve mod Solen." — Nu aabnede hun et lille Skab paa Væggen, tog et Papir deraf og vilde skrive; „Blækket er haardt, som den tørre Fjeldvæg, men Du har Nok af den sorte Vædske; rids Dig i Haanden, Cosmo, den gamle Fulvia tænker ogsaa paa din Lykke." — Taus greb Røveren sin Kniv, ridsede sig let i Huden og vædede Pennen i Blodet. Den Gamle gav mig den og bød mig skrive: „Jeg reiser til Neapel." — „Dit Navn derunder!" sagde hun, „det er et paveligt Segl." — „Hvortil skal det føre?" hørte jeg en af de

Yngre halv høit sige, idet han kastede et uvilligt Blik mod den Gamle. —

„Faaer Ormen Stemme?" sagde hun; „vogt Dig for den brede Fod, der knuser Dig!"

„Vi troe paa din Viisdom, kloge Moder!" sagde den Ældre; „din Villie er Monstransen, med Velsignelse og Lykke."

Der blev ikke talt mere. Den muntre Stemning vendte atter tilbage, Viinflasken gik rundt. Fortroligt klappede man mig paa Skulderen, gav mig det bedste Stykke af Vildtet, der blev spiist, men den Gamle sad, som før, uforandret og spandt paa sin Haandteen, medens den Yngre lagde friske Gløder for hendes Fødder, idet han sagde: „Du fryser, gamle Moder!" — Af hendes Tale, af Navnet jeg hørte, kjendte jeg nu, at det var hende, som havde spaaet mig, som Barn, da jeg med min Moder og Mariuccia bandt Krandse ved Nemisøen. — Jeg følte, min Skjebne laae i hendes Haand. „Jeg reiser til Neapel!" havde hun ladet mig skrive; det var mit eget Ønske, men hvorledes kom jeg over Grændsen, uden Pas? Hvorledes skulde min Fremtid blive i den fremmede By, hvor jeg Ingen kjendte? Træde op som Improvisator, idet jeg var flygtet fra Nabostaten, vovede jeg ikke. Mine Kundskaber i Sprog og en forunderlig barnlig Tillid til Madonna styrkede min Sjæl; selv Tanken om Annunziata, der gik over til en forunderlig Veemod, bragte Ro i min Sjæl, en Ro, som Skipperens, naar hans Skib er sunket, og han, ene i den lille Baad, driver mod en ubekjendt Kyst.

Den ene Dag gled hen efter den anden, Mændene kom og gik, selv Fulvia var en heel Dag borte, og jeg var ene i Hulen med een af Røverne.

Det var et ungt Menneske, paa omtrent eet og tyve Aar, med uædle Ansigtstræk, men et forunderligt melancholsk Blik, der ofte gik over til Vildhed, som Dyrets; et skjønt, langt Haar, ned over Skulderen, charakteriserede hans Udvortes. Længe sad han taus

med Hovedet paa Armen, nu vendte han sig til mig, idet han sagde: „Du kan læse, læs mig en Bøn af denne Bog!" og nu tog han en lille Bønnebog frem, jeg læste, og den inderligste Andagt lyste frem af hans store, mørke Øine.

„Hvorfor vil Du forlade os," sagde han og rakte mig godmodig Haanden, „Meeneed og Falskhed boer i Byen som i Skovene, men Skoven har dog friskere Luft og færre Mennesker."

Der opstod en Art Fortrolighed mellem os, og jeg gøs for hans Vildhed, men rørtes ved hans Ulykke.

„Du kjender vel Sagnet om Fyrsten af Savelli?" spurgte han, „det lystige Bryllup i Ariccia? det var jo kun en ringe Bonde, en fattig Pige, men deilig var hun og Brylluppet stod. Den rige Herre af Savelli hædrede Bruden med en Dands, satte hende Stævne i Haven, men hun forraadte det til sin Brudgom, der tog hendes Klæder og Brudeslør og mødte for hende; da nu Greven vilde trykke hende til sit Bryst, sad Dolken i hans adelige Hjerte; — jeg har kjendt baade en Greve og en Brudgom, som denne, men Bruden var ikke saa aabenhjertig: den rige Herre holdt Bryllupsnat, og Brudgommen Gravfest med hende. Hendes Bryst skinnede som Snee, da den blanke Kniv søgte Vei til Hjertet."

Jeg saae ham taus ind i Øiet, jeg havde ikke Ord til at yttre ham Medfølelse.

„Du troer, jeg aldrig har kjendt Kjærlighed! aldrig, som Bien, drukket af den duftende Kalk!" udbrød han. „Der reiste en fornem engelsk Dame til Neapel, en deilig Pige havde hun med, Sundhed i Kinderne og Ild i Øiet; Kammeraterne tvang dem Alle til at stige ud af Vognen og ligge tause paa Jorden, medens der plyndredes; de to Qvinder og en ung Mand, Elskeren kan jeg troe det var, førte vi op mellem Bjergene; ham bandt vi til et Træ, den unge Pige var smuk, var Brud, — jeg kunde ogsaa være Fyrste af Savelli! — da siden Løse-

vengene kom for de Tre, vare Pigens røde Kinder borte, Øiet brændte ikke saa stærkt, det kom af den megen Skygge mellem Bjergene." — Jeg vendte mig bort fra ham, halv undskyldende tilføiede han: „Pigen var Protestant, ingen Christen, en Datter af Satan."

En Stund sad vi Begge tause. „Læs endnu en Bøn for mig," sagde han, og jeg læste den.

Mod Aften kom Fulvia; hun rakte mig et Brev, men tillod mig ikke at læse det. „Bjergene have deres vaade Kappe om sig; det er Tid at flyve ud. Spiis og drik, vi have en lang Vandring, og der voxer ingen Pagnotter*) paa den nøgne Fjeldsti." Den unge Røver satte i Hast Spise frem, jeg nød deraf, og nu kastede Fulvia en Kappe over sine Skuldre, og rev mig med sig igjennem de mørke, udhulede Gange. „I Brevet ligger dine Vinger," sagde hun; „ingen Grændsesoldat skal krumme Dig en Fjer, min unge Ørn! Ønskeqvisten ligger ved Siden, der giver Dig Guld og Sølv, til Du selv har hentet dine egne Skatte."

Med de nøgne, magre Arme greb hun ind i det tætte Epheu, der hang som et Tæppe foran Hulens Indgang; det var mørk Nat udenfor, en fugtig Taage indhyllede Bjergene. Jeg holdt fast i hendes Kjortel; neppe kunde jeg følge hendes raske Skridt paa den ubanede Vei i Mørket; som en Aand skred hun fremad; Buske og Hækker vege til begge Sider.

Nogle Timer havde vor Vandring medtaget, vi vare i en snever Dal mellem Bjergene; der laae en Straahytte, som man finder dem i Sumpene. Ingen Vægge, Taget af Rør, og Straa ned til Jorden. Lyset skinnede ud gjennem en Sprække paa den lave Dør. Vi traadte ind, det var som i en stor Bikube, men Alt rundt om var kulsort af Røgen, der kun havde Vei gjennem

*) Smaa Brød.

den lave Dør. Pæle og Bjælker, Rørene selv, skinnede blanke af Sod. Midt paa Gulvet var en muret Forhøining af nogle Alens Længde og omtrent den halve Brede; her laae Kul og Aske, her kogtes Maden, og herfra opvarmedes Hytten. Længere tilbage var i Væggen en Aabning, der førte til en mindre Hytte, der hang ved denne større, som man seer den mindre Svibel voxe fast til Moderen; herinde laae en Qvinde og nogle Børn, de sov; et Esel stak sit Hoved frem over dem og gloede paa os; en gammel Mand, næsten nøgen, kun med de forrevne Gedeskinds Buxer om Lænderne, kom os imøde; han kyssede Fulvia paa Haanden, og uden at et Ord blev vexlet, kastede han sin uldne Pels over de nøgne Skuldre, trak Eselet frem og gjorde Tegn til at jeg skulde stige op.

„Lykkens Hest vil gaae bedre i Trav, end Campagnens Esel!" sagde Fulvia. Bonden trak Eselet med mig ud af Hytten. Mit Hjerte var dybt bevæget af Taknemmelighed mod den sælsomme Gamle, jeg bøiede mig for at kysse hendes Haand, men hun rystede med Hovedet og strøg mit Haar tilbage fra min Pande; jeg følte hendes kolde Kys, saae hende endnu engang vinke med Haanden, og Grene og Hækker skjulte os for hinanden; Bonden pidskede Eselet og løb saa omkap med det op ad Stien, jeg talte til ham, han udstødte en svag Lyd og viste mig ved Tegn at han var stum. Min Nysgjerrighed efter at læse Brevet, Fulvia havde givet mig, lod mig ingen Ro, jeg tog det frem og aabnede det. Der var forskjellige Papirer, men Mørket forbød mig at tyde et eneste Ord, i hvor meget jeg anstrengte mine Øine. I Dagningen vare vi paa Bjergryggen, der kun viste den nøgne Granit med enkelte Slyngplanter og den graagrønne, duftende Artemisia. Himlen var ganske klar med lysende Stjerner, en svømmende Skyverden laae under os, det var Sumpene, der strække sig her fra Albanerbjergene mellem Velletri og Terracina, begrændset af Abruzzerne og Middelhavet. De

lave, bølgende Taageskyer skinnede under os, og snart saae jeg, hvor den uendelige, blaae Himmel gik over i Lilla og derpaa i det reneste Rosenrødt, Bjergene selv bleve et lyseblaat Fløiel; jeg var blendet af Farvernes Pragt, et Blus brændte paa Bjergsiden, det skinnede som en Stjerne fra den lyse Grund. Da foldede mine Hænder sig til Bøn, mit Hjerte bøiede sig for Gud i Naturens store Kirke og bad stille: „Din Villie skee med mig!"

Daglyset var nu stærkt nok til, at jeg kunde see, hvad Brevet indesluttede; det var et Pas, udstedt paa mit eget Navn af det romerske Politie, og viseret af den neapolitanske Gesandt; ved Siden laae en Vexel paa 500 Scudi til Huset Falconet i Neapel; en mindre Seddel indeholdt kun de Ord: „Bernardos Liv er uden Fare, men kom ikke til Rom i de første Maaneder!"

Fulvia havde Ret, her var Vinger og Ønskeqvist. Jeg var fri! et Taknemmeligheds Suk steg fra mit Hjerte. Snart naaede vi en mere banet Vei; her sad nogle Hyrder og spiste deres Frokost. Min Fører gjorde Holdt, de syntes at kjende ham; han gjorde Tegn med Fingrene, og de indbøde os at tage Deel i Maaltidet, der bestod af Brød og Bøffelost, hvortil de drak Eselmelk; jeg nød nogle Bid med, og følte mig styrket derved; nu viste min Fører mig en Sti, og de Andre forklarede mig, at den førte ned ad Bjerget, langs Sumpene, til Terracina, hvorhen jeg nok kunde naae før Aften. Jeg skulde kun bestandig følge denne Sti, med Bjergene til Venstre; den vilde, efter nogle Timers Gang, føre til en Canal, der gik fra Bjergene til den store Landevei, hvis lange Allee jeg snart, naar Taagerne fordunstede, vilde faae at see. Ved at følge Canalen kom jeg ud til Veien, tæt ved det øde Kloster, hvor der nu holdes Vertshuus; det kaldes Torre di tre Ponte.

Gjerne havde jeg givet min Fører en lille Gave, men jeg havde slet Intet; da faldt det mig ind, at jeg jo havde de to

Scudi, der vare i min Lomme, da jeg forlod Rom; jeg havde jo kun givet Pungen med Pengene, der var stukket til mig, som Nødskilling. To Scudi vare altsaa for Øieblikket alle mine rede Penge, den ene skulde min Fører have, den anden maatte jeg beholde at leve for, til jeg kom til Neapel, hvor jeg først kunde gjøre Brug af min Vexel. Jeg greb i Lommen, men forgjeves var min Søgen; man havde for længe siden skilt mig ved min lille Eiendom. Jeg havde slet Intet; saa løste jeg mit Silketørklæde, jeg bar om Halsen, gav Manden det, rakte de Andre Haanden, og gik saa ene, ad Stien, ned mod Sumpene.



Improvisatoren.

Original Roman i to Dele

af

H. C. Andersen.

Anden Deel.

Tredie Oplag.

Kjøbenhavn.

C. A. Reitzels Forlag.

1866.

Bianco Lunos Bogtrykkeri ved F. S. Muhle.

Indhold af anden Deel.

I.

De pontinske Sumpe. Terracina. En gammel Bekjendt. Fra Diavolos Fødeby. Orangehaven ved Mola di Gaeta. Den neapolitanske Signora. Neapel.

Mange tænke sig ved de pontinske Sumpe kun en moradsig Grund, en øde Strækning med stillestaaende, slimet Vand, en sørgelig Vei at gjennemreise; tvertimod, Sumpene have mere tilfælles med den rige Lombardersletle, ja de ere endogsaa rigere paa Fylde; Græs og Urter staae med en Saftfuldhed og Yppighed, Norditalien ikke kan opvise.

Ingen Vei kan heller være ypperligere end den, der fører over Sumpene; det er som paa en Plan, Vognen ruller hen under den uendelige lange Lindeallee, hvis tætte Grene skygge mod de brændende Straaler. Paa begge Sider strækker sig den uendelige Slette med sit høie Græs, sine friske, grønne Sumpværter; Canaler krydse hinanden og suge Vandet til sig, der rundt om staaer som Damme og Søer med Siv og den bredbladede Aakande. Til Venstre, naar man kommer fra Rom, strække sig de høie Abruzzer med flere smaa Byer, der som Bjergslotte skinne med deres hvide Mure fra den graae Klippe; til Høire den grønne Slette ned mod Havet, hvor Forbjerget Cicello hæver sig, nu landfast, fordum Circes Ø, hvor Sagnet lod Ulysses lande.

Alt som jeg gik opløste Taagen sig, der svævede over den grønne Flade, hvor Canalerne skinnede som Lærred paa Blegen; Solen brændte med Sommervarme, skjøndt det var kun sidst i Februar. Hjorder af Bøfler gik i det høie Græs. En Flok Heste løb frit omkring, slog i Veiret med Bagbenene, saa Vandet stænkede høit rundt om; deres raske Stillinger, kaade Spring og Boltren kunde være et Studium for en Dyrmaler. Til Venstre saae jeg en sort, uhyre Røgstøtte, som kom fra det store Blus, Hyrderne havde tændt for at rense Luften om deres Hytter. Jeg mødte en Bonde, hvis guulblege, sygelige Udseende modsagde den Frodighed, Sumpene frembøde. Som en Død, tagen fra Graven, red han paa sin sorte Hest og holdt en Art Landse i Haanden, med hvilken han drev Bøflerne sammen, der gik i det moradsige Dynd; nogle lagde sig der og strakte kun frem deres sorte hæslige Hoved med de onde Øine. De enkelte Posthuse paa tre til fire Etager, opførte tæt ved Veien, viste ogsaa, ved første Blik, den giftige Luft, som dampede op fra Sumpene. De kalkede Mure vare ganske bedækkede med en fed, graagrøn Skimmel. Bygninger, som Mennesker, bare Præget af Forraadnelsens Aande, en sælsom Contrast mod al den rige Yppighed rundt om, det friske Grønne og det varme Solskin.

Min syge Sjæl lod mig i Naturen her see et Billede paa Livets falske Lykke; saaledes seer Mennesket næsten altid Verden igjennem Følelsens Brille, og den staaer sort eller purpurfarvet, ligesom Glassets Farve er, han seer den igjennem. Omtrent en Time før Ave Maria havde jeg Sumpene bag ved mig; Bjergene med deres gule Fjeldmasser nærmede sig mere og mere, og tæt foran laae Terracina i den fyldige, hesperiske Natur. Tre høie Palmetræer med Frugt stode ikke langt fra Veien; de store Frugthaver op ad Bjergsiderne syntes et stort, grønt Tæppe med Millioner gyldne Punkter; Citroner og Appelsiner var det, som tyngede Grenene til Jorden. Foran et lille Bondehuus paa Veien

laae en Mængde nedfaldne Citroner, samlet i Bunke, som var det afrystede Kastanier. Rosmarin og vilde, mørkerøde Levkøier voxte frodigt i Fjeldkløfterne høit op mod Klippens Top, hvor den prægtige Ruin af Østgothekongen Theodoriks*) Borg laae og overskuede Byen og den hele Omegn.

Mit Øie var blendet ved det skjønne Maleri; stille drømmende gik jeg ind i Terracina. Da laae Havet for mig; første Gang saae jeg Havet, det underdeilige Middelhav. Det var Himlen selv i det reneste Ultramarin, der som en uhyre Slette var udspændt foran mig. Langt ude laae Øer, som svømmende Skyer, i den skjønneste lilla Farve; jeg øinede Vesuv, hvor den sorte Røgstøtte blaanede hen i Horizonten. Havfladen syntes blikstille; dog mod Kysten, hvor jeg stod, gik de lange Brændinger, saa blaae, saa klare som Ætheren selv, og løde som Tordenen mellem Bjergene.

Mit Øie var bundet som min Fod; al min Sjæl aandede Henrykkelse. Det var, som om det Legemlige indeni mig, Hjerte og Blod, blev til Aand, opløste sig i den, for at kunne svæve ud mellem disse to Himle: det uendelige Hav og Himlen ovenover. Taarerne strømmede mig ned over Kinderne, jeg maatte græde som et Barn.

Tæt ved hvor jeg stod, laae en stor, hvid Bygning; Brændingen slog imod Grunden, den var reist paa. Dens underste Etage, mod Gaden, var en eneste Buegang, inde i hvilken de Reisendes Vogne holdt. Det var Vertshuset i Terracina, det største og skjønneste paa hele Veien mellem Rom og Neapel.

Pidskesmæld gav Echo fra Fjeldvæggen: en Vogn med fire Heste for rullede hen mod Vertshuset. Bevæbnede Tjenere sad paa Sædet bag Vognen; en bleg, mager Herre, indhyllet i en stor, broget Slaabrok, strakte sig indeni. Postillonen steg nu

*) Diderik af Bern.

ned, smældede endnu et Par Gange med sin lange Pidsk, og friske Heste spændtes for. Den Fremmede vilde afsted, men da han forlangte Escorte over Bjergene, hvor Fra Diavolo og de Cesaris havde dristige Descendenter, maatte han vente et Qvarteer, og nu skjændte han, paa halv Engelsk, halv Italiensk, over Folkets Døsighed, over alle de Plager og Lidelser, den Fremmede maatte døie, knyttede sig tilsidst af sit Lommetørklæde en Nathue, trak den paa og kastede sig saa i en Krog af Karreten, lukkede Øinene og syntes at hengive sig i sin Skjæbne.

Jeg erfarede, at det var en Englænder, der alt i ti Dage havde gjennemreist Nord- og Mellemitalien og i den Tid gjort sig bekjendt med disse Lande, havde i een Dag seet Rom, og vilde nu til Neapel for at bestige Vesuv, og derpaa med Dampskibet til Marseille, for ogsaa at lære at kjende det sydlige Frankrig, men haabede at kunne gjøre dette af i en endnu kortere Tid. Endelig kom otte velbevæbnede Ryttere, Postillonen knaldede, og Vogn og Ryttere forsvandt gjennem Porten ved den store, gule Klippe.

„Med hele sin Escorte og alle sine Vaaben er han dog ikke saa sikker som mine Fremmede,“ sagde en lille, fiiirskaaren Karl, der legede med sin Pidsk. „De Englændere maae holde meget af at kjøre! altid gaaer det i Galop! Det er sælsomme Fugle! Santa Philomena di Napoli!“

„Har I mange Fremmede i Eders Vogn?“ spurgte jeg.

„Eet Hjerte i hvert Hjørne,“ svarede han. „Seer De, det gjør fire Mand stærk. Men i Cabrioletten er kun een. Vil Signore see Napoli, saa kan De være der overmorgen mens Solen endnu skinner paa San Elmo.“

Vi bleve enige, og jeg var hjulpen ud af den Forlegenhed, hvori min fuldkomne Mangel paa rede Penge satte mig.*)

---

*) Naar man reiser med Vetturinen, da betaler man ikke forud, men

„Haandpenge vil De vel sagtens have? Signore!“ spurgte Vetturinen og holdt et Fempaolo Stykke imellem Fingrene.

„Besørg min Plads ved Bordet og en god Seng,“ svarede jeg, „imorgen kjøre vi jo?“

„Ja, vil Sanct Antonio og mine Heste,“ udbrød han, „saa gaaer det løs Klokken Tre. Vi skal jo to Gange i Dogane og tre Gange skrives i Papirerne, det er vor haardeste Tour imorgen.“ Og nu løftede han Haanden mod sin Hue, nikkede og forlod mig.

Man anviste mig et Værelse ud til Haven, hvor den friske Vind luftede, hvor de lange Brændinger tumlede sig, et Billede forskjelligt fra Campagnen, og dog bragte den store Udstrækning mig til at tænke paa Hjemmet der og paa gamle Domenica; det bedrøvede mig at jeg ikke flittigt nok havde besøgt hende, hun elskede mig af sit fulde Hjerte og var sikkert den Eneste, der gjorde det. Eccellenza, Francesca, ja, de havde vel ogsaa Kjærlighed for mig, men den var af en særegen Farve. Velgjerninger bandt os sammen, og hvor disse ikke kunne gjengives, bliver altid, mellem Giveren og Modtageren, en Kløft, som Aar og Dag vel kunne dække med Hengivenhedens Slyngplanter, men aldrig udfylde. Jeg tænkte paa Bernardo og Annunziata — mine Læber smagte salte Draaber, de kom fra Øiet, eller — maaskee fra Søen under mig, Brændingen stænkede jo høit op paa Muren.

Næste Morgen, før Dag, rullede jeg med Vetturinen og hans Fremmede bort fra Terracina. Ved Grændsen gjorde vi Holdt; det var just i Dagningen. Alle stege ud af Vognen, medens vore Pas bleve efterseete. Nu saae jeg først ret mit Selskab. I dette var en Mand paa omtrent nogle og tredive

---

faaer endogsaa Penge paa Haanden af ham, for at man kan stole paa hans Ærlighed, og han sørger for Spise og Natteleie den hele Reise. Alle disse Udgifter komme under den eengang sluttede Accord.

Aar, temmelig blond og med blaae Øine, han tiltrak sig min Opmærksomhed; jeg maatte have seet ham før, men hvor, kunde jeg ikke erindre; de enkelte Ord, jeg hørte ham tale, røbede ogsaa, at han var en Udlænding.

Vi bleve meget længe opholdte med Passene, da de fleste vare i fremmede Sprog, som Soldaterne ikke forstode. Den Fremmede tog imidlertid en Bog frem med rene Blade og skizzerede sig det Partie, hvor vi stode: de to høie Taarne med Porten, som Landeveien gaaer igjennem, de maleriske Huler tæt ved, og i Baggrunden den lille By oppe paa Bjergene.

Jeg traadte nærmere til, og han gjorde mig opmærksom paa, hvor smukt Gederne stode grupperede inde i den største Hule. I samme Nu sprang de iveiret; et stort Riisknippe, der laae i en af de mindre Aabninger ned til Hulen og tjente som Dør for Nedgangen, blev trukket bort, og Par for Par hoppede Gederne ud, som Dyrene, da de gik af Noahs Ark. En ganske lille Bondedreng sluttede Troppen; hans lille, spidse Hat med Seilgarnsbaandet om, de forrevne Strømper og Sandaler, dertil den korte, brune Kappe, han havde kastet om sig, gav ham et malerisk Udseende. Ovenover trippede Gederne mellem de lave Hækker; Drengen stillede sig paa et Fjeldstykke, der ragede frem over Hulen og saae paa os og paa Maleren, der aftegnede ham og den hele Omgivelse.

„Maledetto!“ hørte vi Vetturinen raabe og saae ham i fuld Fart komme hen imod os: eet af Passene var der noget Galt i. Det var vistnok mit Pas, følte jeg, og Blodet steg mig op i Kinderne. Den Fremmede skjændte over Soldaternes Uvidenhed; de kunde ikke læse, sagde han, og vi fulgte nu Vetturinen op i det ene af Taarnene, hvor vi fandt fem til sex Mennesker, halvt henstrakte over et Bord, hvor de stavede i de udbredte Pas.

„Hvem hedder Frederik?“ spurgte en af de Mægtigste ved Bordet.

„Det gjør jeg," svarede den Fremmede, „mit Navn er Frederik, paa Italiensk Federigo."

„Altsaa Federigo Six?"

„O, nei! det er min Konges Navn, som staaer øverst paa Passet."

„Ja saa!" sagde Manden og læste langsomt op: „Frederic Six par la grace de dieu Roi de Danemarc, des Vandales, des Gothes &c., — — men hvad er det?" afbrød Manden sig selv, „er De en Vandaler? det er jo et barbarisk Folk?"

„Ja," svarede den Fremmede leende, „jeg er en Barbar, der er kommen til Italien for at cultiveres. Nede staaer mit Navn, der er Frederik ligesom min Konges, Frederik eller Federigo."

„Det er en Englænder!" sagde den Ene af de Skrivende.

„O nei!" svarede den Anden, „Du blander altid Nationerne sammen; Du kan jo læse, at han er fra Norden: det er en Russer!"

Federigo, Danmark, de Navne sloge som Lynglimt i min Sjæl. Det var jo min Barndoms Ven, min Moders Logerende, ham, jeg havde været i Katakomberne med, og som forærede mig sit smukke Sølvuhr, tegnede mig de deilige Billeder.

Passet var rigtigt, og Grændsesoldaterne indsaae det dobbelt, da han stak dem en Paolo i Haanden, for at de ikke skulde trække os Tiden ud.

Saasnart vi vare udenfor, gav jeg mig tilkjende for ham; han var virkelig Den, jeg troede, vor danske Federigo, som havde boet hos min Moder. Han yttrede en levende Glæde ved at gjenkjende mig, kaldte mig endogsaa sin lille Antonio; der var tusinde Ting at spørge om og meddele hinanden gjensidig. Min forrige Nabo i Cabrioletten fik han til at skifte Plads med sig, og nu sad vi sammen; endnu engang trykkede han mine Hænder, loe og spøgte.

Jeg fortalte ham i faa Træk mine Livsbegivenheder fra jeg var i Domenicas Hytte til jeg blev Abbate, gjorde saa et Spring fremad, uden at berøre de sidste Begivenheder, og endte med den korte Sætning — nu reiser jeg til Neapel.

Han erindrede godt Løftet, han gav mig, da vi i Campagnen saae hinanden sidste Gang, at hente mig en Dag ind til Rom, men kort efter nødte et Brev, fra hans Fædreland, ham til at reise den lange Vei hjem, saa at han ikke mere fik mig at see. I Hjemmet blev hans Kjærlighed til Italien med hvert Aar stærkere, den drev ham nu anden Gang ud. „Og nu nyder jeg først Alt," sagde han, „drikker ret Luften i store Drag og kjender igjen hver Plet, hvor jeg før har været. Her vinker mig mit Hjertes Fædreland, her er Farver, her er Former. Italien er et Velsignelsens Fyldehorn!"

Tiden og Veien fløi bort i Federigos Selskab, jeg mærkede slet ikke noget langt Ophold ved Doganen i Fondi. Han vidste ret at opfatte det poetisk Smukke i enhver Ting, han blev mig dobbelt kjær og interessant, og var mig den bedste Trøstens Engel for mit bedrøvede Hjerte.

„Der ligger mit skidne Itri!" raabte han og pegede paa Byen foran os. „Du troer det neppe, Antonio! men jeg har i Norden, hvor Gaderne ere saa rene, saa regelmæssige og afmaalte, ret længtes efter en skiden italiensk By; den er saa charakteristisk, den er just Noget for en Maler. Disse snevre, smudsige Gader, graae, skidne Steenaltaner med Strømper og Underklokker paa, Vinduerne uden Orden, eet oppe, eet nede, nogle store, andre smaa, her en Trappe fire til fem Alen op for at naae Døren, hvor Mutter sidder med sin Haandteen, og saa et Citrontræ med store, gule Frugter ud over Muren, ja det kan blive et Maleri! men disse cultiverede Gader, hvor Husene staae som Soldater, hvor Trapper og Karnapper beskæres kan man aldrig faae Noget ud af."

„Her er Fra Diavolos Fødeby!" raabte de inde i Vognen, da vi rullede ind i det snevre, smudsige Itri, som Federigo fandt saa malerisk smuk. Byen ligger høit paa en Klippe ved den dybe Afgrund; Hovedgaden var paa de fleste Steder kun bred nok for een Vogn.

De fleste Stueetager vare uden Vinduer, i disses Sted en stor, bred Port, gjennem hvilken man saae, som ned i en mørk Kjælder; overalt opfyldt med skidne Børn og Koner; Alle rakte Haanden frem for at tigge. Konerne loe og Børnene skrege og vrængede med Munden af os. Man turde ikke stikke Hovedet ud af Vognen, for ei at faae det knuust mellem den og de fremspringende Huse, fra hvilke Steenaltanerne paa enkelte Steder hang høit ud over os, saa det syntes, som kjørte vi gjennem en Buegang. Sorte Vægge saae jeg til begge Sider, Røgen banede sig Vei gjennem de aabne Porte op ad de sodede Mure.

„Det er en deilig By," sagde Federigo og klappede i Hænderne.

„En Røverby er den," sagde Vetturinen, da vi vare udenfor, „det halve Folk har jo Politiet ladet flytte hen til en ganske anden By bag Bjergene og ladet Andre rykke ind; men det hjelper ikke, Alt bliver Ukrud, som plantes der. Men de Stakler skulle jo ogsaa leve."

Beliggenheden her ved den store Landevei mellem Rom og Neapel indbød just til Røveri; rundt om var Skjul i de tætte Olieskove, i Bjerghulerne, de cyclopiske Mure og de mange andre Ruiner.

Federigo gjorde mig opmærksom paa en fritstaaende, eensom Muurcolos, overvoxet med Gedeblade og Slyngplanter. Det var Ciceros Grav; her havde Morderdolken rammet den Flygtende, her var Veltalenhedens Læber vordet Støv.

„Til hans Villa i Mola di Gaeta skal Vetturinen kjøre os!"

sagde Federigo. „Det er det bedste Vertshuus og har en Udsigt, som maaler sig med Neapels."

Bjergformationen var saa smuk, Vegetationen saa frodig; nu rullede vi gjennem en Allee af høie Laurbærhækker, og det omtalte Hotel laae for os. Camerieren*) stod alt med Servietten og ventede os paa den brede Trappe, hvor Buster og Blomster prangede.

„Eccellenza, er det Dem!" udbrød han, idet han hjalp en noget fyldig Dame ud af Vognen. Jeg betragtede hende: Ansigtet var smukt, meget smukt, de kulsorte Øine sagde strax, at hun var en Neapolitanerinde.

„Ak ja, det er mig!" svarede hun. „Her kommer jeg med min Kammerpige, som Cicisbeo; det er hele Følget, jeg har ikke et eneste af mine egne Mandfolk. Hvad tænker Han om mit Mod, at reise saaledes fra Roma til Napoli?"

Som en Lidende kastede hun sig paa Sophaen, støttede sin smukke Kind paa den lille buttede Haand og begyndte at studere Spisesedlen: „Brodetto, Cipollette, Facioli, — Han veed, at jeg vil ingen Suppe have; — jeg spiser mig jo en Figur til, som castello dell' ovo. En Smule animelle dorate og nogle Finocchi ere nok for mig; vi skal jo til Bords i Santa Agathe. — Ah, nu aander jeg bedre!" vedblev hun og løste sit Kappebaand, „nu føler jeg min neapolitanske Luft vifte, bella Napoli!" udbrød hun, rev Altandøren op ud til Haven, udbredte sine Arme og inddrak Luften i store Drag.

„Kan vi alt see Neapel?" spurgte jeg.

„Ikke endnu," svarede Federigo, „men Hesperien, Armidas fortryllende Have."

Vi stege ud paa Loggien, der var muret af Steen ud over Haven. Hvilken Pragt, rigere end Phantasien kan skabe sig

---

*) Opvarteren.

den! Under os var en Skov af Citron- og Appelsintræer, de syntes overdyngede med Frugter, Grenene bøiede sig mod Jorden under deres gyldne Byrde; Cypresser, kæmpehøie, som Norditaliens Popler, begrændsede Haven; de syntes dobbelt mørke mod det klare, himmelblaae Hav, der strakte sig bag ved dem og slog med sin Brænding hen over Resterne af Oldtids Bade og Templer udenfor den lave Havemuur. Skibe og Baade, med store hvide Seil, glede ind i den rolige Bugt, om hvilken Gaeta*) med sine høie Bygninger strakte sig. Et lille Bjerg ragede op over Byen, øverst oppe laae en Ruin.

Mit Øie var blendet af den store Deilighed.

„Seer Du Vesuv, hvor det ryger!“ sagde Federigo og pegede til Venstre, hvor Bjergkysten fortonede sig som lette Skyer, der hvilede sig paa det ubegribelig deilige Hav. Med Barnets Sjæl greb jeg den rige Herlighed, og Federigo var lykkelig som jeg. Vi maatte ned under de høie Appelsintræer, og jeg kyssede den gyldne Frugt, som den hang paa Grenene, tog af den Mængde, der laae paa Jorden, og lod dem, som Guldkugler, spille i Luften og ud over den svovlblaae Sø. —

„Deilige Italien!“ jublede Federigo. „Ja, saaledes stod dit Billede for mig i det fjerne Norden! I min Erindring viftede denne Duft, jeg her aander ved hver Luftning. Jeg tænkte paa dine Olieskove, naar jeg saae vore Pile; jeg drømte om Orangernes Fylde, naar jeg saae de gyldne Æbler i Bondens Have ved den duftende Kløvermark. Men det grønne Vand i Østersøen blev aldrig blaat som det deilige Middelhav; Nordens Himmel blev aldrig saa høi, saa rig paa Farver, som det varme, deilige Syden.“ Hans Glæde var Begeistring, hans Tale blev Poesie.

„Hvor jeg længtes i Hjemmet!“ sagde han. „Den er lyk-

---

*) Her begrov Æneas sin Amme Cajeta, efter hvem Byen fik Navn.

keligere, som aldrig saae Paradiset, end han, som var der og vendte bort derfra for aldrig at komme tilbage. Mit Hjem er skjønt; Danmark er en blomstrende Have, der kan maale sig med Alt hiinsides Alperne; det har Bøgeskove og Havet. Men hvad er jordisk Skjønhed mod den himmelske! Italien er Phantasiens, Skjønhedens Land: dobbelt lyksalig Den, som hilser det atter!" — Og han kyssede, som jeg, de gule Oranger, Taarerne trillede ned ad hans Kinder, og han tog mig om Halsen, hans Læber brændte paa min Pande. — Da aabnede mit Hjerte sig ogsaa ganske for ham; han var mig jo ikke fremmed, var min Barndoms Ven. Jeg fortalte ham mit Livs sidste store Begivenhed og følte mig let om Hjertet ved at kunne meddele mig, høit nævne Annunziata, udtale min Smerte og Ulykke, og Federigo hørte med den oprigtige Vens Deeltagelse. Jeg fortalte om min Flugt, om Eventyret i Røverhulen, om Fulvia og hvad jeg vidste om Bernardos Helbredelse; trofast rakte han mig Haanden og saae mig med de lyseblaae Øine deeltagende ind i Sjælen. Et dæmpet Suk lød bag Hækken tæt ved os; men de høie Laurbær og de af Frugt nedtyngede Appelsingrene skjulte Alt; man kunde godt have staaet og hørt, hvad jeg fortalte, det havde jeg ikke tænkt paa. Vi løftede Grenene til Side, og tæt ved os, foran Indgangen til Resterne af Ciceros Bade, sad den neapolitanske Signora og svømmede i Taarer.

„Ak, unge Herre!" udbrød hun, „jeg er ganske uskyldig deri. — Jeg sad alt her, da De kom med Deres Ven; her er saa køligt og friskt, de talte saa høit, og jeg var midt inde i Historien, før jeg mærkede, at den var saa ganske privat. — Den har rørt mig dybt. — De skal ikke fortryde, at jeg er bleven Medvider; min Tunge er taus, som den Dødes." — Forlegent bukkede jeg for den fremmede Signora, der saaledes var bleven indviet i mit Hjertes Historie. Siden søgte Federigo at trøste mig med, at Ingen kunde vide, hvad det vilde lede til. „Jeg er

i min Tro paa Skjæbnen," sagde han, „en sand Tyrk; desuden er der jo ingen Statshemmeligheder i det Hele, hvert Hjerte har i sit Archiv slige sørgelige mémoires. Maaskee var det hendes egen Ungdomshistorie, hun hørte i din; jeg vil troe det, thi Menneskene have sjeldent Taarer for Andres Smerte, uden naar den berører lignende hos dem selv. Vi ere Alle Egoister, selv i vor største Sorg og Liden."

Vi sad atter i Vognen og rullede afsted. Den hele Egn rundt om tog til i Yppighed; med Mandshøide voxte tæt ved Veien den bredbladede Aloe, benyttet til Gjerde. De store Grædepile syntes med nedhængende bevægelige Grene at kysse deres egen Skygge paa Jorden.

Ved Solens Nedgang passerede vi Floden Garigliano, hvor fordum det gamle Minturna laae; det var den gule Liris jeg saae, omvoxet med Siv, som da Marius skjulte sig her for den grusomme Sulla. Men vi havde endnu langt til Santa Agathe, Mørket faldt paa, og Signora blev urolig for Røvere og kigede bestandig ud, om Ingen kom for at skære os Tøiet af Vognen. Forgjeves pidskede Vetturinen sine Heste og udstødte sit maledetto; men den sorte Nat rullede raskere end han. Endeligen saae vi Lys foran os; vi vare i Santa Agathe.

Signora var forunderlig taus ved Aftensbordet, men det undgik mig ikke, hvor hendes Blik hvilede paa mig, og da jeg næste Morgenstund før Afreisen traadte ud for at drikke mit Glas Kaffe*), kom hun mig med megen Elskværdighed imøde. Vi vare ganske ene, hun rakte mig Haanden og sagde godmodig og fortrolig: „De bærer dog intet Nag til mig? Jeg skammer mig ret for Dem, og dog gik det Hele saa uskyldigt til."

Jeg beroligede hende og forsikkrede, at jeg havde den største Tillid til hendes Qvindelighed. —

---

*) I Italien drikker man sin Kaffe ikke af Kopper, men af Ølglas.

„De kjender mig endnu slet ikke," sagde hun, „men det kan skee; muligt kan min Mand være Dem til nogen Nytte, nu De kommer til den store, fremmede By. De maa besøge mig og ham. De har vel ingen Bekjendtskaber, og en ung Mand kan saa let tage Feil i Valget."

Jeg takkede hende hjerteligt for hendes Deeltagelse, den rørte mig; overalt finder man dog gode Mennesker.

„Napoli er en farlig By," sagde hun; men Federigo traadte ind og afbrød os.

Snart sad vi igjen i Vognen, Glasvinduerne vare slaaede ned, vi vare Alle mere bekjendte og nærmede os vort fælles Maal, Neapel. Federigo var henrykt over de maleriske Grupper, vi mødte. Koner med røde Skjørter, som de havde trukket op over Hovedet, rede forbi paa Esler; det spæde Barn diede ved Brystet, eller et noget større Barn sov i Kurven ved deres Fødder. En heel Familie red paa een Hest; Konen sad bag ved Manden, lagde sin Arm og sit Hoved paa hans Skulder og syntes at sove; Manden havde foran sig deres lille Dreng, der sad og legede med Pidsken; det var en Gruppe, som Pignelli har givet den i sine deilige Scener af Folkelivet.

Luften var graa, det regnede lidt; vi kunde hverken see Vesuv eller Capri. Kornet stod saftigt grønt paa Marken under de høie Frugttræer og Poplerne, som Vinen slyngede sig op ad.

„Seer De?" sagde Signora; „vor Campagne er et heelt Taffel med Brød, Viin og Frugt, og snart skal De see vor lystige By og det svulmende Hav."

Mod Aften naaede vi dertil. Den prægtige Toledogade laae for os, ja det var en Corso!*) Oplyste Boutiker, Borde udenfor, betyngede med Oranger og Figen, som Lamper og brogede

---

*) Hovedgaden, som i Rom og Milano kaldes Corso, i Palermo Cassaro, hedder i Neapel: Toledo.

Lygter beskinnede. En Strøm med Stjerner syntes den hele Gade med sine utallige Lys i den frie Luft. Paa begge Sider høie Huse, med Altaner foran hvert Vindue, ofte rundt om Hjørnet med; Damer og Herrer stode derude, som om det endnu var et lystigt Carneval. Den ene Vogn krydsede forbi den anden; nu snublede Hestene paa de glatte Lavafliser, hvormed Gaden var brolagt; nu kom smaa Cabrioletter paa to Hjul; fem til sex Mennesker sad i den lille Vogn, lasede Drenge bag paa, og nedenunder, i det gyngende Net, laae en halvnøgen Lazzaron nok saa godt, en eneste Hest trak den hele Mængde, og dog gik det i Galop. Ved et Hjørnehuus var antændt en Ild; to halvnøgne Karle, kun i Svømmebuxer og en Vest, knappet i dens eneste Knap hen over Brystet, laae der og spillede Kort; Lirekasser og Positiver spillede, Fruentimmer sang dertil, Alle skrege, Alle løb imellem hverandre: Militaire, Grækere, Tyrker og Inglesi. Jeg følte mig henflyttet i en ganske anden Verden; et sydligere Liv end det, jeg havde kjendt, aandede mig imøde. Signora klappede i Hænderne for sit lystige Neapel; Rom var en Grav mod hendes leende By.

Vi dreiede om til Largo del Castello*): samme Støien, samme Vrimmel mødte os. Rundt om oplyste Theatre med brogede Malerier udenfor, der viste Hovedscenen i Stykket, man spillede. — Høit fra et Stillads støiede en Bajadsfamilie: Konen raabte op, Manden blæste i Trompet, og det mindste Barn pryglede dem begge To med en mægtig Ridepidsk, medens en lille Hest stod paa Bagbenene nedenfor og læste af en opslagen Bog. — En Mand stod og fegtede og sang midt imellem en Flok Matroser, der sad paa Hug; det var en Improvisator. En gammel Karl læste høit af en Bog: Orlando Furioso, sagde man mig. Hans Tilhørere applauderede, just som vi kjørte forbi.

---

*) En af de største Pladse i Neapel; den fører ned til Havnen.

„Monte Vesuvio!" hørte jeg Signora raabe, og nu saae jeg for Enden af Pladsen, hvor Fyrtaarnet staaer, Vesuv rage høit i Luften, og den ildrøde Lava, som en Blodstrøm, vælte sig ned ad dets Side. Over Krateret stod en Sky, skinnende rød af den glødende Lava; men kun i et Nu saae jeg det Hele. Vognen rullede over Pladsen med os til Hotellet Casa tedesca. Tæt ved laae et lille Marionettheater; et mindre var opreist udenfor, hvor Polichinel gjorde lystige Spring, peb, tvinede og holdt sin komiske Tale. Alt var Latter rundt om. Kun Faa lagde Mærke til Munken, der stod paa det modsatte Hjørne og prædikede fra en af de fremspringende Steentrapper; en gammel, bredskuldret Karl, der saae ud som en Skipper, holdt Korset med Frelserens Billede. Munken saae med gnistrende Øine paa Marionetspillerens Trædukker, der vendte Folkets Opmærksomhed bort fra hans Tale.

„Er dette Fastetid!" hørte jeg ham raabe. „Er dette Tiden, Himlen viet! Tiden, vi skulle, ydmyge i Kjødet, vandre i Sæk og i Aske: Carneval er det! Carneval al Tid, ved Nat og ved Dag, Aar ud og Aar ind, til I henfare i Helvedes Dyb! Der kunne I tvine, der kunne I grine, holde Dands og Festino, i Helvedes evige Pøl og Pine!"

Hans Stemme hævede sig meer og meer; den bløde, neapolitanske Dialekt klang i mit Øre som bølgende Vers, Ordene bøiede sig melodisk om hinanden. Men alt som hans Stemme steg, skreg ogsaa Polichinel høiere og gjorde dobbelt saa lystige Spring, som Folket applauderede; da greb Munken i helligt Raseri Korset ud af Haanden paa Manden, som holdt det, styrtede frem dermed og viste den Korsfæstede, idet han raabte: „See, det er den sande Polichinel! Ham skal I see! Ham skal I høre, derfor fik I Øine og Øre! Kyrie eleison!" og slagen af det Hellige styrtede den hele Mængde paa Knæ og istemmede: „Kyrie

eleison!" Selv Marionetspilleren lod sin Polichinel synke. Jeg stod ved vor Vogn, forunderlig greben af den hele Scene.

Federigo maatte skaffe en Vogn til Signora, at hun kunde komme hjem; hun rakte ham Haanden til Tak, men slog sine Arme om min Hals, jeg følte et brændende varmt Kys paa mine Læber og hørte hende sige: „velkommen til Napoli!" Fra Vognen, som rullede bort med hende, kastede hun endnu Kys med Fingrene. Vi stege op i Hotellet til Værelserne, Camerieren anviste os.

II.

Smerte og Trøst. Nærmere Bekjendtskab med Signora. Professoren. Brevet. Misforstod jeg hende? —

Da Federigo var til Sengs, sad jeg endnu paa den aabne Altan ud til Pladsen med Vesuv foran mig; den forunderlige Verden, i hvilken jeg syntes at være hendrømt, tillod mig ikke at sove. Efterhaanden blev det mere og mere stille paa Gaden under mig, Lysene slukkedes; det var ogsaa efter Midnat. — Mit Øie hvilede paa Bjerget, hvor Ildsøilen hævede sig fra Krateret op mod den blodrøde, brede Skymasse, der med denne syntes en mægtig Pinie af Ild og Flamme; Lavastrømmen var dens Rødder, med hvilke den omsluttede Bjerget. Min Sjæl var greben ved det store Skuespil, Gudsstemmen, som talte fra Vulkanen, som fra den stille, tause Nathimmel. Det var et Øieblik, som vi kunne have dem, hvor, saa at sige, Sjælen Ansigt til Ansigt skuer sin Gud: jeg begreb hans Almagt, Viisdom og Godhed, han, for hvem Lynet og Hvirvelvinden ere Tjenere, uden hvis Villie ingen Spurv falder til Jorden. Mit eget

Liv stod klart for mig, jeg saae en saa forunderlig Ledelse og Styrelse i det Hele; selv hver Ulykke, hver Sorg var Overgangen til noget Bedre. Min Moders ulykkelige Død ved de løbske Heste syntes jo at afskære mig al bedre Fremtid, idet jeg stod som et fattigt, hjelpeløst Barn; men var det maaskee ikke den egenlige og ædlere Grund, der siden drev Eccellenza til at sørge for min Opdragelse, da han var den uskyldige Aarsag i min Ulykke. Striden mellem Mariuccia og Peppo, de frygtelige Øieblikke, jeg tilbragte i hans Huus, dreve mig ud i Verdensstrømmen; men uden at være kommen til gamle Domenica paa den øde Campagne, var maaskee aldrig Eccellenza bleven opmærksom paa mig. Jeg gjennemgik saaledes, i Tankerne, Scene for Scene af mit Liv, og fandt den høieste Viisdom og Godhed i den hele Kjæde. Kun da jeg kom til det sidste Led, syntes Alt at slippe. Bekjendtskabet med Annunziata var som en Vaardag, der i et Nu havde aabnet hver Blomsterknop i min Sjæl; ved hende kunde jeg have blevet Alt, hendes Kjærlighed vilde have fuldendt mit Livs Lyksalighed. Bernardos Følelse var kun Sandselighed; led han end øiebliksligt ved at miste hende, hans Smerte vilde dog være kort, han vilde snart vide at trøste sig; men at Annunziata elskede ham, tilintetgjorde jo Alt for mig. Jeg begreb ikke her Almagtens Viisdom, følte kun Smerte over alle mine tilintetgjorte Drømme. En Cithar klang i det Samme under Altanen; jeg saae en Mand, med Kappen løst over Skuldrene, gribe i Strængene, og Elskovstoner bævede fra dem. Lidt efter aabnede sig Gjenboens Dør ganske sagte, og Manden forsvandt bag ved den. — En lykkelig Elsker, der gik til Kys og Omfavnelse! — Jeg saae paa den stjerneklare Luft, det blanke, sortblaae Hav, der skinnede rødt af Lavaen og Eruptionen. — „Herlige Natur!" udbrød da mit Hjerte, „Du er min Elskerinde! Du trykker mig til dit Hjerte, aabner mig din Himmel, og hver din Luftning kysser mig paa

Læbe og Pande! Dig vil jeg besynge, din Skjønhed, din hellige Storhed! Gjentage vil jeg for Folket de dybe Melodier, Du synger for min Sjæl. Lad mit Hjerte bløde! Sommerfuglen, der spræller paa Naalen, glimrer jo skjønnest; Floden, idet den som Vandfald styrter fra Fjeldet og knuses i Skum, vorder herligere; det er Sangerens Lod. Livet er jo dog kun en kort Drøm. Naar jeg i hiin Verden igjen møder Annunziata, vil hun ogsaa elske mig; alle rene Sjæle elske hinanden; Arm i Arm, flyve de salige Aanders Række mod Gud."

Saaledes drømte min Tanke, og Mod og Kraft til at optræde som Improvisator, ogsaa en mægtig Lyst dertil, opfyldte min hele Sjæl. Kun een Ting laae mig endnu tungt paa Hjertet: hvad vilde Eccellenza og Francesca sige om min Flugt fra Rom, min Optrædelse som Improvisator? De troede mig flittig og stille ved mine Bøger i Rom. — Denne Følelse lod mig ingen Ro, jeg maatte endnu i Nat skrive dem til. Med sønlig Tiltro fortalte jeg Alt, saaledes som det var skeet, hver enkelt Omstændighed, min Kjærlighed til Annunziata, og den eneste Trøst jeg fandt i Naturen og Konsten; endte med den indstændige Bøn om et Svar, saa mildt som deres Hjerte kunde give mig det; før det kom skulde jeg ikke gjøre et Skridt, ikke træde offentligt frem. — Længer end en Maaned vilde de ikke lade mig vansmægte. — Mine Taarer faldt paa Brevet, idet jeg skrev det, men jeg følte en Lettelse derved, og da det var endt, sov jeg snart fast og roligt, som jeg længe ikke havde gjort det.

Den følgende Dag ordnede Federigo og jeg vore Sager; han flyttede ind i sit nye Logis i en af Sidegaderne, jeg blev i Casa tedesca, hvor jeg kunde see Vesuv og Havet, to Verdensundere, der vare mig fremmede. — Flittigt besøgte jeg Museo Borbonico, Theatrene og Promenaden, og var alt efter tre Dages Ophold ret vel orienteret i den fremmede By.

Der kom til Federigo og mig en Indbydelse fra Professor

Maretti og hans Frue Santa. Øieblikkelig troede jeg, det var en Feiltagelse; jeg kjendte jo Ingen af disse, og Indbydelsen syntes at gjælde mig, jeg skulde medbringe Federigo. Paa mine nøiere Spørgsmaal fik jeg at vide, at Maretti var meget lærd, var Antiquar, og at Signora Santa nyligt var kommen hjem fra et Besøg i Rom; jeg og Federigo havde nok gjort hendes Bekjendtskab paa Reisen. Altsaa vor neapolitanske Signora.

Ud paa Aftenen gik jeg derhen med Federigo. Vi fandt et talrigt Selskab i den oplyste Sal, hvor det glatte Marmorgulv gav Reflex af Lysene, medens en mægtig Scaldino med et løst Jerngitter om udbredte en mild Varme.

Signora eller, da vi jo veed hendes Navn, Santa kom os med aabne Arme imøde. Den lyseblaae Silkedragt klædte hende godt; havde hun været lidt mindre fyldig, kunde hun have gjældet for meget smuk. Hun præsenterede os for sit Selskab og bad os at være som hjemme.

„I mit Huus komme kun Venner; De ville snart kjende den hele Forsamling." Og nu nævnede hun en Mængde Navne og pegede paa Personerne. „Vi sladdre, vi dandse, høre lidt Sang, og Timerne flagre hen." Hun anviste os Plads. En ung Dame satte sig til Claveret og sang: det var netop den samme Arie, som Annunziata sang i Dido; men da lød den med anderledes Udtryk, greb Sjælen med mægtigere Kraft. Dog maatte jeg med de Andre tilklappe Sangerinden Bifald, og nu greb hun nogle Accorder og spillede en lystig Dands; tre til fire Herrer toge deres Damer og svævede over det blanke, glatte Gulv. Jeg trak mig op til et Vindue, en lille, spinkel Mand, med bevægelige Glasøine, bukkede dybt for mig, jeg havde seet ham, som en lille Kobold, idelig hoppe ud og ind ad Døren. For at knytte en Samtale begyndte jeg at tale om Vesuvs Eruptioner, hvor herligt Lavastrømmen tog sig ud.

„Det er Intet, min Ven," svarede han, „Intet mod den store Revolution 96, som Plinius beskriver; da fløi Asken lige til Constantinopel. Vi have ogsaa i min Tid gaaet med Paraplyer i Neapel for Asken, men Neapel og Constantinopel, det er en Forskjel. Den classiske Tid stod over os i Alt, en Tid, man skulde have bedet: serus in coelum redeas!"

Jeg talte om Carlinotheatret, og Manden gik tilbage til Thespiskærren, og gav mig en Afhandling om den tragiske og komiske Maske. Jeg kom til at berøre de kongelige Troppers Mønstring, og han var strax inde i de Gamles Maade at føre Krig paa, commanderede den hele Phalanx. Det eneste Spørgsmaal, han selv gav mig, var, om jeg studerede Konsthistorie, gav mig af med Antiquiteter; jeg sagde, at det hele Verdensliv, Alt laae min Interesse nær, at jeg følte Kald til at være Digter, og Manden klappede i Haanden og declamerede om min Lyra:

O decus Phoebi, et dapibus supremi
Grata testudo Jovis!

„Har han nu faaet fat paa Dem," sagde Santa leende, der kom til, „saa er De nok midt inde i Sesostris's Tider! Men vor egen Tidsalder gjør Krav paa Dem, der sidde Damer over, De maa dandse med." — „Men jeg dandser ikke, dandsede aldrig," svarede jeg.

„Men naar nu jeg, Husets Frue, bad Dem, kunde De dog ikke afslaae."

„Jo, for jeg vilde bære mig saa keitet ad, at vi maaskee Begge faldt paa det glatte Gulv." —

„Et deiligt Syn!" udbrød hun og hoppede over til Federigo, og snart svævede de Begge over Gulvet.

„En munter Kone," sagde Manden og tilføiede: „smuk, ret smuk, Hr. Abbate!"

„Meget smuk!“ svarede jeg høfligt, og saa vare vi, Himlen maa vide hvorledes, inde i de etruriske Vaser. Han tilbød sig at være min Guide i Museo Borbonico og udviklede mig nu, hvilke Mestere de havde været, som havde malet disse skjøre Skatte, paa hvilke hver Linie bidrager til Figurernes Skjønhed i Udtryk og Stilling; og det maatte males, medens Leret var vaadt, Intet kunde slettes ud igjen, hver Streg, der engang var sat, maatte blive. —

„Er De endnu inde i den Historie?“ spurgte Santa, idet hun atter kom til. „Fortsættelsen følger!“ raabte hun leende, trak mig bort fra den Lærde og hviskede halv høit: „Lad Dem dog ikke genere af min Mand! — Munter skal De være, Lystigheden skal De tage Deel i; jeg vil helbrede Dem, fortælle skal De mig, hvad De har seet, hørt og nydt!“

Jeg fortalte, hvor godt jeg syntes om Neapel, fortalte, hvad der laae mig nærmest, en lille Vandring, jeg denne Eftermiddag havde gjort gjennem Posilippogrotten, udenfor hvilken jeg i den tætte Viinskov havde fundet Resterne af en lille Kirke forvandlet til Bolig for en Familie; de venlige Børn og den smukke Kone, som skjenkede mig Vinen, havde ret bidraget til at gjøre det endnu mere romantisk.

„De har altsaa gjort Bekjendtskaber?“ sagde hun leende og hævede Pegefingeren. „Naa, det er jo ikke at blive forlegen over, i Deres Alder lader Hjertet sig ikke nøie med en Fasteprædiken.“

Det var omtrent hvad denne Aften lærte mig om Signora Santa og hendes Ægtemand. Der laae i hendes Maade at udtrykke sig paa en Lethed, en Naturlighed, Neapolitanerinden egen, en Hjertelighed, der forunderligt drog mig til hende. Manden var lærd, og det var jo ingen Feil; i Musæet kunde han være mig den bedste Ledsager. Han var det ogsaa, og Santa, som jeg oftere aflagde Visit, blev mig ved hver mere underholdende; den Opmærksomhed, hun viste mig, smigrede mig, og hen-

des Deeltagelse aabnede mit Hjerte og mine Læber. Jeg kjendte saa lidt til Verden, var i Meget et Barn endnu, greb derfor den første Haand, som venligt raktes mig, og gav for Haandtrykket min hele Fortrolighed.

En Dag berørte Santa mit Livs vigtigste Moment, Adskillelsen fra Annunziata, og jeg fandt en Trøst, en Lettelse i at udtale mig for den Deeltagende. At hun vidste at udpege store Skyggesider hos Bernardo efter den Skildring, jeg gjorde af ham, var mig et Slags Husvalelse, men at hun ogsaa kunde finde Mangler hos Annunziata, vilde jeg ikke tilgive.

„Hun er for lille for Scenen," sagde hun, „altfor zart skabt, det maa De dog indrømme mig! Noget Legeme maa der til, saalænge vi ere i denne Verden. Jeg veed nok, hvorledes ogsaa her i Napoli alle unge Herrer vare berusede af hendes Skjønhed. Stemmen var det, den mageløse, deilige Stemme, der rev dem hen i den Aands Verden, i hvilken hendes fine Skikkelse hører hjemme. Var jeg Mandfolk, jeg kunde aldrig blive forelsket i slig en Skabning, jeg maatte jo frygte, hun gik itu ved den første Omfavnelse."

Hun fik mig til at smile, og det var maaskee ogsaa Hensigten dermed, tænkte jeg. Annunziatas Talent, Forstand og ubesmittede Hjerte lod hun vederfares Ret.

I de sidste Aftener havde jeg, grebet af den nye Naturs Skjønhed om mig og min egen exalterede Tilstand, skrevet nogle smaa Digte: Tasso i Fængsel, Tiggermunken, og endnu et lille lyrisk, sygeligt Udbrud, der saa ganske udaandede min ulykkelige Kjærlighed, den knuste Billedverden, der svømmede i min Sjæl. Jeg begyndte at læse dem for Santa; men midt i det Første overvældede mig saa ganske min Følelse, den jeg havde udtalt, at jeg brast i Graad; da trykkede hun mig i Haanden og græd med, ved disse Taarer havde hun bundet mig for evig. — Hendes Huus var mig et Hjem, jeg ordenlig længtes efter

de Timer, jeg kunde igjen tale med hende; hendes Lune, de komiske Indfald, hun saa ofte kom med, fik mig tidt til at lee, skjøndt jeg maatte føle, hvor ganske anderledes Annunziatas Vid og Munterhed bevægede sig, ædlere, renere; men da ingen Annunziata levede for mig, var jeg Santa taknemmelig og hengiven.

„Har De nylig“, spurgte hun mig en Dag, „seet den smukke Kone ved Posilippo, det romantiske Huus, der er halv en Kirke?“

„Kun eengang siden!“ svarede jeg.

„Hun var meget kjærlig?“ spurgte Santa; „Børnene vare da ude som Guider og Manden paa Søen? Vogt Dem vel, Signore, paa den Side af Napoli ligger Underverdenen!“ — Jeg forsikkrede hende oprigtigt, at Intet uden den romantiske Egn drog mig gjennem Posilippogrotten.

„Kjære Ven,“ sagde hun fortrolig, „jeg kjender de Ting bedre. — Deres Hjerte blev opfyldt af Kjærlighed, den første stærke Kjærlighed, for hende, som jeg ikke vil kalde uværdig, men som dog behandlede Dem mindre oprigtigt; — siig mig ikke et Ord derimod — hun udfyldte Deres Sjæl, og De har maattet løsrive dette Billede, opgive hende, som De har forsikkret mig, men derved er der blevet en Tomhed i Deres Sjæl, som trænger til at udfyldes. Før levede De kun i deres Bøger og Drømme, Sangerinden har ført Dem ned til Menneskeverdenen, De er bleven Kjød og Blod med os Andre, og dette fordrer sin Ret. Og hvorfor skulde det ikke? — Jeg bedømmer aldrig et ungt Menneske strengt; desuden, Mænd kunne handle, som de ville!“ —

Jeg modsagde hende i dette Sidste, men om det Øde, der var blevet i min Sjæl efter Tabet af Annunziata, følte jeg hun havde Ret, men hvad kunde vel udfylde det tabte Billede?

„De er ikke et Menneske som Andre! en poetisk Figur er De, og seer De, selv den ideale Annunziata vil have en Mand; derfor kunde hun foretrække Bernardo, der staaer saa dybt

under Dem." — „Men," vedblev hun, „De faaer mig til at tale saaledes, som jeg som Dame neppe kunde; Deres forunderlige Uskyldighed og ringe Kjendskab til Verden faae Andre til at blive ligesaa naive i Tale, som De er i Tanke!" og nu loe hun høit og klappede mig paa Kinden.

En Aften sad jeg med Federigo, og han blev lystig og fortrolig, fortalte mig om lykkelige Dage i Rom, hvorledes hans Hjerte ogsaa havde banket; Mariuccia spillede med i Eventyret. I Marettis og Santas Huus kom flere unge Mennesker; de dandsede godt, talte fortræffeligt for sig, kjærlige Blikke fik de af Damerne, Agtelse af Mændene; kun kort Tid havde jeg kjendt dem, og de betroede mig Hjerteanliggender, som jeg hos Bernardo forskrækkedes over, og som kun min indgroede Kjærlighed til ham lod mig oversee; — ja de vare Alle forskjellige fra mig. — Skulde virkelig Santa have Ret, skulde jeg være kun en poetisk Figur i denne Verden? At Annunziata elskede Bernardo, var jo Beviis noksom derpaa; mit aandelige Jeg var hende maaskee kjært, men jeg selv kunde ikke vinde hende. —

En Maaned havde jeg alt været i Neapel og endnu Intet hørt om hende eller Bernardo; da bragte Posten mig et Brev, med bankende Hjerte greb jeg det, saae paa Segl og Udskrift, hvem det kunde være fra, hvad det vilde bringe, jeg kjendte det Borghesiske Vaaben og den gamle Eccellenzas Skrift; — jeg vovede neppe at aabne det. „Evige Guds Moder," bad jeg, „vær naadig imod mig! Din Villie skee i Alt til det Bedste!" Jeg aabnede Brevet og læste:

Signore!

„Medens jeg troede, at De benyttede den Leilighed jeg havde aabnet Dem til at lære Noget og blive et nyttigt Led af Samfundet, gaaer De ganske andre Veie, forskjellige fra min Hensigt med

Dem. — Som den uskyldige Aarsag til Deres Moders Død, har jeg gjort Mit for Dem; vi ere qvit! — Træd De op som Improvisator, som Digter, som hvad og hvorledes De vil, men giv mig, som det eneste Beviis paa Deres noksom omtalte Taknemmelighed, aldrig at knytte mit Navn, min Omhu for Dem til Deres Offentlighed; den meget store Tjeneste, De skulde have gjort mig, at lære Noget, vilde De ikke, den meget lille, at nævne mig som Velgjører, er mig saa meget imod, at De ikke vil kunne forvolde mig større Ærgrelse." —

Blodet knugede sig om mit Hjerte, mine Hænder sank mat ned i Skjødet, men græde kunde jeg ikke; det vilde have lettet min Sjæl. „Jesus Maria!" stammede jeg, mit Hoved sank ned mod Bordet; bedøvet, uden Tanke, uden Smerte selv, laae jeg i uforandret Stilling. Jeg havde ikke Ord at bede til Gud og de Hellige, ogsaa de, som Verden, syntes at have forskudt mig, — Da kom Federigo.

„Er Du syg? Antonio!" spurgte han og trykkede min Haand. „Man maa ikke saaledes mure sig inde med sin Sorg; hvem veed, hvor lykkelig du var bleven med Annunziata? — Hvad der er det Bedste for os, skeer alle Tider, det har jeg selv mere end eengang lært, om ikke paa den behageligste Vei." —

Taus rakte jeg ham Brevet, han læste det; imidlertid fik mine Taarer frit Løb; dog jeg skammede mig for at lade ham see min Graad og vendte mig bort, men han trykkede mig i sine Arme og sagde: „græd kun! græd Smerten ud, saa bliver det bedre! — Da jeg var noget roligere, spurgte han mig, om jeg havde taget nogen Bestemmelse. Da gik en Tanke gjennem min Sjæl, jeg forsonede derved Madonna, til hvis Tjeneste jeg alt som Barn havde været viet, der fandt jeg Beskjermelse og min Fremtid afgjort. „Det er bedst, jeg bliver Munk," sagde jeg, „dertil har min Skjebne modnet mig, for mig er der ikke Mere i denne Verden, jeg er jo ogsaa en poetisk Figur, intet Men-

neske, som I Andre! ja, i Kirkens Skjød er ene Fred og Hjem for mig."

„Vær dog fornuftig, Antonio!" sagde Federigo, „lad Eccellenza, lad Verden see, at der er Kraft hos Dig, lad Livets Modgang løfte og ikke styrte dig! — Men jeg tænker og haaber, at det kun er i Aften, at du vil være Munk, i Morgen, naar Solen skinner Dig klart ind i Hjertet, vil Du ikke være det. — Du er jo Improvisator, Digter, har Aand og Kundskaber, Alt kan blive herligt, fortræffeligt. Imorgen tage vi en Cabriolet, jage ud til Herculanum og Pompeji, bestige Vesuv; der have vi endnu ikke været, adspredes skal Du, sættes i Humeur, og naar de mørke Griller ere fordeelte, saa tale vi fornuftigt om Fremtiden. Nu gaaer Du med paa Toledo, vi muntre os! Livet løber i Galop, og Alle have vi, som Sneglen, vor Byrde paa Ryggen, af Bly eller Legetøi, ligemeget naar Tyngden er den Samme." Hans Omhu for mig rørte mig, jeg skuede dog en Ven endnu. Stiltiende greb jeg min Hat og fulgte ham. Paa Pladsen udenfor klang Musiken lystigt fra de smaa Fjællebods-theatre, vi standsede foran eet, mellem den store Klynge Mennesker; hele Konstnerfamilien stod, som sædvanligt, paa Stilladset, Mand og Kone udpyntede i brogede Klæder, hæse af at skrige; en lille bleg Dreng, med et sørgmodigt Ansigt, stod i sin hvide Pierrotdragt og spillede Violin, medens to smaa Søstre hvirvlede om i en lystig Dands. Det Hele forekom mig saa tragisk. De ulykkelige Væsener, tænkte jeg, uvis, som deres, laae jo ogsaa min Skjebne. Jeg knugede mig fast til Federigo og kunde ikke dæmpe det Suk, som steg fra mit Bryst.

„Vær dog rolig og fornuftig! nu spadsere vi lidt, lade Vinden blege de røde Øine, og saa besøge vi Signora Maretti! hun skal lee Dig munter, eller græde med Dig, til Du er træt deraf, hun kan bedre dermed, end jeg." Saa vandrede vi op og ned ad den store Gade og tilsidst til Marettis Huus.

„Endelig kommer De dog en Aften udenfor Regelen!" udbrød Santa venligt, da vi traadte ind.

„Signor Antonio er i sin elegiske Stemning, den maa blandes med Humor, og hvor kunde jeg altsaa bedre føre ham hen, end til Dem! Imorgen kjøre vi til Herculanum og Pompeji, bestige Vesuv! kunde vi nu være heldige med Eruptioner!"

„Carpe diem!" udbrød Maretti, „jeg kunde have Lyst at gjøre Touren med; dog ikke at bestige Vesuv, men at see, hvorledes det gaaer med Opgravningen i Pompeji. Jeg har just faaet derfra nogle Glaszirater af forskjellige Farver, disse har jeg ordnet efter Overgangene og skrevet et opusculum derover. De maae see disse Skatte," sagde han til Federigo, „give mig nogle smaa Vink med Hensyn til Farverne, og De," udbrød han nu og klappede mig paa Skulderen, „De skal begynde at være lystig! vi faae os siden et Glas Falerner og synge med Horats:

»Ornatus viridi tempora pampino,
Liber vota bonos ducit ad exitus!«

Jeg var ene med Santa.

„Har De skrevet noget Nyt? spurgte hun. De seer ret ud til at have digtet et af de smukke Stykker, der saa forunderligt tale til Hjertet. Jeg har flere Gange tænkt paa Dem og Deres Tasso, og følt mig ganske veemodig ved Erindringen, skjøndt De nok veed, at jeg ikke hører til de græbende Søstre. Vær nu i godt Humeur! see paa mig! siig mig noget Smukt! — De veed Intet? Siig da Noget om min nye Kjole! seer De, hvorledes den sidder? En Digter maa have Sands for Alt! — Jeg er slank, som en Pinie! ordenlig mager! Ikke sandt?"

„Det seer man strax!" svarede jeg.

„Smigrer!" udbrød hun. „Er jeg ikke som sædvanligt? Kjolen hænger ganske løs om mig! Er det nu Noget at blive

rød over? De er ogsaa et Mandfolk! Vi maae have Dem i Fruentimmerselskab, faae dem opdraget lidt! Det kunne vi især med! — Nu sidde de To, min Mand og Federigo, op til Ørene i den velsignede Oldtid, lad os leve for Nutiden, det har man mere Fornøielse af! Smage skal De vor ypperlige Falernerviin og det nu, siden kan De gjøre det om igjen med de to Andre."

Jeg afslog det og søgte at knytte en almindelig Samtale om Dagens Begivenheder, men jeg følte kun altforvel, hvor adspredt jeg var. „Jeg er Dem til Plage," sagde jeg, reiste mig op og vilde tage min Hat; „tilgiv mig, Signora, jeg er ikke vel og det er det, som gjør mig uselskabelig."

„De maa ikke forlade mig!" sagde hun og trak mig tilbage paa Stolen, saae mig deeltagende og fuld af Bedrøvelse ind i Øiet, „hvad er der skeet? Hav Fortrolighed til mig! jeg mener Dem det saa ærligt og godt! Lad ikke min Overgivenhed have saaret Dem! Det er nu min Natur! siig mig, hvad der er skeet! Har De faaet Breve! Er Bernardo død?"

„Nei! Gud være lovet!" svarede jeg, „det er andre Ting! ganske andre!" — jeg vilde ikke tale om Eccellenzas Brev, og dog sagde jeg Alt i min Smerte og tillidsfulde Aabenhjertighed, og med Taarer i Øinene bad hun mig da ikke at være bedrøvet. —

„Jeg er stødt ud i Verden," sagde jeg, „forladt af Alle, Ingen, slet Ingen elsker mig mere!" —

„Jo, Antonio!" udbrød hun, og jeg følte hendes Haand glide over min Pande, og brændende Læber trykte et Kys paa den; „De er elsket! De er smuk, De er god! jeg elsker Dem, elsker Dem, Antonio!" og fuld af Lidenskab slyngede hun sine Arme om mig; hendes Kind hviilte mod min. Mit Blod blev som Flamme, en Zittren gik gjennem mit hele Legeme, det var som mit Aandedrag standsede, aldrig havde jeg følt noget Lignende;

da raslede det ved Døren, der aabnedes, og Federigo og Manden traadte ind.

„Deres Ven har Feber!“ sagde hun i sin sædvanlige lette Tone, „han var nærved at forskrække mig, bleg og rød i et Nu, jeg troede, han vilde besvime i mine Arme, men nu er det bedre; ikke sandt? Antonio!“ og nu, som om Intet var skeet, Intet sagt, spøgte hun over mig. Jeg hørte mit eget Hjerte banke, og en Følelse af Skam og Uvillie opstod i min Sjæl, jeg vendte mig fra hende, Syndens deilige Datter.

„Qvæ sit hiems Veliæ, quod coelum, Vala Salerni!“ sagde Maretti, „hvorledes staaer det til med Hjerte og Hoved? Signore! Hvad har han nu gjort „ferus cupido,“ som altid hvæsser de blodige Pile paa den gloende Slibesteen?“

Falernervinen satte Perler i Glasset, Santa klinkede med mig og sagde med et forunderligt Blik: „paa bedre Tider!“

„Paa bedre Tider!“ gjentog Federigo, „ja, de komme! man maa aldrig forsage!“

Maretti stødte ogsaa Glasset mod vort, idet han nikkede: „paa bedre Tider!“ Santa loe høit og klappede mig paa Kinden.

III.

Vandring i Herculanum og Pompeji. Aftenen paa Vesuv.

Næste Morgen kom Federigo at afhente mig. Maretti steg i Vognen med, friske Luftninger viftede fra Søen, og vi rullede omkring Bugten fra Neapel til Herculanum.

„Hvor Røgen hvirvler fra Vesuv!“ sagde Federigo og pegede paa Bjerget. „Vi faae det herligt i Aften!“

„Det hvirvlede anderledes,“ sagde Maretti, „det gik som

Skyernes Skygge hen over den hele Egn Anno 79 post Christum, da Byerne, vi nu ville gjeste, svandt under Lava og Aske."

Strax hvor Neapels Forstad slipper, begynde Byerne San Giovanni, Portici og Resina, der saaledes grændse til hinanden, at de kunne betragtes som een By. Vi vare ved Maalet, før jeg tænkte det; foran et Huus i Resina gjorde vi Holdt. Under Gaden her, under den hele By, ligger Herculanum skjult. Lava og Aske dækkede i nogle Timer den hele Stad, man glemte dens Tilværelse, og Byen Resina reiste sig ovenover.

Vi traadte ind i det nærmeste Huus, i Gaarden var en stor, aaben Brønd, en Spiraltrappe snoede sig ned igjennem den.

„Seer De, Signori!" sagde Maretti, „det var post Christum 1720, at Prindsen af Elboeuf lod denne Brønd grave. Strax da man kom nogle Fod ned, fandtes Statuer, saa blev Gravningen forbudt og, mirabile dictu, i 30 Aar rørte sig ikke en Haand, før Carl af Spanien kom hertil, lod Brønden grave dybere, og nu stødte man paa en mægtig Steentrappe, som vi her kunne see."

Dagen skinnede ned paa en lille Deel af den, det var Bænkene paa Herculanums store Theater. Vor Ledsager tændte et Lys til os hver, og vi stege ned til Brøndens Dyb og stode nu paa Trinene, hvor Tilskuerne for sytten hundrede Aar siden havde, som eet Kæmpelegeme, leet, følt og jublet ved den fremstillede Livsbegivenhed.

En lille, lav Dør, tæt ved, førte os ind i en stor, rummelig Gang; vi stege ned til Orchestret, saae der de forskjellige Rum for de enkelte Musici, Paaklædningsværelserne og Scenen selv; Storheden af det Hele greb mig. Kun stykkeviis kunde det belyses for os, dog syntes det mig langt større end San Carlo. Tomt, mørkt og øde laae Alt rundt om, en Verden larmede

ovenover. Som vi tænke os, at en forsvunden Slægt kan, som Aander, træde ind i vor Virken og Leven, syntes jeg her at være traadt ud af vor Tidsalder og som et Spøgelse at vandre i den fjerne Old. Jeg længtes ordenligt efter Daglyset, og snart aandede vi igjen dets varme Luftninger.

Vi dreiede til Høire i Resinas Gade, og en udgravet Plads laae foran os, men af en ringe Størrelse; den var Alt, hvad Solen skinnede paa af Herculanum, vi saae en enkelt Gade, Huse med smaa, snevre Værelser, røde og blaamalede Vægge; Lidet kun imod hvad der ventede os i Pompeji.

Resina laae bag ved os, og nu saae vi rundt om en Slette, der syntes et begsort, fraadende Hav, størknet til Jernslak, Bygninger havde alt reist sig her, smaa Viinhaver grønnedes, en Kirke stod halv nedsunket i dette Dødens Land.

„Denne Ødelæggelse har jeg selv seet," sagde Maretti, „et Barn var jeg, i Alder imellem lactens og puer, om jeg saa maa sige; aldrig glemmer jeg hiin Dag. Denne sorte Slak, vi nu rulle over, var en glødende Ildstrøm; jeg saae, hvor den væltede fra Bjerget mod Torre del Greco. Min Fader, beati sunt mortui! plukkede mig selv modne Druer her tætved, hvor nu kun den sorte, steenhaarde Skorpe ligger. Lysene skinnede blaae derinde i Kirken, og Murene herude røde af det stærke Ildskjær. Viinmarkerne skjultes, men Kirken stod som en svømmende Ark paa det glødende Ildhav."

Som Rankerne snoe sig med tunge Druer fra Træ til Træ og synes en eneste Guirlande, knytter sig om Neapels Bugt By til By*); den hele Vei, paa den nyligt omtalte ødelagte Strækning nær, syntes een Toledogade. De lette Cabrioletter, overlæssede med Mennesker, Ryttere til Hest og til Æsels krydsede

---

*) Hvor Torre del Greco ender, begynder strax en anden: Torre del Annunziata.

hinanden, Caravaner af Reisende, Damer og Herrer, bidroge til Maleriets Liv.

Altid havde jeg tænkt mig Pompeji nede i Jorden, ligesom Herculanum, men saaledes er det slet ikke. Oppe fra Bjerget har det skuet ud over Viinhaverne til det blaae Middelhav. Vi stege ved hvert Skridt, og stode nu foran en gjenembrudt Vold af sortgraa Aske, som enkelte grønne Hækker og Bomuldsplanter søgte at give et venligere Udseende. Vagthavende Soldater lode sig see, og vi traadte ind i Forstaden til Pompeji.

„De har læst Brevene til Tacitus!" sagde Maretti. „De har læst den yngre Plinius, nu skal De see Commentarer til hans Værk, som Ingen have dem."

„Gravgaden" hed den lange Gade, hvor vi stode; her var Monument ved Monument, foran to saae man runde, smukke Divaner, med skjønne Udziringer; her havde i hiin Tid Pompeji Sønner og Døttre hvilet sig paa deres Spadseretoure ud af Byen; fra Gravene skuede de ud over den blomstrende Natur og den levende Færdsel paa Landeveien og i Bugten. Nu saae vi en Række Huse paa begge Sider, alle med Boutiker; som Skeletter med tomme Øienhuler stirrede de paa os; rundt om viste sig Spor af Jordskjælvet, der tidligere end den store Ødelæggelse rystede Byen. Flere Huse viste, at de stode under Bygning, just da Ild og Aske begrove dem for Aarhundreder; ufuldførte Marmorkarnisser laae paa Jorden og ved Siden Modeller til dem af Terracotta.

Nu først vare vi ved Byens Mure; op ad disse gik brede Trappetrin, som paa et Amphitheater; foran os strakte sig en lang, snever Gade, brolagt, som Neapel, med brede Lavafliser, Rester altsaa af en langt tidligere Eruption, end den, som for syttenhundrede Aar siden ødelagde Herculanum og Pompeji. Dybe Hjulspor furede sig ned i Stenene, paa Husene læstes endnu Beboernes Navne, indhuggede der, medens de selv levede; enkelte

Steder hang endnu Skilter, eet af disse tilkjendegav, at her i Huset forfærdigedes Mosaikarbeider.

Alle Værelser vare smaa, Lysningen faldt ind gjennem Loftet eller en Aabning over Døren; en firkantet Porticus om Gaardsrummet, der sædvanligviis kun var stort nok for det eneste lille Blomsterbed, eller Bassinet, hvorfra Springvandet steg; iøvrigt Gaard og Gulve smykket med skjønne Mosaikbilleder, hvor konstige Former, Cirkler og Qvadrater overskare hinanden. Væggene broget malede med stærke hvide, blaae og røde Farver; Dandserinder, Genier, lette svævende Skikkelser, rundt om paa den glødende Grund. Alle uendeligt yndige i Colorit og Tegning og med en Friskhed, som vare de malede igaar. Federigo og Maretti vare i dyb Samtale om den forunderlige Composition af Farver, der holdt sig saa utroligt godt, ja før jeg vidste det, vare de midt inde i Bayardis ti Foliobind.*) De vare Begge, som tusinde Andre, de glemme det poetiske Virkelige, der ligger for dem, og kaste sig over Kritiken og Afhandlinger derover; Pompeji blev glemt for de lærde Grandskninger. Jeg var ikke saa indviet i disse udenad lærte Mysterier, Virkeligheden om mig var en poetisk Verden, hvori min Sjæl følte sig hjemme; Aarhundreder smeltede her sammen i Aar, aabenbarede sig i Øieblikke, hver Sorg blundede, og min Tanke vandt atter Ro og Begeistring.

Vi stode foran Sallust's Huus.

„Sallust!" sagde Maretti og løftede paa Hatten: „corpus sine animo! Sjælen er borte, men man hilser dog ærbødig det døde Legeme."

Et stort Maleri med Diana og Actæon indtog Væggen foran. Arbeiderne udstødte et Frydeskrig og hævede frem for

---

*) Catalogo degli antichi Monumenti d'Ercolano. (1755).

Lyset et prægtigt Marmorbord, hvidt som Stenen i Carrara, to herlige Sphinxer, som Fødder, bare det; men hvad der endnu mere greb mig, var de gule Knogler jeg saae, og i Asken et Aftryk af et qvindeligt Bryst, saa uendeligt skjønt.

Vi gik over Forum til Jupiters Tempel, Solen skinnede paa de hvide Marmorsøiler, bag ved laae det rygende Vesuv, begsorte Skyer væltede ud af Krateret, og hvid som Snee laae den tykke Damp over Lavastrømmen, der banede sig Vei ned ad Bjergsiden.

Vi saae Theatrene og satte os paa de trappeformige Bænke. Scenen med sine Colonner, sit murede Bagtæppe med Udgangsporte, Alt stod, som havde man spillet igaar; men ingen Toner vilde mere lyde fra Orchesteret, ingen Roscius tale til den jublende Mængde, Alt var dødt, kun Naturens store Scene, foran os, aandede Liv. De frodiggrønne Viinhaver, den befarne Vei ned til Salerno og i Baggrunden de mørkeblaae Bjerge med skarpe Conturer mod den varme Lufttone var en Skueplads, paa hvilken Pompeji selv stod som et tragisk Chor, der sang om Dødsenglens Magt. Jeg saae ham jo selv, ham, hvis Vinger ere kulsort Aske og flydende Lava, dem han breder over Byer og Stæder.

Først imod Aften vilde vi bestige Vesuv, da var den glødende Lava og Maanelyset af større Virkning. Fra Resina toge vi Esler og rede op ad Bjerget. Veien gik gjennem Viinhaver og eensomme Gaarde, men snart svandt Vegetationen ind til smaa forknede Hækker og tørre sivagtige Stængler. Det blæste koldt og stærkt, ellers var Aftenen uendelig smuk. Solen syntes, idet den sank, en brændende Ild, Himlen straalede som Guld, Havet var et Indigo og Øerne blegblaae Skyer. Det var en Feeverden, jeg skuede. Rundt om Bugten blegnede Neapel meer og meer; langt borte laae Bjergene bedækkede med Snee,

der lyste herligt, som Alpernes Gletscher, medens til Høire, ganske nær ved os, den røde Lava glødede fra Vesuv.

Nu kom vi til en Slette, dækket med den jernsorte Lava, uden Vei eller Sti. Vore Esler prøvede forsigtigt med Foden, før de traadte fast; saaledes naaede vi kun langsomt en høiere Deel af Bjerget, der, som et Kap, ragede frem i dette døde, forstenede Hav. Gjennem en snever Huulvei, hvor kun sivagtige Stængler skøde frem, nærmede vi os Eremittens Hytte. En Skare Soldater sad her om den antændte Ild og drak af Foglietten med Lacrymæ Christi. De tjente den Fremmede til Escorte mod Røverne fra Bjergene. Fakler bleve tændte, Vinden greb i Flammen, som vilde den slukke og henveire hver Funke. Ved det bevægelige usikkre Skjær rede vi nu i den mørke Aften hen ad den snevre Fjeldsti, over løse Lavastykker, tæt ved de dybe Skrænter; endelig hævede sig foran os, som et Bjerg, den kulsorte Asketop, vi skulde op ad, længere kunde vore Esler ikke stige, de bleve tilbage hos Drengene, der havde drevet dem. Føreren gik først med Faklen, vi Andre bag efter, men i en skraa Linie, thi det gik steilt op ad i den bløde Aske, hvor vi sank i til Knæene; bag ved hinanden kunde vi ikke gaae, thi store løse Stene og Lavablokke laae i Asken og rullede ned, naar vi traadte paa dem; ved hvert andet Skridt glede vi eet tilbage, hvert Øieblik faldt vi i den sorte Aske, det var, som om vi havde en Blyvægt ved Fødderne. — „Courage!" raabte Føreren foran, „snart ere vi deroppe," men bestandigt syntes Bjergtoppen at staae med samme Høide foran os. Forventning og Lyst bevingede mig, en Time var forløben og vi naaede op, jeg var den Første.

En stor Flade med mægtige Lavastykker, kastede mellem hverandre, udbredte sig her for Øiet; midt paa stod endnu en Askehøi; det var Keglen med det dybe Krater; som en Ildfrugt hang Maanen lige over, saa høit var den steget, først nu kunde vi for Bjerget see den, men kun i et Nu; i det næste hvirvlede,

med Tankens Hurtighed, en kulsort Røg ud af Krateret, det blev mørk Nat rundt om, den dybe Torden rullede inde i Bjerget, det bævede under vore Fødder, vi maatte holde fast ved hinanden, for ei at falde, og nu lød et Skrald, som hundrede Kanoner kun svagt kunne efterligne, Røgen skiltes ad og en Ildsøile stod, sikkert en Miglie, op i den blaae Luft; gloende Stene fløi som Blodrubiner i den hvide Ild, jeg saae dem som Raketter falde ned over os, men de faldt i lige Linie i Krateret eller rullede glødende ned ad Askehøien. „Evige Gud!“ stammede mit Hjerte, og jeg vovede neppe at aande.

„Vesuv er i Søndagshumeur!“ sagde Føreren og vinkede os længere frem. Jeg troede, Vandringen havde Ende, men Føreren pegede frem over Sletten, hvor den hele Horizont var en skinnende Ild, kæmpestore Skikkelser bevægede sig som sorte Skyggebilleder mod den stærke Ildgrund; det var Reisende, der stode mellem os og den ned ad strømmende Lava; vi vare, for at undgaae denne, gaaet Bjerget om, og bestege det fra den østlige, modsatte Side; i dets urolige Tilstand kunde vi ikke nærme os selve Krateret, men vel Stedet, hvor Lavastrømmene, som Kildevæld, strømmede ud af Bjergsiden; vi lode derfor Krateret blive paa venstre Haand, gik frem over Bjergsletten og kravlede over de store Lavablokke; der var ei Vei eller Sti. Det blege Maanelys, det røde Fakkelskjær paa den ujævne Grund gjorde, at hver Skygge, hver Spalte syntes en Afgrund, da vi kun saae det dybe Mørke; atter lød den mægtige Torden under os, Alt blev Nat, og en ny Eruption lyste for os. Kun langsomt, gribende for os med Hænderne, gik og klattrede vi mod Maalet, men snart følte vi, at Alt var varmt, hvad vi rørte ved; mellem Lavastykkerne dampede det hedt, som ved en Ovn. Nu laae en jævnere Slette foran os: en Lavastrøm, der kun var tvende Døgn gammel; dens øverste Skorpe var alt sort og fast af Luftens Indvirkning, men neppe en halv Alen tyk, under den, stod Favne

dyb, den glødende Lava; fast som Iisskorpen paa en Indsø, laae her den størknede Hinde over et Ildhav. Der skulde vi over, paa den anden Side laae atter de ujævne Blokke, hvorpaa Fremmede stode og skuede ned over den nye Lavastrøm, man først der fik at see. — Een for een gik vi, med Føreren foran, ud paa Skorpen, det varmede gjennem Saalerne; rundt om havde Heden sprængt store Revner i den, og vi saae under os den røde Ild; var Skorpen bristet, vare vi styrtede ned i et Ildhav. Prøvende satte vi Foden til og traadte dog fast, for hurtigt at komme et Skridt videre, thi det brændte os Fødderne; og som Jernet, der begynder at afkøles og vorder sort, men ved Berørelsen øieblikkelig faaer sit Ildskjær igjen, viste sig her samme Virkning: paa Sneen bliver sorte Spor, her ulmede røde. Ingen af os talte et Ord, saa rædselfuldt havde ikke Tanken forestillet sig det. En Englænder vendte med sin Fører tilbage, han kom mig forbi paa den samme Øskorpe, hvor Revnerne vare rundt om.

„Ere her Englændere imellem?" spurgte han. — „Italienere og en Dansk," svarede jeg; „a Diavolo!" — det var Alt, hvad der blev talt. Vi vare nu ved de store Blokke, paa hvilke flere Fremmede stode, jeg steg op, og foran mig, ned ad Bjergsiden, gled langsomt den friske Lavastrøm, det var som et rødt glødende Ilddynd, som det smeltede Metal, der strømmer fra Ovnen; stor, bred og i en uhyre Strækning under os udbredte den sig; intet Ord, intet Billede kan give det i sin Storhed og Rædsel. Luftstrømmen selv syntes Ild og Svovl, en tyk Damp svævede hen over det, rød af det stærke Skjær, men rundt om var Nat, det tordnede i Dybet, og over os steg Ildsøilen med glødende Stene; aldrig har jeg følt mig min Gud saa nær. Hans Almagt og Storhed fyldte min Sjæl, det var som Ilden rundt om udbrændte hver Sygelighed hos den, jeg følte Kraft og Mod, min udødelige Sjæl løftede sin Vinge: Mægtige Gud, din Apostel vil jeg være! i Verdensstormen vil jeg synge dit

Navn, din Kraft og Herlighed; den lyde stærkere end Munkens i hans eensomme Celle! Digter er jeg; forleen mig Kraft, bevar min Sjæl reen, som din og Naturens Præst bør eie den." Mine Hænder foldede jeg til Bøn, og mellem Ild og Skyer knælede min Tanke for ham, hvis Under og Storhed talte til min Sjæl.

Vi traadte ned, og neppe mere end nogle Skridt fra Stedet, hvor vi stode, saae vi Lavastykket med Bragen synke igjennem den brudte Skorpe og en Sky af Gnister hvirvle høit i Veiret, men jeg bævede ikke, jeg følte min Gud var mig nær, der var et Livs Øieblik for mig, hvor der ei er Frygt eller Smerte, thi den kjender sig og sin Gud. Rundt om os sprudede Gnister fra smaa Kratere, og fra det større fulgte hvert Minut nye Eruptioner; det susede i Luften, som naar Fuglenes Skare med Eet flyver op fra en Skov. Federigo var henrykt som jeg, og Nedfarten ad Bjergsiden, i den bløde Aske, svarede til vort bevægede Gemyt; vi fløi, det var et Fald gjennem Luften, vi glede, løb, sank; Asken laae blød, som nysfalden Snee paa Bjergene; kun ti Minuter brugte vi ned, til hvad vi havde brugt en Time op ad. Vinden havde lagt sig, vore Esler ventede os dernede, og i Eremithytten sad vor Lærde, som ikke vilde gjøre den trættende Vandring op ad. Jeg følte mig som oplivet paa ny, mit Blik vendte sig ideligt tilbage; Lavaen laae som colossale nedfaldne Stjerner, Maanen lyste som Dag, vi kjørte langs Havbugten, saae Maanens og Lavaens Reflexer i to lange Straaler, en rød og blaa, bæve hen over Vandspeilet. Jeg følte en Kraft i min Sjæl, en Klarhed mine Begreber, ja, tør jeg sammenligne et Mindre med et Større, da har jeg Det beslægtet med Boccacio, at Indtrykket af eet Sted, dets øiebliklige Indskydelse, var afgjørende for Aandens hele Virken: Virgils Grav saae hans Taarer, Verden hans Digterværd, mig havde Vulkanens Storhed og Rædsel afrystet Mismod og Tvivl, derfor staaer

denne Dags og Aftens Beskuen saa levende i min Sjæl, derfor har jeg dvælet ved dens Skildren, givet hvad den afprægede i mit Bryst, og som jeg siden maatte udtale.

Vor Lærde indbød os at følge sig hjem; øieblikkelig havde jeg en Forlegenheds-Følelse, en sælsom Angest ved, efter det sidste Optrin mellem Santa og mig, at see hende igjen, men den større, vigtigere Beslutning i min Sjæl tilintetgjorde snart denne mindre. Hun tog mig venligt i Haanden, skjenkede i vore Glas, var naturlig og munter, saa jeg tilsidst bebreidede mig selv min strenge Dom over hende; hos mig, følte jeg, laae den besmittede Tanke; hendes Medfølelse og Deeltagelse, der sydlig stærkt havde udtalt sig, havde jeg betragtet som sandselig Lidenskab; ved Venlighed og Spøg, som min Stemning nu gjorde naturlig hos mig, søgte jeg at gjøre min sælsomme Opførsel, Dagen forud, god igjen, hun syntes at forstaae mig, og i hendes Blik læste jeg Søsterens inderlige Deeltagelse og Kjærlighed.

De havde endnu aldrig hørt mig improvisere, de fik mig dertil, jeg besang vor Vandring til Vesuv, og Klap og Begeistring hilsede mig. Hvad Annunziatas tause Blik havde sagt, strømmede i Veltalenhed fra Santas Læber, og hun blev dobbelt smuk ved sin Tale, Øiet brændte med Tankeblik ind i min Sjæl.

IV.

Et uventet Møde. Min Optræden paa San Carlo.

Det var afgjort, jeg vilde optræde som Improvisator. Dag for Dag følte jeg mere Mod dertil; i Marettis Huus og i en-

kelte Familier, hvis Bekjendtskab jeg der havde gjort, bidrog jeg ved mit Talent til Selskabets Underholdning og høstede den største Lov og Opmuntriug. Det var en Vederqvægelse for min syge Sjæl; jeg følte en Lyksalighed derved, en Taknemmelighed mod Forsynet, og Ingen, der kunde læse min Tanke, vilde have kaldt den Ild Forfængelighed, som brændte i mit Øie, det var ubesmittet Glæde; jeg havde ordenligt et Slags Angest ved den Lov man tildeelte mig, jeg frygtede at være den uværdig, eller ikke altid at kunne bevare den; jeg følte dybt og vover at sige det, skjøndt det gjælder mig selv saa meget: Roes og Opmuntring er den bedste Skole for en ædel Sjæl, hvorimod Strenghed og ubillig Dadel enten forkuer den eller vækker Trods og Overmod; jeg har lært det af egen Erfaring. Maretti viste mig megen Opmærksomhed, gik med Hensyn til mig meget udenfor sin sædvanlige Interesse og førte mig til Personer, der kunde være mig til Gavn at kjende paa den Bane, jeg havde valgt mig; Santa selv var uendelig mild og elskværdig mod mig, og dog var det, som om Noget holdt mig borte fra hende; altid kom jeg med Federigo, eller naar jeg vidste, at Selskabet nu kunde være samlet; jeg frygtede for, at det sidste Optrin skulde fornyes igjen, dog dvælede mit Øie paa hende, naar hun ikke blev det vaer, og jeg maatte finde hende smuk. Det gik mig, som det ofte gaaer i Verden, man bliver drillet, det bliver fortalt at man elsker En, man aldrig tænkte paa eller aldrig lagde stort Mærke til, men nu kommer Lysten til at see, hvad der kan være hos hende, hvorfor just hun skulde være bleven vort Valg. Man faaer Nysgjerrighed, denne bliver Interesse, og Interessen, har man Exempler paa, bliver Kjærlighed. Hos mig gik det kun til Opmærksomheden, et Slags sandselig Beskuen, jeg aldrig før havde kjendt, men just herved opstod en Hjertebanken, en Angest, der gjorde mig undseelig og holdt mig i Afstand fra hende.

To Maaneder havde jeg alt været i Neapel, den første

Søndag, som kom, var ansat til min Optræden paa det store Theater San Carlo; man gav Operaen Barberen i Sevilla, og efter denne vilde jeg paa opgivne Themaer improvisere; jeg kaldte mig Cenci, mit Familienavn havde jeg ikke Dristighed til at hefte paa Affichen. En forunderlig Længsel efter den afgjørende Dag, der skulde grundfæste min Hæder, opfyldte min Sjæl, men ofte kom der ogsaa en Ængstelse, en Feberskræk i hele mit Blod. Federigo trøstede mig, sagde, det kom af Luften, han og næsten Alle følte noget Lignende, det var af Vesuv, hvis Eruptioner tiltoge saa stærkt, Lavastrømmen var alt nedenfor Bjerget og tog Retning mod Torre del Annunziata; vi kunde om Aftenen høre Detonationerne i Bjerget, Luften var opfyldt med Aske, der laae tætte Lag paa Træer og Blomster, Bjergets Top stod indhyllet i sorte tordensvangre Skyer, ved hver Eruption spillede de hvidblaae Lynstraaler i Zikzak ud fra den. Santa var ikke heller vel, „det er Feber," sagde hun, og hendes Øie brændte, hun saae bleg ud og yttrede heftig Bedrøvelse derover, da hun vilde og maatte i San Carlo, den Aften jeg optraadte; „Ja!" sagde hun, „skal jeg endogsaa have tre Gange stærkere Feber Dagen efter, jeg bliver dog ikke borte, Livet bør man vove for sine Venner, selv om det ikke bliver paaskjønnet." —

Jeg tumlede mig snart paa Promenaden, i Caféerne, i de forskjellige Theatre, andre Øieblikke drev mit bevægede Sind mig ind i Kirkerne for Madonnas Fod, jeg skriftede hver Syndens Tanke og bad om Mod og Kraft til at følge den mægtige Drift i min Sjæl. — „Bella ragazza!" hviskede Fristeren mig i Øret, og mine Kinder brændte, idet jeg løsrev mig; min Aand og mit Blod brødes om Herredømmet, jeg følte en Overgangs Periode i hele mit egenlige Jeg; Søndagaften ansaae jeg for Culminationspunktet. „Vi maae engang paa det store Spillehuus!" havde Federigo flere Gange sagt: „En Digter maa kjende

Alt!" vi havde ikke været der, og jeg følte et Slags Tilbageholdenhed for ene at gaae derhen. Bernardo havde dog nogen Ret i sin Yttring engang for mig, at min Opdragelse hos den gode Domenica og Jesuiterskolens Klostertugt havde gydt lidt Gedemelk i mit Blod, Feighed havde han endogsaa fornærmende kaldt det. — Mere Bestemthed trængte jeg til; Verden maatte jeg mere leve med i, vilde jeg skildre den. Disse Tanker bevægede sig ret levende i min Sjæl, da jeg noget sildig ud paa Aftenen gik forbi Neapels bekjendte Spillehuus. „Jeg gaaer derop, just fordi jeg føler Mangel paa Mod dertil," sagde jeg ved mig selv; „jeg behøver jo ikke at spille. Federigo og mine andre Venner vilde sige, det var fornuftigt gjort af mig." Hvor svag man dog kan være! mit Hjerte bankede, som om jeg begik en Synd, medens min Fornuft sagde, at der jo slet Intet var i det Hele. Schweitsere stode i Porten, Trappen var prægtigt oplyst, i Forsalen stode en Mængde Tjenere, som toge mod min Hat og Stok og aabnede Døren for mig, hvor jeg saae en Række af rigt oplyste Værelser. Der var stort Selskab, Herrer og Damer; jeg vilde ikke synes forlegen, gik rask frem i den første Sal, og Ingen tog heller Notits af mig. Rundt om sad de ved store Spilleborde, Dynger af Colonati og Louisdorer laae foran. En gammelagtig Dame, sikkert engang meget smuk, sad med sminkede Kinder, rigtklædt og med et sælsomt Falkeblik paa Gulddyngen, den magre Haand knugede sig fast om Kortene. Nogle unge, meget smukke Piger stode i fortrolig Samtale med flere Herrer. Alle Syndens skjønne Døttre, selv den Gamle med Falkeblikket, havde engang vundet Hjerter, som hun nu kun vandt paa denne Farve. I et af de mindre Værelser stod et Bord med røde og grønne Ruder paa, jeg saae man satte en Colonati, eller flere, paa een af disse Farver, Kuglerne rullede, og naar de laae paa den valgte Farve, var den dobbelte Indsats vunden, det gik som mit Pulsslag, Guld og Sølv spillede over Bordet; da greb

ogsaa jeg i Lommen, kastede en Colonati paa Bordet, den faldt paa den røde Farve, Manden, som stod foran mig, saae paa mig med et spørgende Blik, om den skulde blive liggende, jeg nikkede uvilkaarlig, Kuglen rullede og fordoblet var min Eiendom. Jeg blev ordenlig forlegen derover, den blev liggende, og Kuglerne rullede atter og atter. Jeg havde Lykke i Spil, mit Blod kom i Bevægelse, det var kun mine Lykkepenge, jeg vovede; snart laae en Bunke af Sølv foran mig, og Louisdorer spillede som Modvægt; jeg slugte et Glas Viin, thi min Gane brændte. Den hele Sølv- og Guldmasse voxte mere og mere, da jeg ikke deelte den. Kuglerne rullede atter, og koldblodig strøg Spilleren hele den glimrende Hob til sig; min smukke Gulddrøm var forbi, men jeg var ogsaa vaagnet, spillede ikke mere, havde kun tabt den indsatte Colonati, det trøstede jeg mig med og gik ind i den næste Sal. Mellem de unge Damer tiltrak een sig min Opmærksomhed ved en forunderlig Liighed med Annunziata, kun var hun større og fyldigere; mit Blik hvilede uforandret paa hende, hun bemærkede det og traadte hen til mig, spurgte, om vi skulde gjøre Partie, og pegede paa et af de mindre Spilleborde, men jeg undskyldte mig og gik tilbage i det forrige Værelse; hun fulgte mig med Øiet. I det inderste Værelse spillede en Deel unge Herrer Billard; de havde lagt Kjortelen, skjøndt Damer spillede med, jeg huskede ikke paa, hvilken Frihed der var tilladt i dette Selskab. Foran Døren, men med Ryggen mod mig, stod en ung Mand af en smuk Figur; han stillede Queuen mod Ballen og gjorde et mesterligt Stød, hvorfor man tilklappede ham Bifald, selv Damen, der havde vakt min Opmærksomhed, nikkede venligt og syntes at sige noget Morsomt; han vendte sig om og trykkede hende et Kys paa Kinden, hun slog ham spøgende over Skulderen, men mit Hjerte bævede, — han var jo Bernardo. Jeg havde ikke Mod til at træde nærmere, dog maatte jeg have fuldkommen Vished. Jeg gik langs Væggen hen

til en aaben Dør ind i en stor, halvdunkel Sal, for derfra, uden selv at sees, nøiere at betragte ham. I Salen var et Tusmørke; røde og hvide Glaslamper kastede en svag Lysning, en konstig Have var anlagt herinde, Løvhytter opreiste, men med malede Blikblade, Trækar med Orangetræer smukt opstillede derimellem; udstoppede Papegøier med brogede Fjær vippede paa Grenene, medens et Positiv i dæmpede Toner spillede yndige, lette Melodier, der gik til Hjertet. En mild Køling viftede gjennem de aabne Døre fra Arcaden. Et flygtigt Blik havde jeg kastet over det Hele, da Bernardo hoppede hen imod mig, jeg trak mig mechanisk ind i Løvhytten tæt ved, han saae derind hvor jeg stod, nikkede leende, som om han havde seet en Bekjendt, og hoppede ind i den nærmeste Løvhytte, kastede sig der paa Divanen og nynnede halv høit en Melodi. Tusinde Følelser bevægede mit Bryst: han her? Jeg ham saa nær? jeg følte en Zittren i mit hele Legeme og maatte sætte mig. De duftende Blomster, den halvdæmpede Musik, Tusmørket, selv den elastiske bløde Divan, Alt bevirkede et Slags Drømmeverden, og kun i den kunde jeg troe at møde Bernardo. Som jeg sad, hoppede den unge Dame, jeg havde lagt Mærke til, ind ad Døren, hun stod alt i Løvhytten hvor jeg laae, der gik Ild og Skræk gjennem mit Blod; da sang Bernardo høit, hun kjendte Stemmen og var hos ham, jeg hørte et Kys, — det brændte mig i Sjælen. —

Ham, den troløse, letsindige Bernardo, havde Annunziata foretrukket for mig; allerede saa kort efter sin Kjærligheds Lykke kunde han glemme hende, vanhellige sine Læber paa et Skjønhedsbilled, formet af Dynd. Jeg styrtede ud af Værelset, ud af Huset, mit Hjerte bankede af Vrede og Smerte, først mod Morgenstunden fik jeg Hvile.

Det var Aftenen, som nu kom, jeg skulde træde frem paa San Carlo Theatret; Tanken derom, Eventyret igaar satte min

hele Sjæl i Bevægelse. Inderligere har mit Hjerte aldrig bedet til Madonna og de Hellige, jeg gik til Kirken, lod Præsten give mig det hellige Brød, Frelserens blodige Legeme, bad det styrke og rense mig, og jeg følte dets underfulde Kraft; kun een Tanke greb endnu forstyrrende ind i den Rolighed som var mig nødvendig: om Annunziata var her, om Bernardo var fulgt efter hende. Federigo bragte mig Vished, hun var her ikke, derimod havde Bernardo alt været her fire Dage, efter hvad Listerne over de Ankomne berettede. Santa, vidste jeg, havde Feber, men vilde dog i Theatret. Placaterne vare opslagne, Federigo fortalte Historier og Vesuv kastede Ild og Aske stærkere end sædvanligt, Alt var i Virksomhed.

Operaen var begyndt, da Karreten om Aftenen hentede mig til Theatret. Havde Parcen siddet ved min Side, med Saxen hævet mod min Livstraad, jeg troer jeg havde raabt: „klip til!" — „Gud, led Alt til det Bedste!" var min Bøn og Tanke.

I Foyeen fandt jeg en Mængde af Scenens Konstnere og nogle skjønne Aander, selv en Improvisator, Professoren i det franske Sprog, Santini; jeg var af Maretti gjort bekjendt med ham. Conversationen var let, de spøgte og loe; de Syngende i „Barberen" kom og gik, som var det fra en Selskabsdands, Scenen var deres vante Hjem.

„Vi skal give Dem et Thema," sagde Santini, „o, en haard Nød at knække, men det gaaer nok; jeg husker, hvorledes jeg bævede, da jeg første Gang skulde frem, men det gik, jeg havde mine Fif, smaa uskyldige Konstgreb, som Fornuften byder. At kunne udenad visse smaa Stykker om Kjærlighed, om Oldtid, Italiens Skjønhed, Poesie og Konst, som man veed at anbringe, desuden et Par staaende Digte, det maa man forstaae."

Jeg forsikkrede, at jeg aldeles ikke var forberedt paa Sligt.

„Ja, det siger man," sagde han leende; „men godt, godt! De er en fornuftig ung Mand, det gaaer Dem glimrende."

Stykket endte, jeg stod alene paa den tomme Scene. „Skafottet er reist!" sagde Regisseuren leende og gav Tegnet til Maskinmesteren. Tæppet rullede op.

Jeg saae kun en sort Afgrund, kunde kun skjelne de forreste Hoveder ved Orchesteret og de første Loger i den fem Etages høie Bygning; en tyk, varm Luft bølgede mig imøde. Jeg følte en Fatning, der undrede mig selv; vel var min Sjæl i Bevægelse, men den var, som den maatte være, for bøielig og let til at undfange hver Tanke; som Luften er klarest, naar i Vinteren en skarp Kulde gaaer igjennem den, saaledes følte jeg Spænding og Klarhed paa eengang. Alle mine aandelige Evner vare vakte, som de her skulde og maatte være.

Enhver kunde paa en Seddel opgive mig en Gjenstand, som jeg skulde improvisere over, en Politisecretair eftersaae den først, om intet Lovstridigt blev opgivet, derpaa kunde jeg vælge; paa den første læstes: il cavalier servente, et Slags Forretning, jeg aldrig ret havde tænkt over. Jeg vidste nok, Cicisbeo, som man ogsaa kalder denne, var Nutidens Ridder, der, nu han ikke længere kan træde i Skranke for sin Dame, er hendes troe Ledsager, som træder i Ægtemagens Sted. Jeg erindrede den bekjendte Sonnet: Femina di costume di maniere*); men

*) Cicisbeatet skal være opstaaet i Genua hos Kjøbmændene; Forretninger holdt dem meget ude, vilde de da ikke indespærre Konen, maatte de betroe hende til en Ven, som kunde være hendes Ledsager, sædvanligt var denne da en Geistlig. Siden blev det til Mode, ingen kunde da undvære en saadan. Forholdet var ofte ædelt og reent og man har Exempler paa, at ved Ens Liigbaare er hans nøie og troe Opfyldelse af hans Pligt som Cicisbeo bleven rost. Fra Toiletbordet til Sovetiden er Cicisbeo om sin Dame; den største Opmærksomhed for hende, og derimod Ligegyldighed for Andre, er hans

øiebliklig vilde ingen Tanke opstaae hos mig; jeg aabnede med stor Forventning det andet Papir: der stod „Capri", ogsaa det satte mig i Forlegenhed, jeg havde aldrig været paa Øen, kun seet dens smukke Bjergformation fra Neapel. Hvad jeg ikke kjendte, kunde jeg heller ikke besynge, saa maatte jeg heller holde mig til il cavalier servente. Jeg aabnede den tredie Seddel: Neapels Katakomber stod der, heller ikke der havde jeg været, men ved Ordet Katakombe laae et Livsmoment for mig, min Barndomsvandring med Federigo og vort Eventyr stod levende for min Sjæl, jeg greb nogle Accorder, Versene kom af sig selv, jeg fortalte, hvad jeg havde følt og oplevet, kun at det var Neapels og ikke Roms Katakomber; jeg greb anden Gang Lykketraaden, et gjentaget stormende Bifald hilsede mig, det strømmede mig som Champagne gjennem Blodet. Man opgav mig nu „Fata Morgana", heller ikke dette skjønne Luftsyn, som Neapel og Sicilien eier, havde jeg seet, men jeg kjendte godt den skjønne Fee Phantasien, som byggede i disse glimrende Slotte; min egen Drømmeverden kunde jeg skildre, i den svævede ogsaa hendes Haver og Slotte; i mit Hjerte boede jo Livets skjønneste Fata Morgana.

Hurtigt overtænkte jeg mit Stof, en lille Fortælling dannede sig deraf, og nye Ideer fødtes ideligt under Sangen. — Jeg begyndte med en Skildring af den forladte Kirke ved Posilippo, uden just at sige dette Navn; det romantiske Hjem havde tiltalt mig, og jeg gav et Billede af Kirken, der nu var blevet Fiskerens Huus; en lille Dreng laae i Sengen under Vinduet, hvor San Georgs Billede var brændt i Ruden; i den stille, maaneklare Nat kom en deilig lille Pige til ham; hun var saa

---

Pligt. — Ovennævnte Sonnet findes aftrykt i W. Müllers „Rom, Römer und Römerinn" 2r Band og er oversat paa Dansk af Hillerup i Valkyrien, Januarheftet 1833.

smuk, saa let som Luften og havde deilige brogede Vinger paa Skuldrene; de legede sammen og hun førte ham udenfor i den grønne Viinskov, viste ham tusinde Herligheder, han aldrig før havde seet; de gik ind i Bjerget, som aabnede sig med store, glimrende Kirker, fulde af Billeder og Altere; de seilede paa det deilige blaae Hav over til det rygende Vesuv, og Bjerget var som af Glas; de saae, hvor Ilden kogte og brusede derinde; de besøgte, under Jorden, de gamle Byer, han havde hørt fortælle om, og alle Folkene levede, han saae deres Rigdom og Pragt, større selv, end vi have dem i Resterne. — Hun løste sine Vinger, bandt dem paa hans Skuldre, selv var hun let som Luften, hun behøvede dem ikke, saa fløi de over Orangerne, over Bjergene, de frodige grønne Sumpe til det gamle Rom, paa den døde Campagne; fløi over det deilige blaae Hav, langt forbi Capri, hviilte paa de røde skinnende Skyer, og den lille Pige kyssede ham, kaldte sig Phantasien, viste ham sin Moders deilige Borg, bygget af Luft og Straaler, og de legede der, saa lykkelige og glade; men alt som Drengen voxte, kom den lille Pige sjeldnere, kun i Maaneskin tittede hun mellem det brogede Viinløv og Orangerne, nikkede til ham og han blev bedrøvet og længselsfuld. Sin Fader maatte han hjelpe paa Søen, lære at støde Aaren fra sig, rebe Seilene og styre Baaden i Storm; men alt som han voxte, voxte ogsaa Tanken fastere til den kjære Legesøster, der aldrig mere kom. Tidt i den maaneklare Nat, naar han var paa den blikstille Sø, lod han Aaren hvile; gjennem det dybe, klare Vand saae han Bunden med Sand og Værter; Phantasien tittede da med sine mørke, deilige Øine op til ham, syntes at vinke og kalde ham derned. En Morgen flokkedes Fiskerne ved Strandbredden; i den opgaaende Sols Straaler svømmede, tæt ved Capri, en ny, underdeilig Ø, bygget af Regnbuens Farver og med skinnende Taarne, Stjerner og klare, purpurfarvede Skyer. „Fata Morgana!“ raabte de Alle og

jublede glade ved det deilige Syn, men den unge Fisker kjendte det godt, der havde han leget, der havde han bygget med den deilige Phantasie, sælsom Veemod og Længsel greb hans Sjæl, men gjennem Taarer blegnede og forsvandt det hele kjendte Billede. — I den maaneklare Aften steg atter Slottet og Øen, bygget af Straaler og Duft; fra Forbjerget, hvor Fiskerne stode, saae de en Baad med Pilens Fart skyde hen mod det sælsomme svømmende Land og forsvinde, og pludseligt slukkedes den hele Straalebygning, der steg en kulsort Sky over Søen, en Skypompe bevægede sig hen over den rolige Flade, der nu hævede mørkegrønne Bølger. Da den svandt, var atter Søen rolig, Maanen skinnede paa det blaae Vand, men man saae ingen Baad, den unge Fisker var forsvunden, forsvunden med det skjønne „Fata Morgana."

Samme Bifald, som før, hilste mig atter, mit Mod og min Begeistring steg; i ethvert Navn fandt jeg Erindringer af mit eget Liv, som jeg kun behøvede at udtale. — Jeg skulde improvisere om Tasso, det var mig selv, Leonore var Annunziata, vi saae hinanden ved Ferraras Hof, jeg led med ham i Fængselet, aandede atter Frihed med Døden i Hjertet, idet jeg skuede fra Sorrento over det bølgende Hav til Neapel, sad med ham under Egen ved St. Onophrii Kloster, Capitoliets Klokke ringede til hans Kroningsfest, men Dødsenglen kom, rakte først sin Krone: Udødelighedens! —

Mit Hjerte bankede heftigt, jeg var angreben derved, reven med i Tankernes Flugt; endnu et Digt gav jeg, det var det sidste: Sapphos Død, Skinsygens Qval følte jeg selv ved Erindringen om Bernardo, Annunziatas Kys paa hans Pande brændte i min Sjæl; Sapphos Skjønhed var Annunziatas, men hendes Elskovs Smerte var min. Bølgerne lukkede sig over Sappho.

Mit Digt havde rørt til Taarer, et mægtigt Bifald lød fra

alle Sider, og efter Tæppets Fald blev jeg to Gange fremkaldt. En Lyksalighed, en navnløs Glæde gjennemstrømmede mig, men knugede tillige mit Hjerte, som skulde det briste; da jeg kom ud af Scenen, og man omfavnede og lykønskede mig, brast jeg i Graad, en heftig Krampegraad.

Med Santini, Federigo og nogle af Sangerne holdtes der en lystig Aften, min Skaal blev drukket, og jeg var lykkelig, men min Læbe, som bunden.

„Han er en Perle!" sagde Federigo om mig i sin Lystighed, „hans eneste Feil er, at han ogsaa er en Joseph den Anden, hvad vi Danske for Tydelighedens Skyld vilde kalde en Joseph Jacobsen; nyd Livet, Antonio, pluk Roserne før de forgaae."

Sildigt kom jeg hjem, og med Bøn og Tak til Madonna og Jesus Christus, der ikke havde forladt mig, sov jeg snart dybt og fast.

V.

Santa. Eruptionen. Gamle Forhold.

Næste Morgen var jeg for Federigo et nyfødt Menneske, jeg kunde udtale min Glæde, det kunde jeg ei Aftenen forud; Livet rundt om tiltalte mig mere, jeg følte mig ældre, syntes at være mere modnet ved den Opmuntringsdug, der var faldet paa mit Livstræ. Santa maatte jeg aflægge en Visit, hun havde jo iaftes hørt mig, jeg længtes efter ogsaa her at inddrikke hendes Roes, som ikke vilde mangle. Maretti tog henrykt imod mig, men Santa havde den hele Nat, efter at hun kom fra Theatret, lidt stærkt af Feber; i dette Øieblik sov hun, og Søv-

nen vilde styrke, jeg maatte love at komme igjen efter Middag; denne tilbragte jeg med Federigo og mine nye Venner, Skaal blev drukket paa Skaal, den hvide Lacrymæ Christi og Calabreservinen vexlede, jeg vilde ikke drikke mere, mit Blod brændte, Champagnen skulde køle. Muntre og glade skiltes vi ad; da vi kom ud paa Gaden lyste Luften af Vesuv og den stærke Lavastrøm; Flere kjørte alt ud, for at see det rædsomme skjønne Naturspil; jeg gik til Santa, det var kun kort efter Ave Maria. Hun var ganske ene og meget bedre, sagde Pigen, Søvnen havde styrket hende; jeg turde nok komme ind, men ellers Ingen.

Et deiligt, hyggeligt Værelse med lange tætte Gardiner for Vinduerne, en smuk Marmorstatue af Amor, som hvæssede sine Pile, en argantisk Lampe, hvis Lysning gav det Hele en magisk Colorit, var det Første, jeg saae. Santa laae i en let Natdragt paa den bløde Silkesopha. Hun reiste sig halvt op, idet jeg traadte ind, holdt med den ene Haand Tæppet om sig, og strakte mig den anden imøde.

„Antonio!“ udbrød hun, „det gik jo herligt; lykkelige Menneske! Alle har De henrevet! O, De veed ikke, hvor angest jeg var for Dem, hvor mit Hjerte bankede, og hvor saligt jeg aandede igjen, da De saaledes overtraf min største Forventning.“ —

Jeg bukkede for hende, spurgte til hendes Sundhed, hun rakte mig Haanden og forsikkrede, at det var bedre. — „Ja meget bedre!“ — sagde hun og tilføiede: „De seer ogsaa ud, som nyskabt; De var smuk, meget smuk! da Begeistringen henrev Dem, saae De idealsk ud. Det var Dem, jeg saae i hvert Digt; ved den lille Dreng med Maleren i Katakomberne tænkte jeg mig Dem og Federigo.“

„Det var det ogsaa!“ afbrød jeg, „selv har jeg oplevet, hvad jeg sang.“

„Ja,“ svarede hun, „Alt har De selv oplevet, Kjærligheds Lykke, Kjærligheds Smerte, gid De blive lykkelig, som De fortjener!“

Jeg sagde hende, hvilken Forandring jeg syntes der var foregaaet med mit hele Væsen, hvor ganske anderledes Livet tiltalte mig, og hun greb min Haand, saae mig med det mørke udtrykfsfulde Øie ind i Sjælen, hun var smuk, smukkere end sædvanligt, en fiin Rødme brændte paa Kinderne, det sorte, glindsende Haar hang glat tilbage fra den smukt formede Pande. Den yppige Vært gav et Junobillede, skjønt, som en Phidias kunde forme det.

„Ja Verden skal De leve for," sagde hun, „De er dens Eiendom, Millioner vil De glæde og henrykke, lad derfor ikke Tanken om en Enkelt gribe forstyrrende ind i Deres Lykke, De er Kjærlighed værd, De henriver ved Deres Aand, ved Deres Talent, ved" — hun drog mig ned paa Divanen hos sig. — „Vi maae tale alvorligt, vi har jo ikke ret kunnet tale sammen siden hiin Aften, da Sorgen laae saa tungt paa Deres Sjæl. — De syntes da, ja hvad skal jeg kalde det, — at have misforstaaet mig — —."

Det havde mit Hjerte ogsaa, og tidt havde jeg bebreidet mig dette. „Jeg er ikke Deres Godhed værd," udbrød jeg, trykkede et Kys paa hendes Haand, saae hende med Reenhed i Sjæl og Tanke ind i det mørke Øie, og dog brændte hendes Blik, hvilende alvorligt, næsten kan jeg sige gjennemskuende paa mig. Havde en Fremmed seet os, han vilde have læst Skygge, hvor der var Reenhed og Lys. Det var, kunde mit Hjerte høit udsige, som Broder mod Søster, Øie og Tanke her mødtes.

Hun var selv bevæget, jeg saae hendes Bryst hæve sig stærkt, hun løste en Sløife for at aande friere. „De er mig værdig!" sagde hun, „Aand og Skjønhed er enhver Qvinde værdig;" hun lagde sin Arm om min Skulder og saae mig ind i Øiet; og med et Smiil, saa uendeligt talende, sagde hun, „og jeg kunde troe, at De kun drømte i en Idealverden; Fiinhed og Klogskab har De, og de have Seiren mellem dem; derfor brændte Feber

i mit Blod, derfor var jeg syg. — De har kunnet gjøre Alt ved mig! Antonio, Deres Kys, Deres Kjærlighed er min Drøm, min Tanke!" — hun trykkede mig fast til sit Bryst, hendes Læber var Ild, den strømmede ind i mit Blod, i min Sjæl, i min Tanke — —. Evige Guds Moder, dit hellige Billede styrtede ned fra Væggen paa mit Hoved; det var ei ved Tilfældet, nei, Du rørte min Pande, greb mig, idet jeg vilde synke ned i Lidenskabens Malstrøm.

„Nei, nei!" skreg jeg og sprang op, mit Blod var som sydende Lava.

„Antonio!" raabte hun, „dræb mig, dræb mig, men gaa ikke fra mig!" — hendes Kinder, hendes Øine, Blik og Udtryk var Lidenskab, og dog var hun saa smuk, et Skjønhedsbillede, malet med Flammer, jeg følte en Zittren i alle mine Nerver, og uden Svar forlod jeg Værelset, foer ned ad Trapperne, som om en ond Aand forfulgte mig.

Alt var Flamme udenfor, som i mit Blod; Luftstrømmen bølgede Varme, Vesuv stod i glødende Ild, Eruptionerne oplyste Alt rundt om; Luft, Luft! forlangte mit Hjerte, jeg ilede ned paa Molo*), ved den aabne Søbugt, og satte mig tæt ved, hvor Brændingerne brødes. Blodet trængte mig op i mine Øine, jeg kølede min Pande med det salte Vand, rev min Kjole op, for at hver Luftning kunde køle, men Alt var Flamme, Havet selv skinnede som Ild, af den røde Lava, der væltede ned ad Bjerget; hvor jeg saae, stod hun malet med Flamme og saae mig med det bedende, brændende Ildblik ind i Sjælen; „dræb mig, men forlad mig ikke!" lød det for mit Øre; jeg pressede Øinene til, vendte min Tanke mod Gud, men den sank tilbage, det var som Syndens Flamme havde svedet dens Vinger. En

---

*) Skibsbroen.

ond Samvittighed maa kunne knuse, kan Tanken om den saaledes lamme Mod og Styrke.

„Vil Eccellenza have en Baad til Torre del Annunziata?" sagde en Stemme tæt ved mig, og Navnet Annunziata aandede Bevægelse igjen i min Sjæl.

„Lavastrømmen gaaer tre Alen i Minutet," sagde Karlen, der med Aaren holdt Baaden fast ind til Land; „om en halv Time skulde vi være der." —

„Havet vil køle," tænkte jeg og sprang i Baaden, Karlen stødte fra Land, heisede Seilet, og nu fløi vi, som baarne af Vinden, hen over det blodrøde, glødende Vand; en kølig Vind blæste mig om Kinden, jeg aandede friere og følte mig roligere og bedre, da vi stødte mod Land paa den anden Side af Bugten. „Aldrig mere vil jeg see Santa!" besluttede jeg fast i mit Hjerte, „flye vil jeg Skjønhedens Slange, som viser mig Kundskabens Frugt. — Tusinde ville spotte mig derover, men heller disses Latter, end mit Hjertes Jammerskrig; Madonna lod sit hellige Billede falde fra Væggen, at ikke jeg skulde falde." Dybt følte jeg hendes beskjermende Naade.

En forunderlig Glæde gjennemstrømmede mig, alt Ædelt og Godt jublede Seiershymner i mit Hjerte, jeg var Barn igjen med Sjæl og Tanke. „Fader, led Alt til det Bedste for mig!" og livsglad, som var min Lykke for evigt grundet, vandrede jeg gjennem den lille Byes Gader ud paa Landeveien.

Alt var i Bevægelse, Vogne og Cabrioletter overlæssede med Mennesker joge forbi, man skreg, jublede og sang, Alt lyste i Flamme rundt om. Lavastrømmen havde naaet en af de smaa Byer, der laae paa Bjergsiden, Familierne flygtede derfra, jeg saae Koner med smaa Børn ved Brystet og den lille Bylt under Armen, hørte deres Jammer, og maatte med de Første dele den lille Sum, jeg havde hos mig; jeg fulgte Strømmen op imellem Viinhaverne, som indhegnes af de hvide Mure, og hen-

imod hvor Lavaen tog Retning. En stor Viinmark laae imellem os og den, og flere Favne høi, som et glødende Ilddynd, bevægede Floden sig fremad over Bygninger og Mure; de Flygtendes Jammer, de Fremmedes Jubel over det imponerende Syn, Kudskenes og de Handlendes Skrigen, Grupper af fulde Bønder, der stod i Klynger om Aqvavithandlerne, de Kjørende og Ridende, Alt belyst af den røde Ild, var et Maleri, som ikke i sin Heelhed kan gjengives. Man kunde gaae ganske nær til Lavastrømmen, der fløb sin bestemte Gang; Mange stak Stokke i den eller Penge, som de lode tage ud igjen, indklemt i et Lavastykke. Rædsomt skjønt var det, naar et Partie af Ildmassen ved sin Høide løsrev sig, det var som Bølgens Brænding; det nedfaldne Stykke laae som en straalende Stjerne udenfor Strømmen; Luften afkølede først de fremstaaende Kanter, de bleve sorte, og det hele Stykke syntes da et straalende Guld i et kulsort Net. Paa et af Viintræerne havde de ophængt et Madonnabillede, i det Haab, at Ilden skulde standse for det Hellige, men i samme afmaalte Gang skred den fremad; Heden sved Bladene paa de høie Træer, de bøiede sig med Kronen nedad mod Ilden, som de vilde bede om Naade. Forventningsfuldt hviilte mangt et Blik paa Madonnas Billede, men Træet bøiede sig dybt med hende for den røde Ildstrøm, den var kun nogle Alen derfra. Da saae jeg en Capucinermunk tæt ved mig løfte Armen høit i Veiret og raabe, at Madonnas Billede brændte: „redder hende, som hun vil redde Eder fra Ildens Luer!" men Alle bævede og stirrede derhen; da styrtede en Qvinde frem, raabte Madonnas Navn og ilede mod den glødende Død, men i samme Nu saae jeg en ung Officeer til Hest, med dragen Kaarde, drive hende tilbage, skjøndt Ilden stod som en Bjergmuur op ved deres Side.

„Vanvittige!" raabte han, „Madonna trænger ei til din Hjelp; hun vil, at det slet malede Billede, vanhelliget af en Synders Hænder, skal brænde i Ilden!" Bernardo var det,

jeg kjendte hans Stemme; hans raske Beslutning havde reddet et Menneskes Liv, hans Tale hævet al Forargelse; jeg maatte agte ham og ønskede i Hjertet at vi aldrig vare blevne skilte fra hinanden. Dog følte jeg mine Pulsslag, jeg havde ei Lyst og Mod til at see ham Ansigt mod Ansigt.

Ildstrømmen havde alt skjult Træet og Madonnabilledet, jeg stod længere fjernet derfra, støttende mig til en Muur, hvor en Deel Fremmede sad om et Bord.

„Antonio, er det Dig!" hørte jeg en Stemme udbryde, jeg troede, det var Bernardo; en Haand trykkede min, det var Fabiani, Eccellenzas Svigersøn, Francescas Gemal, der havde kjendt mig som Barn, og nu, hvad jeg maatte troe af Brevet, jeg fik, var vred paa mig, som de Andre, havde forstødt mig, som De.

„Naa, skal vi mødes her!" sagde han. „Det vil glæde Franzesca at see Dig. — Men smukt er det ikke af Dig, at Du ei har søgt os op, vi have jo været otte Dage i Castellamare."

„Det har jeg slet ikke vidst!" svarede jeg, „desuden —"

„Ja, Du er jo med Eet blevet et ganske andet Menneske, har faaet Kjærlighed og," tilføiede han mere alvorligt, — „endogsaa Dueller, hvorfor Du formeligt deserterer, Noget, jeg slet ikke bifalder. Eccellenza har løseligt meldt os det, og vi vare forbausede derover; han har nok skrevet Dig til igjen, og vel ikke i de mildeste Udtryk?"

Mit Hjerte bankede stærkt, jeg følte mig tilbage igjen i den Kjæde, Velgjerninger havde bundet mig med, bedrøvet yttrede jeg min Smerte over, saa ganske at være stødt bort fra dem Allesammen.

„Nei, nei, Antonio!" sagde Fabiani, „det kan ikke være saaledes; kom med i min Vogn. Francesca skal overraskes ved din Nærværelse iaften; vi kunne snart naae til Castellamare, og i Vertshuset faae vi nok Plads til Dig! Du skal

fortælle mig, hvad der er skeet; det er en Daarskab at fortvivle, Eccellenza er heftig. Du kjender ham, men Alt bliver godt igjen."

„Nei, det kan det ikke!" svarede jeg halvt høit, draget tilbage i min Smerte.

„Det skal og vil!" sagde Fabiani bestemt og førte mig hen til Vognen.

Jeg maatte fortælle ham Alt. „Du improviserer dog ikke!" spurgte han med et Smiil, da jeg fortalte om min Flugt og om Fulvia i Røverhulen.

„Det klinger saa poetisk, som om det var din Phantasie og ikke din Hukommelse, der her spillede Hovedrollen. — Strengt, altfor strengt!" sagde han, da han hørte Eccellenzas Brev, „men Du seer jo nok, just fordi han holder af Dig, var det saa alvorligt. Du har dog ikke senere traadt op paa noget Theater?" —

„Igaar Aftes!" svarede jeg.

„Det var dristigt!" udbrød han. „Hvorledes gik det af?"

„Herligt, lykkeligt!" svarede jeg med glad Stemme. „Et stort Bifald fik jeg, blev to Gange kaldt frem."

„Er det muligt? Du gjorde Lykke?"

Der laae en Tvivl i dette Udtryk, som saarede mig dybt, men Taknemmelighedsforholdet bandt min Læbe, som min Tanke. Jeg følte et Slags Forlegenhed ved at fremstilles for Francesca, thi jeg vidste jo hvor streng og alvorlig hun kunde være. Fabiani trøstede mig halv spøgende med, at der ikke skulde blive holdt Bod og Straffeprædiken, skjøndt Lidt kunde jeg jo altid have godt af. —

Vi kom til Hotellet.

„Ah, Fabiani!" raabte en ung, pyntet, friseret Herre, der hoppede os imøde. „Det er vel Du kommer; din Signora er utaalmodig! — Ah!" udbrød han, idet han bemærkede

mig, „Du bringer den unge Improvisator med. Cenci, ikke sandt?"

„Cenci?" gjentog Fabiani, og saae forundret paa mig.

„Et Navn jeg antog paa Affichen," svarede jeg.

„Ogsaa det!" udbrød han, „naa, det var jo ret fornuftigt."

„Han kan synge om Kjærlighed," sagde den Fremmede. „Du skulde have været i San Carlo iaftes; det er et Talent!" Han rakte mig forbindtligt Haanden og bevidnede sin Glæde over at gjøre mit behagelige Bekjendtskab. „Jeg spiser iaften med Eder!" sagde han til Fabiani, „jeg inviterer mig selv paa vor fortræffelige Sanger, og Du og din Frue ville vel ikke negte mig Adgang."

„Du er altid velkommen, veed Du nok!" svarede Fabiani. „Men saa præsenteer mig dog for den fremmede Herre!"

„Ceremonier behøves ikke her," sagde Fabiani; „han og jeg kjende hinanden saa nøie; mine Venner behøve ikke at præsenteres for ham. Det vil være ham en stor Ære at gjøre dit Bekjendtskab." —

Jeg bukkede, men følte mig ikke ret tilfreds med Fabiani's Maade at udtrykke sig paa.

„Nu, saa maa jeg præsentere mig selv," sagde den Fremmede. „Dem har jeg alt den Ære at kjende, mit Navn er Gennaro, Officeer ved Kong Fernandos Garde, og," tilføiede han leende, „af god neapolitansk Familie. Mange give den endogsaa Nummer Eet. Det kan gjerne være, det er rigtigt; især holde mine Tanter meget derpaa. Usigeligt kjært er det mig at kjende en ung Mand med Deres Talent, Deres —"

„Stille dog!" afbrød Fabiani, „han er ikke vant til Sligt! nu kjende I jo hinanden. Francesca venter; der forestaaer en Forsoningsscene mellem hende og din Improvi-

sator; maaskee kan Du der faae Leilighed til at vise din Veltalenhed."

Det ønskede jeg han ikke havde sagt, men de vare jo Venner, hvor kunde Fabiani sætte sig ind i min piinlige Stilling. Han førte os ind til Francesca, uvilkaarlig holdt jeg mig nogle Skridt tilbage.

„Endelig, min fortræffelige Fabiani!" udbrød hun.

„Endelig!" gjentog han, „og to Gjester bringer jeg med."

„Antonio!" raabte hun høit og Stemmen sank atter, „Signore Antonio." Hun fæstede et strengt, alvorligt Blik paa mig og paa Fabiani; jeg bøiede mig, vilde kysse hendes Haand, men hun syntes ikke at bemærke det, rakte den til Gennaro og yttrede, hvor kjært det var hende at see ham ved Aftensbordet. „Fortæl mig om Eruptionen," begyndte hun, „har Lavastrømmen forandret sin Retning?" —

Fabiani fortalte derom og endte med, at han havde truffet mig der, at jeg var hans Gjest, at Naade skulde nu gaae for Ret.

„Ja," udbrød Gennaro, „vel veed jeg ikke, hvori han har forsyndet sig, men Geniet maa man tilgive Alt."

„De er i Deres ypperlige Humeur," sagde hun og nikkede nu ret naadigt til mig, idet hun forsikkrede Gennaro, at hun slet Intet havde at tilgive. „Hvad bringer De ellers for Nyheder?" spurgte hun ham. „Hvad melde de franske Aviser? Hvorledes tilbragte De Aftenen igaar?"

Det første Spørgsmaal skilte han sig snart fra, det andet behandlede han med større Interesse.

„Jeg var i Theatret, hørte sidste Act af Barberen. Josephine sang som en Engel, men naar man har hørt Annunziata, saa kan Ingen tilfredsstille. Jeg kom ogsaa meest for at høre Improvisatoren."

„Tilfredsstillede han Dem?" spurgte Francesca.

Han overgik min, ja Alles høieste Forventning," svarede han. „Det er slet ikke for at smigre ham, og hvad bryder han sig vel ogsaa om min ringe Kritik; det var en Improvisation! han var inde i sin Digtning, og rev os Alle med sig; der var Følelse! der var Phantasie! han sang om Tasso, om Sappho, om Katakomber; det var Digte, der burde opbevares."

„Et lykkeligt Talent, man ikke nok kan skatte og beundre," udbrød Francesca. „Gid jeg havde været der!"

„Men vi have jo Manden med," sagde Gennaro og pegede paa mig.

„Antonio!" udbrød hun spørgende. „Han har improviseret?"

„Ja som en Mester!" svarede Gennaro, „men De kjender ham jo, og maa altsaa have hørt ham."

„Ja ret ofte," svarede hun leende; „vi beundrede ham alt, som lille Dreng."

„Jeg bekrandsede ham endogsaa den første Gang, jeg hørte ham," sagde Fabiani ligeledes i Spøg. „Han besang min Kone, da vare vi endnu ikke gifte; og som Elsker hyldede jeg hende altsaa selv i hendes Sanger. Men nu til Bords! Du fører min Francesca, og da vi ingen flere Damer have, tager jeg Improvisatoren. Signore Antonio! jeg udbeder mig din Arm."

Han førte mig derpaa efter de Andre ind i Spisestuen.

„Men Du har aldrig nævnet Cenci for mig, eller hvad egenlig vor unge Herre hedder."

„Vi kalde ham Antonio," sagde Fabiani; „vi vidste jo slet ikke af, at det var ham, der var traadt op som Improvisator; see det var just Aarsagen til den omtalte Forsoningsscene. Du maa vide, han er paa en Maade Søn af Huset. Ikke sandt? Antonio!" jeg bukkede med et taknemmeligt Blik.

„Det er et fortræffeligt Menneske, hans Charakteer er der ikke det Mindste at udsætte paa; men han vil ikke lære Noget."

„Men naar han nu bedre kan læse sig Alting til af Naturens store Bog, hvorfor skulde han da ikke det?"

„De maa ikke ved Deres Roes fordærve os ham," sagde Francesca spøgende, „vi troede, han sad i sine Classikere, i Physik og Mathematik, og saa svæver han i Kjærlighed til en ung Sangerinde fra Neapel."

„Det viser, han har Følelse," sagde Gennaro; „og var hun smuk? Hvad hed hun?"

„Annunziata," sagde Francesca; „et sjeldent Talent, en ganske udmærket Qvinde."

„Hende har jeg selv været forelsket i, han har en god Smag. Annunziatas Skaal, Hr. Improvisator!"

Han klinkede med mig. Jeg kunde intet Ord sige; det piinte mig, at Fabiani saa let blottede mine Saar for en Fremmed, men han saae jo det Hele fra en ganske anden Side, end jeg.

„Ja," vedblev han, „han har endogsaa duelleret for hendes Skyld, skudt Senatorens Brodersøn i Siden, da de vare Rivaler; saa maatte han afsted. Himlen veed, hvor han er kommen over Grændsen! og derpaa træder han op paa San Carlo; det er i Grunden en Raskhed, jeg ikke havde ventet af ham."

„Senatorens Brodersøn," gjentog Gennaro; „nu det interesserer mig; han er i disse Dage kommen hertil, er traadt i kongelig Tjeneste, jeg har været sammen med ham en Aften. — En smuk, interessant Mand — ah, nu begriber jeg Alt! Annunziata kommer her snart, Elskeren er fløiet i Forveien, har sat sig fast, snart læse vi nok paa Affichen, at Sangerinden lader sig høre for sidste, allersidste Gang."

„De troer, han gifter sig med hende?" spurgte Francesca, „men det vilde dog være en Scandal for hans Familie."

„Man har Exempler paa," sagde jeg med bævende Stemme, „at en Adelsmand før har fundet sig hædret og lykkelig ved at erholde en Konstnerindes Haand."

„Lykkelig maaskee," afbrød hun, men aldrig hædret."

„Jo, min naadige Signora!" tog Gennaro Ordet; „jeg vilde føle mig hædret, valgte hun mig; og det Samme troer jeg ogsaa om enhver Anden."

De talte meget, ret meget om hende og Bernardo, de glemte, hvor tungt hvert Ord maatte falde paa mit Hjerte.

„Men De maa glæde os med at improvisere! Signora giver Dem et Thema."

„Ja," sagde Francesca leende, „besyng os Kjærlighed, det er Noget, som interesserer Gennaro, og som Du jo kjender."

„Ja Kjærlighed og Annunziata!" udbrød Gennaro.

„En anden Gang vil jeg Alt, hvad De forlanger af mig," sagde jeg, „men i Aften er det mig umuligt; jeg er ikke ganske vel; uden Kappe seilede jeg over Søen; ved Lavastrømmen var saa varmt, og derpaa kjørte jeg hertil i den kølige Aften." —

Gennaro bad mig indstændigt dog at improvisere, men jeg kunde ikke paa dette Sted og over dette Thema.

„Han har allerede Konstnermaneren," sagde Fabiani; „han vil lade sig nøde; vil Du da heller ikke følge med os imorgen til Paestum, der kan Du faae Stof til Digtning! — Du skulde gjøre Dig lidt kostbar; der er vel neppe Noget, der binder Dig i Neapel."

Jeg bukkede forlegent, idet jeg ikke syntes at kunne undslaae mig.

„Ja, han maa med!" udbrød Gennaro, „og naar han staaer i de græske Templer, saa kommer Aanden over ham, og han synger som en Pindar."

„Vi reise imorgen," vedblev Fabiani; „hele Touren er

gjort af i fire Dage; paa Hjemveien besøge vi Amalfi og Capri. Du er altsaa med?"

Et Nei havde maaskee, som Tiden viser, forandret min hele Skjebne; denne korte Reises fire Dage røvede mig, tør jeg sige, sex Ungdomsaar. Og Mennesket er frit? Ja vi kunne frit gribe i Traadene, der ligge for os, men hvor de ere knyttede fast, see vi ikke. Jeg takkede, gav mit Ja —, greb Traaden, der trak min Fremtids Forhæng tættere sammen.

„Imorgen tale vi med hinanden," sagde Francesca, da vi efter Bordet skiltes ad og hun rakte mig sin Haand at kysse.

„Endnu iaften skriver jeg Eccellenza til," var Fabianis Ord; „jeg vil forberede Forsoningsscenen."

„Og jeg vil drømme om Annunziata!" udbrød Gennaro; „derfor bliver jeg jo ikke udfordret!" tilføiede han leende, idet han trykkede mig i Haanden.

Jeg selv skrev et Par Ord til Federigo, fortalte ham om mit Møde med Eccellenzas Familie, og at jeg i nogle faa Dage gjorde en lille Udflugt Syd paa med dem. Jeg havde endt Brevet, tusinde Følelser bevægede mit Bryst. Hvormeget havde ikke denne Aften bragt mig! Hvormange Begivenheder krydsede ikke her hverandre!

Jeg tænkte paa Santa, paa Bernardo ved det brændende Madonnabillede, og nu de sidste Timer i gamle Forhold. Igaar havde et heelt Publicum, for hvem jeg var fremmed, tiljublet mig Bifald, jeg var beundret og hædret, endnu i denne Aften havde en Qvinde, rig paa Skjønhed, bønfaldet om et kjærligt Blik af mig, og Timer efter stod jeg mellem Bekjendte, Venner, dem jeg skyldte Alt, og var kun det fattige Barn, hvis første Pligt var Taknemmelighed.

Men Fabiani og Francesca havde jo været elskværdige imod mig; de havde modtaget den forlorne Søn, givet mig Plads ved deres Bord, indbudt mig til Lystreisen imorgen, Velgjerning

var lagt til Velgjerning, jeg var dem kjær —! men den Riges Gave, rakt med en let Haand, ligger tungt paa den Fattiges Hjerte.

VI.

Reisen til Paestum. De græske Templer. Den blinde Pige.

Italiens Deilighed findes ikke i Campagnen og Rom, jeg kjendte den kun fra Vandringen ved Nemisøen og ved hvad jeg havde seet paa min Reise til Neapel; dobbelt maatte jeg derfor gribes her af den rige Herlighed, ja næsten mere end den Fremmede, der kjender andre Landes Skjønhed og altsaa har en Sammenligning. Som en Feeverden, jeg har seet i Drømme, ja levet i, ligger disse Dages Udflugt for mig, men hvorledes gjengiver jeg det Billede, min Sjæl inddrak og ligesom lod gaae over i dens Blod?

Naturskjønheder kunne aldrig gives ved Fortælling; Ordene følge jo, som løse Mosaikstykker, efter hverandre, det hele Billede sammensættes stykkeviis, man gribes ikke, som i Naturen, af den store Heelhed, og altid bliver der Mangler. Man giver de enkelte Dele og lader den Fremmede selv sætte sig det sammen; men kunde man hos Hundrede see det opfattede Billede, Alle vilde de fremvise et høist forskjelligt. Det gaaer med Naturen, som med et smukt Ansigt; ved at udpege Enkelthederne deri, bliver dog ikke Heelheden begribelig, man maa gaae til en bekjendt Gjenstand, og kun naar man da med mathematisk Vished kan sige: de ligne hinanden paa den eller den Enkelthed nær, opstaaer et nogenlunde fyldestgjørende Begreb.

Opgav man mig at improvisere over Hesperiens Skjønhed, jeg vilde med Sandhedens Træk skildre, hvad mit Øie her inddrak, og Du, som aldrig saae Syditalien, din Phantasie maatte hæve hver Skjønhed endnu mere, det blev dog ei rigt nok! Naturens Phantasier overgaae Menneskenes.

I den smukke Morgen kjørte vi fra Castellamare. Jeg seer endnu det rygende Vesuv, den smukke Bjergdal med de store Viinskove, hvor de saftige grønne Ranker hang fra Træ til Træ, de hvide Bjergslotte paa de grønne Klipper eller halvt skjulte i mørke Olieskove. Jeg seer Vestas gamle Tempel, med sine Marmorsøiler og sin Kuppel, nu en Kirke for Madonna Santa Maria Maggiore. Et Stykke af Muren var styrtet ned, Dødningpander og Knogler lukkede Aabningen, men den grønne Viinranke voxte vildt hen over dem og syntes med sine friske Blade at ville skjule Dødens Magt og Vælde.

Jeg seer endnu den vilde Bjergformation, de eensomme Taarne, hvor Net vare udspændte for at fange Søfuglens Skare; dybt under os laae Salerno ved det mørkeblaae Hav, og vi mødte et Tog, der dobbelt indprægede mig det hele Billede. To hvide Oxer med de alenlange Horn trak en Vogn, hvorpaa laae fire lænkede Røvere, med det onde Blik og den hæslige Haanlatter. Sortøiede, skjøntformede Calabresere, med Geværet over Skuldren, rede ved Siden.

Salerno, Middelalderens lærde By, var Maalet for denne vor første Dagreise.

„Folianterne smuldre hen!" udbrød Gennaro, „den lærde Glands gaaer af Salerno, men Naturens Bog har et nyt Oplag hvert Aar; og vor Antonio tænker, som jeg, den kan man lære Mere af, end af alt det lærde Muld."

„Begge bør vi lære af!" svarede jeg, „Vinen og Brødet bør følges ad."

Francesca fandt, jeg talte fornuftigt.

„Talen mangler ham ikke," sagde Fabiani, „men Gjerning. Nu skal Du vise denne, Antonio, naar Du kommer til Rom."

Til Rom? jeg til Rom? Denne Tanke var aldrig faldet mig ind, mine Læber taug, men min Bevidsthed sagde mig, at jeg ikke kunde, ikke vilde nu gjensee Rom og træde i de gamle Forhold.

Fabiani vedblev at tale, de Andre med ham, og vi vare i Salerno. Vort første Besøg gjaldt Kirken.

„Her kan jeg være Cicerone," sagde Gennaro. „Dette Capel er Gregor den Syvendes, den hellige Fader, som døde i Salerno. Hans Marmorbilled staaer foran os paa Alteret! Her ligger Alexander den Store", vedblev han og pegede paa en stor Sarcophag.

„Alexander den Store?" gjentog Fabiani spørgende.

„Ja vist! er det ikke saaledes?" spurgte han Kirkebetjenten.

„Som Eccellenza siger!" svarede denne.

„Det er en Feiltagelse!" udbrød jeg, idet jeg betragtede Monumentet nøiere. „Alexander er jo ikke begravet her, det er mod al Historie! See kun, det er Alexanders Triumphtog, der er afbildet paa Sarcophagen, herfra skriver sig vel Navnet."

Strax da vi traadte ind i Kirken, havde man viist os en lignende Sarcophag med Bacchi-Triumph paa, hentet fra Templerne i Paestum, og nu benyttet til Grav for en salernitansk Prinds, hvis moderne Marmorbillede i naturlig Størrelse var anbragt ovenpaa. Jeg holdt mig til dette og meente, at det Samme ogsaa maatte være Tilfældet med denne saakaldte Alexanderske Grav. Ganske fornøiet over mit Snille, fik jeg et Slags Veltalenhed, men Gennaro svarede et koldt „maaskee!" og Francesca hviskede mig i Øret, at det var upassende, at jeg vilde være klogere end han, jeg vidste det jo dog ikke. — Taus og ærbødig traadte jeg tilbage.

Ved Ave Maria sad jeg ene med Francesca paa Hotellets store Altan. Fabiani og Gennaro spadserede, jeg skulde underholde min naadige Frue.

„Hvilket herligt Farvespil!" sagde jeg og pegede paa Havet, der melkehvidt udstrakte sig fra den med brede Lavaflìser brolagte Gade til den rosenrøde, skinnende Horizont; Bjergkysten var indigoblaa; denne Pragt af Farver kjendte jeg ikke i Rom.

„Skyen har alt sagt felicissima notte!" udbrød Francesca og pegede paa Bjerget, hvor en Sky laae høit over Villaer og Olieskove, og dog dybt under den gamle Borg, der med sine to Taarne nærmede sig Bjergtoppen.

„Der gad jeg boe og leve!" udbrød jeg; „høit over Skyen, see ud over det evigt vexlende Hav!"

„Der kunde Du improvisere," sagde hun smilende, „men Ingen vilde høre paa Dig, og det var dog en stor Ulykke, Antonio!"

„O ja!" svarede jeg ligeledes i Spøg, „skal jeg være oprigtig! ganske uden Bifald, det er som Træet uden Solskin. Det har vistnok i Fængselet gnavet ligesaameget paa Tassos Livsblomst, som hans Kjærligheds Ulykke."

„Kjære Ven!" afbrød hun lidt alvorlig, „nu talte jeg om Dig og ikke om Tasso; hvad har han her at gjøre?"

„Det var et Exempel!" svarede jeg, „Tasso var Digter og —"

„Du troer nu ogsaa at være det! kjære Antonio, for Himlens Skyld, nævn dog aldrig et udødeligt Navn, naar der tales om dit! tro dog ikke Du er Digter, er Improvisator, fordi Du har et let bevægeligt Gemyt og kan opfatte disse! det kunne Tusinde, som Du! Gjør Dig ikke selv ulykkelig dermed!"

„Men Tusinde have dog for nyligt tilklappet mig Bifald!" svarede jeg, og mine Kinder brændte; „det er jo da naturligt,

at jeg har den Tanke, den Overbeviisning —; og jeg veed, De glædes ved min Lykke, ved hvad Godt der er ved mig."

„Ingen af alle dine Venner kan det mere end jeg! Vi skatte Alle dit fortræffelige Hjerte, din ædle Charakteer, for disse vil Eccellenza ogsaa tilgive, det tør jeg love! Du har herlige Evner, der kunne udvikles, men det maae de virkeligt, Antonio! Alt kommer ikke af sig selv! Arbeide maa man! Dit Talent er et smukt Selskabstalent, mange Venner kan Du glæde dermed, men det er ikke stort nok for det Offentlige."

„Men", vovede jeg at sige, „Gennaro, som ikke kjendte mig, var jo dog henrykt over min første Optræden."

„Gennaro!" gjentog hun, „ja med al Agtelse for ham, sætter jeg dog ingen Priis paa hans Konstdom; og det store Publicums? Ja i det Capitel hører Konstneren tidt høist forskjelligt fra alle Andre; godt er det, Du ikke blev peben ud, det vilde inderligt have bedrøvet mig. Nu er det gaaet ret stille af, og snart vil Alt være glemt, baade Du og din Improvisation. Du havde jo ogsaa et fremmed Navn. Om tre Dage ere vi igjen i Neapel, og Dagen derpaa gaaer det til Rom. Betragt da det Hele, som en Drøm, det har det ogsaa været, og viis os ved Flid og Stadighed, at Du er vaagnet igjen! Siig nu ikke et Ord! Jeg mener Dig det godt, jeg er den Eneste, som siger Dig Sandheden." Hun rakte mig Haanden, jeg turde kysse den.

Næste Morgen skulde vi afsted i det tidlige Daggry, for at kunne naae Paestum, opholde os der nogle Timer og samme Dag igjen være tilbage i Salerno; thi man kan ikke overnatte i Paestum, og Veien dertil er usikker. Ridende Gensdarmer fulgte os som Escorte.

Orangehaver, Skove kan jeg kalde det, laae til begge Sider, vi kom over Floden Sela, hvor Grædepile og Laurbærhækker speilede sig i det klare Vand. Den vilde Bjergformation indesluttede et frodigt Kornland. Aloer og Cactus voxte vildt

ved Veien, Alt var Yppighed og Fylde, og nu saae vi foran os de over to tusinde Aar gamle Templer, byggede i den reneste, skjønneste Stiil; disse, en ussel Kro, tre fattige Huse og nogle Rørhytter vare nu den hele berømte By. Ikke en Rosenhæk saae vi, og Rosernes Mængde og Fylde gav engang Paestum sin Berømthed, da laae et Purpurskjær over disse Marker, nu vare de blaae, uendelige blaae, som Bjergenes Række; duftende Violer bedækkede den store Slette, skød op mellem Tidsler og Hække. Et Frugtbarhedens Vildnis bugnede rundt om; Aloe, vilde Figen og den røde Pyrethrum indicum snoede sig om hverandre.

Her har man Siciliens Natur, dens Fylde og Vildhed, dens græske Templer og dens Armod. Hele Klynger af Tiggere stode om os, de lignede Vilde fra Sydhavets Øer. Mænd i lange Faareskinds Pelse med Ulden ud, nøgne sortbrune Been og det lange sorte Haar løst om det bruungule Ansigt; Piger med de deiligste Former, halvnøgne, det korte lasede Skjørt flænget itu op over Knæet, en Art Kappe af hæsligt bruunt Tøi løst om de nøgne Skuldre og det lange sorte Haar bundet i en Knude. Øiet straalede Flamme.

En ung Pige, neppe meer end elleve Aar, deilig, som Skjønhedsgudinden, og dog lignede hun ikke Annunziata, ei heller Santa; jeg maatte tænke paa den mediceiske Venus, som Annunziata havde fortalt mig om. Jeg kunde ikke elske, men beundre, bøie mig dybt for Skjønhedsformerne.

Hun stod lidt fjernet fra de andre Betlere; et bruunt fiirkantet Stykke hang løst over den ene Skulder, den anden, Bryst og Arme, vare, som Fødderne, aldeles blottede; at hun ogsaa havde Sands og Tanke for at pynte sig, viste det glat opbundne Haar, hvor en blaa Violbouquet var heftet fast og hang med Bukkelen frem paa den smukke Pande. Blufærdighed, Aand og

en sælsom dyb Smerte lyste ud af hendes Aasyn. Øiet var slaaet ned, som søgte hun Noget paa Jorden.

Gennaro blev hende først vaer, og skjøndt hun ikke havde sagt et Ord, rakte han hende sin Gave, tog hende under Hagen og sagde, at hun var for smuk til det øvrige Selskab. Francesca og Fabiani deelte hans Mening. Jeg saae en fiin Rødme bæve under Pigens brune Hud, hun hævede sit Blik, og jeg saae hun var blind.

Gjerne havde jeg ogsaa givet hende Penge, men jeg vovede det ikke. Da de Andre gik ind i Vertshuset, forfulgte af Betlerne, vendte jeg hurtigt om og trykkede hende en Scudo i Haanden; paa Følelsen syntes hun at kjende dens Værdi; hendes Kinder brændte, hun bøiede sig ned. Sundhedens, Skjønhedens friske Læber berørte min Haand, det gik mig gjennem Blodet, jeg rev mig løs og fulgte efter de Andre.

Qvas og Qviste brændte i et stort Baal inde paa Kaminen, der næsten indtog hele Værelsets Brede. Røgen hvirvlede hen under det sodede Loft, vi maatte tye udenfor; bag de høie, skyggende Grædepile blev vor Frokost tilberedt, medens vi gik til Templerne. Et Vildnis maatte vi over, Fabiani og Gennaro toge hinanden i Hænderne og dannede saaledes en Bærestol for Francesca.

„En frygtelig Promenade!" raabte hun leende.

„O Eccellenza!" sagde den Ene af vore Førere, „nu er her prægtigt! for tre Aar tilbage stod her anderledes tæt med Tjørne, og i min Barndom laae Sand og Jord høit op om Søilerne."

Mængden bejaede hans Tale, og vi vandrede fremad, fulgte af den hele Tiggerskare, der taus beskuede os; mødte vort Blik en af Betlerne, strax udstrakte hans Haand sig mechanisk til Betlen, og et miserabile klang fra Læberne. Den blinde deilige Pige saae jeg ikke, hun sad vel nu ene ved Veien. Vi gik over Resterne af et Theater og Fredens Tempel.

„Freden og Theatret!" udbrød Gennaro, „hvor kunde ogsaa disse to holde sig saa nær ved hinanden!"

Neptunstempel laae foran os; dette, den saakaldte Basilica og et Cerestempel ere de herlige, stolte Rester, der, som et Pompeji, i vor Tidsalder atter er fremsteget fra Glemsel og Nat. Under Gruus og Vildnis laae de skjulte i Aarhundreder, indtil en fremmed Maler, der søgte Studier, kom til dette Sted og opdagede det øverste af Søilerne; deres Skjønhed tiltalte ham, han skizzerede dem, de bleve bekjendte, Gruus og Hækker revet bort, og som byggede igaar staae nu de store, aabne Haller. Colonnerne ere af guul Travertiner, vild Viin voxer op om dem, Figentræer snoe sig hen over Gulvet, og i Revner og Sprækker skyde Violer frem og den mørkerøde Levkøi.

Vi sad paa Fodstykket af en afbrudt Søile. Gennaro havde drevet Betlerne bort, stille nøde vi den rige Natur rundt om. De blaae Bjerge, det nære Hav, Stedet selv, hvor vi vare, greb mig sælsomt. „Improviseer nu for os!" havde Fabiani sagt og Francesca tilnikkede mig samme Ønske. Jeg lænede mig til den nærmeste Søile og sang paa en af min Barndoms Melodier, hvad Øiet saae: Naturens Skjønhed, Konstens herlige Mindesmærker, og jeg tænkte paa den fattige, blinde Pige, for hvem al denne Herlighed var lukket. Hun var dobbelt fattig, dobbelt forladt. Taarer kom mig i Øiet, Gennaro klappede i Hænderne og Fabiani og Francesca indrømmede: „Følelse har han!"

De stege ned ad Templets Trin, jeg fulgte langsomt efter; bag Søilen, ved hvilken jeg havde staaet, sad eller rettere laae, under den duftende Myrtehæk, en Skabning med Hovedet ned i Skjødet og Hænderne fast knugede over Nakken; det var den blinde Pige.

Hun havde hørt min Sang, hørt mig synge hendes Længsel og Savn; det skar mig i min Sjæl. Jeg bøiede mig ned over

hende, hun hørte Bladene rasle, hævede sit Hoved, og jeg syntes, at hun saae blegere ud. Jeg vovede ikke at røre mig; hun lyttede.

„Angelo!" udbrød hun halv høit.

Jeg veed ikke hvorfor, men jeg holdt min Aande tilbage; hun sad et Øieblik taus. Det var Grækenlands Skjønhedsgudinde, med Øiet uden Seekraft, der dog saae ind i Sjælen, som Annunziata havde skildret hende. Hun sad paa Templets Fodstykke mellem de vilde Figener og den duftende Myrtehæk; hun trykkede en Gjenstand til sine Læber og smiilte; det var min Scudo hun havde, jeg blev ganske varm derved, bøiede mig uvilkaarligt dybere — mit Kys brændte paa hendes Pande.

Hun udstødte et Skrig, et gjennemtrængende Skrig, der jog mig Dødens Rædsel gjennem Sjælen. Som den forskrækkede Hind sprang hun op og var borte; jeg saae Intet mere, Alt bevægede sig omkring mig, jeg fløi afsted over Tjørn og Krat.

„Antonio! Antonio!" hørte jeg Fabiani raabe langt bag ved mig, og jeg kom atter til Fatning. „Løber Du Harer op?" spurgte han. „Eller var det den poetiske Flugt, Du tog?"

„Han vil vise os", sagde Gennaro, „at han kan flyve, hvor vi kun komme frem i Fodgang; dog tør jeg nok vove samme Flugt." Han stillede sig ved min Side, for at tage Løb.

„Troe I, at jeg med min Signora paa Armen kan holde Skridt med Eder?" udbrød Fabiani, Gennaro standsede.

Da vi kom til Vertshuset, søgte mit Øie forgjeves den blinde Pige, ideligt lød hendes Skrig for mit Øre, jeg hørte mit eget Hjerte derved. — Det var som havde jeg begaaet en Synd. Først havde jeg jo, uskyldig vel, sunget Sorg og Smerte i hendes Bryst, ved at tydeliggjøre hende sit Tab, jaget Skræk og Angest i hendes Sjæl, trykket et Kys paa hendes Pande, det første, jeg endnu havde givet en Qvinde. Havde hun seet paa mig, da havde jeg ikke vovet det, hendes Ulykke, hendes Værgeløshed gav

mig Mod, — og jeg bedømte Bernardo saa strengt! Jeg var et Syndens Barn som han, som de Alle. Jeg kunde have knælet for hende, bedet om Tilgivelse; hun var intet Sted at opdage.

Vi stege paa Vognen, for at kjøre tilbage til Salerno igjen, endnu engang saae jeg om efter hende, men vovede ikke at spørge, hvor hun kunde være. Da udbrød Gennaro: „Hvor er den blinde Pige?"

„Lara?" sagde vor Fører, „hun sidder nok i Neptun-templet! der er hun for det Meste!"

„Bella divina!" raabte Gennaro og kastede Kys med Fingeren hen imod Templet. Vi rullede afsted.

Lara hed hun altsaa. Jeg sad med Ryggen mod Kudsken, saae hvor Tempelsøilerne fjernede sig meer og meer, men i mit Hjerte lød Pigens Angestskrig, min egen Smerte. Paa Veien havde en Flok Zigeunere leiret sig og gjort en stor Ild i Grøften, hvor de kogte og brasede. Den gamle Zigeunermo'er slog paa Tambourin og vilde spaae os, men vi joge forbi. To sortøiede Piger forfulgte os et langt Stykke. De vare smukke, og Gennaro morede sig over deres lette Flugt og brændende Øine, men skjønne og ædle som Lara vare Pigerne ikke.

Mod Aften kom vi til Salerno, for næste Morgen at gaae til Amalfi og derfra til Capri.

„Kun een Dag," sagde Fabiani, blive vi i Neapel, naar vi nu komme der; sidst i Ugen maae vi være hjemme i Rom. Du kan jo snart ordne dine Sager? Antonio!"

Jeg kunde ikke, vilde ikke tilbage til Rom, men en Blyhed, en Frygt, den min Armod og Taknemmelighed i alle mine Livsaar havde indaandet mig, gjorde, at jeg kun vovede at fremstamme, at Eccellenza vist vilde vredes over denne Dristighed at komme tilbage.

„Vi skulle sørge for Alt!" afbrød mig Fabiani.

„Tilgiv mig, men jeg kan ikke!" stammede jeg og greb Francescas Haand. „Jeg føler dybt, hvad jeg skylder Dem."

„Intet derom, Antonio!" svarede hun og lagde sin Haand paa min Mund. Fremmede bleve i det Samme meldte, jeg stod taus i Krogen, følte, hvor svag jeg var. Fri og uafhængig, som Fuglen, var jeg for to Dage siden, og han, som ikke lader en Spurv falde til Jorden, vilde ogsaa have sørget for mig, og dog lod jeg den første tynde Traad, der kastedes om min Fod, voxe til et Ankertoug. I Rom har Du sande Venner, tænkte jeg, sande oprigtige, om ikke saa høflige, som de neapolitanske. Jeg tænkte paa Santa, som jeg aldrig mere vilde see, tænkte paa Bernardo, som jeg jo i Neapel dog maatte møde, Annunziata, der vilde komme, hans og hendes Elskovs Lykke —! Til Rom, til Rom! der er det langt bedre! sagde mit Hjerte mig, medens min Sjæl higede efter Frihed og Uafhængighed.

VII.

Eventyret i Amalfi. Den blaae Grotte paa Capri.

Hvor smukt tog ikke Salerno sig ud fra Søen, da vi i den smukke Morgenstund seilede bort; sex raske Rorkarle brugte Aarerne; ved Roret sad paa Hug en lille Dreng, deilig til at male, han hed Alphonso. Vandet var glasgrønt. Hele Kysten til Høire syntes mægtige hængende Haver, anlagte af Phantasiens dristige Semiramis. Som Buegange laae nede i Søen de aabne dybe Huler, lange Brændinger legede derinde. Paa den fremspringende Fjeldspids laae et Castel, en Sky gled hen under dets Muurkrone. Vi saae Minuri og Majuri, og snart derpaa

Masaniellos og Flavio Giojas*) Fødeby, Amalfi, der tittede frem mellem de grønne Viinhaver.

Den store Skjønhedsfylde overvældede mig. Gid at alle Jordens Slægter kunde skue denne Herlighed! Ingen Storm fra Nord eller Vest bringer Kulde og Vinter til denne blomstrende Have, paa hvis Terrasse Amalfi ligger. Kun fra Øst og Syd kommer Luftningen, den varme Luftning fra Orangernes og Palmernes Land hen over det deilige Hav.

Fra Bredden høit op ad Bjergsiden hænger Byen med sine hvide Huse med de flade østerlandske Tage, høiere oppe stige Viinhaverne, en eensom Pinie løfter sin grønne Skjerm op i den blaae Luft, hvor, paa Bjergryggen, det gamle Castel med sin Ringmuur tjener Skyen til Leie.

Fiskerne maatte bære os fra Baaden gjennem Brændingen op paa Land. Dybe Huler i Klipperne gik ind under Byen, i enkelte skyllede Vandet op, andre stode tomme, Baadene laae paa Siden, og en Vrimmel lykkelige Børn legede derinde, de fleste kun i en Skjorte eller med en lille Vest, der udgjorde deres hele Paaklædning. Halvnøgne Lazzaroni strakte sig i det varme Sand, den brune Hætte var trukket om Ørene, det var den vigtigste Bedækning, medens de sov deres Middagssøvn. Alle Kirkeklokker ringede, et Tog af unge Geistlige i lilla Klædninger gik os med Psalmesang forbi. En frisk Blomsterkrands hang om den Korsfæstedes Billede.

Til Venstre, høit over Byen, ligger et prægtigt stort Kloster foran en dyb Bjerghule; dette er Herberg for alle Fremmede. Francesca kom i en Bærestol, vi Andre fulgte bagefter op ad den i Klippen indhuggede Vei, det klare blaae Hav laae dybt under os. Vi vare ved Klosterets Port, den dybe Klippehule tæt ved gabede os imøde. Tre Kors med Frelseren og Røverne

*) Opfinderen af Compasset.

stode derinde, og over dem, paa Klippens Stene, knælede Engle i brogede Klæder og med store hvide Vinger. Intet Konstværk, Alt formet af Træ og overmalet; men et fromt, troende Hjerte aander sin egen Skjønhed i det raatformede Billede.

Gjennem den lille Klostergaard stege vi snart op til det os anviste Værelse; fra mit Vindue saae jeg det uendelige Hav, ned til Sicilien; som sølvhvide Punkter stode Skibene paa den fjerne Horizont.

„Hr. Improvisator!" sagde Gennaro, „skulle vi ikke stige ned i de lavere Regioner, og see om Skjønheden der er saa stor, som her. Den qvindelige er det sikkert, thi de engelske Damer, vi have her til Naboer, ere dog ogsaa altfor kolde og blege. De har dog Sands for Qvinderne? Om Forladelse! Det er just disse, som have drevet dem ud i Verden og forskaffet mig en behagelig Aften og et interessant Bekjendtskab."

Vi stege ned ad Fjeldstien.

„Den blinde Pige ved Paestum var dog smuk," sagde Gennaro. „Jeg troer, jeg forskriver hende til Neapel, naar jeg skriver efter Calabreserviin; begge faae mit Blod til at brænde."

Vi kom til Byen, der laae, om jeg saa kan sige, forunderlig pakket paa sig selv. Imod den vilde det snevre Ghetto i Rom være en Corso. Gaderne vare smalle Slipper mellem de høie Huse og ind gjennem disse; snart kom man ind ad en Dør i en lang Forstue, med smaa Aabninger paa Siden ind til mørke Værelser, snart var det et smalt Stræde mellem Mure og Klippevægge, Trappe op og Trappe ned, en halvdunkel Labyrinth af skidne Gange; jeg vidste ofte ikke, om det var Stue eller Gade, jeg var i. Paa de fleste Steder brændte ogsaa Lamper, ellers havde det, skjøndt midt paa Dagen, været mørk Aften. Endelig aandede vi friere, stode paa en stor muret Bro, der forbandt to Fjeldrygge med hinanden, den lille Plads neden under

var vist den største i hele Byen, to Piger dandsede der Saltarello, og en lille ganske nøgen Dreng, deilig formet og med brune Lemmer, stod som en Amor og saae paa dem. Her frøs man aldrig, sagde man mig, den strengeste Kulde Amalfi i mange Aar havde kjendt, var otte Graders Varme.

Tæt ved det lille Taarn paa den fremspringende Klippegrund, hvorfra man seer den smukke Bugt til Minuri og Majuri, snoede sig en lille Sti mellem Aloer og Myrter, og snart skyggede Viinrankernes høie Buer over os. Vi følte en brændende Tørst og gik nu efter et lille hvidt Sted, der for Enden af Haven tittede saa venligt frem mellem det friske Grønne. Den milde varme Luft var opfyldt med Duft, broget-deilige Insecter surrede rundt om os.

Huset, vi stod ved, var høist malerisk, i Væggen var indmuret til Stads nogle Marmorcapitæler og en smuk Arm og Fod, fundne i Gruset. Paa Taget selv var en deilig Have af Oranger og frodige Slyngplanter, der som grønne Fløiels Tæpper hang ud over Muren; foran blomstrede et Vildnis af Maanedsroser; to deilige Smaapiger, paa sex til syv Aar, legede og bandt Krandse, men smukkest var dog den unge Kone, med det hvide Liin over Haaret, der kom os imøde ved Døren; det sjælfulde Blik, de lange mørke Øienhaar, de ædle Former —; ja, hun var meget skjøn! — Vi toge ogsaa Hatten dybere af.

„Den smukkeste Pige eier altsaa dette Huus?" sagde Gennaro. „Vil hun som Huusmoder give to trætte Vandringsmænd en Lædskedrik?"

„Huusmoderen vil det med Fornøielse!" sagde hun leende, og de sneehvide Tænder hævede de røde friske Læber; „jeg vil bringe Vinen herudenfor, men jeg har kun eet Slags."

„Naar De skjenker den, bliver den fortræffelig," sagde Gennaro; „jeg drikker den helst, naar en ung Pige, saa smuk som De, skjenker mig den."

„Men Eccellenza maa tage til Takke med Konen idag!" —

„De er gift!" sagde Gennaro leende; „saa ung!"

„O jeg er meget gammel!" sagde hun og loe.

„Hvor gammel?" spurgte jeg. Hun saae mig spørgende ind i Øiet og svarede „otte og tyve Aar." Hun var neppe mere end femten, men deiligt udvoxet; en Hebe kunde ikke formes skjønnere.

„Otte og tyve!" sagde Gennaro; „en smuk Alder, som klæder Dem godt! — „De har længe været gift?"

„Tyve Aar!" sagde hun, „spørg kun mine Døttre ad!" og de smaa Piger, vi havde seet lege, kom hen til os. „Er det Eders Moder?" spurgte jeg, skjøndt jeg nok vidste, at det ikke var saa. De saae leende paa hende, nikkede derpaa Ja og klyngede sig kjælent op til hende. Hun bragte os Vinen, en herlig Viin, og vi drak hendes Skaal.

„Det er en Digter, en Improvisator!" sagde han og pegede paa mig. „Han har gjort alle Damer i Neapel forrykt i Hovedet. — Men han er en Steen, en sælsom Krabat, tænk, han hader alle Fruentimmer, har aldrig endnu kysset nogen Qvinde!"

„Det er umuligt," sagde hun og loe.

Jeg er derimod af et ganske andet Slags, jeg elsker alt Smukt, kysser alle skjønne Læber, er hans troe Følgesvend og forsoner saaledes Verden og Qvinderne, hvor vi komme. — Jeg faaer det ogsaa, indkræver det som en Rettighed hos enhver smuk Qvinde, og venter nu ogsaa her min Tribut." Han greb hendes Haand.

„Jeg fritager baade Dem og den anden Eccellenza; jeg har heller ikke Noget at gjøre med at betale Tribut, det er Noget, som min Mand altid gjør af." —

„Og hvor er han?"

„Ikke saalangt borte," svarede hun.

„Saa smuk en Haand har jeg endnu ikke seet i Neapel," — sagde Gennaro. „Hvad koster et Kys paa den?" —

„En Scudo!" sagde hun.

„Et paa Læberne altsaa det Dobbelte?" sagde Gennaro.

„Det er slet ikke at erholde! det er min Mands Forpagtning!" og nu skjenkede hun atter den varmende, stærke Viin, spøgte og loe med os, men i Spøgen fik vi dog at vide at hun kun var fjorten Aar, gift forrige Aar med en ung smuk Mand, der for Øieblikket var i Neapel og først kom hjem imorgen. — De smaa Piger vare hendes Søskende og i Besøg hos hende til Manden kom hjem. — Gennaro bad dem om en Bouquet Roser, og de løb for at plukke, han havde lovet dem en Carlin derfor.

Forgjeves bad han om et Kys, sagde tusinde søde Smigrerier, slyngede sin Arm om hendes Liv, og hun løsrev sig, skjændte, men kom dog altid tilbage, thi det morede hende dog. Han tog en Louisdor mellem Fingrene, fortalte, hvilke skjønne Baand der kunde kjøbes for den, hvor deiligt de vilde pynte i hendes mørke Haar; og denne hele Pragt kunde hun erholde ved blot at give ham et Kys.

„Den anden Eccellenza er meget bedre," sagde hun og pegede paa mig. — Mit Blod brændte, jeg tog hendes Haand, sagde, hun skulde ikke høre ham, det var et slet Menneske, ikke see paa hans fristende Guld, men hevne sig paa ham ved at give mig et Kys.

Hun saae paa mig.

„Han har kun sagt et eneste sandt Ord i al sin Tale, det, at jeg endnu aldrig har kysset en Qvinde; jeg har bevaret mine Læber rene, til jeg fandt den smukkeste, og nu haaber jeg, at De belønner Dyden."

„De er jo en ypperlig Forfører!" sagde Gennaro, „stikker han ikke mig, der er saa drevet i Haandværket!"

„De er ond med Deres Guld," sagde hun, „og for at De skal see, at jeg hverken bryder mig om det eller et Kys, saa skal Improvisatoren have det. Nu trykkede hun sine Hænder om mine Kinder, hendes Læber berørte mine, og hun forsvandt bag Huset.

Da Solen var gaaet ned, sad jeg oppe i Klosteret i mit lille Værelse og saae fra Vinduet ud over Havet; det var rosenrødt og gik i lange Brændinger, Fiskerne trak deres Baade op paa Sandet, og da Mørket steg, skinnede Lysene klarere, Brændingerne vare svovlblaae; Alt var saa uendeligt stille; da sang Fiskerne med Koner og Børn en Choral ved Stranden, de barnlige Sopraner blandede sig med den dybe Bas, og Veemod steg i min Sjæl. Et Stjerneskud spillede hen ad Himlen, det faldt ned bag Viinhaverne, hvor den lystige unge Kone i Dag havde kysset mig; jeg tænkte paa, hvor smuk hun var, tænkte paa den blinde Pige, Skjønhedsbilledet ved Tempelruinerne, men Annunziata stod i Baggrunden, aandelig og legemlig skjøn, altsaa dobbelt skjøn! Mit Bryst udvidede sig, min Sjæl brændte af Kjærlighed, af Længsel og Savn. Den rene Flamme, Annunziata havde tændt i mit Hjerte, Alterilden, hvis Præstinde hun var, havde hun styrtet om, forladt den, Ilden brændte nu vildt i den hele Bygning. „Evige Guds Moder!" bad jeg, „mit Bryst er fuldt af Kjærlighed! mit Hjerte sprænges af Længsel og Savn!" Og jeg greb Roserne, der stode i Glasset, trykkede den skjønneste til mine Læber og tænkte paa Annunziata.

Længer kunde jeg ikke udholde det, gik ned til Havet, hvor de lysende Brændinger brødes, hvor Fiskeren sang og Vinden luftede. Jeg steg op paa den murede Bro, hvor jeg havde staaet i Dag. En Skikkelse, indsvøbt i en stor Kappe, sneg sig tæt forbi mig, det var Gennaro, saae jeg. Han gik ad Stien til det lille hvide Huus, jeg fulgte efter. Nu svævede han tæt forbi Vinduet, gjennem hvilket Lampen skinnede ud til os. Her tog jeg Plads, skjult mellem de nedhængende Viinløv, og kunde nu

see ind i Stuen. Der var et lignende Vindue paa den modsatte Side, en høi Trappe førte til Sideværelset.

De to smaa Piger laae, næsten afklædte, kun med Skjørtet løst om sig, og sang foran det lille Bord, hvor Crucifixet og Lampen stod; den ældre Søster, Huusmoderen, som hun jo var, knælede i Midten. Det var Madonna med to Engle, en levende Altertavle, som malet af Raphael, jeg saae for mig. Hendes mørke Øie var hævet i Veiret, Haaret hang i rig Fylde ned over den nøgne Skulder, Hænderne foldede sig over det ungdommelige skjønne Bryst.

Mine Pulsslag gik raskere, jeg vovede neppe at aande. Nu reiste de sig alle Tre; hun fulgte Smaapigerne op ad Trappen til Sideværelset, lukkede Døren til, og gik nu og puslede i den forreste Stue. Jeg saae, hun tog op af en Skuffe en rød Tegnebog, vendte den flere Gange og smiilte, var ogsaa i Begreb med at aabne den, men rystede i det Samme med Hovedet og kastede den igjen i Skuffen, som om Nogen overraskede hende.

Et Øieblik efter hørte jeg en sagte Banken paa det modsatte Vindue, forskrækket saae hun derhen, lyttede; det bankede igjen, og jeg hørte Nogen tale, men kunde ikke gribe et eneste Ord.

„Eccellenza!" raabte hun høit, „hvad vil De? Hvorfor kommer De her paa denne Tid? For Himlens Skyld! Jeg er vred, meget vred derfor!"

Han sagde atter Noget.

„Ja, ja, det er sandt!" raabte hun, „De har glemt Deres Tegnebog! min lille Søster var nede i Vertshuset, for at bringe Dem den, men De boer vist oppe i Klosteret! I Morgenstunden havde hun søgt Dem der. Her er den!"

Hun tog den frem, han sagde igjen nogle Ord, hun rystede med Hovedet.

„Nei, nei! hvad tænker De paa! jeg aabner ikke Døren! De kommer ikke ind!" Nu gik hun hen til Vinduet og lukkede

det op, for at række ham Bogen. Han greb efter hendes Haand, hun lod Bogen falde, den blev liggende paa Vindueskarmen, Gennaro strakte nu Hovedet ind, den unge Kone traadte hurtigt over til Vinduet hvor jeg stod, nu kunde jeg høre hvert Ord, Gennaro sagde.

„Og De vil ikke tillade mig at kysse Deres smukke Haand til Tak? Ikke modtage den ringeste Findeløn? — Ikke engang række mig et Bæger Viin? Jeg brænder af Tørst! det er der jo slet intet Ondt i. — Hvorfor ikke tillade mig at træde ind?“

„Nei,“ sagde hun, „vi have Intet at tale om paa denne Tid! tag hvad De har glemt, og lad mig faae Vinduet lukket!“

„Jeg gaaer ikke,“ sagde Gennaro, „før De rækker mig Deres Haand, før De giver mig det Kys, De bedrog mig for i Dag og gav til det dumme Menneske!“ —

„Nei, nei,“ sagde hun, men loe dog i sin Brede. „De vil tiltvinge Dem hvad de ikke faaer!“ sagde hun, „derfor vil jeg ikke, gjør det ikke!“

„Det er sidste Gang!“ sagde Gennaro i en blød og bedende Tone, „sikkert sidste Gang, vi sees, og De kan negte mig kun det, at række mig Haanden; Mere forlanger jeg ikke, skjøndt mit Hjerte har tusinde Ting at sige Dem. — Madonna vil jo, at vi Mennesker skulle elske hinanden, som Broder og Søster! som Broder vil jeg dele mit Guld med Dem! — pynte Dem skal De og blive dobbelt saa smuk som De er! Alle Veninderne ville misunde Dem, Ingen skal see vor Lykke!“ og nu i et rask Spring var han inde ad Vinduet.

Hun udstødte et Skrig: „Jesus Maria!“ jeg greb voldsomt i Vinduet, hvor jeg stod, Glasset klirrede, og som drevet af en usynlig Magt, foer jeg om til det aabne Vindue, idet jeg rev en Lægte løs, der laae over Viinløvhvælvingen, for dog at have et Slags Vaaben.

„Er det Dig? Nicolo!“ raabte hun høit.

„Mig!" svarede jeg dybt og fast. Jeg saae Gennaro flygte igjen ud ad Vinduet, hans Kappe flagrede i Vinden, og Lampen slukkedes, det blev ganske mørkt i Værelset.

„Nicolo!" raabte hun ved Vinduet, og hendes Stemme bævede. „Du her igjen? Madonna være lovet!"

„Signora!" stammede jeg.

„Alle I Hellige!" hørte jeg hende sige; Vinduet fløi til; jeg stod som naglet fast derude. Nogle Øieblikke vare forbi, og jeg hørte hende sagte gaae hen ad Gulvet, Døren til Kamret aabnes og lukkes igjen. Hun bankede Noget fast, som slog hun Søm og Skodder for. „Nu er hun sikkret!" tænkte jeg, og sneg mig sagte bort, jeg følte mig saa vel, saa forunderlig glad om Hjertet. Nu har jeg dog betalt det Kys, jeg fik i Dag!" sagde jeg til mig selv, „maaskee havde hun givet mig et til, havde hun vidst, hvilken beskjermende Engel jeg var hende." —

Da jeg kom til Klosteret, blev jeg just kaldet til Aftensbordet, Ingen havde savnet mig; men Gennaro kom ikke, Francesca var urolig, Fabiani sendte Bud paa Bud, endelig kom han; han havde spadseret paa Bjergene og forvildet sig, fortalte han, men havde til Lykke truffet en Bonde, der havde ført ham paa den rette Vei.

„Deres Kjole er ogsaa ganske flænget," sagde Francesca, Gennaro greb i Fligen; „ja det Stykke sidder i en Tornebusk!" sagde han, „jeg mærkede det nok! — Himlen veed ogsaa, hvor jeg saaledes kunde gaae og forvilde mig! den smukke Aften var det, Mørket faldt saa hastigt paa, og jeg vilde da forkorte Veien, men saa kom jeg just af den."

Vi loe ad hans Eventyr, jeg kjendte det bedre, vi drak paa hans Sundhed, Vinen var ypperlig, vi bleve ret oprømte. Da vi siden kom paa vore Værelser, hvor kun en Dør skilte mig fra Gennaros, kom han, halv afklædt, ind til mig, loe, og lagde

fortrolig Haanden paa min Skulder, bad mig ikke drømme for meget om den smukke Kone, vi havde seet i Dag."

„Kysset fik dog jeg!" sagde jeg spøgende.

„O ja, det fik De!" sagde han leende, „og troer De, jeg er bleven Stedbarn?"

„Ja det synes De dog!" sagde jeg. —

„Stedbarn er jeg endnu aldrig bleven!" sagde han i en kold Tone, der laae næsten noget Bittert deri, men et let Smiil spillede igjen om Munden, og han hviskede: „kunde De tie, skulde jeg fortælle Dem Noget."

„Fortæl mig!" bad jeg, „Ingen skal høre en Stavelse af mig!" Og jeg ventede nu, at høre hans Beklagelse over det slet udfaldne Eventyr.

„Jeg glemte i Dag med Villie min Tegnebog ovre hos den smukke Kone, for at have en Skingrund til at komme der ved Aften, for saa ere Konerne ikke saa strenge. Der er det, jeg har været; ved at kravle over Havemuren og op mellem Hækkerne, har jeg revet Kjolen itu."

„Og den smukke Kone?" spurgte jeg.

„Hun var dobbelt smuk," sagde han og nikkede betydningsfuldt, „dobbelt smuk og slet ikke streng, da vi vare ene; det vidste jeg nok. Dig gav hun eet Kys, mig gav hun tusinde og sit Hjerte som Tilgift. Jeg vil drømme om min Lykke den hele Nat! stakkels Antonio!" han kyssede ad mig paa Fingrene og hoppede i Seng.

Morgenhimlen var som bedækket med et graat Flor, da vi forlode Klosteret; ved Stranden ventede vore raske Rorkarle, der igjen bare os ud i Baaden. Reisen gik til Capri, Himlens Flor brast i lette Skyer, Luften blev dobbelt høi og klar, ikke en Bølge rørte sig, som et vatret Baand var den hele Kruusning paa Havet. Det deilige Amalfi forsvandt bag Klippen. Gennaro

kastede et Kys derhen, idet han sagde til mig: „der have vi plukket Roser!“

„Du greb idetmindste Tornene!“ tænkte jeg, og nikkede bejaende.

Det store uendelige Hav ned til Sicilien og Afrika udbredte sig for os, til Venstre laae Italiens Klippekyst med sine sælsomme Huler; foran enkelte af disse laae smaa Byer, de syntes at være traadte ud af Hulerne, for at sole sig lidt, inde i de andre sad Fiskerne, de kogte deres Mad og tjærede deres Baade bag den høie Brænding.

Havet syntes en fed, blaa Olie, vi stak Haanden ned i det, og den syntes blaa som det. Skyggen paa Vandet, Baaden kastede, var det reneste Sortblaae, Aarens Skygge en bevægelig Slange i alle Nuancer af Blaat.

„Herlige Hav!“ jublede jeg, „Intet i den hele Natur, Himlen undtagen, er skjøn, som Du!“ jeg erindrede, hvorledes jeg som Barn ofte havde ligget paa Ryggen og drømt mig op i den blaae uendelige Luft; nu syntes min Drøm at være opløst i Virkelighed.

Vi kom forbi tre smaa Klippeøer „I galli“; mægtige Steenblokke var det, kastede paa hinanden, Kæmpetaarne, reiste fra Dybet, og andre rystede over disse. Den blaae Brænding slog op om de grønne Steenmasser. I Storm maatte det være et Scylla med sine hylende Hunde.

Vandfladen slumrede om det nøgne steenrige Cap Minerva, hvor Oldtiden lod Sirenerne bygge; foran laae det romantiske Capri, hvor Tiber havde svælget i Vellyst og skuet over Bugten til Neapels Kyst. Seilet blev heiset paa vor Baad, og baaren af Vind og Bølger nærmede vi os Øen. Nu saae vi først Vandets uhyre Reenhed og Klarhed. Det var saa uendeligt gjennemsigtigt, som var det Luft vi glede hen over, hver Steen, hvert

Rør, Favne dybt under os, var tydeligt, jeg svimlede ved, fra den lille Baad, at see det Dyb, jeg gled hen over.

Kun fra een Side er Øen Capri tilgængelig; rundt om steile, lodrette Klippemure, mod Neapel skraane de amphitheatralsk med Viinhaver, Oranger og Olieskove; nede ved Stranden ligge nogle Fiskerhytter og en Vagt; høiere oppe mellem de grønne Haver titter Byen Anna Capri frem, en ganske lille Vindebro og Port føre derind. I Vertshuset hos Pagani, hvor den høie Palme staaer ved Døren, sloge vi os til Hvile.

Paa Esler skulde vi efter Middagsbordet ride op til Ruinerne af Tibers Villa, men nu ventede Frokosten, og mellem den og det følgende Maaltid vilde Francesca og Fabiani udhvile sig, for at samle Kræfter til den forestaaende Promenade. Gennaro og jeg følte ingen Trang dertil. Øen syntes mig ikke større, end at vi nok i et Par Timer kunde roe om den og see de høie Klippeporte, der mod Syd hæve sig isoleerte op af Vandet.

Vi toge en Baad og to Rorkarle, det blæste lidt, saa at vi kunde bruge Seil den halve Vei omkring. Søen brødes mod de lave Skjær. Fiskegarn laae udspændte mellem dem, saa vi maatte skyde et Stykke uden om disse; det var en deilig lystig Fart i den lille Baad. Snart saae vi fra Havet op mod Himlen kun de lodrette Klipper, de graae Steenmasser, i Revnerne hist og her en Aloe eller en vild Levkøi, men ikke Fodfæste selv for Steengeden. Nede i Brændingen, der slog op som en blaa Ild, voxte paa Klipper de blodrøde Søæbler, der vaade af Vandet havde en dobbelt Glands, det syntes som Klippen blødte ved hvert Bølgeslag.

Nu laae det aabne Hav til Høire, Øen til Venstre; dybe Huler, hvis øverste Aabning ragede lidt over Vandet, viste sig i Klippen, enkelte bleve kun synlige i Brændingen. Dernede bygge

Sirenerne; det blomstrende Capri, vi kravle om paa, er kun Taget over deres Klippeborg.

„Ja onde Aander bygge der," sagde den ene Rorkarl, en gammel Mand med sølvhvidt Haar. „Deiligt skal der være, men de slippe ikke deres Rov, og kommer En igjen ud derfra, da har han ikke Forstand for denne Verden." — Og han viste os længere frem en Aabning, noget større end de andre, dog ikke stor nok til at vor Baad, endog uden Seil og om vi strakte os ud i den, kunde komme derind.

„Det er Hexehullet,"*) hviskede den Yngre, der sad ved Roret og nu dreiede mere ud fra Klippen. „Derinde er Alting Guld og Ædelstene, men man brænder op i Ildslue, kommer man derind! — Sancta Lucia, bed for os!"

„Gid jeg havde en af Sirenerne her i Baaden!" sagde Gennaro. „Men smuk skulde hun være! vi skulde nok komme ud af det!"

„Deres Lykke hos alle Damer," sagde jeg leende, „vilde ogsaa gjelde her."

„Paa den svulmende Sø skal man just kysse og omfavne, det er Bølgernes evige Leg! Ak," sukkede han, „havde vi nu den smukke Kone fra Amalfi. Det var en Qvinde! ikke sandt! De nippede jo dog til Læbernes Nectar. Hvor hun kunde synes kostbar, tilbageholdende, De skulde have seet hende iaftes, hun brændte heftigere end jeg."

„Nei, Nei!" sagde jeg, halv uvillig over hans uforskammede Pralen. „Det er ikke saa, jeg veed det bedre."

---

*) Med dette Navn benævnte Capris Indvaanere den blaae Grotte, før den, saavidt jeg veed, 1831 egenligt opdagedes af Tydskerne Fries og Kopisch, og derpaa blev alle Reisendes Maal, der besøge Sydítalien. Kopisch er født i Breslau og Forfatter til en smuk Novelle: „die Kahlköpfe auf Capri." 1837 udkom hans: „Gedichte."

„Hvorledes forstaaer jeg dette?“ spurgte han, og saae mig forundret ind i Ansigtet.

„Jeg har seet det selv, Tilfældet førte mig derhen! jeg tvivler ellers ikke om, at De har større Lykke, men denne Gang vil De kun spøge med mig.“ — Han saae endnu taus paa mig.

„Jeg gaaer ikke,“ gjentog jeg leende efter Gennaro, „før De giver mig det Kys, De bedrog mig for og gav det dumme Menneske.“

„Signore! De har beluret mig!“ sagde han alvorligt, og jeg saae ham blive ganske hvid i Ansigtet. „Hvor tør De fornærme mig? De slaaes med mig, eller De har min Foragt!“

Den Virkning havde jeg ikke ventet, min Tale vilde have gjort paa ham.

„Gennaro, det er ikke Deres Alvor!“ udbrød jeg og tog hans Haand; han trak den tilbage, svarede mig ikke, men befalede Matroserne at sætte i Land.

„Ja vi maae Øen omkring,“ sagde den Gamle, „kun hvor vi gik ud fra, kunne vi komme ind igjen.

De brugte Aaren, og snart nærmede vi os de høie Klippebuer i det blaae svulmende Vand; men Vrede og Bedrøvelse bevægede mit Sind, jeg saae paa Gennaro, der pidskede med sin Stok i Vandet.

„Una tromba!“ udbrød den Yngste af Søfolkene, og hen over Søen fra Cap Minerva svævede en kulsort Skysøile i skraa Retning fra Havet op mod Himlen, Vandet kogte rundt om den; hurtigt lod de Seilet falde paa vor Baad.

„Hvor styre vi hen?“ spurgte Gennaro.

„Tilbage, tilbage!“ sagde den Unge.

„Hele Øen om igjen?“ spurgte jeg.

„Ind under Læ, tæt ved Klippevæggen, Skypompen tager Retning længer ud ad!“ —

„Brændingen vil slaae Baaden itu mod Klippen!" sagde den Gamle og greb rask i Aaren. —

„Evige Gud!" stammede jeg, thi den sorte Skysøile kom med Vindens Hurtighed hen over Vandet, som vilde den gaae langs med Capris Fjældvæg, hvor vi vare; den vilde hvirvle os op med sig, eller trykke os ned i Dybet, tæt ved den lodrette Klippekyst. Jeg greb i Aaren med den Gamle, Gennaro hjalp den Yngre, men vi hørte alt Vinden hvine og Vandet koge for Skypompens Fod, det var, som den selv drev os bort fra sig.

„Sancta Lucia, frels os!" raabte begge Søfolkene, slap Aarerne og sank paa Knæ.

„Grib dog Aarerne!" raabte Gennaro, men dødblege, saae de mod Himlen. — Da susede Orkanen over vore Hoveder; til Venstre, ikke langt fra os, gik den sorte Nat over Bølgerne, de løftede os høit, høit i Veiret, sloge skumhvide over Baaden Luften pressede, som vilde Blodet ud gjennem Øiet, det blev Nat, Dødens Nat. Jeg følte kun Eet, at Havet laae over mig; at jeg, at vi Alle vare Havets, Dødens Bytte. Min Bevidsthed forlod mig. —

Mere end Vulkanens Storhed, stærkt som Adskillelsen fra Annunziata, staaer det Syn for mig, jeg saae, da mit Øie atter aabnedes. Den blaae Æther var dybt under mig, over mig og rundt om. Jeg rørte Armen, og som electriske Ildfunker glimrede Millioner Stjerneskud om mig. Af Luftens Strømme blev jeg baaren; jeg var vistnok død, svævede nu gjennem Æthe- ren til Guds Himmel; dog en tung Vægt laae paa mit Hoved, det var min jordiske Synd; den bøiede mig ned ad, Luftstrøm- men slog over mit Hoved, det var, som den kolde Sø. Mechanisk greb jeg frem for mig, jeg følte en fast Gjenstand og klamrede mig om den, en Dødsmathed gik gjennem mit hele Væsen, jeg følte, der var ei Blod, ei Marv i mig; mit Liig laae vist paa

Havets Dyb, det var min Sjæl, der nu steg mod sin Skjebne. „Annunziata!" sukkede jeg. Mit Øie lukkede sig atter. Denne Afmagt har vistnok varet længe. — Jeg aandede atter, og følte mig mere styrket, min Bevidsthed var sundere. — Jeg laae paa en kold fast Masse, som paa en Klippespids, høit i den uendelige blaae Æther, der lyste rundt om; over mig hvælvede sig Himlen, med sælsomme kegleformede Skyer, blaae som den; Alt var Ro, Alt var uendeligt stille; men en iisnende Kulde følte jeg i mit hele Væsen; langsomt reiste jeg Hovedet. Mine Klæder vare blaae Luer, mine Hænder skinnede som Sølv, og dog følte jeg, at de vare legemlige. Mine Tanker anstrengte sig: hørte jeg Døden eller Livet til? Jeg rakte Haanden ned i den sælsomme, skinnende Luft under mig. Det var Bølgen, jeg greb i, og dog var den Flamme, blaa, som den brændende Spiritus, men kold, som Vandet. Som Skypompen ude paa Søen, men mindre og tindrende blaa, stod en Søile, uformet og høi, tæt ved mig. Var det min Skræk, min Erindring, der viste mig dette Billede; jeg vovede efter nogle Øieblikke sagte at berøre det; det var fast som Steen, kold som den; jeg strakte Haanden ud i det halvdunkle Rum bag ved og mødte faste, glatte Mure, men mørkeblaae som Nathimlen. Hvor var jeg? — En skinnende Sø var det, jeg havde antaget for Luft under mig, den brændte svovlblaa, men uden Hede. Var det den, der oplyste Alt rundt om, eller lyste Klippevæggene og Buen høit over mig? Var det Dødens Bolig, Gravcellen for min udødelige Aand? Et jordisk Opholdssted var det ikke. I alle Overgange af Blaat lyste enhver Gjenstand, jeg selv stod i en Glands, som strømmede Lyset ud indenfra.

Tæt ved mig var en hugget Trappe, den syntes af mægtige Saphirer, hvert Trin var uhyre Blokke af denne funklende Steen; jeg steg derop, men Klippestykker lukkede Indgangen for mig. Var jeg ei værdig at træde det Himmelske nærmere? Med et

Menneskes Vrede imod mig, var jeg gaaet ud af Verden. Hvor var Gennaro, hvor de to Rorkarle? — Jeg var ene, ganske ene; jeg tænkte paa min Moder, paa Domenica, Francesca, paa dem Alle, og følte, at min Phantasie skabte intet Blendværk, den Glands, jeg skuede, var til, saaledes som jeg selv var det, aandelig eller legemlig. I en Klipperevne stod en løs Gjenstand, jeg berørte. Det var en Concha, tung og stor; den var fyldt med Guld- og Sølvmønter, jeg følte de enkelte Stykker, og mit Opholdssted blev mig mere sælsomt. Tæt ved Vandfladen, ikke langt fra hvor jeg stod, saae jeg en klar blaa Stjerne, den kastede en eneste lang Straale, ætherreen hen over Vandspeilet, og som jeg saae, formørkedes den som Maanen, en sort Gjenstand viste sig, og en lille Baad gled hen over det brændende blaae Vand, det var som om den steg op af Dybet og svømmede let hen over det; en gammel Mand roede langsomt, Vandet skinnede rosenrødt ved hvert Aareslag. I den anden Deel af Baaden sad endnu en menneskelig Skikkelse, en Pige var det, kunde jeg see. Tause, ubevægelige, som Steenbilleder sad de, kun den Gamles Hænder rørte sig med Aaren. Et forunderligt dybt Suk naaede til mig, det var, som om jeg kjendte det igjen. — De roede om i en Cirkel, nærmede sig derpaa Stedet, hvor jeg stod. Den Gamle lagde Aaren op i Baaden, Pigen hævede Hænderne i Veiret og udbrød dybt og smerteligt: — „Gudsmoder, forlad mig ikke! — Her er jeg jo, som Du har sagt!"

„Lara!" raabte jeg høit. Det var hende. Jeg kjendte Stemmen, jeg kjendte Skikkelsen, det var Lara, den blinde Pige fra Tempelruinerne i Paestum.

„Giv mig Øiets Lys! lad mig skue Guds deilige Verden!" sagde hun. Det var, som om den Døde havde talt; det bævede mig gjennem Sjælen; den Verdens Skjønhed, jeg ved min Sang havde aandet Anelsen om i hendes Bryst, krævede hun af mig. — Mine Læber forstummede, taus udbredte jeg Armene, hun hæ-

vede sig endnu engang. „Giv mig —!“ stammede hendes Læber, og hun sank tilbage i Baaden. Vandet stænkede som Ilddraaber op om den. Et Øieblik bøiede den Gamle sig over hende, steg derpaa op, hvor jeg stod, hans Blik hviilte paa mig, jeg saae ham gjøre Korsets Tegn i Luften, derpaa greb han den mægtige Kobberconcha, satte den i Baaden og steg selv derud; instinktmæssig fulgte jeg efter, hans forunderlige Blik stirrede ubevægeligt paa mig; nu greb han Aaren, vi seilede mod den lysende Stjerne, en kold Luftstrøm trængte os imøde, jeg bøiede mig over Lara, en snever Klippeaabning sluttede sig om os, men kun et Øieblik, da laae Havet, det store Hav i sin uendelige Udstrækning foran os, og bag ved reiste sig op mod Himlen de lodrette Klipper; en lille mørk Aabning var det, vi vare komne ud af, tæt ved var en lav Skrænt, overvoxet med enkelte Hækker og mørkerøde Blomster; Nyet skinnede forunderligt klart.

Lara hævede sig i Veiret. — Jeg vovede ikke at røre hendes Haand, en Aand var hun, Aander var det Hele, følte jeg, intet Drømmebillede af min Phantasie.

„Giv mig Urterne!“ sagde hun og strakte Haanden ud. — Det var, som jeg maatte følge Aandens Stemme. Jeg saae paa de grønne Hækker, de røde Blomster, der voxte paa den lave Skrænt under de høie Klipper, jeg steg af Baaden, plukkede Blomsterne, de duftede sælsomt, jeg rakte Bouquetten, Dødens Mathed gik gjennem mine Lemmer, jeg sank i Knæ, men endnu saae mit Øie, hvor den Gamle slog Korsets Tegn, tog Blomsterne, løftede Lara i en større Baad, der laae ved Siden; den mindre blev bunden bag ved, Seilet heiset, og de seilede bort, hen over Søen; jeg strakte mine Hænder efter dem, men Døden gik tungt over mit Hjerte, det var som om det brast.

„Han lever!“ var det første Ord, jeg atter hørte; jeg slog Øinene op og saae Fabiani og Francesca; der stod endnu en Fremmed hos mig, han holdt min Haand og saae mig alvorligt

og tænkende ind i Øiet. — Jeg laae i et smukt stort Værelse, det var Dag. — Hvor var jeg? Feber brændte i mit Blod, kun langsomt og efterhaanden erfarede jeg, hvorledes jeg var kommen her, hvorledes jeg var reddet.

Da Gennaro og jeg igaar ikke vendte tilbage, havde man været meget urolig for os; Fiskerne hørte man heller ikke til, og da en Skypompe var seet at gaae sydligt om Kysten, var vor Skjebne som afgjort. To Fiskerbaade bleve strax sendte ud til at omseile Øen, saa at de mødte hinanden, men intet Spor af os eller Baaden var at opdage; Francesca havde grædt, hun var mig dog saa god; med Smerte beklagede hun Gennaro og de stakkels Søfolk. — Fabiani havde ingen Ro, selv maatte han med at søge, hver lille Klipperift vilde han speide, om ikke een af os ved Svømning havde reddet sig derhen, men nu maaskee led den skrækkeligste Død, Angestens og Hungerens; thi fra ingen Side der kunde man stige op til Menneskene. I den tidlige Morgen roede han ud med fire raske Karle, undersøgte de fritstaaende Klippeporte i Søen, de enkelte Klipperevner. Rorkarlene vilde ikke nærme sig det frygtelige Hexehul, men Fabiani befalede dem at styre hen imod den lille grønne Skrænt. — Da han nærmede sig Stedet, saae han, lidt ovenfor, en Skikkelse ligge udstrakt, det var mig, jeg laae som et Liig mellem de grønne Hække; mine Klæder vare halvtørrede af Vinden, de toge mig i Baaden, han dækkede mig til med sin Kappe, gned mit Bryst og mine Hænder, og følte da, at jeg aandede svagt; de fik mig i Land og under Lægens Behandling, — jeg var atter blandt de Levendes Tal, Gennaro og begge Søfolkene vare druknede. Jeg maatte fortælle, hvad jeg kunde erindre, og jeg talte om den sælsomme straalende Hule hvor jeg var vaagnet, om Baaden med den gamle Fisker og den blinde Pige, de sagde Alle, det var min Phantasie, en Feberdrøm i Natteluften, selv maatte jeg jo troe det og dog kunde jeg ikke, det stod altfor levende i min Sjæl.

„Ved Hexehullet fandt de ham?" spurgte Lægen og rystede med Hovedet.

„De troer dog ikke, at dette Sted har mere Kraft, end ethvert andet?" spurgte Fabiani.

„Naturen er en Kjæde af Gaader," sagde Lægen, „de færreste have vi endnu løst." —

Det blev som Dag i min Sjæl. Hexehullet, den Verden, vore Sømænd have talt om, hvori Alt var glimrende, var Ild og Straaler, havde Søen kastet mig derind? Jeg erindrede den snevre Aabning, jeg seilede ud igjennem. Var det Virkelighed eller Drømme? Havde jeg skuet ind i Aandeverdenen? Madonnas Naade havde frelst og beskjermet mig. Min Tanke drømte sig tilbage i den straalende skjønne Hal, hvor min Skytsengel hed Lara. Sandhed var det Hele, ingen Drøm! jeg havde seet, hvad først Aar efter blev opdaget og nu er Capris, ja Italiens skjønneste Eie: Grotta Azzurra; Qvinden selv var den blinde Pige Lara fra Paestum. Men hvor kunde jeg da troe det, da tænke det. — Det var jo altfor sælsomt! jeg foldede mine Hænder og tænkte paa min Skytsengel.

VIII.

Hjemreisen.

Francesca og Fabiani bleve endnu to Dage paa Capri, for at vi kunde gjøre Reisen sammen tilbage til Neapel. — Var jeg før enkelte Gange saaret ved deres Tale, deres Maade at behandle mig paa, saa mødte jeg nu saa megen Omhu og Kjærlighed, at jeg af ganske Hjerte klyngede mig til dem. „Du maa følge med os til Rom," sagde de, „det er det Fornuftigste og

Bedste." Min sælsomme Frelse, det forunderlige Syn i Hulen virkede ind paa mit exalterede Gemyt, jeg følte mig saa ganske i den usynlige Leders Haand, der kjærligt leder Alt til det Bedste, at jeg nu greb alt Tilfældigt, som en Styrelse, var resigneret; og da Francesca venligt trykkede min Haand og spurgte, om jeg havde Lyst at leve i Neapel med Bernardo, forsikkrede jeg, at jeg vilde, maatte til Rom.

„Vi vilde have grædt mange Taarer for Dig, Antonio!" sagde Francesca og trykkede min Haand, „Du er vort gode Barn! Madonna har holdt sin skjermende Haand over Dig." —

„Eccellenza skal vide," sagde Fabiani, „at den Antonio, han var vred paa, er druknet i Middelhavet, og at vi bringe den gamle, fortræffelige Antonio hjem med."

„Den stakkels Gennaro!" sukkede da Francesca, „han havde et ædelt Hjerte, var Liv og Aand! Et Mønster var han i Alt."

Lægen sad flere Timer hos mig; han var egenlig fra Neapel og kun i et Besøg paa Capri. Tredie Dag fulgte han med os tilbage, jeg var da fuldkommen vel, sagde han, legemlig maaskee, men ikke sjælelig; jeg havde skuet ind i Dødens Rige, følt Dødsengelens Kys paa min Pande, Ungdommelighedens Mimosa havde sammenrullet sine Blade. Da vi stege i Baaden, hvor Lægen fulgte os, og jeg saae det klare gjennemsigtige dybe Vand, knugede Erindringerne saa voldsomt min Sjæl, jeg tænkte paa, hvor nær jeg havde været Døden og paa min forunderlige Frelse; Solen skinnede saa varmt paa det herlige blaae Hav; Livet er dog smukt, følte jeg, og Taarer trængte frem i mit Øie. Alle Tre beskæftigede de sig kun med mig, ja Francesca selv talte om mit smukke Talent, kaldte mig Digter, og da Lægen hørte, at det var mig, som havde improviseret, fortalte han, hvilken Lykke jeg havde gjort hos alle hans Venner, hvor henrykt man havde været. Vinden var fortræffelig, og istedet for at styre ind til Sorrento, som først var bestemt, og derfra at gaae

over Land til Neapel, seilede vi nu lige op til Byen. I mit Logis fandt jeg tre Breve, et fra Federigo, han var igaar reist til Ischia og kom først om tre Dage tilbage; det bedrøvede mig, jeg fik ham altsaa ikke sagt Levvel, thi vor Afreise var bestemt til næste Middag. Det andet Brev, sagde Camerieren mig, var kommet Morgenen efterat jeg var reist bort, jeg læste: „Et trofast Hjerte, der mener Dem det ærligt og godt, venter Dem før Aften." Nu stod Huset og dets Nummer, men intet Navn, kun: „Deres gamle Veninde." Det tredie Brev var fra den Samme og kommet igaar; der stod:

„Kom Antonio! Skrækken fra sidste ulykkelige Dieblik, vi vare samlede, er vel overstaaet. — Kom snart! betragt det som en Misforstaaelse. — Alt kan blive godt, kun udsæt det intet Dieblik med at komme!" Her stod det samme Mærke under. At det var fra Santa, var tydeligt nok, skjøndt hun havde valgt et andet Huus end sit eget til Sammenkomsten. Jeg vilde ikke see hende, skrev ihast nogle høflige Ord til hendes Mand, at jeg forlod Neapel; Hurtigheden, hvormed dette Arrangement var skeet, forbød mig at aflægge Visit; jeg takkede ham for hans og Signoras Artighed mod mig, bad dem, ikke at glemme mig. Til Federigo lagde jeg ogsaa en lille Seddel, lovede ham et ordenligt langt Brev fra Rom, thi jeg var nu ikke skikket til at skrive. — Ingen Steder gik jeg hen, jeg vilde ikke møde Bernardo, Ingen af mine nye Venner see, den Eneste, jeg besøgte, var Lægen; jeg kjørte med Fabiani til ham. Det var et hyggeligt, venligt Hjem; hans ældste Søster, en gammel Pige, holdt Huus for ham; der var noget Elskeligt, noget Trofast hos hende, som strax tiltalte mig, jeg maatte tænke paa gamle Domenica, kun at Søsteren her var dannet, besad Talenter og høiere Fuldkommenheder.

Næste Morgen, den sidste jeg var i Neapel, hang mit

Blik med Veemod paa Vesuv, som jeg nu sidste Gang saae, men tætte Skyer indhyllede Bjergtoppen, det syntes ei at ville sige: Levvel! — Havet var blikstille, jeg tænkte paa mit Drømmebillede, Lara i den straalende Grotte; snart vilde Alt, mit hele Ophold her i Neapel, være som en Drøm; jeg greb Avisen diario di Napoli, som Camerieren havde bragt, mit Navn stod deri: en Kritik over min første Fremtræden. — Begjerlig læste jeg den: min rige Phantasie, mine skjønne Vers bleve især fremhævede, jeg syntes at være af den Pangettiske Skole, kun lidt formeget at have studeret min Mester; jeg kjendte ham aldeles ikke, det var vist, at jeg intet Forbillede havde; Naturen og min egen Følelse havde alene været mine Ledere; men de fleste Recenscenter ere saa lidet originale, at de troe, at Alle, hvem de bedømme, ogsaa ere Copier. Publicum havde tilklappet mig et større Bifald, end denne, skjøndt han sagde: i Tiden vilde jeg blive en Mester, alt nu var jeg et ualmindeligt Talent, rig paa Phantasie, Følelse og Begeistring. Jeg gjemte Bladet, det vilde engang være mig et Tegn paa, at dog ikke Alt var en Drøm, hvad jeg her havde oplevet. — Jeg havde seet Neapel, tumlet mig der, vundet og tabt Meget. — Var Fulvias glimrende Spaadom alt til Ende?

Vi forlode Neapel; de høie Viinhaver lukkede for den. I fire Dage gik det hjemad, tilbage til Rom, samme Vei jeg for to Maaneder siden havde reist med Federigo og Santa. Jeg saae atter Mola di Gaeta med sine Orangehaver, nu duftede Træerne med Blomster; jeg gik i Gangen, hvor Santa havde siddet og hørt mit Livs Eventyr; hvor mange store Begivenheder havde ikke i den korte Tid siden knyttet sig dertil! Vi kjørte gjennem det snevre Itri, og jeg tænkte paa Federigo. Ved Grændsen, hvor Passene bleve efterseete, stode endnu Gederne i den store Klippehule, som han havde tegnet af; den lille Dreng saae jeg ikke. — Natten var vi i Terra-

cina; Morgenluften var uendelig klar, jeg sagde mit Levvel til Havet, der havde trykket mig i sine Arme, lullet mig i den skjønneste Drøm og viist mig Skjønhedsbilledet Lara. Langt ude i den ætherklare Horizont saae jeg endnu Vesuv med sin blegblaae Røgstøtte, det Hele var som aandet med Duft paa det skinnende Firmament. Lev vel! lev vel! hjem til Rom, der staaer min Grav! sukkede jeg, og Vognen rullede over de grønne Sumpe til Velletri; jeg hilste Bjergene, hvor jeg havde vandret med Fulvia, jeg saae igjen Genzano, kjørte over Pladsen, hvor min Moder var død, hvor jeg som Barn havde mistet mit Alt i denne Verden. Nu kom jeg som en fornem Herre, Betleren kaldte mig Eccellenza, jeg saae ud over Gaden; var jeg vel nu lykkeligere, end dengang? — Vi kom igjennem Albano, Campagnen laae for os, Ascanii Grav med det tætte Epheu ved Veien, Gravkamrene, den lange Vandledning og Rom med Peterskuppelen.

„Et muntert Ansigt, Antonio," sagde Fabiani, da vi rullede ind ad Porta San Giovanni; Laterankirken, den høie Obelisk, Colosseum og Trajanpladsen, Alt sagde mig, at jeg var hjemme; som en Nattedrøm, og dog som et Aar af mit Liv, laae den sidste Tids Begivenheder for mig. — Hvor her var taust og dødt mod i Neapel, den lange Corso var ingen Toledogade. Jeg saae igjen de kjendte Ansigter rundt om; Habbas Dahdah trippede forbi og hilste os, da han kjendte Vognen. Paa Hjørnet af Via Condotti sad Peppo, med sine Træklodse paa Hænderne.

„Nu ere vi hjemme," sagde Francesca.

„Ja, hjemme!" gjentog jeg, og tusinde Følelser bevægede sig i mit Bryst. Om nogle Dieblikke skulde jeg staae Skoleret for Eccellenza, jeg gruede for Mødet og syntes dog, at Hestene ikke fløi hurtigt nok afsted.

Vi holdt for Palazzo Borghese.

To smaa Værelser i øverste Etage bleve mig anviste; endnu havde jeg ikke seet Eccellenza. Vi bleve kaldte til Bords. Jeg bukkede dybt for ham.

„Antonio maa nok sidde mellem mig og Francesca!“ vare de første Ord, jeg hørte af ham.

Samtalen faldt let og naturlig, hvert Øieblik ventede jeg at en bitter Bemærkning skulde møde mig, men ikke et Ord fremkom, ikke en Hentydning paa, at jeg havde været borte, eller at Eccellenza havde været ilde stemt mod mig, som hans Brev udtalte. Denne Mildhed rørte mig, dobbelt skattede jeg al den Kjærlighed, som mødte mig, og dog kom der Timer, hvori min Stolthed følte sig krænket ved — at jeg ingen Skjænd havde faaet.

IX.

Opdragelsen. Den lille Abbedisse.

Palazzo Borghese var nu mit Hjem; jeg behandledes med mere Mildhed og Venlighed; enkelte Gange kom vel den gamle belærende Tone, den saarende, lette Maade at behandle mig paa, men jeg vidste, de meente mig det saa godt.

I de varmeste Maaneder forlode de Rom, jeg var ene i det store Palads; mod Vinteren kom de tilbage, og alle gamle Forhold voxte sammen. Man glemte at ogsaa jeg blev ældre, at jeg ikke længer var Barnet fra Campagnen, der greb hvert givet Ord, som en Troesartikel, eller Skolaren fra Jesuiterskolen, der ideligt og ideligt maatte opdrages.

Som en mægtig Sø, hvor Bølge knuste Bølge, ligger et Tidsrum af sex Aar for mig; jeg har svømmet over den, Gud være lovet! Du, som følger mig i mit Livs Eventyr, flyv hurtig

efter! Indtrykket af det Hele vil jeg give Dig i nogle faa Streger: det var min aandelige Opdragelses Kamp, Svenden, man behandlede som Dreng, for at han kunde optræde som Mester.

Et fortræffeligt Menneske med Talent, som der kunde blive Noget af, gjaldt jeg for, og Alle toge sig af min Opdragelse. Min Afhængighed gav dem Tilladelse, som jeg stod i Forhold til, min Godmodighed alle de Andre. Levende og dybt følte jeg det Bittre i min Stilling, og dog bar jeg den. Der var en Opdragen!

Eccellenza klagede over min Mangel paa Grundighed; det hjalp ikke, hvormeget jeg end læste, det var dog kun den søde Honning, som passede for min Kram, jeg sugede ud af Bøgerne. Venner af Huset og Velyndere af mig sammenlignede mig hver med Idealet for deres Interesse, og jeg maatte altsaa falde. Mathematikeren sagde, at jeg havde for megen Phantasie, for liden Besindighed. Den Lærde, at jeg ikke beskæftigede mig nok med det latinske Sprog. Politikeren spurgte mig altid i Selskabets Nærværelse om politiske Nyheder, som jeg ikke var hjemme i, og han spurgte kun for at krænke den Fattige. En ung Nobile, der kun levede for sin Ridehest, jamrede sig over mine ringe Kundskaber i Hestevæsenet, og istemte med de Andre et Miserere over, at jeg havde mere Interesse for mig selv, end for hans Heste. En adelig Veninde af Huset, der ved sin Rang og en sjelden Sufficance havde faaet Anseelse af at være saare klog og kritisk, men i Grunden slet ikke havde den Forstand, hun vidste at præsentere, tilbød sig at gjennemsee mine Digte for Skjønhedens og Formens Skyld, men hun maatte have dem tilsendt paa brækket Papir. Habbas Dahdah ansaae mig for et Talent, der engang havde lovet Noget, men som var død for længe siden; Byens første Dandser foragtede mig, fordi jeg ikke kunde gjøre Figur i en Balsal, Grammatikeren, fordi jeg brugte Punktum, hvor han satte Semikolon, og Francesca sagde, at jeg blev fordærvet ved, at man gjorde for meget af

mig, hvorfor hun maatte være streng og opdragende. Hver kastede sin Giftdraabe paa mit Hjerte, jeg følte, at dette maatte hærdes eller forbløde.

Det Skjønne, det Ædle i enhver Ting, greb og henrev mig. I rolige Øieblikke tænkte jeg tidt paa alle mine Opdragere og syntes da, at de i den hele Natur og Verdenslivet, som min Tanke og Sjæl levede for, stode mig som travle Haandværksfolk; Verden selv var mig en deilig Pige, der i Aand, Form og Klædning havde hele min Opmærksomhed, men Skomageren sagde: „betragt dog hendes Skoe! de ere ganske fortrinlige, de ere Hovedsagen!" Skræddersken raabte: „nei Kjolen! see dog hvilket Snit! det maa alene beskæftige Dem! gaa ind i Farven, i Sømmene, studeer det til Grunden! „Nei," skreg Haarskæreren, „denne Fletning maa De analysere, hengive dem til!" „Sproget er dog mere!" udbrød Sproglæreren. „Nei Holdningen!" sagde Dandsemesteren. Du gode Gud! sukkede jeg; Heelheden er det, som griber mig; jeg seer nok det Skjønne i hver, men jeg kan ikke blive Skrædder eller Skomager, for at føie Eder; mit Kald er, at opfatte Skjønheden af det Hele. I gode Mænd og Qvinder, værer derfor ikke vrede og fordømmer mig! — „Det er ham for lavt! ikke høit nok for hans poetiske Aand!" spottede de Alle. Intet Dyr er dog grusomt, som Mennesket! havde jeg været rig og uafhængig, da havde Farverne snart vexlet. Alle vare de klogere, grundigere og fornuftigere, end jeg! Jeg lærte at lee forbindtligt, hvor jeg kunde have grædt, bukke, hvor jeg ringeagtede, høre opmærksomt paa Daarernes tomme Snak; Forstillelse, Bitterhed og Livslede vare Frugterne af den Opdragelse, som Omstændighederne og Menneskene paatoge sig med mig. Man pegede altid paa mine Mangler, skulde der da slet ingen aandelige, gode Sider være hos mig? Selv maatte jeg søge om disse, see at gjøre dem gjældende; man styrede min Tanke paa mit eget Jeg og bebreidede mig derpaa, at jeg lagde Mærke til mig selv.

Politikeren kaldte mig Egoist, fordi jeg ikke ene og alene beskæftigede mig med hans Kram; en ung Dilettant i det Æsthetiske, og Slægtning af Borgheserne, lærte mig, hvorledes jeg skulde tænke, digte og dømme, og altid paa en Maade, at enhver Fremmed saae, det var Adelsmanden, der lærte Hyrdedrengen, den Fattige, som maatte være dobbelt taknemmelig ved, at han nedlod sig til ham. Han, som interesserede sig for de smukke Heste, og ene og alene for disse, sagde at jeg var det forfængeligste Menneske, fordi jeg ikke havde Øie kun for hans Heste. Mon de ikke Alle vare Egoister? eller havde de Ret? Maaskee! jeg var et fattigt Barn, man havde gjort saa Meget for. Men havde ikke mit Navn Adel, da havde min Aand, og uendeligt følte den hver den mindste Ydmygelse. Jeg, som med hele min Sjæl havde klynget mig til Menneskene, forvandledes nu som Loths Hustru til den bittre Saltstøtte. Der fødtes Trods i min Sjæl. Øieblikke reiste min aandelige Bevidsthed sig, og i sine Lænker blev den da en Hovmodsdjævel, der saae ned paa mine kloge Læreres Daarskaber og hviskede mig forfængeligt i Øret: dit Navn vil leve og nævnes, naar alle disse ere glemte, eller ved Dig erindret, som din Omgivelse, som Gruus og bittre Draaber, der faldt i dit Livsbæger! da tænkte jeg paa Tasso, paa den forfængelige Leonora, det stolte Hof ved Ferrara, hvis Adel nu ene hang ved Tassos Navn; deres Slot var Gruus, Digterens Fængsel et Valfarts Sted. Jeg følte selv, hvor forfængeligt mit Hjerte slog, men ved den Maade, man opdrog mig paa, maatte det vorde saaledes eller forbløde. Mildhed og Opmuntring vilde have bevaret min Tanke reen, min Sjæl fuld af Kjærlighed; hvert venligt Smiil og Ord var en Solstraale, der smeltede en af Forfængelighedens Iisrødder, men der faldt flere Giftdraaber, end Solstraaler.

Jeg var ikke længer god, som jeg før havde været, dog hed jeg et ypperligt, et fortræffeligt Menneske; min Sjæl studerede

Bøger, Naturen, Verden og mig selv, og dog sagde man: han vil ingen Ting lære! Denne Opdragelse varede i sex Aar, ja syv, kan jeg sige; men det var ved det sjette Aars Slutning, at der kom en ny Bølgebevægelse i min Livssø. Sex lange Aar havde vistnok flere Begivenheder at meddele, flere, der vare mere fremtrædende, end mange af de tidligere, jeg har nævnet, men alle smeltede de dog sammen i en eneste Giftdraabe, som hvert Talent, der ikke eier Guld eller Slægt, kjender som Aandedraget.

Jeg var Abbate, havde et Slags Navn i Rom, som Improvisator, thi i Academia Tiberina havde jeg improviseret og læst Digte op, og altid faaet det meest stormende Bifald, men Francesca havde ogsaa Ret, der klappedes for Alt, hvad der blev læst. Habbas Dahdah stod som en af de Første i Academiet, det vil sige, han var Den som talte og skrev meest, alle hans Colleger sagde, han var altfor eensidig, gnaven og uretfærdig, og dog taalte de ham mellem sig, og han skrev og skrev. Han havde gaaet mine, som han kaldte dem, Vandfarvestykker igjennem, men det Spor af Talent, han engang, da jeg i Skolen bøiede mig i Støvet for hans Mening, havde fundet hos mig, var dødt i Fødselen, mine Venner burde forhindre at intet af mine Digte, der kun vare poetiske Misfostre, kom for Lyset; Ulykken var, sagde han, at store Genier havde skrevet i en ung Alder, og saa skulde jeg nu ogsaa med.

Aldrig hørte jeg om Annunziata; hun stod mig som en Død, der i Dødsøieblikket havde lagt sin kolde Haand knusende paa mit Hjerte, for at dette maatte vorde pirreligere for hver smertelig Berørelse. Mit Ophold i Neapel, alle Erindringer derfra, var et Skjønhedens forstenende Medusahoved. Naar den hede Scirocco blæste, huskede jeg paa de milde Luftninger ved Paestum, paa Lara og den straalende Grotte, i hvilken jeg havde seet hende. Naar jeg stod som Pebling for mine mandlige og qvindelige Opdragere, kom Erindringen om Bifaldet i

Røverhulen, som i det store San Carlo. Naar jeg stod fremmed i Krogen, tænkte jeg paa Santa, der strakte sine Arme efter mig og sukkede: „dræb mig, men forlad mig ikke!“ Det var sex lange, lærerige Aar, jeg var nu sex og tyve Aar.

Flaminia, den lille Abbedisse, som de havde kaldt hende, Francescas og Fabianis Datter, der alt fra Buggen af den hellige Fader var viet til Himmelbrud, havde jeg ikke seet, siden jeg dandsede med hende paa min Arm og tegnede hende lystige Billeder. Hun opdroges i Nonneklosteret ved Quattro Fontane, fra hvilket hun aldrig kom ud; Fabiani havde ikke heller seet hende i sex lange Aar, kun Francesca, som Moder og Fruentimmer, turde see hende. Hun var alt, sagde man, legemligt udvoxet, og de fromme Søstre havde bragt hendes Aand til samme Modenhed. Efter gammel Skik, skulde den lille Abbedisse nogle Maaneder hjem til Forældrene, nyde al Verdens Lyst og Glæde, for derpaa evig at sige den og dem Farvel. Selv kunde hun da, hed det vel, vælge mellem den larmende Verden og det stille Kloster, men lige fra Barnets Leg med Dukkerne, klædte som Nonner, til Opdragelsen i Klosteret, var jo Alt gjort for at hefte hendes Sjæl og Tanke til dette.

Ofte naar jeg gik gjennem Quattro Fontane, hvor Klosteret laae, tænkte jeg paa det venlige Barn, jeg havde dandset med paa Armen, hvor forandret hun nu var bleven, hvor stille hun levede bag de snevre Mure. En enkelt Gang havde jeg ogsaa været derinde i Klosterkirken og hørt Nonnernes Sang bag Gitteret. Mon den lille Abbedisse sad mellem dem, tænkte jeg, men vovede ikke at spørge, om Kostgængerne toge Deel i Sangen og Kirkemusiken. En Stemme klang saa forunderligt høit og veemodigt over de Andres, den lignede meget Annunziatas, jeg syntes at høre hende igjen, og alle Erindringer fra hiin Tid vaktes paany i min Sjæl.

„Næste Mandag kommer vor lille Abbedisse!“ sagde Eccel-

lenza; jeg var forunderlig længselsfuld efter at see hende. En fangen Fugl, som jeg selv, syntes hun mig, de toge Fuglen ud af Buret, for at den med en Traad om Benet kunde nyde Friheden i Guds Natur.

Ved Middagsbordet saae jeg hende første Gang igjen. Hun var, som man havde sagt mig, temmelig udvoxet, noget bleg, og ved første Øiekast vilde Ingen sige hun var smuk, men der laae noget inderligt Godt i hendes Ansigt, en forunderlig Mildhed var udbredt over det.

Ved Bordet vare kun nogle af de nærmeste Slægtninge. Ingen sagde hende, hvem jeg var; hun syntes ikke at kjende mig, men med en Venlighed, hvortil jeg ikke var vant, svarede hun mig paa de enkelte Ord, jeg sagde. Jeg følte, at hun ingen Forskjel gjorde mellem os, drog ogsaa mig ind i Samtalen; hun maa vistnok ikke kjende mig, tænkte jeg.

De vare Alle oprømte, fortalte Anekdoter og komiske Smaatræk af Dagslivet, og den lille Abbedisse loe. Det gav mig Mod, jeg kom frem med nogle Ordspil, som just paa den Tid spillede en stor Rolle i flere Kredse i Byen; men kun den Lille loe, de Andre standsede i Smilet, sagde, det var noget daarligt Stads, det var ogsaa Noget at fortælle; jeg forsikkrede, at næsten paa alle andre Steder i Rom morede man sig derover.

„Det er jo noget Ordbram, sagde Francesca. „Ja slig Overfladiskhed kan han finde Fornøielse i! Hvad der dog kan beskæftige en Menneskehjerne!“

Det beskæftigede mig i Sandhed kun saare lidet, men jeg vilde ogsaa bidrage mit til Munterheden, og hvad jeg fortalte, forekom mig ret morsomt og gjaldt for at være det. Jeg blev forstemt og taug.

Om Aftenen var der en Deel Fremmede, jeg holdt mig beskedent tilbage. Den store Kreds havde sat sig om den fortræffelige Perini, han var paa min Alder, men Adelsmand,

munter og i Sandhed saare underholdende, eiede alle mulige Selskabstalenter; man vidste, han var morsom og vittig, og fandt da ogsaa Alt hvad han sagde, at være det. Jeg stod noget tilbage, hørte, hvor de Alle loe, især Eccellenza. Jeg traadte nærmere, det var just de selv samme Ordspil, jeg i Dag havde været saa ulykkelig første Gang at komme frem med, Perini nu fortalte; han hverken tog fra eller lagde til, gav dem med selv samme Ord og Miner som jeg, og de loe Alle.

„Det er meget komisk!“ raabte Eccellenza, og klappede i Hænderne. „Meget komisk! ikke sandt?“ sagde han til den lille Abbedisse, der stod ved hans Side og loe.

„Jo, det syntes jeg ogsaa i Middags, da Antonio fortalte os det!“ udbrød hun. Der laae slet intet Bittert i dette Udbrud, det var med hendes naturlige Mildhed; jeg kunde have sunket for hendes Fødder.

„O det er superb!“ sagde Francesca om Ordspillene.

Mit Hjerte bankede stærkt; jeg traadte hen til Vinduet bag de lange Gardiner og aandede den friske Luft.

Jeg har anført dette lille Træk; hver Dag, som fulgte, bragte lignende, men den lille Abbedisse var et elskeligt Barn, der saae mig med Mildhed og Kjærlighed ind i Øiet, som hun vilde bede om Forladelse for de Andres Synd imod mig. Jeg var ogsaa for svag, jeg havde Forfængelighed nok, men ikke Stolthed; det laae dog vist i min fattige Fødsel, i min første Opdragelse, min Afhængighed og det ulykkelige Taknemmeligheds Forhold, jeg altid havde staaet i. Stedse erindrede jeg, hvad jeg skyldte min Omgivelse og det bandt min Tunge, min Stoltheds Beslutninger. Det var vist nok ædelt, men altid Svaghed.

I en uafhængig Stilling kunde jeg slet ikke komme, saaledes som Tingene nu stode. Min Pligtfølelse, min Samvittighedsfuldhed erkjendte de Alle, men dog sagde de: et Genie var ikke skikket til alvorlige Forretninger; jeg havde formeget Aand

dertil, forsikkrede de, som vare høfligst imod mig. Meente de, hvad de sagde, hvor slet bedømte de da en Mand med Aand! Jeg kunde have sultet ihjel, havde Eccellenza ikke været, hvor megen Taknemmelighed skyldte jeg da ikke ham!

Paa denne Tid havde jeg just fuldendt et stor Digt: David, min hele Sjæl havde jeg aandet deri. Dag for Dag, i de sidste Aar, under idelig Opdragen, ved Erindringen om min Flugt til Neapel, Begivenhederne der og min første stærke Kjærligheds Sønderknuselse, havde mit hele Væsen faaet en stærkere poetisk Retning: Øieblikke stod det hele Liv, som et poetisk Digt, for mig, hvori jeg selv havde en Rolle, Intet forekom mig ubetydeligt og hverdags, selv min Smerte, Ubilligheden mod mig var Poesie. Mit Hjerte trængte til at udgyde sig, og i David fandt jeg et Stof, der svarede til min Stemning. Jeg følte levende det Fortræffelige i, hvad jeg her havde skrevet, og min Sjæl var Taknemmelighed og Kjærlighed, thi Sandhed er det, aldrig sang eller digtede jeg en Strophe, som forekom mig heldig, uden jeg med barnlig Tak vendte mig til den evige Gud, fra hvem jeg følte det var en Gave, en Naade, han lod indstrømme i min Sjæl; jeg var lykkelig over mit Digt, hørte med frommere Sind Alt, hvad jeg antog for Ubillighed mod mig, idet jeg tænkte: naar de høre Dette, da ville de føle, hvilken Uret de gjøre mig, de ville med dobbelt Kjærlighed komme mig imøde. Mit Digt var færdigt, intet jordisk Øie, uden mit, havde endnu seet det. Som en vatikansk Apollo, et ubesmittet Skjønhedsbilled, kun kjendt af Gud og mig, stod det for mig; jeg glædede mig til den Dag, jeg i Academia Tiberina kunde oplæse det. Ingen hjemme skulde imidlertid kjende det; men en Dag, en af de første efter at den lille Abbedisse var kommen hjem, var Francesca og Fabiani saa milde og venlige mod mig, og da kunde jeg ingen Hemmeligheder have; jeg fortalte om mit Digt, og de sagde: „men vi bør dog høre det først.“ Jeg var villig

dertil, skjøndt ikke uden en Art Hjertebanken, en forunderlig Angest. Om Aftenen, da jeg skulde læse det, aflagde just Habbas Dahdah Visit. Francesca bad ham blive og hædre mig med at høre det; Intet kunde være mig mere imod, jeg kjendte hans Bitterhed, Gnavenhed og onde Blod, de Andre vare jo heller ikke synderligt begeistrede for mig; dog Tillid til mit Værks Fortrinlighed gav mig et Slags Mod; den lille Abbedisse saae lyksalig ud, hun fornøiede sig til at høre min David. Da jeg traadte op paa San Carlo bankede mit Hjerte ikke stærkere, end nu, jeg sad for disse Mennesker; dette Digt maatte ganske forandre deres Domme, deres Maade at behandle mig paa, det var et Slags aandelig Operation, jeg vilde bevirke hos dem, og derfor bævede jeg. En naturlig Følelse hos mig havde ledet mig til, kun at skildre, hvad jeg selv kjendte. Davids Hyrdeliv, hvormed Digtet begyndte, var laant fra min egen Barndoms Erindringer i Domenicas Hytte.

„Men det er jo Dig selv!" udbrød Francesca. „Dig selv ude i Campagnen!"

„Ja, det kunde man jo nok vide," sagde Eccellenza, „han maa have sig selv med! det er virkeligt et eget Genie, det Menneske har! i Alt muligt veed han at faae sig selv frem."

„Versene skulde files lidt mere," sagde Habbas Dahdah. „Jeg raader til den Horatsiske Regel: Lad bare ligge, ligge og komme til Modenhed!"

Det var, som man alt havde knuust mig Armen paa min skjønne Billedstøtte. Jeg læste endnu nogle Stanzer, men kolde, lette Bemærkninger mødte mig. Hvor mit Hjerte havde naturligt udtalt sin egen Følelse, der havde jeg taget fra en anden Digter, hvor min Sjæl var begeistret, hvor jeg havde ventet Opmærksomhed og Henrykkelse, var man ligegyldig og gjorde kolde almindelige Bemærkninger; jeg afbrød ved anden Sangs Slutning, det var mig umuligt at læse meer; mit Digt, der

havde staaet mig saa skjønt og aandigt, laae nu som en vanskabt Dukke, en Befana med Glasøine og fordreiede Miner, det var, som man havde aandet Gift over mit Skjønhedsbillede.

„Den David slaaer ikke Philisterne ihjel," sagde Habbas Dahdah; ellers sagde man, at der var ret artige Ting deri, det Barnlige, det Følsomme vidste jeg ganske net at udtale. Jeg stod taus og bukkede, som Forbryderen for en naadig Dom. Den Horatsiske Regel tilhviskede Habbas Dahdah mig, trykkede mig ellers ret venskabeligt i Haanden og kaldte mig Digter: men nogle Øieblikke efter, da jeg knugede mig forlegen hen i en Krog, hørte jeg ham sige til Fabiani, mit Arbeide var noget til Fortvivlelse sammenjasket Tøi.

Man miskjendte mig og det, men min Sjæl kunde ikke bære det; jeg gik ind i den store Sal tæt ved, hvor Ilden brændte paa Kaminen, krampagtigt knugede jeg Digtet i mine Hænder. Alt mit Haab, alle mine Drømme i eet Øieblik knuust; jeg følte mig saa uendelig liden, et mislykket Aftryk af ham, i hvis Billede jeg var skabt. Hvad jeg havde elsket, trykket til mine Læber, indaandet min Sjæl, min levende Tanke, kastede jeg fra mig, ind i Kaminen, mit Digt blussede op i de røde Luer.

„Antonio!" raabte den lille Abbedisse tæt ved og greb ind i Ilden om de brændende Blade; hendes Fod gled ved den raske Bevægelse, hun styrtede om mod Ilden, det saae skrækkeligt ud; hun udstødte et Skrig, jeg styrtede over hende, reiste hende op, Digtet var alt i Luer, de Andre kom forskrækkede til.

„Jesus Maria!" raabte Francesca. Den lille Abbedisse laae dødbleg i mine Arme; hun hævede Hovedet, smiilte og sagde til Moderen: „Min Fod gled! jeg har nok brændt Haanden lidt! havde Antonio ikke været, var det blevet værre!" Jeg stod som en Synder, kunde ikke sige et Ord; hun havde stærkt brændt den venstre Haand, der blev stor Bevægelse i hele Huset. Man fik ikke at vide, at jeg havde brændt mit Digt, jeg ventede, at

man senere skulde spørge mig om det, men da jeg ikke talte derom, var der heller Ingen der nævnte det; slet Ingen? Jo, een: Flaminia, den lille Abbedisse; jeg saae i hende Husets gode Engel; ved hendes Mildhed, hendes søsterlige Sind, vendte enkelte Gange min hele barnlige Tiltro tilbage, jeg var som bunden til hende. Meer end fjorten Dage var hendes Haand syg, Saaret brændte, men det brændte ogsaa i mit Hjerte.

„Flaminia; jeg er Skyld i det Hele!" sagde jeg en Dag jeg sad ene hos hende; „for min Skyld har De disse Smerter."

„Antonio," sagde hun, „ti for Guds Skyld dermed! lad Ingen høre et Ord derom, Du gjør Dig jo selv Uret, min Fod gled, det kunde have blevet langt ulykkeligere, havde Du ikke været; jeg maa jo takke Dig, og det føler ogsaa Fader og Moder. De holde meget af Dig, Antonio, meer end Du troer!"

„Dem skylder jeg Alt," sagde jeg, „hver Dag lægges nye Velgjerninger til."

„Tal ikke derom, Antonio, de have en egen Maade at behandle Dig paa, men de troe nu, det er den rigtige. Du veed ikke, hvor meget Godt Moder har fortalt mig om Dig; vi have jo Alle Feil, Antonio, Du selv" — hun standsede — „ja hvor kunde Du være saa ond at brænde det smukke Digt?"

„Det var ei bedre værd," sagde jeg; „forlængesiden skulde jeg have kaster det i Ilden."

Flaminia rystede med Hovedet. „Det er en slem, ond Verden," sagde hun; „ja der var meget bedre hos Søstrene i det stille, venlige Kloster."

„Ja," udbrød jeg, „uskyldig og god, som De, er jeg ikke, mit Hjerte erindrer mere den bittre Draabe, end hver Velsignelsens Lædskedrik, man rækker mig."

„I mit kjære Kloster var det meget bedre, end her, hvor I dog ogsaa Alle elske mig," sagde hun oftere, naar vi vare

ene sammen. Min hele Sjæl bøiede sig mod hende, thi jeg følte, hun var min Følelses, min Uskyldigheds gode Engel; jeg syntes ogsaa at spore en større Delicatesse, en større Mildhed i Ord og Blik mod mig hos de Andre og troede, at det var Flaminia, som bevirkede det.

Hun talte saa gjerne med mig om, hvad der beskæftigede mig meest: Poesien, den herlige guddommelige Poesie, og jeg fortalte hende om de store Mestere, og ofte steg Begeistring i min Sjæl, min Læbe blev veltalende; hun sad da med de foldede Hænder, som en Uskylds-Engel, og saae mig ind i Øiet.

„Hvor Du dog er lykkelig, Antonio!" sagde hun, „lykkelig frem for Tusinde, og dog synes jeg, det er ængsteligt i den Grad at høre Verden til, som Du, som enhver Digter maa. Hvormeget Godt kan ikke dit Ord gjøre, men ogsaa hvormeget Ondt!" Hun yttrede sin Forundring over, at Digterne idelig synge om jordisk Kamp og Færdsel, hun syntes at den Guds Prophet, en Sanger var, kun maatte synge om den evige Gud og om Himlenes Glæde.

„Men Digteren synger Gud i hans Skabninger," svarede jeg, „forherliger ham i Det, han frembragte til sin Forherligelse."

„Jeg forstaaer det ikke," sagde Flaminia, „jeg føler klart, hvad jeg vilde sige, men jeg har ikke Ord for det. Den evige Gud, det Guddommelige i hans Verden og i vort eget Hjerte skulde Digteren udtale, lede os til hans Hjerte og ikke ud i den vilde Verden." Og hun spurgte mig, hvorledes det var at være Digter, hvorledes man følte sig, naar man improviserede; og jeg forklarede hende denne aandelige Sundheds Tilstand saa godt det var mig muligt.

„Tanken, Ideen," sagde hun, „ja den forstaaer jeg nok; den fødes i Sjælen, kommer fra Gud, det kjende vi Alle, men de smukke Vers, Maaden hvorpaa man udsiger denne Bevidsthed, forstaaer jeg ikke."

„Har De ikke," spurgte jeg, „ofte i Klosteret lært een eller anden smuk Psalme eller hellig Legende, der var sat i Vers; ofte, som De mindst tænkte derpaa er ved eet eller andet Tilfælde en Idee opstaaet hos Dem, hvorved Erindringen er vakt om dette eller hiint Digt, De har da kunnet nedskrive det paa Papiret; Verset, Rimet selv har ledet Dem til at erindre det følgende, idet Tanken, Indholdet stod Dem klart; saaledes gaaer det ogsaa Improvisatoren og Digteren, mig idetmindste! Tidt synes jeg, det er Erindringer, Vuggesange fra en anden Verden, der vaagne i min Sjæl og som jeg maa gjentage."

„Hvor ofte har jeg ikke følt noget Lignende!" sagde Flaminia, „men aldrig været istand til at udtale det. Denne forunderlige Længsel, som greb mig, uden at jeg selv vidste hvorefter. Jeg synes derfor saa ofte slet ikke at høre hjemme her i denne vilde Verden. Det Hele synes mig en stor underlig Drøm; derfor længes jeg ogsaa igjen efter mit Kloster, efter min lille Celle. Jeg veed ikke hvorledes det er, Antonio, men der saae jeg saa ofte, i Drømme, min Brudgom Jesus og den hellige Jomfru, nu komme de sjeldnere til mig, jeg drømmer om saa megen verdslig Pragt og Glæde, om saa meget Ondt; jeg er vist ikke længer saa god som før, da jeg var hos Søstrene; hvorfor skal jeg nu saalænge være borte fra dem? Veed Du hvad, Antonio, Dig vil jeg skrifte det for! jeg er ikke uskyldig længer, jeg vil saa gjerne pynte mig, og det fornøier mig, naar de sige, jeg er smuk. I Klosteret sagde de mig, at det var Syndens Børn, der tænkte paa Sligt."

„O, var min Tanke uskyldig, som Deres!" sagde jeg, bøiede mig ned for hende, og kyssede hendes Haand. Hun fortalte mig, at hun endnu erindrede hvorledes jeg havde dandset med hende paa Armen, da hun var Lille, og tegnet hende Billeder.

„Som De rev itu, naar De havde seet paa dem," sagde jeg.

„Det var hæsligt gjort; blev Du da ikke vred paa mig?"

Menneskene have revet mit Hjertes bedste Billeder itu, og jeg er dog ikke vred paa dem," sagde jeg, og hun klappede mig kjærligt paa Kinden; meer og meer blev hun mit Hjerte kjær, det blev jo stødt bort fra Alle i Verden, hun alene var kjærlig og deeltagende.

I de to varmeste Sommermaaneder flyttede de Alle ud til Tivoli; jeg fulgte med, Flaminia var vist Skyld deri. Den herlige Natur, de rige Olieskove og brusende Vandfald grebe min Sjæl, som Havet greb den, da jeg første Gang ved Terracina saae det. Jeg følte mig saa oplivet ved at slippe ud af Rom, bort fra den golde Campagne, den trykkende Hede. Den friske Luft og Bjergene med deres mørke Olieskove bragte igjen Livsbilleder fra Neapel tilbage i min Sjæl.

Gjerne og ofte red Flaminia med sin Pige paa deres Esler rundt om Bjergdalen ved Tivoli, jeg turde ledsage dem. Flaminia havde megen Sands for det maleriske Skjønne i Naturen, jeg maatte forsøge paa at afridse Billeder af den rige Omgivelse: den uendelige Campagne, hvor Peterskuppelen hævede sig i Horizonten, de frodige Bjergsider med tætte Olieskove og Viinhaver, Tivoli selv, der laae høit paa Klippen, under hvilken Vandfald ved Vandfald styrtede skummende i Afgrunden.

„Det seer ud," sagde Flaminia, som om den hele By stod paa løse Klippestykker, Vandet snart vilde rive med sig. Deroppe i Gaderne drømmer man ikke derom, men hopper let hen over en aaben Grav."

„Det gjør vi jo altid!" svarede jeg; „det er viist og lykkeligt, at det tildækkedes for vore Øine. De brusende Vandstrømme, vi her see styrte, have noget Rædsomt, men hvor langt frygteligere maa det ikke see ud under Neapel, hvor Ilden hvirvler, som Vandet her!"

Jeg fortalte hende da om Vesuv, min Vandring derop,

fortalte om Herculanum og Pompeji, og hun inddrak hvert Ord af min Læbe. Hjemme maatte jeg fortælle hende mere om al den Deilighed, hiinsides Sumpene.

Havet kunde hun ikke ret begribe, thi kun høit fra Bjergene havde hun seet det, som et Sølvbaand i Horizonten. Jeg sagde hende, at det var, som Guds Himmel laae spændt ud paa Jorden, og hun foldede sine Hænder og sagde: „Gud har dog gjort Verden uendelig smuk!“ —

„Derfor skal man heller ikke vende sig fra hans Værks Herlighed, og mure sig ind i det mørke Kloster!“ vilde jeg have sagt, men vovede det ikke.

Vi stode en Dag ved det gamle Sybilletempel og saae ned paa de to store Vandfald, der som Skyer styrtede i Afgrunden; en Søile af Vandstøv steg høit mellem de mørke Træer op mod den blaae Luft; Solstraalerne skinnede paa Søilen og dannede en Regnbue. Inde i Klippehulen, over den mindre Cascade, havde en Flok Duer Rede, de fløi i store Kredse under os, hen over den brusende Vandmasse, der knustes i sit Fald.

„Hvor deiligt!“ udbrød Flaminia; „improviseer nu ogsaa for mig, Antonio!“ sagde hun, „siig mig nu et Digt om hvad Du seer!“

Jeg tænkte paa mit Hjertes Drømme, der alle knustes, som Strømmen her, og jeg føiede hende og sang: Livet var det, der bruste fort, som Strømmen, men ikke hver Draabe inddrak Sollys, det var kun over det Hele, over en heel Menneskehed, at Skjønhedsglorien bøiede sig,

„Nei jeg vil ikke have noget Sørgeligt,“ sagde Flaminia; „Du skal ikke synge for mig, uden naar Du ret gjerne vil! Jeg veed ikke, hvorledes det er, Antonio, men Dig betragter jeg slet ikke som de andre Herrer, jeg kjender. Dig kan jeg sige Alt, hvad jeg tænker, Du synes mig nær, som min Fader og Moder.“

8*

Jeg havde ogsaa hendes Fortrolighed, som hun min; der var saa Meget, der rørtes i min Sjæl, jeg trængte til Meddelelse. En Aftenstund fortalte jeg hende Noget af mit Barndomsliv, om Vandringen i Katakomberne, om Blomsterfesten i Genzano og min Moders Død, da Eccellenzas Heste kjørte over os. Derom havde hun aldrig hørt.

„O Gud!" sagde hun, „saa ere jo vi Skyld i din Ulykke! stakkels Antonio!" Hun tog min Haand og saae mig bedrøvet ind i Øiet. Gamle Domenica havde hun megen Interesse for, spurgte om jeg besøgte hende flittigt, og jeg skammede mig ved at maatte tilstaae, at jeg i de sidste Aar høist to Gange havde været derude, men i Rom havde jeg ofte seet hende og da altid deelt min lille Formue med hende, men det var jo ikke Noget at tale om.

Hun bad mig altid at fortælle Mere, jeg meddelte da mit hele Ungdomsliv, om Bernardo og Annunziata, og hun saae mig med det uendelige fromme Blik ind i Sjælen. Uskyldighedens Nærhed ledte mine Ord. Jeg fortalte om Neapel, selv Skyggesiden berørte jeg, men let, saare let, og dog gøs hun ved, hvad jeg fortalte, gøs for Santa, Skjønhedsslangen i mit Paradiis.

„Nei, nei!" udbrød hun da, „der vilde jeg aldrig hen! Ikke Havet, ikke det brændende Bjerg kan opveie al den Synd og Afskyelighed, den store By indeslutter. Du er god og from, derfor har Madonna beskjermet Dig."

Jeg tænkte paa Gudsmoders Billede, der faldt ned fra Væggen, da mine Læber mødte Santas, men dette kunde jeg ikke fortælle Flaminia, mon hun da havde kaldt mig god og from? Jeg var en Synder, som de Andre; Omstændighederne, Gudsmoders Naade havde vaaget over mig; i Fristelsens Øieblik var jeg svag, som Alle de jeg kjendte.

Lara fik hun usigelig kjær. „Ja," sagde hun, „da din

Aand var i Guds Himmel, kunde kun hun komme til Dig! Jeg kan ret tænke mig hende, tænke mig den blaae, straalende Grotte, hvor Du sidst saae hende." Annunziata vilde hun ikke ret skatte. „Hvor kunde hun elske den hæslige Bernardo? Jeg vilde heller ikke, at hun skulde være din Kone. Et Fruentimmer, der saaledes kan træde frem for et heelt Publicum, et Fruentimmer —! ja jeg kan ikke ret gjøre det tydeligt, hvad jeg mener — —! Jeg føler nok, hvor smuk hun var, hvor klog, hvor mange Fortrin hun havde fremfor andre Qvinder, men jeg synes dog ikke, at hun skulde eie Dig. Lara var Dig en bedre Skytsengel."

Jeg maatte fortælle om min Improvisation, og hun syntes, at i det store Theater var det langt skrækkeligere, end hos Røverne i Bjerghulen. Jeg viste hende den diario di Napoli, hvori Kritiken over min første Fremtræden stod; hvor ofte havde jeg ikke siden læst den!

Det morede hende at see Alt, hvad der stod i Bladet fra den fremmede By; med Eet saae hun op paa mig og udbrød: „Men Du har jo ikke sagt mig, at Annunziata var i Neapel paa samme Tid, som Du! Her staaer det, hun vil træde op imorgen, altsaa paa den Dag, Du reiste."

„Annunziata!" stammede jeg, stirrede i Bladet, som jeg saa ofte havde seet paa, men rigtignok aldrig læst Andet af, end det, der stod om mig." „Det har jeg ikke seet!" udbrød jeg, og vi saae tause paa hinanden. „Gud skee Lov, jeg ikke mødte hende, ikke saae hende, hun var jo ikke min!"

„Men om det skete nu?" spurgte Flaminia, „vilde det da ikke glæde Dig?"

„Det vilde være mig en Smerte!" udbrød jeg, „en Lidelse! Den Annunziata, som henrev mig, som endnu staaer idealsk i min Erindring, vilde jeg ikke gjenfinde, hun vilde være mig et nyt Væsen, som smertelig berørte et Minde, jeg maa

glemme! maa betragte som Dødens Eiendom! Hun staaer mellem mine Døde!"

En Eftermiddag, det var meget varmt, kom jeg ind i den store fælles Sal, hvor de tætte, grønne Slyngplanter skyggede ned over Vinduet. Flaminia sad med Haanden under Kinden, hun sov en let Søvn; det syntes, som holdt hun kun for Spøg Øinene lukkede. Hendes Bryst hævede sig, hun drømte. „Lara!" sagde hun. I Drømme svævede hun vist med mit Hjertes Drømmebillede i hiin straalende Verden, hvor jeg sidst havde seet det. Et Smiil bævede om hendes Læber. Hun slog Øinene op. „Antonio! Du her?" sagde hun, „jeg har sovet og drømt! Veed Du vel, om hvem?"

„Lara!" sagde jeg, thi paa hende maatte ogsaa jeg tænke, ved at see Flaminia med lukkede Øine.

„Jeg drømte om hende," sagde hun. „Vi fløi Begge ud over det store, deilige Hav, Du har fortalt mig om. Der laae midt i Vandet et Bjerg, der sad Du saa bedrøvet, som Du ofte kan være det. Hun sagde da, vi vilde flyve ned til ham, og hun dalede ned fra Luften; jeg vilde med hende ned til Dig, men Luften holdt mig høit oppe, og ved hvert Vingeslag for at følge hende, fløi jeg dog længer bort. Men da jeg troede, der laae tusinde Mile mellem os, var hun ved min Side og Du ogsaa."

„Saaledes samler Døden os," sagde jeg. „Døden er dog rig! den eier Alt, hvad der er vort Hjerte kjærest." Jeg talte med hende om alle mine kjære Døde, selv min Tankes, min Kjærligheds Døde, og ofte vendte vi tilbage til de samme Erindringer.

Da spurgte hun mig, om jeg ogsaa vilde tænke paa hende, naar vi skiltes ad. Snart var hun jo i Kloster, var Nonne, Christi Brud, da saae vi aldrig hinanden mere.

En dyb Smerte greb mig ved Tanken derom, jeg følte ret levende, hvor kjær Flaminia var bleven mig.

En Dag, da hun med sin Moder og mig spadserede i Haven ved Villa d'Este, hvor de høie Cypresser groe, gik vi igjennem den lange Allee, som dannes af konstige Springvande. Her laae en pjaltet Tigger og lugede Græsset af Gangen; da han saae os, bad han om en Bajocco. Jeg gav ham en Paolo, Flaminia smiilte venligt til ham og gav ham ogsaa een.

„Madonna lønne den unge Eccellenza og hans smukke Brud!" raabte han efter os.

Francesca loe høit, mig gik det brændende hedt gjennem Blodet; jeg havde ikke Mod til at see paa Flaminia. I min Sjæl var vakt en Tanke, jeg aldrig havde vovet at afsløre for mig selv. Langsomt, men varigt, var Flaminia voxet ind i mit Hjerte, det maatte forbløde, følte jeg, skulle vi skilles ad. Hun var den Eneste, min Sjæl endnu klyngede sig til, den Eneste som kjærligt mødte mine Tanker og Følelser. Var dette Kjærlighed? Elskede jeg hende? Den Følelse, Annunziata havde vakt i min Sjæl, var ganske anderledes, selv Synet af Lara, Erindringen om hende, havde noget langt mere Beslægtet med hiin Følelse. Aand og Skjønhed henrev mig hos Annunziata; det ideale Skjønne blendede mig ved det første Skue af Lara, det fik mit Hjerte til at svulme. Nei, saaledes var ikke min Kjærlighed til Flaminia. Det var ei den vilde, brændende Lidenskab; det var Venskab, Broderens meest levende Kjærlighed. Jeg følte det Forhold, jeg stod i til hendes Slægt, deres Bestemmelse med hende, og fortvivlede, thi jeg kunde ikke skilles fra hende, hun var mig mit Alt, mit Kjæreste i denne Verden; men jeg kjendte ikke Ønsket, at trykke hende til mit Hjerte, aande Kys paa hendes Læber, som min hele Tanke vilde hos Annunziata, som en usynlig Magt drev mig til hos den blinde Pige, der var mig ganske fremmed.

„Den unge Eccellenza og hans smukke Brud!“ som Tiggeren havde raabt, gjenlød idelig i min Sjæl; jeg søgte at læse hvert Ønske paa Flaminias Læbe, hang som hendes Skygge ved hende. Naar de Andre vare tilstede, blev jeg forstemt og sorgfuld. Jeg følte de tusinde Baand, som trykkede mig; jeg blev taus og adspredt, kun for hende fik jeg Veltalenhed. Hun var mig saa kjær, og jeg skulde miste hende.

„Antonio!“ sagde hun, „Du er syg, eller der er skeet Noget, jeg ikke maa vide! Hvorfor? Tør jeg ikke?“ Med hele sin Sjæl hang hun ved mig, jeg vilde være hende en kjærlig, trofast Broder, og dog gik al min Tale idelig ud paa at lede hendes Tanke paa denne Verden. Jeg fortalte, hvorledes jeg selv engang vilde have været Munk, og hvor ulykkelig, dersom dette var skeet, jeg da var bleven, thi seent eller tidligt kræ-vede Hjertet sin Ret.

„Da vil jeg,“ sagde hun, „føle mig lykkelig, meget lykke-lig, ved igjen at komme tilbage hos de fromme Søstre. Der har jeg først ret hjemme! Ofte vil jeg da tænke paa den Tid, jeg var ude i Verden, tænke paa Alt, hvad Du har fortalt mig, tænke paa Dig og hvor god Du var imod mig. Det vil være en smuk Drøm, det synes jeg allerede. Jeg skal bede for Dig, bede, at den onde Verden aldrig maa fordærve Dig, at Du maa blive meget lykkelig, at Verden maa glædes ved dine Sange, og Du maa kunne føle, hvor god den kjære Gud er mod Dig og os Allesammen.“

Da trængte Taarerne frem i mine Øine, jeg sukkede dybt: „da faae vi aldrig hinanden mere at see.“

„Jo, hos Gud og Madonna,“ sagde hun og smiilte fromt. „Der skal Du vise mig Lara! der faaer hun ogsaa sine Øines Lys! Ak, ja, hos Madonna er det dog bedst.“

Vi flyttede igjen ind til Rom; om nogle Uger, hørte jeg dem tale om, skulde Flaminia tilbage til Klosteret og kort

derefter tage Sløret. Mit Hjerte knugedes af Smerte, og dog maatte jeg skjule det. Hvor eensomt og øde vilde der ikke blive, naar hun forlod os, hvor fremmed og forladt skulde jeg da staae! hvilken Hjertesorg! — jeg søgte at skjule den, — at være munter, at være en ganske Anden, end jeg var.

De talte om Stadsen ved hendes Indvielse, som var det en Glædesfest. Men kunde hun ogsaa gaae bort fra os? Bedaaret hendes Sandser havde de, bedaaret hendes Forstand. Det smukke lange Haar skulde skæres af hende, Liigklædet bredes over den Levende, hun skulde høre Gravklokkerne ringe, og først som Død opstaae som Himmelbrud. Jeg sagde det til Flaminia, med Dødsangest bad jeg hende at tænke paa, hvad hun gjorde, saaledes at gaae ned i sin Grav.

„Lad Ingen høre, hvad Du siger, Antonio!" sagde hun med en Alvor, jeg aldrig havde hørt hos hende, „Verden holder Dig altfor fast! see mere mod det Himmelske!" Hun rødmede som et Blod, greb min Haand, som havde hun talt for haardt, og sagde med den inderligste Mildhed: „Du vil jo ikke bedrøve mig, Antonio!"

Da sank jeg ned for hendes Fødder; som en Helgen stod hun for mig; min hele Sjæl klyngede sig til hende; hvormange Taarer græd jeg ikke om Natten; min stærke Følelse for hende syntes mig en Synd, hun var jo Kirkens Brud. Daglig saae jeg hende, daglig lærte jeg at skatte hende høiere; som en Søster talte hun til mig, saae mig ind i Øiet, rakte mig Haanden, sagde, hun længtes efter mig, at jeg var hende kjær. Krampagtigt skjulte jeg den Dødsnat, der laae i min Sjæl, og det lykkedes mig, man saae den ikke. Gud sende det Hjerte Døden, der lider, som jeg led!

Skilsmissens Øieblik stod skrækkeligt for mig, derfor hviskede en ond Aand i mit Øre: „Du elsker hende!" og jeg elskede hende jo dog ikke, som jeg havde elsket Annunziata, mit

Hjerte bankede ikke saaledes, som da min Læbe berørte Laras Pande. „Siig Flaminia, at Du ei kan leve uden hende, hun hænger jo dog ved Dig, som Søster ved Broder! Siig, Du elsker hende! Eccellenza og hele Familien vil fordømme Dig, støde Dig ud i Verden! men med hende mister Du jo ogsaa Alt! Valget er let!"

Hvorofte svævede ikke Tilstaaelsen paa mine Læber, men mit Hjerte bævede, jeg forstummede; det var en Feber, en Dødsfeber, der rørte mit Blod, min Tanke.

Alt blev arrangeret i Paladset til et glimrende Bal, en Blomsterfest for Offerlammet. Jeg saae hende i den rige, prægtige Dragt, hun var uendelig yndig.

„Vær nu glad, som de Andre!" hviskede hun til mig. „Det bedrøver mig, at see Dig sorgfuld! tidt vil jeg vist, for din Skyld, tænke tilbage paa Verden, naar jeg sidder i mit Kloster, og det er Synd, Antonio! Lov mig, at Du vil blive mere fornøiet! Lov mig, at Du tilgiver Fader og Moder, at de ere lidt haarde imod Dig! De mene Dig det bedre. Lov mig, at Du ikke vil tænke saa meget paa Verdens Bitterhed, og vær altid god og from, som Du nu er det, da tør jeg nok tænke paa Dig, nok bede for Dig, og Madonna er god og naadig."

Hendes Ord vare Dødssuk i mit Hjerte. Jeg seer hende endnu den sidste Aften, før hun forlod os; hun var saa rolig, hun kyssede sin Fader og den gamle Eccellenza, talte om Afskeden, som var det kun paa nogle Dage.

„Siig nu ogsaa Antonio Levvel!" sagde Fabiani; han var rørt, de Andre syntes det ikke. Hurtigt traadte jeg hen til hende, jeg bøiede mig for at kysse hendes Haand.

„Antonio!" sagde hun; hendes Stemme var saa blød, Taarerne brast mig ud af Øinene. „Bliv lykkelig!" sagde hun.

Jeg veed ikke selv, jeg vilde rive mig løs; for sidste Gang saae jeg hende ind i det fromme, milde Ansigt.

„Farvel!" sagde hun, og dog kom ikke en Lyd over hendes Læber; hun bøiede sig over mig, hun kyssede mig paa Panden og sagde: „Tak for al din Kjærlighed, min kjære Broder!"

— Mere veed jeg ikke; jeg var ude af Salen, var paa mit Værelse, hvor jeg kunde græde; det var, som en Verden sank bort under mig.

— — Og jeg saae hende igjen! Da Tidens Fylde kom, saae jeg hende. Solen skinnede saa varmt og muntert. Jeg saae Flaminia i al sin rige Pragt og Herlighed blive ledet op til Alteret af Moder og Fader, jeg hørte nok hvor der blev sunget, og der var mange Mennesker rundt om, men tydeligt staaer kun for mig det blege, milde Ansigt, en Engel var det, som knælede med Præsterne for Høialteret. Jeg saae, hvor de toge det kostelige Slør af hendes Hoved, og det fyldige Haar gled ned over Skuldrene, jeg hørte Saxen afskære det; de afførte hende de rige Klæder, hun strakte sig ud paa Liigbaaren, Liiglagenet og det sorte Tæppe med Dødninghovederne paa blev bredt over hende. Kirkeklokkerne ringede til Begravelse, de istemte Sangen for den Døde; ja død var hun, jordet for denne Verden. Det sorte Gitter for Klostrets Chorgang hævede sig, Søstrene stode i de hvide Liin og sang Englenes Velkommen for den nye Søster, Biskoppen rakte hende Haanden, den Døde opstod som Himmelbrud. Elisabeth hed hun nu. Jeg saae det sidste Blik, hun sendte ud over Forsamlingen; derpaa rakte hun Haanden til den nærmeste Søster og traadte ind i Livets Grav. — Det sorte Gitter faldt! — Jeg saae endnu hendes Omrids, den sidste Flig af Kjolen, — og hun var borte.

X.

Gamle Domenica. Opdagelsen. Aftenen i Nepi. Terni. Skipperens Sang. Venedig.

I Palazzo Borghese toge de mod Gratulationer. Flaminia-Elisabeth var jo Himmelbrud. Francescas Alvor skjultes ikke ved det konstlede Smiil; den Ro, der laae i hendes Ansigt, var flygtet fra hendes Hjerte. Fabiani sagde forunderlig bevæget til mig: „Du har tabt din bedste Velynderske; Du har Grund til at være bedrøvet! — Hun bad mig give nogle Scudi til gamle Domenica; Du har vist fortalt om din gamle Pleiemoder? Bring hende disse, det er Flaminias Gave."

Døden laae som en Slange om mit Hjerte; min Tanke var Livslede, jeg bævede for den, thi et Selvmord syntes mig den lyseste Side. Tomt og dødt var der i de store Sale. „Ud i den frie Luft!" tænkte jeg, „til Barndomshjemmet, hvor Domenica sang Vuggeviser for mig, hvor jeg legede og drømte."

Gold og afsvedet laae Campagnen, ikke et grønt Blad talte om Livshaab, den gule Tiber væltede sine Bølger mod Havet, for at forsvinde. Jeg saae igjen den gamle Gravstue, med det tætte Epheu over Taget og ned ad Muren, den lille Verden, jeg som Barn havde kaldt min. Døren stod aaben; en glad veemodig Følelse rørte sig i mit Hjerte, jeg tænkte paa Domenicas Kjærlighed, hendes Glæde ved at see mig. Eet Aar var det sikkert, siden jeg sidst var herude, og næsten otte Maaneder siden jeg sidst talte med hende i Rom, og hun bad mig dog ret snart at komme ud til sig; ofte havde jeg tænkt paa hende, talt om hende med Flaminia, men Sommeropholdet i Tivoli, min bevægede Sjælsstemning, siden jeg kom tilbage, havde gjort, at jeg ikke var gaaet ud i Campagnen. — Jeg hørte i Tanken alt hendes Glædesskrig ved at see mig, og bevingede mine

Skridt, men da jeg var ganske nær Døren, gik jeg sagte, for at hun ei skulde høre mig. — Jeg saae ind i Stuen, midt paa Gulvet stod en stor Jerngryde over en Ild, nogle Rør vare lagte til den, og en ung Knøs pustede til dem, han vendte Hovedet og saae paa mig, det var Pietro, det lille Barn, jeg havde vugget her. „Sanct Joseph!" udbrød han og sprang fornøiet op, „er det Eder, Eccellenza! Det er længe, længe siden, De var saa naadig at komme herud!"

Jeg rakte ham Haanden, han vilde kysse den. „Nei, nei, Pietro!" sagde jeg; „næsten lader det, som jeg havde glemt mine gamle Venner, men det har jeg ikke."

„Nei, det sagde ogsaa den gode gamle Moder!" udbrød han. „O Madonna! hvor hun vilde være bleven glad, havde hun seet Eder."

„Hvor er Domenica?" spurgte jeg.

„Ak!" svarede han, „nu har hun et halvt Aar ligget i Jorden; hun døde, medens Eccellenza var i Tivoli; hun var kun nogle Dage syg, men i al den Tid talte hun om den kjære Antonio; ja Eccellenza bliver ikke vred at jeg kalder Dem ved dette Navn, hun holdt saa meget af Dem." — „Gid mine Øine maatte see ham, før de lukkes!" sagde hun og længtes saa meget; — da jeg nok kunde mærke, hun ikke levede Natten over, gik jeg om Eftermiddagen til Rom; jeg vidste nok, De vilde ikke blive vred for min Bøn; jeg vilde bede Dem, at følge med mig hjem til den gamle Moder; men da jeg kom, var De og Herskabet taget til Tivoli; saa gik jeg bedrøvet hjem; da jeg kom her til Huset, var hun allerede sovet ind." Han holdt Hænderne for Øinene og græd. Hvert Ord han sagde mig, faldt mig tungt paa Hjertet, jeg havde været hendes Dødstanke, og paa samme Tid havde min Tanke svævet vidt omkring, langt fra hende. Havde jeg dog sagt hende Levvel, før jeg reiste til Tivoli! jeg var intet godt Menneske. Jeg gav Pietro Pun-

gen fra Flaminia, og Alt, hvad jeg selv havde, og han sank ned paa sine Knæe for mig, sagde, jeg var deres Skytsengel. Det klang som Spot i mit Hjerte. Med dobbelt Smerte, sønderknust til Sjælen forlod jeg Campagnen. Jeg veed ikke, hvorledes jeg kom hjem.

Tre lange Dage laae jeg, uden Bevidsthed, i en heftig Feber. Gud veed, hvad jeg har talt, men Fabiani kom ofte til mig, man havde givet mig den døve Fenella til Sygevogterske. Aldrig nævnte man Flaminia. Syg var jeg kommen hjem fra Campagnen og havde strax lagt mig til Sengs, hvor Feberen yttrede sig.

Langsomt vendte mine Kræfter tilbage; forgjeves søgte jeg at tilkæmpe mig et Lune, en Munterhed, jeg slet ikke eiede. Det var omtrent sex Uger efter den Tid, Flaminia tog Sløret, at Lægen tillod mig at gaae ud. Jeg veed ikke selv, jeg gik til Porte Pia, mit Øie stirrede ned ad Qvattro Fontane, men jeg havde ikke Mod til at gaae forbi Klosteret. Men kun nogle Aftener efter, da Nyet var tændt, drog mit Hjertes Følelse mig derhen, jeg saae den graae Klostermuur, de tilspærrede Vinduer, Flaminias lukkede Grav. — Hvorfor tør jeg ikke see den Dødes Gravsted? sagde jeg til mig selv, og fandt Undskyldning derfor. Hver Aften gik min Vei der forbi; jeg spadserede saa gjerne til Villa Albani, sagde jeg til de af mine Bekjendte, jeg hændelsesviis mødte. Gud veed, hvorledes det vil ende, sukkede mit Hjerte. Længe kan jeg ikke udholde det, — og jeg var da just ved Maalet.

Det var en mørk Aften, et Lysskjær faldt fra Klostervinduet ned ad Muren, jeg lænede mig op til Hjørnehuset, stirrede paa det lyse Punkt og tænkte paa Flaminia. „Antonio!" sagde en Stemme tæt ved mig. „Antonio, hvad gjør Du her?" — Det var Fabiani. „Følg med mig hjem!" — Jeg fulgte; vi talte ikke et Ord paa Gaden; han vidste Alt, som jeg selv,

følte jeg; en Utaknemmelig var jeg; jeg havde ikke Mod at see paa ham. Vi vare ene i Værelset.

„Du er endnu syg, Antonio!" sagde han, og der laae en underlig Alvor i hans Stemme. „Du trænger til Bevægelse, Adspredelse; Du vilde have godt af, at tumle Dig mere i Verden. Eengang greb Du jo alt Frihedsvingerne; maaskee var det urigtigt, at jeg lod Fuglen igjen komme i Buur. Mennesket skal i Grunden altid have sin Villie, styrter han da i Ulykke, har han kun sig selv at bebreide det. Du er gammel nok til selv at styre dine Skridt! En lille Reise kan være Dig gavnlig, det siger Lægen ogsaa. Du har jo kun seet Neapel, besøg Norditalien. Jeg skal sørge derfor; det er bedst for Dig, nødvendigt, og," tilføiede han med en Alvor, en Strenghed, jeg ikke kjendte hos ham: „jeg er overtydet om, Du aldrig vil glemme de Velgjerninger, vi have gjort imod Dig; aldrig paaføre os Krænkelse, Skam og Sorger, som Ubesindighed eller blind Lidenskab kan paaføre. Et Menneske kan Alt, hvad han vil, naar han kun vil det Gode."

Som en Lynstraale slog hans Ord mig til Jorden, jeg bøiede mine Knæe og trykkede hans Haand til mine Læber. „Jeg veed nok, vi altid gjorde Dig Uret," sagde han, halvspottende, „vare ubillige og strenge. Ingen vil mene Dig det ærligere og oprigtigere, end vi. Du vil høre smukkere Talemaader, kjærligere Ord, men ikke sand Trofasthed, som vi gav den. Eet Aar kan Du jo tumle Dig ude! Lad os saa see, hvad der rører sig i Dig, hvorledes vi have gjort Dig Uret!" Han forlod mig.

„Har Verden endnu nye Smerter for mig, flere Giftdraaber? selv den eneste Lædskedrik: Friheden, at flyve ud i Guds Verden, dryppes mig som Edder i min dybe Vunde. Bort fra Rom, bort fra Syden, hvor alle Erindringsblomsterne staae, over Apenninerne, mod Norden, der ligger jo Sneen paa de høie Bjerge! fra Alperne viftes Kulden ned i mit varme

Blod! mod Norden til det svømmende Venezia: Havets Brud! Gud! lad mig aldrig mere vende tilbage til Rom, til mine Erindringers Grav! Farvel, mit Hjem! min Fædrenestad!" — Vognen rullede over den øde Campagne; Peterskuppelen skjultes bag Høiene; vi kom forbi Monte Soracte, over Bjergene til det snevre Nepi. Det var en maaneklar Aften, Munken prædikede foran Osteriets Dør, Mængden gjentog hans Viva, Santa Maria, og fulgte ham syngende gjennem Gaderne, mig drev Menneskevrimlen bort fra sig. De gamle Vandledninger med tætte Slyngplanter, de mørke Olieskove rundt om gave et mørkt Billede, der svarede til min Sindsstemning. Jeg gik ud af Porten, hvorfra jeg var kommen; tæt udenfor laae en mægtig Ruin af et Castel eller Kloster, den store Landevei gik igjennem dens nedstyrtede Haller. En lille Sti førte fra Veien dybere ind, Epheu og Venushaar voxte ned ad Væggen i den eensomme Celle, jeg traadte ind i en stor Hal, høit Græs groede over Gruset og de omstyrtede Capitæler; Viinranken bevægede sit brede Blad gjennem de store gothiske Vinduer, hvor kun nogle løse brogede Glasstykker sad. Høit paa Muren skød Buske og Hækker frem, Maanens Straaler faldt paa et Frescobillede med San Sebastian, der stod blødende, gjennemskudt af Pilene. Dybe tordnende Toner bruste ideligt igjennem Salen, jeg fulgte Lyden, traadte ud af den snevre Klosterdør og stod mellem Myrtehækker og rigt Viinløv, tæt ved en lodret Afgrund, hvor et Vandfald styrtede, skumhvidt, i det klare Maaneskin. Den hele romantiske Situation vilde have overrasket ethvert Gemyt, dog havde min Smerte maaskee ladet den glide bort af min Erindring, havde ikke hvad jeg mere saae, aftrykt sig blodigt dybt i mit Hjerte. Jeg gik ad den lille, næsten tilgroede Sti, tæt ved Afgrunden, henimod den brede Landevei. Tæt ved, fra den høie, hvide Muur, som Maanen skinnede paa, stirrede tre blege Hoveder bag ved Jerngitteret, henrettede Røveres Hoveder, der, som i Rom paa Porta del

Angelo, vare satte i Jernbuur til Skræk og Advarsel. Det havde mig intet Rædsomt; i tidligere Dage vilde mit Blod have drevet mig bort derfra, Smerten giver Philosophie. Det dristige Hoved, der udrugede Død og Mordtanke, Bjergenes kjække Ørn var nu en taus fangen Fugl, sad stille og fornuftig i sit Buur, som de andre afrettede Fugle; jeg traadte ganske nær til, de vare sikkert i disse sidste Dage henrettede, hvert Træk var endnu kjendeligt; men som jeg skuede paa det Midterste, et qvindeligt Hoved, sloge mine Pulsslag stærkere; det var en gammel Qvindes, guulbruun i Huden, Øinene halvaabne, hun havde et langt, sølvhvidt Haar, der hang ud gjennem Gitteret og bevægede sig i Vinden. Mit Øie faldt paa Steentavlerne i Muren, hvor man efter Sædvane lod indgrave de Henrettedes Navne og Brøde. Fulvia stod der. Jeg saae ogsaa hendes Fødebyes Navn: Frascati, og rystet til Sjælens Dybeste traadte jeg nogle Skridt tilbage. Fulvia, den sælsomme Gamle, der engang havde frelst mit Liv, hun, som havde skaffet mig Midler til at komme til Neapel, mit Livs uforklarlige Aand, gjensaae jeg saaledes. Disse blegblaae Læber havde hun engang trykket paa min Pande, disse Læber, som for Mængden havde talt prophetiske Ord, bragt Liv og Død, vare forstummede, aandede Rædsel ved deres Taushed. „Min Lykke spaaede Du! din dristige Ørn ligger med knuste Vinger, naaede aldrig Solen. I Kampen med sin Ulykke synker han ned i Livets store Nemisø. Svingfjædren er knækket!“ Jeg brast i Graad, nævnte Fulvias Navn og gik langsomt tilbage gjennem de øde Haller. Aldrig glemmer jeg denne Aften i Nepi.

Næste Morgen reiste vi derfra, vi kom til Terni, der eier Italiens største og skjønneste Vandfald; jeg red fra Byen gjennem den tætte mørke Olieskov, vaade Skyer hang om Bjergtoppene; Alt, Norden for Rom, syntes mig mørkt, Intet var smilende og skjønt som Sumpene, som Terracinas Orange-

haver, hvor de grønne Palmer voxe. Maaskee var det mit eget Hjerte, der gav det Hele denne mørke Colorit.

Vi kom gjennem en Have; en yppig Orangeallee strakte sig mellem Fjeldvæggen og Floden, der bruser piilsnart afsted; jeg saae alt mellem Fjeldene en Sky af Vandstøv staae høit i Veiret, Regnbuen spillede paa den. Vi stege op mellem et Vildnis af Rosmariner og Myrter, og høit fra Bjergets Top, over den skraae Fjeldvæg, styrtede den uhyre Vandmasse; en mindre Arm af Floden bevægede sig, som et tæt Sølvbaand, tæt ved, de forenedes under Fjeldet for at danne en bred Cascade, der, melkehvid, hvirvlede sig ned i den sorte Afgrund. Jeg tænkte paa Cascatellerne ved Tivoli, hvor jeg havde improviseret for Flaminia. Den høie brusende Strøm sang mig med gjennemgribende Orgeltoner Erindringen om mit Tab, min Smerte: knuses, døe og forsvinde er Naturens Lod.

„Her blev ifjor en Englænder skudt af Røverne!" sagde vor Guide. „Det var Banden fra Sabinerbjergene, skjøndt man kan sige, de have hjemme i hele Bjergegnen fra Rom og til Terni. Øvrigheden er nu altid saa meget om sig, de fik da Fingre paa tre Stakler; jeg saae dem blive kjørt til Byen, lænkede paa Vognen. Ved Porten sad den kloge Fulvia fra Sabinerbjergene, som vi kaldte hende, hun var gammel og dog altid ung, hun vidste Det, som mangen Munk kunde faae Cardinalshatten for; hun spaaede deres Skjebne i forblommede Ord. Siden sagde man, det var hemmelige Tegn; hun stod i Ledtog med dem. Ifjaar har de grebet den Gamle og flere af Røverne, hendes Time var kommen; nu sidder hendes Hoved og griner paa Porten i Nepi."

Det var som Alt, som Naturen og Menneskene vilde kaste Nat i min Sjæl; jeg følte Lyst til, med Vindenes Flugt, at jage Landene igjennem; de mørke Olieskove kastede mere Skygge i min Sjæl, Bjergene knugede mig fast. „Ud til Havet, hvor

Vindene lufte! til Havet, hvor een Himmel bærer os og een hvælver sig oven over." Mit Blod brændte af Kjærlighed, mit Hjerte af Længsel; to Gange havde jeg følt den rene begeistrende Flamme, Annunziata havde jeg skuet op til, og med hele min opvaagnende Kraft klynget mig til hende, men hun elskede en Anden. Flaminia var langsomt voxet ind i min Sjæl, jeg var ikke bleven blendet, henrevet, men jeg havde lært at skatte Ædelstenen. Hvergang hun søsterligt rakte mig Haanden, og jeg turde trykke den til mine Læber, hver Gang hun trøstede mig saa mildt og bad, at Verden ei maatte fordærve mig, stødte hun mig Pilen dybere i Hjertet. Jeg elskede hende ikke som en Brud, og dog følte jeg, at jeg ikke kunde udholde at see hende i en Andens Arme. Nu var hun død, død for Verden. Ingen fremmed Mand skulde trykke hende til sit Hjerte, aande Kys paa hendes Læber, eie hende; denne Helvedes Qval var dog ikke tildeelt mig. Jeg søgte at trøste mig ved at udmale dette Billede, thi nu kaldte jeg min Følelse Kjærlighed, Sjælens og Blodets stærke Lidenskab. Om jeg skulde have seet hende som en af de unge Nobilers Brud, daglig have været Vidne til deres Kjærligheds Lykke, jeg, den tilsidesatte Hyrdedreng fra Campagnen, der spiste Naadsens Brød i det rige Palads, om hun da havde staaet ligesaa søsterlig, mild, men uden Kjærlighed. — Det havde været til Vanvid! Nei, nu var hun Klosterets, Ingen turde hæve sit Øie til hende, Ingen saae hende; ja, det var bedre, lykkeligere. — Verdens Jammer kan være stor, thi min Lod var jo misundelsesværdig.

„Til Havet, det underfulde Hav! det er en ny Verden for mig! til Venezia, den sælsomt svømmende By, Adrias Dronning! men ikke gjennem de mørke Skove, de sammenknugende Bjerge, hurtigt, i let Flugt over Bølgen!" saa drømte min Tanke.

Det havde været min Plan at gaae først til Florents, derfra over Bologna og Ferrara; jeg forandrede den, forlod

Vetturinen i Spoleto, tog en Plads med Posten og jog over Appenninerne i den mørke Nat, gjennem Loretto, uden selv at gjeste det hellige Huus — Madonna tilgive mig min Synd! Høit fra Bjergveien havde jeg alt øinet Adriaterhavet, som en Sølvstribe i Horizonten, Bjergene laae som Kæmpebølger under mig; nu saae jeg det blaae bevægede Hav, med alle Nationers Vimpler og Flag paa Skibene. Jeg tænkte paa Neapel ved at see det, men intet Vesuv hævede sig med sin sorte Røgstøtte, intet Capri svømmede derude. Jeg sov her en Nat og drømte sælsomt om Fulvia og Flaminia. „Din Lykkes Palme grønnes!" sagde de Begge og smiilte, jeg vaagnede, Dagen skinnede ind til mig.

„Signore!" sagde Camerieren, „et Skib til Venezia er seilfærdigt, men De vil vel først besee vor By?"

„Til Venezia!" raabte jeg. „Strax, strax! det er just mit Ønske!" En uforklarlig Følelse drev mig afsted. Jeg steg ombord, lod min lille Vadsæk følge efter, og saae kun ud over det uendelige Hav. „Farvel, mit Fædreland!" nu først syntes jeg ret at flyve ud i Verden, da min Fod ikke længer betraadte Jorden. En forandret Natur vidste jeg at Norditalien vilde vise mig. Venedig selv var jo forskjellig fra alle Italiens Byer, en rigtsmykket Brud for det mægtige Hav. Den venetianske bevingede Løve flagrede alt i Luften over mig; det var et Skib fra Venedig, som bar mig. Seilene svulmede i Vinden og skjulte Kysten. Jeg sad paa Relingen til Høire og saae ud over den blaae bølgende Sø, en ung Knøs sad ikke langt fra mig og sang en venetiansk Vise om Kjærligheds Lykke og Livets Korthed.

„Kys de røde Læber, i Morgen er Du Dødens! Elsk, medens dit Hjerte er ungt, dit Blod er Ild og Flamme! de graae Haar ere Dødens Blomster, da er Blodet Iis, da slukkes Flammen. Kom i den lette Gondol! under dens Tag sidde vi skjulte, vi dække for Vinduer og Dør, Ingen see Dig, min Pige! Ingen

see vor Kjærligheds Lykke. Vi gynge paa Bølge! Bølgerne favnes, som vi. Elsk, medens Ungdommen brænder i dit Blod, den tause Nat og Bølgen kun kjende din Lykke! Alderen dræber med Frost og med Snee."

Mens han sang, smiilte og nikkede han til de Andre rundt om, og de sang i Chor om Kys og Kjærlighed, medens Hjertet var ungt. Det var en lystig Vise, meget lystig, og dog klang den som en magisk Dødssang i mit Hjerte. Ja, Aarene flygte, Ungdomsflammen slukkes! Kjærlighedens hellige Olie lod jeg flyde hen over Jorden, den tændtes ei til Lys og Varme; vel udbredte den ikke Fordærvelse, men den gik i Graven, uden at have lyst eller brændt. Intet Løfte bandt mig jo, ingen Forpligtelse; hvorfor greb min Læbe ikke efter den Kjærligheds Lædskedrik, den brændte for. Jeg havde en Følelse, ja, hvad skal jeg kalde den, Misfornøielse med mig selv; var det den vilde Ild i mit Bryst, der udbrændte min Forstand? Jeg følte en Bitterhed over, at jeg var flygtet fra Santa. Madonnas hellige Billede faldt ned! — Det var det rustne Søm, som brast, og Jesuiterskolens Klostertugt, Gedemelken i mit Blod jog mig bort med Riset. Hvor smuk var ikke Santa! jeg saae hendes brændende, elskovsfulde Blik, og jeg ærgrede mig over mig selv; — hvorfor skulde jeg ikke ligne Bernardo, ligne tusinde, ligne alle mine unge Venner, Ingen, Ingen havde været en Daare, som jeg. Kjærlighed vilde mit Hjerte, Kjærlighed vilde Gud, der havde nedlagt denne Følelse hos mig. — Men jeg er ung endnu, Venedig er en lystig By, har deilige Qvinder! hvad giver Verden mig for min Dyd, mit barnlige Sind? Spot! Tiden bringer Bitterhed og graae Haar! og jeg sang i Chor med de Andre paa Skibet om Kys og Kjærlighed, medens Hjertet var ungt.

Det var en Feber, Smertens Vanvid, som skabte disse Tanker i min Sjæl. Han, som gav mig Livet, mine Følelser,

og ledte min hele Skjebne, vil kjærligt dømme mig. Der gives Kampe, Tanker selv, som de fleste Dødelige ei vove at udtale, thi Uskyldsengelen i vort Bryst bøier sig for Synden. De, som fik deres Hjertes Længsel opfyldt, kunne philosophere smukt moralsk over min Tale. „Fordømmer ikke, saa skulle og I ikke fordømmes!“ Jeg følte det: i mit Kjød, i min onde Natur boer intet Godt. Bede kunde jeg ikke, dog sov jeg snart ind, medens Skibet fløi mod Norden, mod det rige Venezia.

I Morgenstunden øinede jeg dets hvide Bygninger og Taarne, de syntes en Skare Skibe med udspændte Seil; til Venstre strakte sig det lombardiske Rige med sine flade Kyster, Alperne syntes en blegblaa Taage i Horizonten. Her var Himlen stor! her kunde den halve Himmelkugle afspeile sig i Hjertet.

Ved Morgenluftningen bleve mine Følelser mildere; jeg var mere rolig. Jeg tænkte paa Venedigs Historie, Stadens Rigdom og Pragt, dens Selvstændighed og Overmagt, de mægtige Doger og deres Formæling med Havet. Meer og meer nærmede vi os Byen, jeg kunde alt over Lagunerne skjelne de enkelte Bygninger, men de havde guulgraae Mure, ikke gamle, ikke nye, syntes ikke venlige; Marcustaarnet havde jeg ogsaa tænkt mig høiere. Vi seilede ind mellem Fastlandet og Lagunerne, der, som en krum Jordvold, greb ud i Havet. Hvor Alt var fladt, Kysten syntes neppe en Tomme høiere, end Vandspeilet! Nogle fattige Huse kaldte de en By*), hist og her stod en Busk, ellers slet Intet uden det flade Land. Jeg havde tænkt mig at være ganske nær ved Venedig, det laae endnu en Miil borte, og mellem os og det stod et hæsligt muddret Vand med brede Øer af Dynd; ikke en Fugl kunde paa disse finde Fodfæste, ikke et Græsstraa skød op. Gjennem denne hele Sø var gravet dybe Canaler, store Pæle rammede ned, som for at antyde Landeveien. Jeg saae de

---

*) Fusina.

første Gondoler, smalle og lange, hurtige som Pilen, men alle vare de malede kulsorte. Den lille Kahyt midt paa var overtrukket med sort Klæde, det var en svømmende Liigvogn, der gled os piilsnart forbi. Vandet var ikke længer blaat, som ude paa det frie Hav, eller tæt ved Neapels Kyst; det var et smudsigt Grønt. Vi kom forbi en Ø, hvor Husene syntes voxet op af Vandet, eller at være klistrede paa et Vrag; høit paa Muren stod Madonna med Barnet og skuede ud over dette Øde. Enkelte Steder var Vandfladen en bevægelig, grøn Slette, en Art Andemad mellem det dybe Vand og de sorte Øer af blødt Dynd. Solen skinnede paa Venezia, alle Klokker ringede, men det saae dog dødt og eensomt ud. Kun eet Skib laae paa Værfterne, ikke eet Menneske kunde jeg endnu see.

Jeg steg i den sorte Gondol og seilede ind i en død Gade, hvor Alt var Vand, ikke Fodbred af Land til at gaae paa. Store Bygninger saae jeg, aabne Døre, og Trappen ned i Vandet; ind i de store Porte gik Vandet, som en Canal, og Gaardsrummet selv syntes kun en fiirkantet Brønd, hvor man kunde seile ind, men neppe vende Gondolen. Vandet havde sat sit grønlige Sliim op ad Murene, de store Marmorpaladser syntes at synke sammen; i de brede Vinduer var slaaet raae Bræder op mod de forgyldte halvraadne Bjælker. Stykke for Stykke syntes det stolte Kæmpelegeme at falde hen; det Hele havde noget Ængsteligt. Klokkerne taug, og ikke en Lyd, uden Aarens Pladsken i Vandet, hørtes, intet Menneske saae jeg endnu, det prægtige Venedig laae som en død Svane paa Bølgen. Vi krydsede om i andre Gader, smaa, smalle, murede Broer hang over Canalerne; nu saae jeg Mennesker, der hoppede over mig, ind imellem Husene, eller ind i Murene selv, for jeg saae ingen Gader, uden hvor Gondolen gled. „Men hvor gaaer man?" spurgte jeg min Gondolier, og han pegede ved Broerne paa smalle Slipper mellem de høie Huse. Gjenbo kunde række Gjenbo Haanden fra sjette

Etage over Gaden; tre Mennesker kunde maaskee gaae forbi hinanden dernede, hvor ingen Solstraale fandt Vei. — Vor Gondol var forbi, og Alt var igjen dødstille.

„Er det Venezia! Havets rige Brud, Verdens Beherskerinde."

Jeg saae den prægtige Marcusplads. „Her er Liv!" sagde man. Hvor langt anderledes i Neapel, ja selv i Rom paa den levende Corso! og dog var Marcuspladsen Venedigs Hjerte, hvor endnu Livet rørte sig. Boutiker med Bøger, Perler og Billeder pyntede de lange Buegange, hvor der dog ikke var levende nok. En Flok Grækere og Tyrker, i brogede Dragter og med den lange Pibe ud af Munden, sad stille udenfor Kaffehusene, Solen skinnede paa Marcuskirkens gyldne Kupler og paa de mægtige Bronzeheste over Portalen; om Cyperns, Candias og Moreas røde Master hang Flagene uden Bevægelse. En Skare Duer opfyldte i tusindviis Pladsen og trippede paa de brede Stene.

Jeg besøgte Ponte Rialto, Pulsaaren, der talte om Livet. Og snart havde jeg opfattet Venedigs, Sorgens store Billede, Aftrykket af min egen Sjæl. Jeg syntes endnu at være paa Søen, kun flyttet fra et mindre til et større Skib, en svømmende Ark.

Da Aftenen kom, da Maaneskinnet kastede sit usikkre Lys og udbredte stærkere Skygger, følte jeg mig her mere hjemme; i Aandeverdenens Time blev jeg først fortrolig med den døde Brud. Jeg stod ved det aabne Vindue, den sorte Gondol gled hurtigt over det mørke Vand, som Maanen skinnede paa. Jeg tænkte paa Skipperens Sang om Kys og Kjærlighed, følte en Bitterhed mod Annunziata, der havde foretrukket den letfærdige Bernardo for mig, og hvorfor — maaskee just for det Piquante, hans Letfærdighed gav ham — saaledes ere jo Qvinderne! jeg følte Bitterhed, selv mod den uskyldige, fromme Flaminia;

Klosterets Stilhed og Fred var hende meer, end min stærke broderlige Kjærlighed. — Nei, nei, jeg elskede Ingen af dem mere, der var Tomhed i mit Bryst for Alt, hvad jeg før havde kjært. Paa Ingen af dem vilde jeg tænke, og som en synkende Aand, svævede da min Tanke mellem Skjønhedsbilledet Lara og Syndens Datter Santa. Jeg steg i en Gondol, og lod den føre mig gjennem Gaderne i den tause Aften. Rorkarlene istemte deres Vexelsang, som ei var af Gerusalemme liberata; selv Hjertets gamle Melodier glemte Venetianerne, da deres Doger uddøde og fremmede Hænder bandt Løvens Vinger, spændte den for deres Triumphvogn. „Livet vil jeg gribe! nyde det til de sidste Draaber!“ sagde jeg, og Gondolen laae stille, — vi vare ved Hotellet, hvor jeg boede, jeg steg ud og gik for at sove. Det var den første Dag i Venedig.

XI.

Stormen. Soirée hos min Banquier. Podestaens Søsterdatter.

De Breve, jeg bragte med, forskaffede mig Bekjendtskaber, Venner, som man kalder det, og jeg var Signore Abbate. Ingen belærede mig, man fandt det Gode, jeg sagde, fortræffeligt, jeg havde ogsaa Talenter. Af Eccellenza og Francesca var jeg vant til, stedse at høre Meddelelser, der krænkede mig, de fortalte mig altid, hvad der maatte være mig ukjært at høre, næsten var det, som de samlede alt Ondt mod mig, for at de kunde sige mig, at der var Mange, der slet ikke meente mig det saa godt. Her faldt ogsaa dette bort. Rigtignok havde jeg altsaa

ikke oprigtige Venner; thi det var kun disse, som sagde mig Ubehageligheder. Jeg følte ikke længer mit underordnede Forhold, som ikke engang Flaminias Godhed havde kunnet hæve.

Jeg havde besøgt Dogernes rige Palads, vandret i de tomme prægtige Sale, seet Inquisitionsværelset med det hæslige Billede af Helvedes Marter. Jeg gik over et snevert Galerie, en lukket Bro, høit oppe ved Taget, ud over Canalen, hvor Gondolerne glede; fra Dogepaladset kom man saaledes til Venedigs Fængsler. „Sukkenes Bro" kaldtes denne Bue. Tæt ved laae Brøndene; kun Lampens Lys fra Gangen kunde mellem de tætte Jernstænger trænge ind i de øverste Fængsler, og dog vare disse oplyste, luftige Haller, imod dybere nede; under den svampede Lem, dybere selv, end Vandet stod udenfor i Canalen, havde Ulykkelige sukket og ridset i de vaade Vægge. Luft, Luft, forlangte mit Hjerte, rystet ved disse Rædselssteder, og jeg steg i en Gondol, foer piilsnart bort fra det blegrøde, gamle Palads og fra Søilerne med Sanct Theodorus og Venedigs Løve, hen over det levende grønne Vand til Lagunerne og Lido, for at aande Havets friske Luftning; — og jeg saae en Kirkegaard. Den Fremmede, Protestanten, jordedes her langt fra sit Fædreland, jordedes paa en lille Strimmel af Jord mellem Bølger, der Dag for Dag syntes at bortrive den svage Rest. Hvide Menneskebeen stak frem af Sandet; kun Brændingen græd over dem. Her havde tidt Fiskerens Brud eller Hustru siddet og ventet paa Elsker og Mand, der søgte Fangst paa det usikkre Hav. Stormene stege og hviilte atter de stærke Vinger, og Qvinderne sang da af Gerusalemme liberata deres Sange og lyttede, om ikke Manden svarede, men Kjærlighed gav ingen Vexelsang, ene sad Hustruen og saae ud over det tause Hav; — og ogsaa hendes Læbe taug, Øiet saae kun de hvide Dødningbeen ved Stranden, hun hørte kun de hule Brændinger, medens Natten steg over det døde, tause Venedig.

Det mørke Billede opfyldte min Tanke, min hele Sinds-

stemning gav det en stærk Colorit. Alvorlig som en Kirke, erindrende om Graven og det usynlige Hellige, stod mig den hele Natur. For mit Øre klang Flaminias Ord, at den Guds Prophet, en Sanger var, skulde stræbe kun at udtale Guds Forherligelse: dette Stof var det høieste. Den udødelige Sjæl skulde synge om det Udødelige, Øieblikkets Glimmer vexlede i Farvespil og svandt med Minutet som fødte det, og jeg følte en opblussende Kraft og Begeistring, men snart sank den igjen afmægtig tilbage. Taus steg jeg i Gondolen, der førte mig til Lido. Det store, aabne Hav laae foran mig, Søen gik i lange Brændinger, jeg tænkte paa Havbugten ved Amalfi.

Nær ved mig, mellem Tang og Stene, sad en ung Mand og skizzerede, vistnok en fremmed Maler; han forekom mig bekjendt, jeg traadte nærmere, han reiste sig, vi kjendte hinanden. Det var Poggio, en ung venetiansk Adelsmand, jeg alt nogle Gange havde været i Selskab med hos de Familier, jeg havde lært at kjende.

„Signore!" udbrød han; „De paa Lido! Er det Havets Skjønhed eller," tilføiede han, „andre Skjønheder, der fører Dem saa nær det vrede Adriaterhav?"

Vi rakte hinanden Haanden. Jeg vidste om ham, at han ikke havde Formue, derimod et stort Talent som Maler; han syntes af en lykkelig, næsten overgiven Natur, og dog havde man hvisket mig i Øret, at han i sin Eensomhed var den største Misanthrop. Efter hans Tale at dømme, maatte han være den personificerede Letfærdighed, og dog var han i Virkeligheden Kydskheden selv; efter hans Ord maatte Verden troe, at Don Juan var hans Forbillede, i Gjerningen kæmpede han dog som en hellig Antonius mod hver Fristelse. En dyb Sjælesmerte laae til Grund for det Hele, hviskede man, men hvilken, hans ringe Formue, en ulykkelig Kjærlighed? Nei, Ingen vidste det ret, han syntes at fortælle Alt, ikke at kunne fortie den

mindste Tanke, hans Væsen var saa barnligt, og dog var Ingen ret paa det Rene med ham. — Det havde interesseret mig, og han var mig derfor et kjært Møde, som fordeelte Skyerne i min Sjæl.

„En saadan blaa bølgende Slette," sagde han og pegede paa Havet, „har ikke Rom! Havet er Jordens Skjønneste! det er ogsaa Moder til Venus, og," tilføiede han leende, „Enke efter alle Venedigs mægtige Doger."

„Venetianeren maa især elske det," sagde jeg, „betragte det som Bedstemoderen, der bærer ham, leger med ham, for sin smukke Datter Venezias Skyld."

„Nu er hun ikke længer smuk, hun bøier Hovedet!" svarede han.

„Men hun er jo dog lykkelig under Keiser Frants?"

„Det er stoltere at være Dronning paa Havet, end Caryatide paa Landet! Venetianeren har Intet at klage over, og Politik forstaaer jeg mig ikke paa, derimod Skjønheden, og ynder De, som jeg ikke tvivler om, den samme, saa kommer der min Vertindes smukke Datter og spørger, om De vil tage Deel i mit tarvelige Maaltid." Vi gik ind i det lille Huus tæt ved Stranden; Vinen var god og Poggio morsom og underholdende, Ingen skulde troe, at hans Hjerte hemmeligt blødte.

Vi havde siddet der vist to Timer, da mine Rorkarle kom og spurgte, om jeg ikke vilde vende tilbage, thi der stod en Storm paa, Søen var i stærk Bevægelse, og mellem Lido og Venedig gik alt store Bølger, den lette Gondol kunde saa let kuldseile."

„En Storm!" udbrød Poggio. „Den har jeg jo ønsket i mange Tider; den maa De ikke give Slip paa!" sagde han til mig, „den lægger sig nok igjen ud paa Aftenen, og lægger den sig ikke, saa er her Leilighed til, at man kan lægge sig,

og luunt og godt lade den gaae over sit Hoved, medens Bølgeslagene synge os i Søvn."

„Jeg kan her fra Øen altid faae en Gondol," sagde jeg til Karlen og tillod ham at gaae. Stormen greb med raske Tag i Vinduet. Vi traadte udenfor. Den nedgaaende Sol belyste den mørkegrønne oprørte Sø, skumhvide reiste Bølgerne sig og dukkede igjen; langt ude, hvor Skyerne stode som Fjelde med Vulkanens Lyn, øinede vi nogle Skibe, men snart vare de os igjen af Syne; Brændingen slog høit op paa Strandbredden og overstænkede os med sine salte Draaber. Jo høiere Bølgerne sloge, des høiere loe ogsaa Poggio, klappede i Hænderne og raabte Bravo til det vilde Element; hans Exempel smittede: i den oprørte Natur følte mit syge Hjerte sig bedre. Det var snart Aften. Jeg lod Vertinden bringe den bedste Viin, og vi drak Stormens og Havets Skaal, og Poggio sang om Kjærlighed, Visen, jeg havde hørt paa Skibet.

„Venetianerindernes Skaal!" sagde jeg, og han klinkede for de smukke Romerinder. Havde en Fremmed seet os, havde han tænkt vi vare to lykkelige Ungersvende.

„De romerske Qvinder gjælde for de skjønneste!" sagde Poggio; „vær kun ærlig! hvad siger De?"

„Jeg anseer dem ogsaa derfor."

„Vel," sagde Poggio, „men Skjønhedens Dronning lever dog i Venezia! De skulde see vor Podestas Søsterdatter! jeg veed Ingen mere aandig skjøn, end hende; saaledes vilde Canova have givet os den Yngste af Gratierne, havde han kjendt Maria. Kun i Messen og en eneste Gang i Theatret San Moses har jeg seet hende. Det gaaer alle unge Venetianere, som mig, kun at de ere dødeligt forelskede, jeg kun hendes Tilbeder! hun er for aandig for min sandselige Natur. Men man maa jo tilbede det Himmelske! Ikke sandt? Hr. Abbate!"

Jeg tænkte paa Flaminia, og min øiebliklige opblussende Munterhed var forbi.

„De bliver alvorlig," sagde han; „Vinen er jo fortræffelig, og Bølgerne synge og dandse til vort Bacchanal."

„Gjør Podesta intet Huus?" spurgte jeg for at sige Noget.

„Ikke ofte!" svarede Poggio; „har han Selskab, saa er dette meget udsøgt! den Skjønne er sky, som en Antilope, ængstelig bly, som endnu ingen Qvinde af dem, jeg har kjendt! men," tilføiede han med et spottende Smiil, „det er jo ogsaa en Maade at gjøre sig interessant paa! Himlen veed, hvorledes det ret hænger sammen med det Hele. Seer De: vor Podesta havde to Søstre, begge vare de mange Aar borte fra ham; den Yngste var gift i Grækenland, og hun skal være Moder til den deilige Pige, den anden Søster er endnu Jomfru og det en gammel Jomfru, hun bragte den Smukke hertil for omtrent fire Aar siden."

Et pludseligt Mørke afbrød ham i hans Tale, det var, som den sorte Nat knugede os i sin Favn, i samme Nu oplyste det røde Lyn Alt om os. Tordenbraget fulgte, det mindede mig om Vesuvs Eruptioner. Vort Hoved bøiede sig, uvilkaarligt gjorde vi Korsets Tegn.

„Jesus Maria!" sagde Vertinden, der traadte ind, „det er en Angest og Gru! sex af vore bedste Fiskere ere paa Søen, Madonna holde sin Haand over dem! Den stakkels Agnese sidder med fem Børn, det vil blive en Elendighed."

Gjennem Stormen hørte vi Psalmesang. — Paa Strandbredden, hvor Bølgerne brødes i den favnhøie Brænding, stod en Skare Qvinder og Børn med det hellige Kors; en ung Kone sad taus, og Blikket hviilte paa Søen, et lille Barn diede hende, og et, noget større, stod ved Siden og lagde sit Hoved i hendes Skjød. Med det sidste mægtige Lyn syntes Uveiret at fjerne sig,

det lysnede i Horizonten, og klarere skinnede det hvide Skum paa den brusende Sø.

„Der ere de!" raabte Konen, sprang op og pegede mod et kulsort Punkt, der meer og meer blev tydeligt.

„Madonna være dem naadig!" sagde en gammel Fisker, der, med den tætte brune Hætte over Hovedet, stod med foldede Hænder og stirrede paa den mørke Gjenstand. I samme Nu forsvandt den under en skummende Styrtesø.

Den Gamle havde seet ret. Jeg hørte de Fortvivledes Jammer, den steg, som Havet blev roligere, Himlen klarere og Visheden derved stærkere. Børnene slap det hellige Kors, lod det falde i Sandet og klyngede sig grædende om deres Moder, men den gamle Fisker hævede Korset, trykkede et Kys paa Frelserens Fod, løftede det høit op og nævnte Madonnas hellige Navn.

Mod Midnat var Himlen reen, Søen roligere, og Fuldmaanen kastede sin lange Straale hen over den blikstille Bugt mellem Øen og Venedig. Poggio steg med mig i Gondolen, vi forlode de Ulykkelige, som vi ikke kunde hjelpe eller trøste.

Aftenen efter mødtes vi hos min Banquier, en af de rigeste i Venedig; Selskabet var meget stort, af Damer kjendte jeg ingen, og havde heller ikke Interesse for nogen.

Man begyndte at tale om Uveiret Aftenen forud. Poggio greb Ordet, fortalte om Fiskernes Død, Familiernes Ulykke og tilkjendegav tydeligt nok, hvor let en stor Deel af denne Nød kunde afhjelpes, hvorledes en kjærlig Gave fra Enhver vilde udgjøre en Sum af stor Betydenhed for de Ulykkelige, men Ingen syntes at forstaae ham, man beklagede, løftede paa Skulderen og talte igjen om andre Ting. Nu begyndte de selskabelige Talenter at gjøre sig gjældende, Poggio sang en lystig Barcarole, men jeg syntes i hans høflige Smiil at see Bitterhed og Kulde mod den fornemme Kreds, der ikke vilde lade sig lede af hans ædle Veltalenhed.

„De synger ikke?" spurgte Husets Frue mig, da han havde endt.

„Jeg vil have den Ære at improvisere for Dem," sagde jeg, idet en Tanke opstod i min Sjæl.

„Han er Improvisator!" hørte jeg dem hviske rundt om; Damernes Øine spillede, Herrerne bukkede, jeg tog Guitaren og bad dem opgive et Thema.

„Venezia!" raabte en Dame og saae mig kjækt ind i Øiet; „Venezia!" gjentog de unge Herrer, thi Damen var smuk. Jeg greb nogle Accorder, skildrede Venedigs Pragt og Glands i dens Lykkes Dage, som jeg havde læst om den, som min Phantasie havde drømt sig den, og Alles Øine flammede, man drømte, at det endnu var saa. Jeg sang om den Skjønne paa Balconen i den maaneklare Nat, tænkte paa Santa og Lara, hver af Damerne troede, det gjaldt hende, og tilklappede mig Bifald. Sgricci*) selv havde aldrig gjort slig en Lykke.

„Hun er her!" hviskede Poggio til mig. „Podestas Søsterdatter!" men vi forhindredes i at tale mere sammen, man bad mig om endnu engang at improvisere, en Deputation af Damer og en gammel Eccellenza forebragte Ønsket; jeg var villig, thi det var mit eget Ønske, jeg havde forudseet det, jeg ønskede kun i et af de opgivne Themaer at faae Leilighed til at skildre Stormen, jeg havde seet, de Ulykkeliges Nød, og ved Sangens Magt seire, hvor ikke Veltalenheden havde kunnet det. — Man opgav mig Titians Apotheose. Gid han havde været Sømaler, jeg havde da ladet ham træde op som Talsmand, men hans Roes kunde jeg ikke bringe ind i de Ideer, jeg ønskede udførte. Æmnet var jo rigt, — dets Behandling lykkedes over Forventning; jeg stod som den Beundrede mellem dem, det var min egen Apotheose.

---

*) En i vor Tid berømt Improvisator.

„Ingen Lykke kan være større, end Deres," sagde Husets Frue. „Det maa være en uendelig salig Følelse at besidde et Talent som Deres, at kunne henrive og glæde sin hele Omgivelse."

„Det er en lykkelig Følelse," sagde jeg.

„Udtal os den i et smukt Digt!" sagde hun bedende; „det er Dem saa let, at man glemmer, hvor ubillig man er, saa ofte at opfordre Dem paa ny."

„Jeg veed een Følelse," svarede jeg, og min Tanke gav mig Dristighed; „jeg veed en Følelse, som ikke opveies af nogen anden. Den skaber ethvert Hjerte til Digter; vækker den samme Lyksaligheds Bevidsthed, og jeg er saa stor en Troldmand, at jeg er istand til at vække den i ethvert Hjerte, men denne Konst har det Særegne, at den ikke kan gives, men maa kjøbes."

„Vi maae lære den!" raabte de Alle.

„Her paa dette Bord samler jeg Summerne. Hvo som giver den største, bliver meest indviet i den."

„Jeg lægger min Guldkjæde," sagde strax en af Damerne, loe, og lagde den i Spøg paa Bordet.

„Jeg alle mine Spillepenge!" sagde en anden og smiilte over mit Indfald.

„Men det er Alvor," sagde jeg; „man faaer ikke det Indsatte tilbage."

„Vi vove det alligevel," sagde de Mange, der Alle havde lagt Penge, Kjæder og Ringe, idet de dog havde en Tvivl til mit Konststykke.

„Ja, men naar nu Følelsen ikke kommer over mig," sagde en gammel Militair, „faaer jeg saa ikke mine to Ducater igjen?"

„De er fritaget for at vove det," sagde P o g g i o, jeg bukkede bejaende.

Alle loe, Alle vare forventningsfulde efter at see Resultatet, og jeg begyndte at improvisere; en hellig Flamme gjennembævede mig, jeg sang om det stolte Hav, Venezias Brudgom, om

Havets Sønner, de kjække Sømænd og Fiskeren i sin lille Baad; jeg skildrede en Storm, Hustruens og Brudens Længsel og Angest, skildrede, hvad jeg selv havde seet: Børnene, som slap det hellige Kors og klyngede sig til Moderen, den gamle Fisker, som kyssede Crucifixet; det var som en Gud talte igjennem mig, jeg var Redskab for hans stærke Ord. En dyb Taushed herskede i Salen, mangt et Øie græd. Da førte jeg dem ind i Armods Hytte, bragte de Ulykkelige Hjelp og Liv ved vor lille Gave, og jeg sang, hvor saligere det var at give end at tage, sang den Glæde, som opfyldte mit Bryst, opfyldte hvert Hjerte, der kjærligt havde bragt sin Skjerv, det var en Følelse, som Intet kunde opveie, den guddommelige Stemme var det, som talte i hvert Bryst, gjorde det helligere og mere aandigt, hævede det til Digter; og som jeg talte, steg min Stemme i Kraft og Fylde. — Alle havde jeg vundet for mig; et stormende Bravo jublede mig imøde, da jeg ved Sangens Slutning rakte Poggio de rige Gaver, for at komme de Ulykkelige til Hjelp.

En ung Dame sank ned for mine Fødder, skjønnere Triumph kunde aldrig mit Talent have bragt mig, hun greb min Haand, og med Taarer i de forunderlige mørke Øine saae hun mig taknemmeligt ind i Sjælen; sælsomt greb mig dette Blik, dette Skjønhedsudtryk, det var, som jeg havde engang i Drømme seet det.

„Gudsmoder lønne Dem!“ stammede hun, og Blodet brændte i hendes Kinder, hun skjulte sit Ansigt, foer tilbage for mig, af Skræk over hvad hun havde gjort; dog hvo kunde være saa grusom, at ville spotte Uskyldighedens rene Følelse. Man trængte sig om mig. Alle vare uudtømmelige i min Roes; Alle talte om de Ulykkelige paa Lido, jeg stod som deres Velgjører. „Saligere er det at give, end at tage!“ denne Aften havde lært mig det. Poggio trykkede mig i sine Arme.

„Fortræffelige Menneske!“ sagde han, „jeg agter og ærer

Dem! Skjønheden bringer Dem sin Hyldest, hun, der ved et Blik kan gjøre Tusinde lykkelige, bøier sig for Dem i Støvet!"

„Hvem var hun?" spurgte jeg med dæmpet Stemme.

„Den Skjønneste i Venedig!" svarede han, „Podestas Søsterdatter."

Det forunderlige Blik, Skjønhedsskikkelsen stod levende aftrykt i min Sjæl; uforklarlige Erindringer vaktes, og ogsaa jeg udbrød: „hun var skjøn!"

„De kjender mig nok ikke? Signore!" sagde en gammelagtig Dame, som traadte hen foran mig. „Det er en Deel Aar siden, jeg havde den Ære at gjøre Deres Bekjendtskab." Hun smiilte, rakte mig Haanden og takkede for min Improvisation. Jeg bukkede høfligt, hendes Træk syntes mig bekjendte, men naar og hvor jeg havde seet hende, var mig ikke klart. Jeg maatte sige det. „Ja det er rimeligt," sagde hun; „kun en eneste Gang have vi seet hinanden, det var i Neapel; min Broder var Læge, De besøgte ham med en af Borghesernes Beslægtede."

„Jeg erindrer det!" udbrød jeg, „ja nu kjender jeg Dem! mindst ventede jeg, at vi skulde mødes i Venedig!"

„Min Broder, jeg holdt Huus for," sagde hun, „er død for fire Aar siden! Nu er jeg her hos den ældre Broder. Tjeneren skal bringe Dem vort Kort. Min Søsterdatter er et Barn, et forunderligt Barn, hun vil bort, øieblikkelig bort! jeg maa føie hende." — Den gamle Dame rakte mig Haanden og forlod Værelset.

„Lykkelige Menneske!" sagde Poggio, „det var Podestas Søster. De kjender hende, har hendes Indbydelse, det halve Venedig vil misunde Dem. Knap nu Kjolen vel til om Hjertet, naar De kommer der, at De ikke saares, som de Fleste, der neppe nærme sig i den Grad det fjendtlige Batteri."

Den Skjønne var borte. Øieblikkelig havde Følelsen henrevet hende, hun var sunket for mine Fødder, men i samme Nu

vaktes hendes stærke Blufærdighed og sky Tilbageholdenhed; Angest og Skræk drev hende derfor bort fra den store Kreds, hvor hun havde tiltrukket sig Opmærksomhed, og dog lød kun hendes Lov og Beundring. — den blandedes med min! Skjønhedens Dronning havde fortryllet Alle; hendes Hjerte var ædelt, som hendes Former.

Bevidstheden om en god Handling kastede en Lysstraale i min Sjæl, jeg følte en ædel Stolthed, følte min Lykke, at eie Sangens Gave. Al den Roes og Kjærlighed, jeg rundt om mødte, smeltede hver Bitterhed i min Sjæl, det var som min aandelige Kraft, renere og bedre, hævede sig efter sin bittre Skindød; jeg tænkte paa Flaminia, og tænkte paa hende uden Smerte, hun vilde søsterligt have trykket min Haand. Hendes Ord, at kun det Guddommelige, Guds Forherligelse burde Digteren synge, lyste klart i min Sjæl, jeg følte atter Kraft og Mod, en mild Ro udbredte sig over mit hele Væsen, og første Gang i mange, mange Tider kjendte jeg igjen til Glæden. Det var en lykkelig Aften. Poggio klinkede med mig; vi sluttede Venskab og beseglede det med et broderligt Du. Sildigt kom jeg hjem, men jeg følte ikke til Søvn, Maanen skinnede saa klart paa Vandet i Canalerne, Luften var saa høi og blaa. Med Barnets fromme Tro foldede jeg mine Hænder og bad: „Fader, tilgiv mig mine Synder! giv mig Kraft til at være et godt og ædelt Menneske, og da tør jeg jo nok erindre Flaminia, tænke paa Søsteren, styrk ogsaa hendes Sjæl, lad hende aldrig drømme om min Smerte! Vær os god og naadig, evige Gud!" Og jeg følte mig let om Hjertet; Venedigs tomme Canaler med gamle Paladser syntes mig en skjøn, svømmende Feeverden.

Næste Morgen var jeg forunderligt oprømt, en ædel Stolthed var vakt i mit Bryst, jeg var lykkelig ved mine aandelige Evner og Gud taknemmelig. Jeg tog en Gondol, for at aflægge min Visit hos Podestaen, hvis Søster jeg jo kjendte;

ærligt talt, havde jeg ogsaa Lyst til at see den unge Dame, der saa levende havde hyldet mig, og gjaldt for Skjønhedens Dronning.

„Palazzo d'Othello!" sagde Gondolieren og førte mig gjennem den store Canal til en gammel Bygning, medens han fortalte, at Mohren af Venedig, der qvalte sin skjønne Hustru Desdemona, havde boet der, at alle Englændere kom for at see dette Huus, som om det var Marcuskirken eller Arsenalet.

De toge Alle mod mig, som mod en kjær Slægtning Rosa, Podestaens gamle Søster, talte om den kjære afdøde Broder, om det levende lystige Neapel, som hun nu i fire Aar ikke havde seet. „Ja," sagde hun, „Maria længes ogsaa, og vi reise, vi reise naar Nogen mindst troer det, jeg maa see Vesuv og det deilige Capri endnu engang, før jeg døer."

Maria traadte ind, rakte mig, med en forunderlig Blyhed, Haanden; skjøn var hun, ja jeg syntes skjønnere, end da hun igaar bøiede sig for mig. Poggio havde Ret, saaledes maatte den Yngste af Gratierne see ud, intet qvindeligt Væsen var skjønnere formet, Lara maaskee? Ja Lara! den blinde Pige, i sine Pjalter, med den lille Violbouquet i Haaret, var skjøn som Maria i sin rige Pragt! De lukkede Øine havde talt til mit Hjerte stærkere, end det sælsomme mørke Ildblik; hvert Træk var Veemod, som hos Lara, men i det aabne mørke Øie laae en Fred, en Glæde, Lara aldrig havde kjendt. Der var saa Meget hos hende, der bragte mig til at tænke paa den blinde Tiggerpige, hvem hun aldrig havde seet, selv mit Hjertes forunderlige Ærbødighed her, som for noget Høiere. Mine aandelige Evner vandt større Bøielighed, min Veltalenhed blev rigere. Jeg behagede dem Alle, følte jeg, og Maria syntes at yde mig den Beundring, som Skjønheden aftvang mig for hende. Jeg betragtede hende, som Elskeren betragter en herlig qvindelig Statue, der fuldkommengjør Billedet af hans Elskede. I Maria fandt jeg

Laras Skjønhed, næsten som i et Speilbillede, og Flaminias hele søsterlige Sind; man maatte have Fortrolighed til hende. Det var mig, som om vi længe havde kjendt hinanden.

XII.

Sangerinden.

En stor Livsbegivenhed ligger mig her saa nær, at den næsten fortrænger alt Andet; som Skovens høie Pinie, drager den Blikket fra det lave Underkrat, kun flygtigt skildrer jeg derfor Mellemgrunden. Jeg kom ofte i Podestaens Huus, jeg var dets oplivende Genius, sagde de. Rosa fortalte om sit kjære Neapel, og jeg læste for hende divina commedia, Alfieri og Nicolini, og som Digterarbeiderne henrev mig Marias Aand og Følelse. Udenfor Huset var Poggio min kjæreste Omgang, man vidste det, og han blev indbuden af Podesta; han takkede mig, sagde det var mine og ikke hans Fortjenester, vort Venskab, der førte ham hen, hvor han maatte misundes af hele Venedigs Ungdom. Overalt beundrede man mit Improvisatortalent, ja vurderede det saa høit, at ingen Kreds slap mig, før jeg havde opfyldt deres Ønske, at skabe et Digt. De første Konstnere rakte mig broderlig Haanden og opmuntrede mig til offentligen at optræde, og jeg opfyldte det halvt, ved i Academia del Arte, for dets Medlemmer, en Aften at improvisere over Dandolos Tog mod Constantinopel og over Bronzehestene paa San Marcuskirken, hvorfor man hædrede mig med et Diplom; jeg var nu optagen i Selskabet. Men en endnu større Glæde ventede mig i Podestaens Huus. Maria overrakte mig en Dag en lille Æske, med et smukt Halsbaand af skjønne, brogede

Muslingskaller, uendelig smaa, fine og nydelige, kun heftede sammen ved en Silketraad; det var en Gave fra de Ulykkelige paa Lido, hvis Velgjører man kaldte mig.

„Det er meget smukt," sagde Maria.

„Det maa De gjemme, at forære Deres Brud," sagde Rosa, „det er just en smuk Gave, og i den Henseende blev den ogsaa givet."

„Min Brud!" gjentog jeg alvorligt, „jeg har ingen, slet ingen!"

„Men hun kommer," sagde Rosa. „De faaer en Brud, og det den smukkeste af dem Alle."

„Aldrig!" gjentog jeg og stirrede paa Jorden, idet jeg følte, hvor Meget jeg havde tabt. Maria blev ogsaa taus ved mit Mismod; hun havde glædet sig saameget til at overrække mig Gaven, faaet den af Poggio, til hvem den var givet, og nu stod jeg forstemt, skjulte det saa daarligt; Halsbaandet holdt jeg i min Haand, jeg havde saa gjerne skjenket det til Maria, men Rosas Ord standsede min Beslutning. Maria havde vist gjettet min Tanke, thi idet jeg heftede mit Øie paa hende, gled en let Rødme over hendes Ansigt. — —

„De kommer sjeldent til os," sagde min rige Banquiers Frue en Dag, jeg aflagde Visit, „altfor sjeldent kommer De her, men til Podestaens! ja, der er mere morsomt! Maria er jo Venezias første Skjønhed, og De vor første Improvisator. Det er ogsaa et godt Partie! Pigen skal have et prægtigt Gods i Calabrien; det er hendes Arvepart, eller kjøbt for Arven. Vær dristig, og det lykkes! De bliver misundt af hele Venezia."

„Hvor kan De troe," svarede jeg, „at en saa egennyttig Tanke boer i mig. Jeg er saa langt fra at elske Maria, som Nogen kan være det! Hendes Skjønhed griber mit Hjerte, som

alt Skjønt, men det er ikke Kjærlighed! og at hun har Formue, gjør ikke Udslaget hos mig."

„Den bør man dog ogsaa see paa," sagde Fruen. „Kjærlighed er først et Livs Lyksalighed, naar det staaer sig vel med Kjøkken og Kjelder. Det er disse, man skal leve af!" Hun loe og rakte mig Haanden.

Det forbittrede mig, at man kunde tænke, endogsaa tale saaledes om mig. Jeg besluttede at komme langt sjeldnere til Podestaens, i hvor kjære de Alle vare mig. Aftenen havde jeg tænkt paa at tilbringe der, nu forandrede jeg min Beslutning. Mit Blod var kommet i Bevægelse. „Nei," tænkte jeg, „hvorfor ærgre mig, lystig vil jeg være! Livet er smukt, naar man kun selv vil det; fri er jeg, Ingen skal virke ind paa mig! Jeg har Kraft og Villie nok!" I den mørke Aften gik jeg ene omkring i de snevre Gader, hvor Husene mødte hinanden, hvor derfor det smalle Rum var stærkt oplyst, Menneskevrimlen levende. I lange Straaler skinnede Lysene paa den store Canal, hurtigt skøde Gondolerne under den eneste høie Bue, som bærer Broen. Da lød Sang, Visen om Kys og Kjærlighed, og som Slangen i Kundskabstræet, viste den mig Syndens skjønne Ansigt. Jeg gik bort, ind i de snevre Gader; der laae et Huus, mere oplyst end de andre, en Mængde Mennesker gik derind. Det var et af Venedigs mindre Theatre: San Lucas troer jeg det hedder. En lille Trup gav der Opera, daglig samme Forestilling to Gange, som paa Teatro Fenize i Neapel. Klokken Fire om Eftermiddagen begyndte første Forestilling af Stykket, den endte henimod Klokken Sex, og den anden begyndte da Klokken Otte. Entreen var meget billig; men at see noget Særdeles, maatte man heller ikke vente sig, dog Lysten hos den ringeste Classe efter at høre Musik, de Fremmedes Nysgjerrighed skaffede som oftest ret godt Huus, og det to Gange om Aftenen. Paa

Affichen læstes: Donna Caritea, regina di Spagna, Musik af Mercadante. — „Man kan jo gaae igjen," tænkte jeg, „kjeder man sig. De smukke Qvinder vil jeg see paa, mit Blod er varmt, mit Hjerte kan banke, som Bernardos, som Federigos, man skal ikke spotte Drengen fra Campagnen med Gedemelken i Blodet. — Havde jeg altid været letsindig — som jeg nu vil være det, — da havde jeg vist gjort større Lykke! Ja Livet er kort, Alderen bringer Kulde og Iis."

Jeg gik ind, fik en lille smudsig Billet, og man førte mig til en Loge nærmest ved Theatret. Der var to Rækker Loger over hinanden, Tilskuerpladsen ret dyb, men Scenen selv syntes en Præsenteerbakke, synderligt Mange vilde ikke kunne rummes der, og dog gave de en ridderlig Opera med Fægtninger og Optog. Logerne vare indvendigt smudsige og forrevne, Loftet syntes at knuge det Hele sammen. En Mand i Skjorteærmer kom frem at tænde Lamperne. Folk sladdrede høit nede paa Pladserne. De Musicerende kom i Orchesteret; de kunde kun give Qvartetmusik. Enhver Ting tydede paa, hvad det Hele vilde blive, men første Act vilde jeg dog holde ud. — Jeg betragtede Damerne rundt om, Ingen af dem behagede mig, nu traadte en ung Herre ind i Sidelogen, jeg havde i Selskab seet ham før, han smiilte og rakte mig Haanden, havde ikke troet at vi skulde mødes her, „men," hviskede han, „man kan tidt faae ret behageligt Naboskab. I dette matte Maaneskin gjør man let Bekjendtskab." Han pluddrede fort, der blev hysset, thi Ouverturen begyndte. Det klang meget sørgeligt, Tæppet rullede op; det hele Chor bestod af to Damer og tre Herrer, de saae ud, som vare de hentede fra Markarbeide og derpaa iførte ridderlige Dragter.

„Ja!" sagde min Nabo, „Solopartierne ere ofte ikke saa ilde besatte. Her er en Komiker, der kunde træde op paa ethvert stort Theater. — „Ak du gode Gud!" afbrød han sig selv, idet

Stykkets Dronning traadte ind med to Damer. „Skal vi nu have hende! ja saa giver jeg ikke en halv Zwanziger for det Hele, Jeannette var meget bedre."

Det var en lille, uanseelig Skikkelse, med et fiint skarpt Ansigt, indadliggende mørke Øine, der traadte op. Dragten sad ogsaa daarligt paa hende; det var Armod, der traadte op som Dronning, dog var det med en Anstand, som forundrede mig, den stak sælsomt af til det Hele; en ung, smuk Pige vilde den have klædt fortræffeligt. Hun traadte hen ved Lamperne, — mit Hjerte bankede stærkt, jeg vovede neppe at spørge om hendes Navn, jeg troede mit Øie bedrog mig. „Hvad hedder hun?"

„Annunziata!" svarede han mig. „Synge kan hun ikke, og saa skal man see paa det lille Sprinkelværk." Som ædende Gift faldt hvert Ord i mit Hjerte, jeg sad som naglet fast, mit Øie stod ubevægeligt for hende. Hun sang; nei det var ikke Annunziatas Stemme! mat, tonløs og usikker hævede den sig.

„Der er virkelig Spor af en god Skole," sagde min Nabo, men Kræfterne ville ikke slaae til."

„Hun ligner ikke," stammede jeg, „sin Navne Annunziata, en ung Spanierinde, der glimrede engang i Rom og Neapel."

„Ak jo," svarede han, „det er hende selv! For syv til otte Aar siden sad hun paa den høie Hest; da var hun ung, skal have havt en Stemme, som en Malibran, men nu er Forgyldningen borte: det er i Grunden alle slige Talenters Lod! i nogle Aar staae de paa deres Middagshøide! blendede af Beundring, mærke de ikke, at det gaaer nedad, de trække sig ei fornuftigt tilbage, medens Glorien omstraaler dem, Publicum mærker først Forandringen, og det er sørgeligt! sædvanligt leve disse gode Damer ogsaa saa lystigt, at hele Fortjenesten grade-

viis er duftet bort med, saa gaaer det i Galop ned ad. De har vel seet hende i Rom?" spurgte han.

„Ja," svarede jeg, „nogle Gange."

„Det maa være en fæl Forandring, beklageligst i Grunden maa det være for hende. Hun skal i en lang, svær Sygdom have mistet Stemmen, det er alt en fire til fem Aar siden; men det kan Publicum ikke gjøre ved. Klapper De for gammelt Bekjendtskab? Jeg skal hjelpe! det vil fornøie den Gamle!" han klappede stærkt, nogle i Parterret fulgte hans Exempel, men der fulgte ogsaa en stærk Hyssen, idet Dronningen stolt gik ud af Scenen. Det var Annunziata.

„**Fuimus Troes!**" hviskede min Nabo. Nu traadte Helten i Stykket op, det var en ret smuk ung Pige, vellystigt formet og med et brændende Blik, hun blev modtaget med Bravo og Bifaldsklap. Alle gamle Erindringer stormede ind paa min Sjæl, Romerfolkets Henrykkelse og Jubel over Annunziata, hendes Triumphtog, min stærke Kjærlighed! Bernardo havde altsaa forladt hende! eller havde hun ikke elsket ham? Jeg saae jo, hvor hun bøiede sit Hoved ned mod hans, trykkede sine Læber paa hans Pande. Han havde forladt hende, forladt hende, da hun blev syg, da Skjønheden svandt, kun den elskede han.

Hun traadte atter frem paa Scenen; hvor hun saae lidende og gammel ud! det var et sminket Liig, som skræmmede mig. — Jeg var forbittret paa Bernardo, der kunde forlade hende for Skjønhedens Tab, og dette var det dog, som nu saarede mig saa dybt; Annunziatas Sjælelige maatte jo være det Samme som før.

„Er De ikke vel?" spurgte den Fremmede mig, thi jeg saae dødbleg ud.

„Her er trykkende varmt!" sagde jeg, reiste mig, forlod Logen og kom ud i den frie Luft; jeg ilede igjennem de snevre Gader, tusinde Følelser bevægede mit Bryst, jeg veed ikke, hvor

jeg gik. — Jeg stod igjen udenfor Theatret, en Karl tog just Placaten ned, for at sætte en ny til næste Dag.

„Hvor boer Annunziata?“ hviskede jeg ham i Øret; han dreiede sig om, saae paa mig og gjentog „Annunziata? Signore mener nok Aurelia? Hende, der var Mandfolk derinde? Jeg skal vise Dem Huset, men endnu er hun ikke færdig.“

„Nei, nei!“ svarede jeg, „Annunziata, hende der sang Dronningens Partie!“ Karlen maalte mig med Øiet. „Den lille Magre?“ spurgte han, „ja hun, troer jeg, er ikke vant til Besøg! men det har da sine gode Grunde! jeg skal vise Signore Huset, De betænker mig nok derfor! men træffe hende kan De ikke, før om en Time, saalænge varer Operaen endnu.“

„Vent mig her!“ sagde jeg, steg i en Gondol, og lod dem roe mig omkring, hvor de vilde. Min Sjæl var inderlig bedrøvet, jeg maatte endnu engang see Annunziata, tale med hende; hun var ulykkelig! men hvad kunde jeg gjøre for hende! Smerte og Bedrøvelse drev mig afsted.

En Time var netop forløben, da Gondolen laae med mig udenfor Theatret, hvor Karlen ventede.

Gjennem de snevre, smudsige Slipper førte han mig til et gammelt, forfaldent Huus; øverst oppe i Qvisten brændte et Lys, han pegede derop. „Der boer hun!“ udbrød jeg.

„Jeg skal føre Eccellenza!“ han trak i Klokkestrængen.

„Hvem er det?“ spurgte en qvindelig Stemme ovenfra.

„Marco Lugano!“ svarede han, og Døren aabnedes. Der var mørk Nat indenfor, Lampen foran det lille Madonnabillede var gaaet ud, kun den røde Tande skinnede endnu som et Blodpunkt; jeg holdt mig tæt til ham. En Dør aabnedes øverst oppe, vi saae Lysstraalen skinne ned. „Nu kommer hun selv!“ sagde Karlen. Jeg stak ham et Par Zwanziger i Haanden, han takkede tusinde Gange og skyndte sig bort, jeg traadte den sidste Trappe op.

„Er der nye Forandringer til imorgen? Marco Lugano!" hørte jeg Stemmen spørge; det var Annunziatas; hun stod i Døren, et lille Silketørklæde var bundet over Haaret, en mørk, stor Overkjole hang løst omkring hende.

„Fald ikke, Marco Lugano!" sagde hun og gik foran ind i Stuen, jeg fulgte efter. —

„Hvem er De! hvad søger De her?" udbrød hun forskrækket, da hun saae mig.

„Annunziata!" udbrød jeg smerteligt. Hun stirrede paa mig.

„Jesus Maria!" raabte hun og trykkede Hænderne for Ansigtet.

„En Ven," stammede jeg, „en tidligere Bekjendt, som De engang skaffede megen Glæde, megen Lykke, opsøger Dem, vover at række Dem Haanden!" Hun tog Hænderne fra Ansigtet, dødbleg, som et Liig stod hun; det mørke, aandfulde Øie brændte. Ældre var Annunziata bleven, lidende saae hun ud, men der vare Rester endnu af den forsvundne Skjønhed, det samme sjælfulde Blik, omsvævet af Veemod.

„Antonio," sagde hun, og jeg saae en Taare i hendes Øie, „saaledes skal vi mødes! Forlad mig! vore Veie gaae vidt fra hinanden, Deres op ad, til Lykken, min ned ad — ogsaa til Lykken!" sukkede hun smerteligt.

„Stød mig ikke bort fra Dem!" udbrød jeg. „Som en Ven, som en Broder kommer jeg, mit Hjerte driver mig dertil! De er ulykkelig, De, hvem Tusinde jublede Glæde for, som Tusinde lyksaliggjordes ved!" —

„Lykkehjulet dreier!" sagde hun, „Lykken følger kun Ungdom og Skjønhed, for deres Triumphvogn spænder Verden sig, Forstand og Hjerte er Naturens sletteste Medgift, de glemmes for Ungdom og Skjønhed, og Verden har altid Ret."

„De har været syg, Annunziata!" sagde jeg, og mine Læber bævede.

„Syg, meget syg, henved et Aar! men jeg døde ikke deraf!" vedblev hun med et bittert Smiil, „Ungdommen døde, Stemmen døde, og Publicum blev taus ved at see disse to Liig i eet Legeme! Lægerne sagde, de vare skindøde, og Legemet troede det! Legemet trængte til Klæder og Spise; al sin Rigdom gav det for disse i to lange Aar; saa maatte det sminke sig, træde op, som eiede det endnu de Døde levende, men det traadte op i Skyggen, for at man ikke skulde forskrækkes derover; paa det lille Theater, hvor faa Lamper brændte, hvor Alt var halvdunkelt, viste det sig igjen. Men man mærkede dog, at Ungdom og Stemme vare døde, begravne Liig. Annunziata er død, der hænger hendes Billede!" og hun pegede op paa Væggen.

I det fattige Værelse hang et Maleri, et Brystbillede, med en rig forgyldt Ramme, der stak forunderligt af til den anden Fattigdom rundt om. Det var Annunziatas Billede, malet som Dido, det var hendes Billede, som hun stod i min Sjæl, det aandige, skjønne Ansigt, med Stoltheden paa sin Pande; jeg saae ned paa den virkelige Annunziata, hun holdt Hænderne for Ansigtet og græd.

„Forlad mig! glem min Tilværelse, som Verden har glemt den!" bad hun, og vinkede med Haanden.

„Jeg kan ikke," sagde jeg, „ikke saaledes forlade Dem! Madonna er god og naadig, Madonna hjelper os Alle!"

„Antonio!" sagde hun alvorligt, „kan De spotte mig i Ulykken! Nei, De er ikke, som al den øvrige Verden, det troede jeg ogsaa engang om Dem. — Men jeg begriber Dem ikke, da Alle endnu tiljublede mig Bifald, da Verden ødslede Smiger og Roes paa mig, forlod De mig, forlod mig saa ganske, og nu, da hver Glands, som henrykkede Verden, er borte, og Alle see mig, som en fremmed ligegyldig Gjenstand, kommer De til mig, opsøger mig —"

„Selv stødte De mig fra Dem!" udbrød jeg, „stødte mig

ud i Verden! min Skjebne, min Tilskikkelse," tilføiede jeg i en mildere Tone, „drev mig ud i Verden." Hun blev taus, men hendes Blik hviilte forunderligt fast paa mig, hun syntes at ville tale, Læberne bevægede sig, men hun taug, et dybt Suk steg fra hendes Bryst, hun slog Blikket op, men bøiede sig derpaa atter. Haanden gled hen over hendes Pande, det var som en Tanke gik gjennem hendes Sjæl, kjendt kun af Gud og hende.

„Jeg har seet Dem igjen!" udbrød hun, „seet Dem endnu engang i denne Verden! jeg føler, De er et godt, et ædelt Menneske. — De vil blive lykkeligere, end jeg! Svanen har udsjunget. Skjønheden er henblomstret, jeg er ganske ene! af den lykkelige Annunziata er kun Billedet der paa Væggen! — En Bøn har jeg! De vil ikke afslaae mig den! Annunziata, som engang glædede Dem, beder derom!"

„Alt, Alt lover jeg!" udbrød jeg, og trykkede hendes Haand til mine Læber.

„Betragt som en Drøm, hvad De har seet i denne Aften! Mødes vi i Verden, da kjende vi ikke hinanden! Nu skilles vi!" hun rakte mig Haanden. „I en bedre Verden mødes vi! her skilles vore Veie! Lev vel, Antonio! Lev vel."

Da sank jeg, overvældet af Smerte, ned for hende. Jeg veed intet Mere, hun ledte mig som et Barn, og jeg græd, som det. „Jeg kommer! jeg kommer atter!" sagde jeg og forlod hende. „Lev vel!" hørte jeg hende sige, men saae hende ikke mere. Alt var mørkt ned ad, og paa Gaden. „Gud! hvor ulykkelige kunne dine Skabninger være!" jamrede jeg og græd, ingen Søvn kom i mine Øine. Det var en Sorgens Nat.

Under tusinde Planer, jeg fattede og forkastede igjen, gik den følgende Dag. Jeg følte min Armod! en fattig Dreng, man havde taget fra Campagnen var jeg kun; min større Aandsfrihed havde just lagt mig i Afhængighedens Lænker; men mit Talent

syntes jo at aabne mig en glimrende Vei, — kunde den blive mere glimrende, end Annunziatas, og hvorledes endte den? Den brusende Flod, som straalede med Vandfald og Regnbuer, endte i Elendighedens pontinske Sumpe.

Endnu eengang maatte jeg see Annunziata, tale med hende. Det var den anden Dag efter vort Møde, at jeg igjen steg op ad de snevre, mørke Trapper. Døren var lukket; jeg bankede paa, en gammel Morlil aabnede Sidedøren, spurgte om jeg vilde see Værelset, det var ledigt; men det var nok for lidet for mig. — „Men Sangerinden?" spurgte jeg. — „Hun er flyttet!" svarede den Gamle, „flyttede alt igaarmorges! reist, troer jeg! det gik i en stor Fart." —

„De veed ikke hvorhen?" spurgte jeg. — „Nei, hun talte ikke et Ord derom; men de ere gaaede til Padua, eller Triest eller Ferrara, eller saadant et Sted, som der jo ere saa mange af." Hun aabnede Døren og viste mig det tomme Værelse.

Jeg gik til Theatret, Truppen havde igaar givet sidste Forestilling; nu var der lukket. — Hun er borte, den ulykkelige Annunziata! Bernardo var dog Skyld i hendes Ulykke, Skyld i hele den Retning, mit Liv havde taget; havde han ikke været, havde hun kunnet elske mig, hendes Kjærlighed vilde have givet min Aand en større Kraft og Udvikling. Havde jeg den Gang fulgt hende og var optraadt som Improvisator, vilde maaskee min Triumph have knyttet sig til hendes, vi havde skiftet Plads. Alt var blevet anderledes. Kummer havde ikke furet hendes Pande.

XIII.
Poggio. Annunziata. Maria.

Poggio besøgte mig, spøgte over min Forstemthed, men jeg kunde ikke sige ham Grunden; Ingen kunde jeg sige den.

„Du seer jo ud, som der blæste en slem Scirocco! Er det fra Hjertet, denne varme Luftning kommer? Den lille Fugl derinde kunde brænde op, og da det ingen Fugl Phoenix er, saa er den ikke indrettet paa det; den maa imellem flyve ud, hakke af de røde Bær paa Marken og af de fine Roser paa Balconen, tage for sig af Retterne; det gjør min Fugl og finder sig vel derved, har et ypperligt Humeur, synger Lystighed i mit Blod, i mit hele Væsen, og derfra har jeg det Lune, jeg har; det kan Du ogsaa faae, og skal det! en Digter maa just have en rigtig Fugl i Brystet, en Fugl, som kjender baade Roser og Bær, de sure og de søde, Grumset og Ætheren!"

„Det er en smuk Idee om en Digter!" udbrød jeg.

„Christus blev et Menneske, som vi Andre, steg selv ned i Helvede til de Fordømte; det Guddommelige maa blande sig med det Jordiske, skal der komme et mægtigt Produkt ud deraf —; men, det er jo en prægtig Forelæsning, jeg begynder paa. Een skulde jeg jo rigtignok holde, det gav jeg Løfte paa, men jeg troer, det var over et andet Thema. Hvad betyder det, at Herren med Eet forlader sine Venner. I tre Dage har han ikke været i Podestaens Huus; det er stygt, meget stygt af ham! Familien er ogsaa vred. Endnu i Dag maa Du hen og, knælende som en anden Frederik Barbarossa, holde Stigbøilerne. Ikke været i tre Dage hos Podestaens, det hører jeg af Signora Rosa! Hvad gaaer der dog af Dig?"

„Jeg har ikke følt mig vel, ikke været ude!" —

„Nei, kjære Ven, det veed man bedre! forleden Aften var

Du jo henne at see Operaen la regina di Spagna, hvor den lille Aurelia kommer som Riddersmand, det er en lille Orlando furioso! men den Erobring kan da ikke sætte graae Haar, den er ikke saa vanskelig! hvad det nu ogsaa er, Du følger med til Middag hos Podestaens; der ere vi indbudne, og jeg har givet min Haand paa at bringe Dig med."

„Poggio," sagde jeg alvorligt, „Dig vil jeg sige Grunden, hvorfor jeg ikke har været der, hvorfor jeg sjeldnere vil komme der." Jeg sagde, hvad Banquierens Frue havde hvisket mig i Øret, at Venedig talte om at jeg vilde vinde den smukke Maria, som havde Formue, havde et Gods i Calabrien.

„Naa!" udbrød Poggio, „det maatte de da gjerne sige om mig, derfor vil Du ikke komme der? Ja vist, det sige Folk, det troer jeg selv, for det er saa naturligt! men enten vi have Ret eller Uret, saa er det ikke billigt at være uartig mod Familien. Maria er smuk, meget smuk, har Forstand og Følelse, og Du elsker hende ogsaa, det har jeg altfor tydeligt seet."

„Nei, nei!" udbrød jeg; „min Tanke er der saa langt fra Kjærlighed! Maria har Lighed med et blindt Barn, jeg engang har seet, et Barn, der underligt tiltalte mig, som Børn kunne det! Denne Lighed har ofte grebet mig hos Maria, og fæstet mit Blik fast paa hende."

„Maria har ogsaa været blind," sagde Poggio i en noget alvorlig Tone; „hun kom nok blind fra Grækenland, hendes Onkel, Lægen i Neapel, har opereret hende."

„Min Blinde var ikke Maria!" svarede jeg.

„Din Blinde!" gjentog Poggio lystigt; „det er nok en underlig Person, det blinde Barn, der faaer Dig til at stirre paa Maria og søge Lighed; ja det er nu billedligt talt! det er den lille blinde Amor, Du engang har gjort Bekjendskab med, og han faaer Dig til at see paa Maria. Nu tilstaaer

Du det jo selv! før vi veed af det, declareres Brylluppet, og I drage bort fra Venezia."

„Nei Poggio!" udbrød jeg, „Du fornærmer mig med denne Tale, jeg gifter mig aldrig! min Kjærligheds Drøm er forbi, jeg drømmer den aldrig, kan det ikke! Ved den evige Gud og alle Hellige, aldrig vil eller kan jeg" —

„Stille, stille! gjør ingen Ed derpaa!" raabte Poggio; „jeg vil troe Dig og sige alle Folk imod, som forsikkre, at Du elsker Maria, og at I skulle være et Par; men sværg ikke paa, aldrig at gifte Dig! maaskee er Brylluppet nærmere end Du troer, selv i dette Aar, det kan gjerne være."

„Dit maaskee!" svarede jeg, „men mit aldrig!"

„Naa, saa Du troer, at jeg skulde gifte mig!" udbrød Poggio; „nei, kjære Ven, jeg har ikke Raad til at holde Kone, den Fornøielse koster altfor Meget!"

„Dit Bryllup staaer før mit," svarede jeg; „maaskee den smukke Maria selv bliver din, og medens Venedig siger, jeg vil række hende Haanden, er det Dig, hun rækker sin."

„Det var daarligt gjort!" svarede han og loe; „nei, da under jeg hende en bedre Mand, end mig. Skal vi vedde," vedblev han, „Du bliver gift, det være sig nu med Maria eller en anden Dame, Du bliver Ægtemand, og jeg Pebersvend. To Flasker Champagne vedde vi, som drikkes paa din Bryllupsdag."

„Det tør jeg!" sagde jeg og smiilte. Nu maatte jeg følge med ham til Podestaens. Den gamle Rosa skjændte paa mig, Podestaen ogsaa. Maria var taus, mit Øie hviilte paa hende, Venedig sagde jo, at hun var min Brud. Rosa klinkede med mig.

„Ingen Dame bør drikke Improvisatorens Skaal," sagde Poggio; „han har svoret det smukke Kjøn et evigt Had, han vil aldrig gifte sig."

„Evigt Had?" svarede jeg; „fordi jeg ikke gifter mig, kan

jeg jo nok ære og skatte det Skjønne hos det Kjøn, som meest opliver og mildner alle Livets Forhold."

„Ikke giftes!" raabte Podestaen; „det var den daarligste Tanke, Deres Genie har født! men smukt er det heller ikke af Vennen," sagde han spøgende til Poggio, „at udpege den!"

„Det er for at prostituere ham," sagde Poggio; „han kunde ellers let forelske sig i denne hans eneste slette Tanke, og fordi den var saa glimrende, antage den som original og ordenlig holde fast ved den." Man spøgte med mig, drillede mig, jeg maatte være munter; kostelige Retter og herlig Viin sattes frem. — Jeg tænkte paa Annunziatas Armod, om hun maaskee hungrede. „De har lovet at læse Silvio Pellicos Værker for os," sagde Rosa, da vi skiltes ad; „glem det ikke, og kom smukt daglig til os, De har vant os dertil, og Ingen i Venedig kan paaskjønne det mere."

Jeg kom, jeg kom ret ofte, thi jeg følte hvor kjær jeg var dem. Henved en Maaned gik efter min sidste Samtale med Poggio, Intet havde jeg kunnet opspørge om Annunziata, jeg maatte stole paa Tilfældet, der vilde knytte den engang sønderbrudte Traad. En Aften, jeg var hos Podestaen, syntes Maria mig forunderlig tankefuld, en levende Smerte stod udtrykt i hendes Aasyn. Jeg havde læst for hende og Rosa, under Læsningen selv syntes hun mig adspredt. Rosa forlod Værelset; aldrig havde jeg endnu været ene med Maria, en sælsom, uforklarlig Anelse, som forestod der mig noget Ondt, opfyldte mit Bryst. Jeg søgte at begynde en Samtale om Silvio Pellico, om det politiske Livs Indvirken paa hans Digteraand.

„Hr. Abbate!" afbrød hun mig og syntes ikke at have hørt et Ord af min Tale, hele hendes Tanke syntes henvendt paa een eneste Gjenstand. „Antonio!" vedblev hun med bævende Stemme, og Blodet brændte i hendes Kinder, „jeg maa tale med Dem! en Døende har jeg rakt min Haand derpaa, at

jeg vilde det.“ — Hun standsede; jeg stod taus, greben af de faa Ord.

„Vi ere jo dog ikke saa fremmede for hinanden,“ sagde hun, „og dog er dette Øieblik mig saa skrækkeligt.“ Hun blev dødbleg.

„Gud i Himlen!“ udbrød jeg, „hvad er der skeet?“

„Guds forunderlige Styrelse drager mig ind i Deres Livsbegivenheder, gjør mig deelagtig i en Hemmelighed, i et Forhold, ingen Fremmed skulde kjende; men min Læbe er taus, hvad jeg lovede den Døde, har jeg ikke sagt, selv ikke den gode Rosa.“ Hun tog en lille Pakke frem: „den er til Dem, den vil vist kunne sige Dem Alt, jeg har lovet at levere den i Deres Hænder; i to Dage har jeg eiet den, jeg vidste ikke, hvorledes jeg skulde opfylde mit Løfte, nu er det løst! vær taus, som jeg skal være det!“

„Fra hvem kommer den?“ spurgte jeg. „Tør jeg ikke vide det?“

„Evige Gud!“ sagde hun og forlod Værelset. Jeg ilede hjem og aabnede den lille Brevpakke. Der laae en Deel løse Papirer i; det Første, jeg saae, var min egen Skrift, et lille Vers skrevet med Blyant; men underneden med Blæk tre sorte Kors, som om det var en Gravskrift. Det var Digtet, jeg engang kastede for Annunziatas Fødder, første Gang jeg saae hende. „Annunziata!“ sukkede jeg dybt; „evige Guds Moder! det kommer fra hende!“ Mellem Papirerne laae en lille forseglet Seddel, og uden paa skrevet: „Til Antonio!“ jeg rev den op, — ja, det var fra hende. Det Halve var skrevet, saae jeg, samme Nat, jeg om Aftenen var hos hende; de nederste Linier syntes nyere, de vare forunderligt blegt og zittrende skrevne. Jeg læste.

„Jeg har seet Dig, Antonio! seet Dig endnu engang! Det var mit eneste Ønske, og dog frygtede jeg for det Øieblik,

som man frygter for Døden, der dog bringer Lykke. Det er kun Timer siden, jeg saae Dig; naar Du læser dette, er det Maaneder, men længer heller ikke. Der fortælles jo, at Den, som har seet sig selv, maa døe kort efter. Du var Halvdelen af min Sjæl, Du var min Tanke! Dig har jeg seet! Du saae mig i min Lykke, i min Elendighed! Du var den Eneste, som endnu kjendtes ved den fattige, forglemte Annunziata. — Men jeg fortjente det ogsaa, Antonio! nu tør jeg sige Dig det, thi naar Du læser det, er jeg død. Jeg elskede Dig, elskede Dig fra mine lykkelige Dage til mit sidste Øieblik. Madonna vilde ei, at vi skulde forenes i denne Verden, og hun skilte os ad. Jeg vidste din Kjærlighed, før Du hiin ulykkelige Aften, da Skuddet ramte Bernardo, tilstod den. Min Smerte over Ulykken, der skilte os ad, den store Jammer, der knugede mit Hjerte, bandt min Tunge, jeg skjulte mit Ansigt ved den Dødes Legeme, og Du var borte, jeg saae Dig ikke mere. Bernardo var ei dødeligt saaret, jeg gik ikke fra ham, før jeg havde Vished derom. Har det vakt Tvivl i din Sjæl om min Kjærlighed til Dig? Jeg vidste ikke hvor Du var, kunde ikke erfare det. Nogle Dage efter kom en sælsom gammel Qvinde til mig og rakte mig en Seddel, hvorpaa Du havde skrevet: „jeg reiser til Neapel." Dit Navn stod derunder, hun sagde, Du maatte have Pas og Penge; jeg fik Bernardo til at bede sin Onkel, Senatoren, derom. Da var mit Ønske en Befaling, da havde mit Ord Kraft, jeg fik, hvad jeg ønskede. Bernardo var ogsaa bedrøvet for Dig; han blev frisk igjen, og han elskede mig, jeg troer det, elskede mig oprigtig; men Du alene fyldte min Tanke. Han forlod Rom, jeg skulde til Neapel, min gamle Venindes Sygdom nødte mig til at blive en Maaned i Mola di Gaeta. Da vi siden kom til Neapel, hørte jeg om en ung Improvisator, Cenci, der, den Aften jeg kom, var optraadt paa Theatret; jeg anede det var Dig — jeg fik Vished derom. Min gamle Veninde skrev Dig

strax til, nævnte vel ikke vort Navn, men hvor vi boede, — Du kom ikke; hun skrev igjen, rigtignok uden Navn, men Du maatte have kjendt, fra hvem det sendtes. Hun skrev:

„Kom, Antonio! Skrækken fra sidste ulykkelige Øieblik, vi vare samlede, er vel overstaaet. — Kom snart, betragt det som en Misforstaaelse, Alt kan blive godt, kun udsæt det ikke med at komme!" Men Du kom ikke. — Brevene havde Du læst, fik jeg at vide, og Du var reist strax tilbage til Rom. Hvad maatte jeg troe? Din Kjærlighed var alt forbi! Jeg var ogsaa stolt, Antonio! Verden havde gjort min Sjæl forfængelig! Jeg glemte Dig ikke, jeg opgav Dig, og led derved. Min gamle Veninde døde, hendes Broder fulgte efter; de havde været som Forældre imod mig, jeg stod ganske ene i Verden, men var jo dens Yndling, var ung og smuk, glimrede ved min Sang. Det var det sidste Livsaar! Jeg blev syg paa Reisen til Bologna, meget syg, mit Hjerte led! Antonio, jeg vidste ikke, at Du kjærligt tænkte paa mig, at Du engang, naar al Verdens Lykke faldt, endnu vilde trykke et Kys paa mine Hænder. — Eet Aar laae jeg syg, min Formue, samlet i de to Aar, jeg havde været Sangerinde, smeltede bort; — jeg var fattig og dobbelt fattig, thi min Stemme var borte, Sygdommen havde afkræftet mig; der gik Aar, henved syv lange Aar, — da mødtes vi. — Du har seet min Armod! Du har vist hørt, hvorledes de hyssede ad den Annunziata, der engang droges i Triumph gjennem Roms Gader? Bitter, som min Skjebne, er ogsaa Tanken bleven det! — Du kom til mig, som et Slør faldt Alt fra mit Øie, jeg følte det: Du havde oprigtigt elsket mig. Jeg stødte Dig ud i Verden, sagde Du til mig. Du vidste ikke, hvor jeg havde elsket Dig, strakt mine Arme efter Dig! Jeg har seet Dig, dine Læber har gløbet paa min Haand, som i ældre, bedre Tider; vi ere skilte ad, jeg sidder igjen alene i det lille Kammer, imorgen forlader jeg det, maaskee Venezia; vær ikke bedrøvet for mig, Antonio! Ma-

donna er god og naadig! tænk venligt paa mig! det er den Døde, der beder Dig, Annunziata, som har elsket Dig og beder nu og — i Himlen for Dig."

Mine Taarer strømmede, medens jeg læste det; det var, som mit Hjerte vilde opløse sig i Graad. Den anden Deel af Brevet var skrevet kun for nogle Dage siden. Det var den sidste Afsked.

„Min Nød nærmer sig sin Ende! Madonna være lovet for hver Glæde hun sendte mig, hun være lovet for hver Sorg! — I mit Hjerte er Døden! Blodet strømmer fra det! Kun eengang endnu, og saa er det forbi! Venezias smukkeste og ædleste Pige er din Brud, har man sagt mig. I blive lykkelige, det er en Døendes sidste Ønske! Jeg vidste Ingen i Verden, jeg kunde give disse Linier, mit sidste Farvel, uden hende; hun vil komme, siger mit Hjerte mig; Den som staaer paa Afskedstrinet mellem Liv og Død, vil et ædelt qvindeligt Hjerte ikke afslaae den sidste Lædskedrik. Hun vil komme til mig! Lev vel, Antonio! min sidste Bøn paa Jorden, min første i Himlen er for Dig, for hende, som vil være Dig, hvad jeg aldrig kunde have blevet. Forfængelig var min Sjæl, Verdens Roes gjorde det; maaskee var Du aldrig bleven lykkelig med mig, ellers havde Madonna ikke skilt os ad. Farvel! Farvel! jeg føler Fred i mit Hjerte, min Smerte er forbi, Døden er nær! Bed ogsaa Du og Maria for mig!" —

Annunziata.

Den dybeste Smerte har ingen Ord, — bedøvet, synkende sammen, sad jeg og stirrede paa Brevet, der var vaadt af mine Taarer. Annunziata havde elsket mig! Hun var den usynlige Aand, som førte mig til Neapel, Brevet havde været fra hende, og ei fra Santa, som jeg havde troet. Annunziata havde været syg, hensmægtet i Armod og Elendighed, og nu var hun død, vistnok død. — Den lille Seddel, jeg havde givet Fulvia, med Underretningen: „jeg reiser til Neapel," og som hun havde bragt

Annunziata, laae i Brevpakken, desuden et aabent Brev fra Bernardo, hvori han sagde hende sit Levvel og sin Bestemmelse, at han forlod Rom og traadte i fremmed Tjeneste, men der stod ikke i hvilken. Maria havde hun givet Brevpakken til mig, Maria nævnte hun, som min Brud; det tomme Rygte havde ogsaa naaet Annunziata, og hun havde troet det, havde kaldt Maria til sig. Hvad kunde hun have sagt? Jeg erindrede med hvilken Angest Maria havde talt til mig, altsaa vidste hun nu, hvad Venedig dømte om os To. Jeg havde ikke Mod til at tale med hende, og dog maatte jeg det, hun var jo min og Annunziatas gode Engel.

Jeg tog en Gondol og var snart i Værelset, hvor Rosa og Maria sad med deres Haandarbeide. Maria var forlegen, jeg havde ikke Mod at sige, hvad der ene og alene beskæftigede mig, jeg svarede adspredt paa ethvert Spørgsmaal, Sorgen knugede min Sjæl; da greb Rosa min Haand og sagde:

„De har havt en stor Sorg! Hav Fortrolighed til os! Kunne vi ikke trøste, vi kunne sørge med en oprigtig Ven."

„De veed jo Alt!" udbrød jeg, og min Smerte fik Luft.

„Maria maaskee!" svarede Rosa. „Men jeg veed saa godt som Intet!"

„Rosa!" sagde Maria bedende og greb hendes Haand.

„Nei, for Dem har jeg ingen Hemmeligheder!" sagde jeg, „Alt skal jeg fortælle! ogsaa det er en Lindring!" Og jeg fortalte om min fattige Barndom, om Annunziata og min Flugt til Neapel; men da jeg saae Maria med foldede Hænder foran mig, som Flaminia havde siddet, som endnu et Væsen sad for mig, taug jeg. Om Lara, om Drømmebilledet i Grotten havde jeg ikke Mod at tale i Marias Nærhed, det hørte jo heller ikke til Historien om Annunziata. Jeg gik strax til vort Møde i Venedig og vor sidste Samtale. Maria trykkede Hænderne for Øinene og græd. Rosa taug.

„Derom har jeg Intet vidst, Intet anet!“ sagde hun. „Fra Søstrenes Hospital blev sendt et Brev til Maria, en døende Qvinde bad hende ved alt Helligt og Godt, ved hendes eget Hjerte, dog at komme derhen. Jeg fulgte med hende i Gondolen, men ene skulde hun komme, jeg blev hos Søstrene, medens hun gik til den Døendes Seng.“

„Jeg saae Annunziata,“ sagde Maria. „De har faaet hvad hun bad mig at bringe Dem.“

„Og hun sagde?“ udbrød jeg.

„Giv Antonio, Improvisatoren, det, men useet af Andre!“ — Hun talte om Dem, talte som en Søster, som en god Aand kan tale — og jeg saae Blod, — Blod ved hendes Læber — hun slog sine Øine op i Døden, og —“ — Maria brast i Graad.

Taus trykkede jeg hendes Haand til mine Læber, takkede for hendes Fromhed og milde Sind, at hun var gaaet til Annunziata. Jeg forlod dem, traadte ind i Kirken og bad for den Døde. —

Aldrig havde jeg mødt større Inderlighed og Venskab, end fra dette Øieblik i Podestaens Huus; en kjær Broder var jeg for Rosa og Maria, ethvert af mine Ønsker søgte de at aflure mig; selv i de mindste Smaating saae jeg deres Omhu for mig.

Jeg besøgte Annunziatas Grav. Kirkegaarden var en svømmende Ark, med høie Mure, hævende sig op af Vandet, Øen med de Dødes Have. En grøn Plet med mange sorte Kors saae jeg for mig. Jeg fandt den Grav, jeg søgte. „Annunziata“ var den hele Indskrift; en frisk, smuk Krands af grønne Laurbær hang over Korset, vistnok en Gave fra Rosa og Maria. Jeg takkede dem Begge derfor. Hvor skjøn var ikke Maria i sin Mildhed, hvilken forunderlig Lighed havde hun ikke med mit Skjønhedsbillede Lara, naar hun slog Øinene ned; det fore-

kom mig, i hvor uforklarligt det syntes, at Maria og Lara var een Person.

Paa denne Tid indtraf et Brev fra Fabiani; jeg havde nu været paa fjerde Maaned i Venedig, det undrede ham, han syntes, jeg ikke burde anvende længere Tid paa denne By, men besøge Milano eller Genua; dog stod det ganske til mig selv, hvad jeg helst vilde, kunde jeg gjøre. Hvad holdt mig ogsaa i Venedig, den var mig Sorgens By, som den havde hilset mig ved min Ankomst, mit Livs bedste Drøm havde her opløst sig i Taarer. Maria og Rosa ere mig kjærlige Søstre, Poggio en elskværdig, trofast Ven, jeg finder Ingen som dem, men vi maae jo dog skilles ad, her finder min Smerte kun Næring! Ja bort! bort! det var min Beslutning. Jeg vilde forberede Rosa og Maria paa det; de maatte jo dog vide det. Om Aftenen sad jeg hos dem i den store Sal, hvor Balconen gik ud over Canalen. Maria vilde at Tjeneren skulde bringe Lampen ind, men Rosa syntes, det var smukkere i det klare Maaneskin. Orangetræet duftede saa stærkt.

„Syng for os, Maria!" sagde Rosa, „syng den smukke Sang, Du har lært om Troglodytgrotten! lad Antonio høre den!"

Paa sælsomme bløde Toner sang Maria da en forunderlig stille Vuggesang. Text og Melodi smeltede sammen, og viste for Hjerte og Tanke Skjønhedens Hjem under den ætherklare Bølge.

„Der er Noget saa aandigt, saa gjennemsigtigt i den hele Sang," sagde Rosa.

„Saaledes maa Aanden aabenbare sig uden Legeme!" udbrød jeg.

„Saaledes svømmer Verdens Deilighed for den Blinde!" sukkede Maria.

„Men saa skjøn er den ikke, naar Øiet aabnes?" spurgte Rosa.

„Ikke saa skjøn, og dog skjønnere!" svarede Maria.

Da fortalte Rosa, hvad alt Poggio havde sagt mig, at Maria havde været blind, at Broderen havde skjenket hende Øiets Lys. Maria nævnte hans Navn med Kjærlighed og Taknemmelighed, fortalte mig barnligt sine Begreber om Verdenen uden om hende, om den varme Sol, om Menneskene, om Cactussens brede Blade og de store Templer. „I Grækenland ere der flere end her!" bemærkede hun pludseligt, og der blev et Ophold i Fortællingen. „Som Tonernes Skjønhed og Styrke tænkte jeg mig Farverne," sagde hun. Violerne ere blaae, Havet og Himlen ere ogsaa blaae, fortalte man mig, af Violernes Duft lærte jeg da, hvor skjøn Himlen og Havet maatte være. Naar det legemlige Øie er dødt, seer det sjælelige mere klart. Den Blinde lærer at troe paa en Aandeverden; Alt, hvad han skuer, aabenbarer sig fra denne."

Jeg tænkte paa Lara, med den blaae Violbouquet i de mørke Haar, Orangetræets Duft førte mig ogsaa til Paestum, hvor Violerne og de røde Levkøier voxe om Tempelruinerne. Vi talte om Naturens store Skjønhed, om Havet og Bjergene, og Rosa længtes efter sit skjønne Neapel. Da fortalte jeg dem, at min Afreise var nær, at jeg alt om nogle Dage forlod Venedig.

„De vil forlade os?" sagde Rosa bedrøvet. „Derpaa havde jeg slet ikke tænkt."

„De kommer ikke mere til Venedig?" spurgte Maria; „De kommer ikke mere til Deres Venner?"

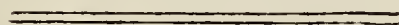
„Jo! jo sikkert!" udbrød jeg, og skjøndt det slet ikke var min Plan, forsikkrede jeg nu, at fra Milano vendte jeg tilbage til Rom over Venedig; men mon jeg selv troede det? Jeg var ved Annunziatas Grav, tog et Blad af Krandsen, der

hang, og gjemte det, som vilde jeg aldrig mere vende tilbage. Det var ogsaa sidste Gang, jeg kom her. Hvad Graven gjemte, var Støv, i mit Hjerte stod dets Skjønhedsaftryk, og hos Madonna byggede Aanden, hvis Billede det var. Annunziatas Grav og den lille Stue, hvor Rosa og Maria rakte mig Haanden til Afsked, saae alene min Graad og Bedrøvelse.

„Find en ædel Qvinde, der kan oprette Deres Hjertes Tab!" sagde Rosa ved Afskeden, „bring hende engang i mine Arme, jeg veed, jeg vil elske hende, som De har lært mig at elske Annunziata."

„Kom glad tilbage!" sagde Maria. Jeg kyssede hende paa Haanden, hendes Øie hviilte smerteligt bedrøvet paa mit. Podesta stod med det skummende Champagneglas, og Poggio istemte en lystig Reisesang om det rullende Hjul og Fuglenes Sang i den frie Natur. Han fulgte mig i Gondolen over til Fusina. Damerne vinkede fra Balconen med hvide Lommetørklæder. Hvor Meget kunde der ikke skee, før vi atter saae hinanden. Poggio var overgiven lystig, men jeg følte nok, det var ikke naturligt. Han trykkede mig heftigt i sine Arme og sagde, at vi skulde flittigt skrive. „Du melder mig da om din smukke Brud og glemmer ikke Veddemaalet!"

„Hvor kan Du spøge i dette Øieblik," sagde jeg, „Du veed min Bestemmelse!" Vi skiltes ad.



XIV.

Veronas Mærkværdigheder. Milanos Domkirke. Mødet ved Napoleons Triumphbue. Drøm og Virkelighed. Den blaae Grotte.

Vognen rullede afsted. Jeg saae den grønne Brenta, Grædepilene, de smukke Villaer og de fjerne Bjerge; mod Aften var jeg i Padua. Sanct Antonii Kirke med sine syv stolte Kupler hilste mig i det klare Maaneskin. Det var lystigt og levende under Gadernes Buegange, men jeg følte mig fremmed og ene. Ved Solskinnet blev Alt mig endnu mere ubehageligt. „Bort! længer bort! Reiselivet opmuntrer og forjager Sorgen!“ tænkte jeg, og Hjulet rullede.

Alt var en stor Slette, men frodig grøn, som de pontinske Sumpe. De høie Grædepile hang som store Cascader ud over Grøfterne, rundt om stode Altere med Madonnas hellige Billede, enkelte af disse havde Tiden afbleget, Murene selv, de vare malede paa, vare sunkne i Ruiner, men paa enkelte Steder stode ogsaa nyligtmalede Billeder med Moderen og Barnet. Jeg lagde Mærke til at Vetturinen løftede paa Hatten kun for de nye Billeder, de gamle og afblegede syntes han ei at bemærke. Det greb mig forunderligt. Maaskee lagde jeg Mere deri end der var. Selv det Hellige, det Rene, Madonnas eget Billede blev overseet og glemt, fordi de jordiske Farver vare afblegede.

Over Vicenza, hvor Palladios Konst ingen Lysstraale kastede i mit bedrøvede Hjerte, kom jeg til Verona, den første af alle Stederne, som tiltalte mig. Amphitheatret førte mig tilbage til Rom, mindede mig om Colossæum, det var et smukt lidet Billede af dette, tydeligere, og ikke ødelagt af Barbarer. De rummelige Buegange benyttedes til Pakhuus, og midt inde paa Arenaen stod opslaaet af Brædder og Lærred en lille Fjællebod,

hvor en Trup, fortalte man mig, gav Forestillinger. Jeg gik derhen om Aftenen; Veroneserne sad paa Amphitheatrets Steenbænke, hvor deres Urfædre havde siddet. Paa dette lille Theater spilledes „la Generentola“. Det var den Trup, som Annunziata havde været ved. Aurelia udførte Hovedpartiet i Operaen. Usselt og sørgeligt var det Hele at see. Det gamle antike Theater stod som en Kæmpe imod den skjøre ubetydelige Fjællebod. En Contrabas overdøvede de faa Instrumenter; Publicum applauderede og fremkaldte Aurelia. Jeg skyndte mig derfra. Udenfor var Alt stille. Den store Kæmpebygning kastede en bred, mørk Skygge, mod det stærke Maaneskin.

Man fortalte mig om Familierne Capuletti og Montecchi, hvis Strid skilte to elskende Hjerter, som Døden igjen forenede, Historien om Romeo og Julie. Man førte mig til Palazzo Capuletti, hvor Romeo første Gang saae sin Julie og dandsede med hende. Nu var Huset et Herberg for Fremmede. Jeg steg op ad Trappen, hvor Romeo havde sneget sig til Kjærlighed og Død. Den store Dandsesal stod der endnu, med afblegede Billeder paa Væggen, og de store Vinduer ned til Gulvet, men rundt om laae Hø og Straa, langs Væggen vare Kalktønder opstillede, og i Krogene laae henslængt Seletøi og Markredskaber. Her havde engang Veronas stolteste Slægter svævet under bølgende Toner, her havde Romeo og Julie drømt Kjærligheds korte Drøm; dybt følte jeg, hvor tom dog al jordisk Glands er, følte, at Flaminia havde grebet det Bedste, og Annunziata opnaaet det, og jeg priste mine Døde lykkelige.

Mit Hjerte bankede, som i Feberhede, jeg havde ingen Ro. Til Milano! tænkte jeg, der er nu mit Hjem! og jeg stræbte derefter. Mod Slutningen af Maaneden var jeg der. Nei, der var dog langt bedre i Venedig, langt mere hjemligt. Jeg følte mig ene og gjorde dog intet Bekjendtskab, afleverede intet af de mange Anbefalingsbreve, man havde forsynet mig med.

Det kæmpestore Theater med sine tilhyllede Loger, der hæve sig i sex Rader over hinanden, hele det store Rum, som nok sjeldent er opfyldt, havde mig noget Øde og dog Sammenknugende. Jeg var der eengang, og hørte Donizettis: Torqvato Tasso. Den meest hædrede Sangerinde, der fremkaldtes og atter fremkaldtes, smilende i sin Triumph, syntes jeg, som en ulykkelig Mager, at kunne spaae en Fremtid fuld af Elendighed, jeg ønskede hende at døe i dette sin Skjønheds og Lykkes Moment, Verden vilde da græde over hende, hun ikke over Verden. Nydelige Børn dandsede i Balletten, mit Hjerte blødte ved deres Skjønhed. Jeg kom aldrig mere i La Scala.

Ene vandrede jeg om i den store By, gjennem de skyggefulde Gader, ene sad jeg paa mit Værelse, begyndte at digte en Tragedie: Leonardo da Vinci; her havde han jo levet, her havde jeg seet hans udødelige Nadver. Sagnet om hans Kjærligheds Ulykke, om den Elskede, Klosteret skilte ham fra, var jo gjentaget i mit eget Liv. Jeg tænkte paa Flaminia, paa Annunziata, og skrev hvad mit Hjerte aandede. Men jeg savnede Poggio, savnede Maria og Rosa. Deres Omhu og Venskab trængte just mit syge Hjerte til. Jeg skrev, men intet Svar kom, heller ikke Poggio holdt sit smukke Løfte om Breve, om Venskab, han var som alle Andre, vi kalde Venner og i Afskeden knyttes fastere til. Daglig gik jeg til Milanos Domkirke, dette sælsomme Marmorbjerg, som revet ud fra Fjeldene ved Carrara. I det klare Maaneskin saae jeg Kirken første Gang; blendende hvid stod den øverste Halvdeel i den uendelige blaae Luft. Rundt om, hvor jeg saae, fremstege Marmorfigurer, fra hver Vinkel, paa hvert lille Taarn, hvormed Bygningen er som oversaaet. Dens Indre blendede mig mere end Peterskirken; den sælsomme Dunkelhed, Lysskjæret gjennem de brogede Ruder, den forunderlige mystiske Verden, som her aabenbarede sig, ja, det var en Guds Kirke! Jeg havde alt været en Maaned

i Milano, da jeg første Gang besteg Kirkens Tag; Solen brændte paa den skinnende hvide Flade, Taarnene stode deroppe, som Kirker og Capeller paa et mægtigt Marmortorv. Milano laae dybt under mig; rundt om aabenbarede sig nye Statuer, Helgener og Martyrer, som mit Øie ikke kunde see fra Gaden. Jeg stod øverst ved det mægtige Christusbillede, der slutter den hele Kæmpebygning. Mod Norden stode de høie mørke Alper, mod Syden de lave blegblaae Appenniner, mellem disse var en uhyre grøn Slette, som var det Roms flade Campagne, forvandlet til en blomstrende Have. Jeg saae mod Østen, hvor Venedig maatte ligge. En Sværm Trækfugle, i en lang Række, som et flagrende Baand, drog derhen, jeg tænkte paa mine Kjære der, paa Poggio, Rosa og Maria, og en smertelig Længsel vaagnede i mit Bryst, jeg maatte erindre den gamle Fortælling jeg som Barn hørte, da jeg med min Moder og Mariuccia gik fra Nemisøen, hvor vi havde seet Rovfuglen, og hvor Fulvia havde viist sig; da fortalte Angelina om den stakkels Teresa i Olevano, der svandt hen af Sorg og Længsel efter den flinke Gjuseppe, som var draget paa Vandring Nord paa over Bjergene; hvorledes da den gamle Fulvia havde kogt Urter i en Kobberconcha, i flere Dage ladet dem koge over Gløderne, til Gjuseppe blev greben af Længsel og maatte hjem, maatte Nat og Dag, uden Rast og Hvile, tilbage, hvor hendes Concha kogte med hellige Urter og hans og Teresas Haarlok. Jeg følte hin magiske Kraft i mit Bryst, der drog mig afsted, Bjergboen kalder den Hjemvee, men den kunde det ikke være hos mig, Venedig var jo ei mit Hjem. Jeg var stærkt angreben, følte mig syg, og steg ned fra Kirkens Tag. Paa mit Værelse laae Brev til mig, det var fra Poggio, — endelig dog et Brev. Det syntes, som han maatte have skrevet et tidligere, men som jeg ikke havde faaet. Alt stod lystigt og vel i Venezia, men Maria havde været syg, meget syg, de havde Alle været meget

ængstelige og bedrøvede, nu var al Frygt borte, hun var atter oppe, men vovede sig ikke ud endnu. Derpaa spøgte Poggio med mig, spurgte om endnu ingen ung Milaneserinde havde fængslet mig, bad mig ikke at glemme Champagnevinen og vort Veddemaal. Det var saa livsglad, saa overgivent, det hele Brev, ganske forskjelligt fra min Sjælestemning, og dog glædede det mig; det var jo, som om jeg saae den lykkelige, overgivne Poggio. „Hvor Verden dog kan dømme! Den siger, at han gaaer med en dyb, hemmelig Sorg, at hans Lystighed kun er en Carnevals-dragt, — den er Natur! Den siger, at Maria er min Brud, og mit Hjerte er dog saa langt fra at fatte denne Tanke; jeg længes efter hende, som efter Rosa, og den gamle Rosa sagde man dog ikke, jeg elskede. O, var jeg i Venedig! her kan jeg ikke udholde det!" og atter spottede jeg over denne forunderlige Stemme i mit Bryst. For at adsprede Tankerne, gik jeg ud af Porten over Piazza d'Armi, til Napoleons Triumphbue: Porta Sempione, som de kaldte den. Her vare Arbeiderne i fuld Virksomhed; jeg gik ind ad Laagen paa det lave Plankeværk, der omslutter hele den ufuldførte Pragtbygning, to nye store Marmorheste stode paa Jorden, Græsset voxte høit over Fodstykket; rundt om laae Marmorblokke og udhuggede Capitæler.

En Fremmed stod med sin Guide og beskrev i en Bog Enkelthederne, man fortalte ham; han saae ud som en Mand paa tredive Aar; jeg gik ham forbi, han havde to neapolitanske Ordener, han saae op paa Buen, — jeg kjendte ham, det var Bernardo. Han havde ogsaa seet mig, sprang mig imøde, trykkede mig i sine Arme og loe høit: „Antonio, Tak for sidst! det var jo en lystig Afsked, med Knald og Effect! Vi ere dog Venner endnu, skal jeg troe?"

Det gik mig iiskoldt gjennem Blodet. „Bernardo!" udbrød jeg, „mod Norden, under Alperne skal vi gjensee hinanden."

„Ja, og jeg kommer fra Alperne selv; fra Gletscher og

Laviner! jeg har seet Verdens Ende, deroppe paa de kolde Bjerge!" og han fortalte mig, at han i den hede Sommer havde været i Schweits. De tydske Officerer i Neapel havde fortalt ham saa meget om Schweitserlandets Storhed, og det var jo en let Flugt med Dampskibet fra Neapel til Genua, og saa var man saa langt; han havde været i Chamounydalen, besteget Montblanc og Jomfruen: La bella ragazza, som han kaldte den. „Hun er den koldeste, jeg kjender!" sagde han.

Vi fulgtes ad til det nye Amphitheater, og siden til Byen; han fortalte mig, at han nu gik til Genua, vilde der besøge sin Brud og hendes Forældre, at han stod paa Springet til at blive en sindig Ægtemand, indbød mig at følge med og hviskede mig da leende i Øret: „Du fortæller Intet om mine tamme Fugle, om vor lille Sangerinde, og alle disse Historier! Nu har Du selv lært, at de høre med til et ungt Hjertes Historie; min Brud kunde ellers let faae Hovedpine, og det holder jeg for meget af hende til."

Det var mig umuligt at nævne Annunziata for ham; jeg følte, han havde aldrig elsket hende, som jeg.

„Følg med mig!" udbrød han. „Genua har smukke Piger, og nu er Du jo bleven gammel og fornuftig, og har nok Sands derfor. Neapel har dannet Dig! Ikke sandt? Om tre Dage vil jeg reise! Følg med, Antonio!"

„Men jeg reiser imorgen!" sagde jeg uvilkaarlig; det havde aldrig været min Tanke, men nu var det sagt.

„Hvorhen?" spurgte han.

„Til Venedig!" svarede jeg.

„Du maa forandre din Plan!" vedblev han og trængte mere ind paa mig. Jeg forsikkrede ham saa længe om Nødvendigheden af min Afreise, at jeg selv ogsaa syntes, at jeg maatte bort. Jeg havde ingen Ro eller Hvile, og ordnede Alt til Afreisen, som om det længe havde været min Bestemmelse.

Det var den usynlige Leder, Guds forunderlige Omhu, som førte mig fra Milano. Det var mig umuligt at sove om Natten; i korte, vilde Feberdrømme og i en sygelig vaagen Tilstand laae jeg nogle Timer paa Sengen. Til Venedig! raabte Stemmen i mit Bryst.

Jeg saae Bernardo sidste Gang, bad ham hilse sin Brud og fløi saa afsted tilbage, hvor jeg var reist fra, for to Maaneder siden.

Enkelte Dieblikke forekom det mig, som jeg havde faaet Gift, som denne gjærede i mit Blod. En uforklarlig Angest drev mig afsted, — hvad mon der forestod mig?

Jeg naaede Fusina, saae igjen Venedig med sine graae Mure, Marcustaarnet og Lagunerne, da svandt med Eet min sælsomme Uro, min Længsel og Angest, og der opstod en anden Følelse, hvad skal jeg kalde den: Skam over mig selv, Misfornøielse, Utilfredshed. Jeg begreb ikke, hvad jeg vilde her, følte, hvor taabeligt jeg havde handlet, og syntes at Alle maatte sige det, Alle maatte spørge mig: „Hvad vil Du igjen i Venedig?

Jeg kom til mine Værelser, ihast klædte jeg mig om; Rosa og Maria maatte jeg strax besøge, ihvor afkræftet og angreben jeg følte mig. Hvad mon de ville sige om min Ankomst?

Gondolen nærmede sig Paladset. Hvilke sælsomme Tanker kunne ikke opstaae i et Menneskebryst! Om Du nu kom til Lystighed og Gilde? Om Maria var Brud? Om Brylluppet nu stod? Men jeg elskede hende jo ikke, havde jeg tusinde Gange sagt til mig selv, tusinde Gange forsikkret Poggio og Enhver, som udtalte denne Tanke.

Jeg saae igjen de graagrønne Mure, de høie Vinduer, og mit Hjerte bankede af Længsel. Jeg traadte ind; alvorlig og taus aabnede Tjeneren Døren, yttrede ingen Forundring ved mit

Komme, det var, som ganske andre Ting beskæftigede ham. „Podesta er altid hjemme for Dem, Signore!" sagde han.

Der var dødsstille i den store Sal, Gardinerne vare trukne for. Her har Desdemona levet, tænkte jeg, her led maaskee hun, og dog led Othello skrækkeligere. Hvor kom jeg til at tænke paa den gamle Historie! Jeg gik til Rosas Værelse, ogsaa her vare Gardinerne nede, her var halvt mørkt, og jeg følte igjen hiin forunderlige Angest, som havde fulgt mig hele Reisen og førte mig tilbage til Venedig. En Zittren gik gjennem alle mine Lemmer, jeg maatte holde mig fast. Da kom Podesta, han trykkede mig i sine Arme og var glad ved at see mig igjen. Jeg spurgte om Rosa og Maria, — da syntes jeg, han blev saa alvorlig.

„De ere borte!" sagde han, „en lille Reise have de gjort til Padua med en anden Familie. De komme her igjen imorgen eller overmorgen."

Jeg veed ikke hvorfor, men jeg fik en Tvivl til hans Ord, maaskee var det Feberen i mit Blod, den vilde Feber, som min Smerte havde næret, og som nu nærmede sig sin Modenhed, for at bryde frem. Den var det dog, som havde virket ind paa hele mit Sjælelige, bevirket den hele Reise her tilbage.

Ved Aftensbordet savnede jeg Rosa og Maria; Podesta var heller ikke, som han pleiede at være. Det var, sagde han, en Retssag, der forstemte ham, men ellers Intet af Betydenhed. „Poggio kan man heller ikke faae fat paa! Alle Ulykker træffe sammen og De er syg! jo, det er en lystig Soirée! Vinen maa see at bringe os i Lune! — Men De bliver dødbleg!" raabte han med Eet, og jeg følte, at Alt svævede bort fra mig. Jeg svømmede hen ad Tilintetgjørelsens Flod.

Det var en Feber, en heftig Nervefeber.

Jeg erindrer kun, at jeg følte mig i et hyggeligt, halvdunkelt Værelse; Podesta sad hos mig, sagde, jeg skulde blive

hos ham, jeg vilde da snart være rask igjen. Rosa skulde pleie mig; Maria nævnede han slet ikke.

Min Tilværelse var en halv slumrende, halv vaagen Tilstand. Siden hørte jeg, de sagde, at Damerne vare komne; jeg skulde snart faae dem at see, og jeg saae ogsaa Rosa, men hun var bedrøvet, jeg syntes, hun græd, det kunde jo ikke være for mig, thi jeg følte mig allerede stærkere. Det blev Aften, der var en ængstelig Taushed rundt om, og dog en Bevægelse; man svarede mig ikke tydeligt paa mine Spørgsmaal, mit Øre var skarpt, jeg hørte, at mange Mennesker rørte sig i Salen under os, Aareslagene af flere Gondoler; og som jeg halv blundede, fik jeg Visched; de troede jeg sov. Maria var død. Poggio havde meldt mig om hendes Sygdom, og at hun atter var bleven frisk, men et Tilbagefald havde givet hende Døden. I denne Aften blev hun begravet, men de dulgte det for mig. Maria død, hun, som usynlige Magter havde draget ind i mit Liv! For hende var denne sælsomme Angest, jeg havde følt, men jeg kom for seent, fik hende ikke at see. Nu var hun i Aandens Verden, i den Verden, hun altid havde tilhørt. Rosa havde vist pyntet hendes Kiste med Violer! de blaae, duftende Blomster elskede hun saa høit, nu sov hun med Blomsterne. Jeg laae stille ubevægelig, som i en Dødssøvn, og hørte Rosa takke Gud derfor. Hun gik endogsaa fra mig, der var slet Ingen i Værelset, det var mørk Aften, jeg følte mine Kræfter forunderligt vende tilbage. I Kirken Dei Frari var Podestaens Familiebegravelse, vidste jeg; der stod i Nat foran Alteret den Døde. Jeg maatte see hende — jeg stod op — min Feber var forbi — jeg var stærk; — Kappen kastede jeg om mig — Ingen fik mig at see; — jeg steg i Gondolen. Min hele Tanke var den Døde. — Kirkedøren var lukket, thi det var længe efter Ave Maria. — Jeg bankede paa Graverens Dør; han kjendte mig, havde før seet mig i Kirken med Podestaens, viist mig derinde Canovas og Titians

Grave. „De vil see den Døde?" spurgte han, og gjettede min Tanke; „hun staaer ved Alteret i den aabne Kiste, imorgen skal hun bisættes i Capellet!" Han tændte Lygten, tog Nøglebundtet frem og aabnede en lille Sidedør; vore Fodtrin gjenløde i den høie tause Hvælving. Han blev tilbage, og langsomt gik jeg gjennem den lange tause Gang; foran Madonnabilledet, paa Altrene brændte en Lampe, men mat og dunkelt. De hvide Marmorstatuer om Canovas Grav stode som Døde i deres Liin, tause, med usikkre Omrids. Foran Hovedalteret brændte tre store Lamper. Jeg følte ikke Angest, ikke Smerte, det var, som jeg selv hørte Døden til, og traadte nu ind i mit egenlige Hjem. Jeg nærmede mig Alteret, her duftede af Violer, Lysskjæret faldt fra Lampen ned paa den aabne Kiste med den Døde. Det var Maria, hun syntes at sove! som et Skjønhedens Marmorbillede laae hun bedækket med Violer. Det sorte Haar var bundet i en Knude op mod Panden, og holdt en Violbouquet. De lukkede Øine, det hele Fredens og Skjønhedens Billede greb min Sjæl; det var Lara, jeg saae, som hun sad ved Tempelruinerne, da jeg trykkede Kysset paa hendes Pande, men en død Marmorstatue, uden Liv og Varme. „Lara!" sukkede jeg og sank ned foran Kisten; „Lara! i Døden taler dit lukkede Øie, din stumme Læbe til mig! jeg kjender Dig! har kjendt Dig i Maria! Min sidste Tanke til Livet er død med Dig!" Mit Hjerte fik Luft i Taarer, jeg græd, min Taare faldt paa den Dødes Ansigt, og jeg kyssede Taaren bort. „Alle forlode de mig!" sukkede jeg, „ogsaa Du, den sidste, mit Hjerte endnu drømte om! Ikke som Annunziata, ikke som Flaminia brændte min Sjæl for Dig! i hellig Ærbødighed bøiede mit Hjerte sig for Dig! — den luttrede, rene Kjærlighed, som Englene føle den, bar mit Hjerte for Dig, og jeg troede ei, det var Kjærlighed, thi den var aandeligere, end min sandselige Tanke! — Aldrig havde jeg fattet den, vovet at udsige den for Dig! — Farvel! Du, den sidste,

mit Hjertes Brud! Salig er din Slummer!" Jeg trykkede et Kys paa hendes Pande. „Min Sjælebrud! Ingen Qvinde rækker jeg min Haand! Farvel! Farvel!" Jeg tog min Ring, satte den paa Laras Finger, og hævede mit Øie til den usynlige Gud over os. Da rislede Skrækken gjennem mit Blod, jeg syntes, at den Døde trykkede sin Haand fast om min, — det var et Bedrag. Jeg stirrede paa hende, Læberne bevægede sig, Alt rundt om mig rørte sig, jeg følte, at mit Haar reiste sig paa mit Hoved. Skræk, Dødens Skræk lammede mig Arme og Fødder; jeg kunde ikke reise mig. „Jeg fryser!" hviskede Stemmen bag ved. „Lara! Lara!" raabte jeg, og Alt var Nat for mine Øine, men det var, som Orgelet spillede i bløde, smeltende Toner. En Haand gled sagte hen over mit Hoved, Lysstraaler trængte ind i mit Øie, Alt blev saa klart, saa lyst —

„Antonio!" hviskede Rosa, og jeg saae hende. Lampen brændte paa Bordet, foran min Seng laae en knælende Skikkelse og græd. Jeg kjendte den, jeg skuede Virkeligheden for mig, al min Skræk var kun i den vilde Feber.

„Lara! Lara!" udbrød jeg. Hun trykkede Hænderne for sine Øine. Hvad mon jeg havde sagt i min Feberphantasie? Hiint Syn stod levende for min Erindring, og i Marias Øie læste jeg, at hun havde været Vidne til mit Hjertes Bekjendelse.

„Feberen er forbi!" hviskede Rosa.

„Ja, jeg føler mig saa vel, saa vel!" udbrød jeg og saae paa Maria. Hun reiste sig og vilde forlade Værelset. „Gaa ikke fra mig!" bad jeg, og strakte Hænderne efter hende. Hun blev; stod taus rødmende foran mig. „Jeg drømte, at De var død!" sagde jeg.

„Det var en Feberdrøm!" afbrød Rosa, og rakte mig Medicinen, Lægen havde foreskrevet.

„Lara! Maria! hør mig!" udbrød jeg. „Det er ingen

Feberdrøm! Jeg føler Livet vendt tilbage i mit Blod! Hele mit Liv maatte da være en sælsom Drøm. Vi have seet hinanden før! De har hørt min Stemme engang, ved Paestum, ved Capri, De kjender den igjen! Lara! jeg føler det, Livet er saa kort, hvorfor da ikke række hinanden Haanden i dette korte Møde!" Jeg strakte min Haand imod hende, hun trykkede den til sine Læber; „jeg elsker Dig, har altid elsket Dig!" sagde jeg, og hun laae taus og knælende foran mig.

„Kjærlighed," siger Mythen, „ordnede Chaos, skabte Verden." For hvert elskende Hjerte fornyes denne Skabelse. Af Marias Øie inddrak jeg Liv og Sundhed. Hun elskede mig. Faa Dage vare forbi, vi stod ene i den lille Stue, hvor Orangetræet duftede fra Balconen; her havde hun sunget for mig, men i blødere Toner, aandigere og mere dybt klang her det ædleste Hjertes Tilstaaelse. Jeg havde ikke taget Feil: Lara og Maria var Een og den Samme.

„Jeg har altid elsket Dig," sagde hun; „Du sang Længsel og Smerte i mit Bryst, da jeg, blind og ene med mine Drømme, kun kjendte Violernes Duft og den varme Sol; som dens Straaler brændte dit Kys paa min Pande, brændte i mit Hjerte. Den Blinde eier kun en Aandens Verden, og i den saae jeg Dig. Natten efter, jeg havde hørt din Improvisation i Neptuntemplet i Paestum, havde jeg en sælsom Drøm, den blandede sig med Virkeligheden. En Zigeunerkone havde spaaet mig, at jeg skulde faae mit Syn igjen. Jeg drømte om hende, at hun sagde, jeg skulde med Angelo, min gamle Pleiefader, roe over Søen til Capri; i Hexehullet der skulde jeg vinde mine Øines Lys, Livets Engel vilde række mig Urterne, som Tobias skulde mine Øine igjen see Guds Verden. Jeg drømte det atter samme Nat, jeg fortalte det til Angelo, men han rystede paa Hovedet. I Morgenstunden efter drømte han det selv, da sagde han: Ma-

donnas Magt være lovet, de onde Aander maae selv lyde hende!" Vi stode op, han spændte Seilet ud, og vi fløi over Søen. Dagen gik og det blev Aften og Nat, men jeg var i den sælsomme Verden, hørte, hvor Livets Engel nævnede mit Navn, og hans Stemme lød som din, han gav mig Urterne og Rigdommen, store Skatte samlede fra Verdens forskjellige Lande. Vi kogte Urterne, men Lyset skinnede ei ind i mine Øine. Da kom en Dag Rosas Broder til Paestum, han kom i vor Hytte, hvor jeg laae, og rørtes ved min Længsel efter at see Guds deilige Verden, han lovede mig Øinenes Lys, tog mig med til Neapel, og jeg saae Livets store Herlighed; han og Rosa fik mig kjær, de aabnede mig en anden skjønnere Verden, Aandens. Jeg blev hos dem, de kaldte mig Maria efter en kjær Søster, der var død i Grækenland. En Dag bragte Angelo mig de rige Skatte, sagde, at de vare mine, at Døden var i hans Blod, sin sidste Kraft havde han anvendt, for at bringe mig min Eiendom, og hans Tale var den Døendes sidste. Jeg saae ham døe, ham, min Armods eneste Beskytter. En Aften spurgte Rosas Broder mig saa forunderligt alvorligt om den gamle Pleiefader og om Rigdommene. Jeg vidste kun, hvad han havde sagt, at Aanden i den straalende Grotte havde givet ham disse; jeg vidste, at vi altid havde levet i Armod, Angelo kunde ikke være Fribytter, han var saa from, hver lille Gave deelte han med mig."

Jeg fortalte hende da, hvor sælsomt hendes Livs Eventyr greb ind i mit, hvorledes jeg havde seet hende med den Gamle i den forunderlige Grotte. At den Gamle selv tog den tunge Concha, vilde jeg ei sige; men jeg fortalte, at jeg rakte hende Urterne.

„Men," udbrød hun, „Aanden sank i Jorden, da den rakte mig Urterne, saaledes har Angelo fortalt mig!"

„Det har syntes ham saa! jeg var afkræftet, mine Fødder

kunde ikke bære mig, jeg sank i Knæ og tilsidst livløs om i det høie Krat."

Hiin forunderlige straalende Verden, hvor vi mødtes, var det Uopløselige, den faste Knude mellem det Overnaturlige og Virkeligheden.

„Vor Kjærlighed er dog en Aandens Verden!" udbrød jeg, „til Aandens Verden gik alle vore Kjære, mod den svæve vi selv i vort Jordliv, hvorfor da ikke troe paa den, den er juſt den store Virkelighed!" og jeg trykkede Lara til mit Hjerte, hun var skjøn, som da jeg første Gang saae hende.

„Jeg kjendte Dig paa Stemmen, da jeg atter hørte Dig i Venedig," sagde hun; „mit Hjerte drev mig til Dig, jeg troer, selv i Kirken, for Guds Moders Aasyn, var jeg sunken for dine Fødder! Jeg saae Dig her, lærte meer og meer at skatte Dig, førtes anden Gang ind i dit Liv, da Annunziata velsignede mig som din Brud; — men Du stødte mig bort, sagde, Du elskede Ingen mere; — ingen Qvinde vilde Du række din Haand. Aldrig nævnede Du Lara, Paestum eller Capri, naar Du talte om dit Livs sælsomme Skjæbne! da troede jeg, Du elskede mig ikke, at Du havde glemt, hvad der ei laae dit Hjerte nær,"

Jeg trykkede Forsoningens Kys paa hendes Haand, sagde, hvor sælsomt hendes Blik havde fængslet min Læbe; først da Legemet laae bundet til Døden, da min Aand selv svævede i Aandernes Verden, som vor Kjærlighed saa forunderligt knyttedes til, havde jeg vovet at udtale mit Hjertes Tanke.

Ingen Fremmed, kun Rosa og Podesta vidste vor Kjærligheds Lykke. Hvor gjerne havde jeg ikke sagt den til Poggio! Daglig havde han, under min Sygdom, flere Gange besøgt mig, jeg syntes ordenligt han saae bleg ud, da jeg kom op og i det klare Sollys trykkede ham til mit Hjerte.

„Poggio, kom i Aften til os!" sagde Podesta; „men

kom vist! De seer kun Familien, Antonio og tre Venner til." Alt var festligt smykket.

„Det er som til en Navnefest!" sagde Poggio; og Podesta førte ham og Vennerne til det lille Capel, hvor Lara rakte mig Haanden. En blaa Violbouquet havde hun heftet i det mørke Haar. Den blinde Pige fra Paestum stod seende, dobbelt skjøn for mig. Hun var min.

Alle lykønskede os, Glæden var stor, Poggio sang lystigt, og drak Skaal paa Skaal.

„Jeg tabte Veddemaalet," sagde jeg, „men jeg tabte gjerne, thi mit Tab var min Lykkes Vinding!" og jeg trykkede et Kys paa Laras Læber.

Som brusende Toner lød de Andres Glæde; min og Laras var stum, taus, som Natten, der favnede os, da Alle vare borte.

„Livet er ingen Drøm," følte jeg. „Kjærligheds Lykke er Virkelighed!" udbrød jeg, og Bryst mod Bryst tabte Tanken sig i en Salighed, som kun en Gud har kunnet aande i det menneskelige Bryst.

To Dage efter fulgte Rosa os fra Venedig. Vi gik til den Eiendom, der var kjøbt for Laras Formue. Siden Bryllupsaftenen havde jeg ikke seet Poggio; nu kom et Brev fra ham, jeg læste det:

„Veddemaalet har jeg vundet, og dog tabt!"

Han var ikke at finde i Venedig. I Tiden blev min Formodning Vished, han havde elsket Lara. Stakkels Poggio! Din Læbe sang Glæde, mens Dødstanken fyldte dit Hjerte.

Francesca fandt Lara elskelig, jeg selv havde vundet saa uendelig paa Reisen, hun, Eccellenza og Fabiani, Alle bifaldt mit Valg. Habbas Dahdah selv smiilte over hele Ansigtet, da han lykønskede mig.

Af gamle Bekjendte lever endnu*) Onkel Peppo, han sidder paa den spanske Trappe, hvor han vist i mange Aar vil sige sit „bon giorno!"

Den sjette Marts 1834 var en stor Deel Fremmede samlede i Vertshuset hos Pagani, paa Øen Capri. Alles Opmærksomhed var henvendt paa en ung Calabreserinde, hvis Skjønhed greb dem; det skjønne, mørke Øie hviilte paa hendes Mand, som hun rakte Armen. Det var mig og Lara. Tre lykkelige Aar havde vi allerede været gift, og besøgte nu paa en Reise til Venedig Øen Capri, hvor vort Livs forunderligste Eventyr hørte hjemme, hvor det vilde opklare sig. I Hjørnet af Værelset stod en gammel Dame og holdt Armene om et lille Barn; en fremmed Herre, temmelig høi og noget bleg, med stærke Træk og iført en blaa Frakke, nærmede sig Barnet, legede med det og var henrykt over dets Deilighed; han talte Fransk, men til Barnet enkelte italienske Ord, gjorde lystige Spring for det, fik det til at lee, og det rakte ham Munden til at kysse; han spurgte, hvad det hed, og den gamle Dame, min kjære Rosa var det, sagde: „Annunziata!" „Et deiligt Navn!" sagde han, og kyssede den Lille, mit og Laras Barn. — Jeg nærmede mig ham, han var Dansk; der var endnu en Landsmand af ham i Stuen, en alvorlig lille Mand, med et klogt Blik, han var i en hvid Frakke; jeg hilste paa dem, det var Federigos og den store Thorvaldsens Landsmænd; hiin hørte jeg var i Danmark, denne endnu i Rom, han hører jo ogsaa Italien til, og ikke det kolde, mørke Norden.

Vi gik ned til Strandbredden og stege i de smaa Baade, der vare indrettede for at føre de Fremmede om til den anden

*) Han levede endnu 1846.

Side af Øen. Hver Baad rummede kun to Mennesker, een sad i hver Ende, og Rorkarlen i Midten.

Jeg saae det klare Vand under os, det hilste min Erindring med sin luftige Klarhed. Rorkarlen stødte Aaren rask fra sig, og Baaden, hvori jeg og Lara var, fløi afsted med Pilens Hurtighed. Vi kom langt foran alle de Andre. Snart saae vi ikke længere Capris amphitheatralske Side, hvor de grønne Viinhaver og Orangetræer smykke Fjeldene, lodrette stode nu de høie Steenvægge op mod Skyen. Vandet var blaat, som det brændende Svovl, de blaae Brændinger sloge mod Klippen hen over de blodrøde Søæbler, som voxte dernede. Vi vare alt paa Øens modsatte Side og saae kun den lodrette Klippe og i den, over Overfladen, en lille Aabning, der syntes ikke stor nok for vor Baad.

„Hexehullet!" udbrød jeg, og alle Erindringer herfra vaagnede i min Sjæl.

„Ja, Hexehullet!" sagde Rorkarlen; „saaledes kaldtes det før; men nu veed man, hvad det er!" Han fortalte os da om de to tydske Malere, Fries og Kopisch, der for tre Aar siden havde vovet at svømme derind, og saaledes opdaget den forunderlige Deilighed, som nu alle Fremmede maatte see. Vi nærmede os Aabningen, der neppe meer end en Alen ragede op over det blaae skinnende Hav. Rorkarlen tog Aaren ind, vi maatte strække os ud i Baaden, som han nu styrede med Haanden, og vi glede ind i et mørkt Dyb, under den uhyre Klippe, som det store Middelhav beskyllede. — Jeg hørte Lara aande tungt, det havde ogsaa noget forunderligt Rædsomt; men kun et Øieblik, og vi vare i en mægtig stor Hvælving, hvor Alt skinnede som Ætheren. Vandet under os var, som en blaa, brændende Ild, der oplyste det Hele. Rundt om var tillukket, men under Vandet forlængede sig den lille Aabning, vi seilede igjennem, den naaede til Havets Dyb, fyrretyve Favne ned, og udvidede sig der til

samme Brede. Det stærke Sollys udenfor kunde da virke Lysning ind paa Bunden af Grotten, og strømmede nu, som en Ild, igjennem det blaae Vand, der syntes forvandlet til en brændende Spiritus. Alt gav Gjenskin deraf; Klippebuen, Alt syntes gjennemstrømmet af Æther, og at gaae over i samme. Draaberne, der ved Aareslaget stænkede i Veiret, skinnede røde, som friske Rosenblade. Det var en Feeverden, Aandens sælsomme Rige. Lara foldede sine Hænder, hendes Tanke mødte min. Her havde vi engang været, her havde Sørøveren gjemt sin Skat, da Ingen vovede at nærme sig Stedet. Nu var hvert overnaturligt Syn opløst i Virkelighed, eller Virkeligheden gaaet over i Aandeverdenen, som altid her i Jordlivet, hvor Alt, fra Blomstens Frø til vor udødelige Sjæl, er et Under, og dog vil Mennesket ikke troe derpaa.

Den lille Aabning til Hulen lyste, som en klar Stjerne, den fordunkledes, og nu steg, som fra Dybet, de Andres Baade. De kom ind til os. Alt var Andagt og Beskuelse. Protestanten, som Katholiken, følte her, at Underværker vare til.

„Vandet stiger!“ sagde en af Søfolkene. „Vi maae ud, ellers lukkes Aabningen, og da maae vi blive herinde, til Vandet falder igjen.“

Vi forlode den sælsomme straalende Hule, det store aabne Hav laae udstrakt for os, og bagved den mørke Aabning til Grotta azzurra.



Improvisatoren.

Original Roman i to Dele

af

H. C. Andersen.

Tredie Oplag.



Kjøbenhavn.
C. A. Reitzels Forlag.
1866.

C. A. Reitzels Forlag.

Samlede Skrifter

af

H. C. Andersen.

24 Bind. Med Portrait. 14 Rdl 48 ß.

Indhold.

C. A. Reitzels Forlag.

Endvidere ere følgende af Professor **H. C. Andersen** udgivne Skrifter udkomne særskilt:

En Nat i Roeskilde. Vaudeville-Spøg i 1 Act. 1850. 12 ß.

En Landsbyhistorie. Folkeskuespil i 5 Acter, efter S. H. Mosenthals „der Sonnwendhof" med tildigtede Chor og Sange. 1855. 48 ß.

Paa Langebro. Folkekomedie med Chor og Sange i 4 Acter. Efter Musaeus og Kotzebue (Eventyret „Den stumme Kjærlighed"). 1864. 24 ß.

Han er ikke født. Originalt Lystspil i 2 Acter. 1864. 48 ß.

Da Spanierne var her. Originalt romantisk Lystspil i 3 Acter. 1865. 60 ß.

Ravnen. Eventyr-Opera i 4 Acter. Musiken af J. P. E. Hartmann. 1865. 16 ß.

Nye Eventyr og Historier. Første Række. 1—4 Samling. Anden Række. 1—3 Samling. 1858—1865. 3 Rdl 48 ß.

Eventyr og Historier. Med 212 Illustrationer efter Originaltegninger af V. Pedersen. 2 Bind. 1862—1863. 4 Rdl 48 ß.

Billedbog uden Billeder. Femte Udgave. 1866. 36 ß.

Bianco Lunos Bogtrykkeri ved F. S. Muhle.

